

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"צ שליט"א

פרשת
וארא
כ"ו טבת – ג' שבט תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע



לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו



לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

עֵד כַּאן לֹא פְּלִינִי. ר' אילְעָא ור' חֲנִינָא: אֲבָל לְעִנְיַן שְׁלוּמִין. כְּגוֹן בְּפָל לר' אילְעָא וד' וה' לר' חֲנִינָא א"נ בְּיוֹקֵרָא וזוֹלָא בְּלֹא שִׁינּוּי כְּדְמַעְיָקֵרָא מִשְׁלֵם דְּקָתָנֵי כְּעֵין שֶׁנָּגְנַב. דְּאָמַר לְעֵיל כְּשֵׁעַת הַעֲמָדָה בְּדֵין כְּשֶׁהוֹלִיךְ וכ"ש כְּשֶׁהוֹקְרָה דְּהָתָם אַפִּי' קָרֵן מְחַיֵּב לֵיהּ רַב כִּי הַשְׁתָּא דְּהָא כְּרִבְּה ס"ל דְּאָמַר תַּבְרָהּ אוֹ שְׁחִיטָה מְשֻׁלֶּמֶת ד': **טְלָאִים כְּדְמַעְיָקֵרָא.** כִּלּוֹמַר בָּא לְשַׁלֵּם טְלָאִים כְּדְמַעְיָקֵרָא סְגִי דְּטְלָה נָגֵב וּטְלָה מְשֻׁלֶּמֶת: **שִׁינּוּי קוֹנֶה.** הֵיכָא דְּשָׁנֵי לֵהּ בִּיְדִים פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא וְדַאי קָנֶה וְכִי מְהַדַּר לֹא בָּעֵי לְאַהֲדוֹרֵי בְּעִנְיָינוּ אֶלָּא בְּדָמִים מְשֻׁלָּם בְּגוֹן צֶמֶר וְעָשׂאוֹ בְּגָדִים דְּהָא כְּתִיבָא בְּהָדְיָא וְתִנְיָא בו' אֲבָל יְאוּשׁ מִסְפֵּקָא לֵיהּ הָא דְּאָמַר רַבָּנָן קָנֵי אִי דְּאוֹרַיְיתָא אִי דְּרַבָּנָן: **לֹא הִסְפִּיק לֵיתְנוּ.** לִרְאשׁוֹנִים הַגּוֹ לְכוֹתֵב: **עַד שֶׁצָּבְעוֹ פָּטוּר.** מִדְּרַאשׁוֹנִים הַגּוֹ דְּקַנְיֵה בְּשִׁינּוּי וְאַפִּילּוּ דָּמִים לֹא מְשֻׁלָּם דְּאִין כַּאן שִׁינּוּי כְּלָל לְהַזְמִינוֹ בְּדִין דְּיָכוֹל לוֹמַר לְאַחֵר אֲתָּנוּ אֲבָל קוֹדֶם שֶׁצְּבָעוֹ מִי שֶׁהִטְפּוֹ זָכָה בו: **יְאוּשׁ.** שְׁנַתְיַיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים אֲמוֹרֵי רַבָּנָן דְּנָקְטִי וְדַיּוֹ אִם מְשֻׁלָּם דְּמִי: **מוֹצֵא אֲבֵידָה לֹאו כְּיָן דְּמַיְיאֵשׁ לֵיהּ בָּרֵי.** מִקְּמֵי דְּתַיְיתֵי לִידֵיהּ קָנֵי לֵהּ אִם נִתְיַיאֲשׁוּ בְּעָלִים קוֹדֶם שֶׁמְּצָאָהּ זֶה קָנֶה דְּתָנֵיא בְּאַלּוּ מְצִיאוֹת (ב"מ דף כב:) מִנַּיִן לְאֲבִידָה שֶׁשִּׁטְּפָה נָהָר הוֹאִיל וְנִתְיַיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים שֶׁהִיא מוּתֶרֶת ת"ל אֲשֶׁר תֹּאבַד מִמֶּנּוּ שֶׁאֲבֵדָה מִמֶּנּוּ וּמְצִיאָה לִשְׁאָר בְּנֵי אָדָם יְצָתָה זוּ אִלְמָא קָנֵי וְהָכָא בְּגוּוְיֵהּ דְּאִתֵּי לִידֵיהּ מִקְּמֵי יְאוּשׁ וְהָדַר אֵיאוּשׁ סְגִי לֵיהּ בִּדְמֵים: **מִשּׁוּם לְהַמְתִּים.** שֶׁלֹּא יְהֵא צָרִיךְ לְחַזֵּר וּלְטָרְחוֹ אַחַר הַגְּזֵילָה עַצְמָהּ: **אִינוֹ קוֹנֶה.** וְהֵיא עַצְמָהּ יְשֻׁלַּם: אומר

הֵם וְלֹא וְלִדּוֹתֵיהֶם. מִשְּׁמַע הָכָא דְּטִפֵּי מִסְתַּבַּר לְאָסוֹר חִטִּין יוֹתֵר מִוְּלָדוֹתֵיהֶם וְתִימְהַ דִּבְפ' כָּל הָאֲצִלְמִנִּים (ע"ז דף מז. ושם ד"ה הבא) מְשַׁמַע אֵיפְכָּא גַּבֵּי יֵשׁ שִׁינּוּי לְגַבֵּי עֲבָד וְלֹא כְּדַבָּעֵי לְמֵימַר דְּמִשְׁתַּחֲוֶה לְחִטִּין מִקַּחְנֵהוּ מִוֹתָר לְמַנְחוֹת וְאע"ג דְּאָמְרִינַן בְּעִיבְרִי וְלִבְסוֹף נִרְבָּעוּ דְּבָרִי הַכֹּל אֲסוּרִים דְּהָתָם מְעַיְּקֵרָא בְּהַמָּה וּבְהָכָא הוּא דְּאֶחָדִיהּ בְּאַפֵּהּ הָכָא מְעַיְּקֵרָא חִטִּין וְהִשְׁתָּא קָמַח וְאִין לוֹמַר דְּהָא דְּשָׁרִינַן וְלֹא אֲתָנַן הֵיינוּ בְּנוֹתֵן לָהּ וְאוֹ"ק בְּעִיבְרָה ד"ה וְאוֹ"ק דְּהָא מְשַׁמַע בְּפ' כָּל הָאֲסוּרִין (תמורה דף ו: ושם ד"ה דגיחא) דְּדוּמְיָא דְּזוֹל הַנִּרְבָּעַת שָׁרִינַן וְלֹא אֲתָנַן וְי"ל דְּהָתָם הַנִּרְבָּעַת שָׁרִינַן וְלֹא שְׁנִשְׁתַּנְתָה שְׁנַעֲשָׂה סוֹלֶת מוֹלֶד נִרְבָּעַת דְּהוֹיָא וְזוֹלָה נִרְבָּעוּ וּבָכָא בְּעִלְמָא דְּאֶחָדִיהּ בְּאַפֵּהּ אֲבָל גַּבֵּי אֲתָנַן עִיקַּר דְּעָתָה מִשּׁוּם קְמָח וְגַבֵּי בְּהֵמָה עִיקַּר דְּעָתָה אַפְּרָה וְלֹא אַוְלָה:

טְלָאִים כְּדְמַעְיָקֵרָא. נִרְאֶה לְר"י דְּה"פ דְּלְעֵנְיַן טְלָה וְנַעֲשָׂה אַיִל אוֹ בְּחוּשָׁה וְנַתְפַּטְּמָה אוֹ אִיפְּכָא לְשַׁלֵּם כְּפִל נְמֵי וְכֵן ד' וְה' כְּדְמַעְיָקֵרָא כְּמוֹ קֶרֶן אֲבָל דָּמִים דְּהֵיינוּ יוֹקֵרָא וְזוֹלָא כְּשֶׁל עַכְשָׁיו שְׁשָׁמִין אוֹתוֹ טָלֶה שֶׁל שָׁעַת גְּזֵילָה לְפִי גְּדֻלּוֹתוֹ אוֹ קְטַנּוּתוֹ שֶׁהָיָה בְּשָׁעַת גְּזֵילָה לְפִי יוֹקֵרָא וְזוֹלָא דְּהַשְׁתָּא וְטַעֲמָא דְּטָלֶה מְשֻׁלָּם כְּמוֹ דְּאָמַר ד"א הוֹרָא גַּבְרֵי מִמָּךְ וְהוּא הַדִּין בְּחוּשָׁה וְהַשְׁמִינָה דְּאָל שְׁמִינָה גַּבְרֵי מִמָּךְ אֲבָל לְגַבֵּי דָּמִים אֵין שַׁיָּיךְ לְמֵימַר יוֹקֵרָא גַּבְרֵי מֵיקַר וּבְלִישָׁנָא דְּקָרֵא נְמֵי גּוּף צֹאן וּבָקָר נִזְקָרִים בְּפִסּוּק וְדַרְשִׁי' מִינָּהּ (לקמן דף סז:) שֶׁאִם גָּנַב שׁוֹר שָׁוֶה מָנֶה לֹא יִשָּׁלֵם תַּחְתָּיו ה' גְּנֵידִים דְּכַתִּיב תַּחְתָּיו דְּמַשְׁמַע תַּחַת גּוּף הַשּׁוֹר וּמִשּׁוּם דִּלְשׁוֹן גּוּף הַשּׁוֹר נִזְקָר בְּפִסּוּק מִשּׁוּם הָכֵי אֲמַרִינַן טָלֶה כְּדְמַעְיָקֵרָא וא"ע שֶׁיָּכֹל שְׁעַת טְבִיחָה בָּא ד' וְה' מ"מ כְּמוֹ כֵן שְׁעַת גְּזֵילָה גָּרְמָה לוֹ שֶׁאִם אֵין גְּזֵילָה אֵין טְבִיחָה וּמִכִּירָה אֲבָל דָּמִים שֶׁכָּל עִיקָּרָם תְּלוּיִם בְּשׁוּמָה ב"ד וְגַם אֵין נִזְקָרִין בְּפִסּוּק סָבְרָה הוּא דְּמוֹקְמִינַן בְּהוּ אַחֲזִיהּ לְקָרֵן דְּזוֹקָא בְּעֵין שֶׁגָּנַב וְלֹא ד' וְה' אֶלָּא בִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין שב"ד שָׁמִין אוֹתָהּ שָׁעָה ור"ת שָׁמִין מִשְּׁעַת גְּזֵילָה וְחִילּוּק בֵּין טְלָאִים לְיוֹקֵרָא וְזוֹלָא וה"פ טְלָאִים שֶׁהָיוּ בְּבֶן הַבְּרִיתָא דְּהֵיינוּ טָלֶה וְנַעֲשָׂה אַיִל

1 עַד כַּאן לֹא פְּלִינִי. ר' אילְעָא וד' חֲנִינָא: אֲבָל לְעִנְיַן שְׁלוּמִין. כְּגוֹן בְּפָל לר' אילְעָא וד' וה'
2 לר' חֲנִינָא א"נ בְּיוֹקֵרָא וזוֹלָא בְּלֹא שִׁינּוּי כְּדְמַעְיָקֵרָא מִשְׁלֵם דְּקָתָנֵי כְּעֵין
3 שֶׁגָּנַב. לֵימָא תְּיוּבְתָּא דְּרַב. דְּאָמַר לְעֵיל כְּשֵׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין בְּשֶׁהוֹלִיךְ וכ"ש
4 כְּשֶׁהוֹקְרָה דְּהָתָם אַפִּי' קֶרֶן מְחַיֵּב לֵיהּ רַב כִּי הַשְׁתָּא דְּהָא כְּרִבְּה ס"ל דְּאָמַר תַּבְרָהּ אוֹ
5 שְׁחִיטָה מְשֻׁלֶּמֶת ד': **טְלָאִים כְּדְמַעְיָקֵרָא.** כִּלּוֹמַר בָּא
6 לְשַׁלֵּם טְלָאִים כְּדְמַעְיָקֵרָא סְגִי דְּטְלָה נָגֵב וּטְלָה
7 מִשְׁלֵם: **שִׁינּוּי קוֹנֶה.** הֵיכָא דְּשָׁנֵי לֵהּ בִּיְדִים
8 פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא וְדַאי קָנֶה וְכִי מְהַדַּר
9 לֹא בָּעֵי לְאַהֲדוֹרֵי בְּעִנְיָינוּ אֶלָּא בְּדָמִים מְשֻׁלָּם
10 כְּגוֹן צֶמֶר וְעָשָׂאוֹ בְּגָדִים דְּהָא כְּתִיבָא בְּהָדְיָא
11 וְתָנֵיא בו' אֲבָל יְאוּשׁ מִסְפֵּקָא לֵיהּ הָא דְּאָמַר
12 רַבָּנַן קָנֵי אִי דְּאוֹרַיְיתָא אִי דְּרַבָּנַן: **לֹא הִסְפִּיק**
13 **לֵיתְנוּ לוֹ.** לִרְאשׁוֹנִים הַגּוֹ לְכוֹתֵב: **עַד שֶׁצָּבְעוֹ פָּטוּר.**
14 מִדְּרַאשׁוֹנִים הַגּוֹ דְּקַנְיֵה בְּשִׁינּוּי וְאַפִּילּוּ דָּמִים לֹא
15 מִשְׁלֵם דְּאִין כַּאן שִׁינּוּי כְּלָל לְהַזְמִינוֹ בְּדִין דְּיָכוֹל לוֹמַר
16 לְאַחֵר אֲתָנַן אֲבָל קוֹדֶם שֶׁצְּבָעוֹ מִי שֶׁהִטְפּוֹ זָכָה
17 בו: **יְאוּשׁ.** שְׁנַתְיַיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים אֲמוֹרֵי רַבָּנַן דְּנָקְטִי
18 וְדַיּוֹ אִם מְשֻׁלָּם דְּמִי: **מוֹצֵא אֲבֵידָה לֹאו כְּיָן**
19 **דְּמַיְיאֵשׁ לֵיהּ בָּרֵי.** מִקְּמֵי דְּתַיְיתֵי לִידֵיהּ קָנֵי לֵהּ
20 אִם נִתְיַיאֲשׁוּ בְּעָלִים קוֹדֶם שֶׁמְּצָאָהּ זֶה קָנֶה
21 דְּתָנֵיא בְּאַלּוּ מְצִיאוֹת (ב"מ דף כב:) מִנַּיִן לַאֲבִידָה
22 דְּבְאִיסּוּרָא אֲתֵי לִידֵיהּ מִדְּרַבָּנַן הוּא דְּאָמוּר רַבָּנַן נִיקְנֵי מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים וְרַב יוֹסֵף אָמַר
23 יְאוּשׁ אֵינוֹ קוֹנֶה וַאֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנַן: אֵיתִיבֵיהּ רַב יוֹסֵף לְרַבָּה גְּזַל חֲמֵץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח
אומר

הֵם וְלֹא וְלִדּוֹתֵיהֶם הוּא דְּאָתָא וּבֵית הִלֵּל תַּרְתֵּי
שְׁמַעְתְּ מִינַּהּ הֵם וְלֹא שִׁינּוּיָהֶם הֵם וְלֹא וְלִדּוֹתֵיהֶם
וּבֵית הִלֵּל הַכְפָּתִיב גַּם גַּם לְבֵית הִלֵּל קַשְׁיָא עַד
כַּאן לֹא פְּלִינִי אֶלָּא דְּמַר סָבַר שִׁינּוּי קוֹנֶה וּמ"ם
אֵין שִׁינּוּי קוֹנֶה אֲבָל לְעִנְיַן שְׁלוּמִין כ"ע כְּדְמַעְיָקֵרָא
מְשֻׁלָּם דְּקָתָנֵי מְשֻׁלָּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה
וַחֲמִשָּׁה כְּעֵין שֶׁנָּגְנַב לֵימָא תְּיוּבְתָּא דְּרַב דְּאָמַר
רַב קֶרֶן כְּעֵין שֶׁנָּגְנַב מְשֻׁלָּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְתַשְׁלוּמֵי
ד' וְה' כְּשֶׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין אָמַר רָבָא טְלָאִים
כְּדְמַעְיָקֵרָא דָּמִים כְּשֶׁל עַכְשָׁיו אָמַר רָבָה שִׁינּוּי קוֹנֶה
כְּתִיבָא וְתָנֵינָא כְּתִיבָא וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל
מָה ת"ל אֲשֶׁר גָּזָל אִם בְּעֵין שֶׁגָּזָל יָחֲזִיר וְאִם לָאו
דָּמִים בְּעָלְמָא בְּעֵי שְׁלוּמֵי תְּנִינָא הַגּוֹזֵל עֵצִים וְעָשָׂאָן
כֵּלִים צָמֶר וְעָשָׂאָן בְּגָדִים מְשֻׁלָּם כְּשָׁעַת הַגְּזֵילָה
א"נ לֹא הִסְפִּיק לֵיתְנוּ לוֹ עַד שֶׁצָּבְעוֹ פָּטוּר אִלְמָא
שִׁינּוּי קוֹנֶה יְאוּשׁ אֵינוֹ קוֹנֶה אַמְרֵי רַבָּנַן דְּנִיקְנֵי מִיהוּ לֹא יָדְעִינַן
אִי דְּאוֹרַיְיתָא אִי דְּרַבָּנַן אִי דְּאוֹרַיְיתָא מִידֵי דַּהֲוָה
אַמּוֹצֵא אֲבֵידָה מוֹצֵא אֲבֵידָה לָאו כְּיָן דְּמַיְיאֵשׁ מָרֵהּ
מִינָּהּ מִקַּמֵּי דְּתַיְיתֵי לִידֵיהּ קָנֵי לֵיהּ הָאי נַמִּי כְּיָן
דְּמַיְיאֵשׁ מָרֵהּ קָנֵי לֵיהּ אַלְמָא קָנֵי אוֹ דִלְמָא לֹא
אִי דְּאוֹרַיְיתָא אִי דְּרַבָּנַן בְּהָהֵיא אַתְיָא לִידֵיהּ אֲבָל הָאי כְּיָן
דְּמַיְיאֵשׁ מָרֵהּ קָנֵי לֵיהּ אַלְמָא קָנֵי אוֹ דִלְמָא לֹא
יְאוּשׁ אֵינוֹ קוֹנֶה וַאֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנַן: אֵיתִיבֵיהּ רַב יוֹסֵף לְרַבָּה גְּזַל חֲמֵץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח
אומר

שנשתנו למעליותא כדמעיקרא וה"ה ביוקרא וזוזא דמעיקרא שוין זוזא ולבסוף ארבעה דהיינו כדמעיקרא דלהמימר על ד' וה' לא אמר רב דמים פ' דמים דאיירי בהו רב בגוזל דמעיקרא שוים ארבעה ולבסוף שוים זוזא דנשתנו לגרועתא בהדיה קאמר רב בשל עכשיו וה"ה בטלאים בגון שמינה והכחישה דהוי כשל עכשיו שמינה והכחישה בעין שגנב צ"ל דזוקא בהכחישה בידים:

לא הספיק ליתנו עד שצבעו פטור. אפי' בשנוו שיעור חמשה רחילות יחד שחל עליו חיוב ראשית הגז פטור כשצבעו כדאשכחן ברישא הגוזל קמא (לקמן דף צד. ושם) גבי פיאה דמעותה בקמה ובשנתנית למ"ד שינוי קונה פטור וא"ת הא דמייתי התם גזן ראשון וצבעו פטור מאי אריא ראשון ראשון אפי' הכל יחד נמי וי"ל דהתם אפי' צבע מקצת והניח מקצת פטור אפי' מה שלא צבע חל עליו חיוב ראשית הגז כיון שאין מעטרתו אבל הכא שגנו כשיעור תחילה ונתחייב לכתן דוקא צבעו כולו פטור אבל הניח מקצת מה שנתניה חייב אע"פ שאין בו שיעור שכבר נתחייב:

עד שצבעו. אין לפרש שצבע חלקו של כתן מה שהפרישו לו מן הגיזה דלא שייכא ביה הפרשה כמו גבי תרומה דהפרשה שייכא ביה (אבל) הפרשת ראשית הגז אין בלום מה שמפרישו לצד אחד וכאילו לא הפרישו: **מוצא** אבידה לאו כיון דאייאש מרה מינה כר'. אור"י דנפקא לן דיאוש קונה באבידה מהא דאמר באלו מציאות (ב"מ דף כו. ושם) מה שמלקה מיוחדת שיש לה תובעים ומה שמלקה מיוחדת שיש לה תובעים פי' ע"י שיש לה תובעים יש לה תובעים שאין התובעים מתייאשין כיון שיש בהם סימנין ולא כמו שפ"ה שם שיש לה תובעין שאינה של הפקר דשמלקה דבר הנעשה בידי אדם הוא דהא ל"ל קרא לתבי פשיטא דשל הפקר פטור דלמי' לר"ת למ"ד סימנין לאו דאורייתא א"כ בין בדבר שיש בו סימן בין בדבר שאין בו סימן אין מחזיר לבעלים מן התורה אלא ע"י עדים ואי מתייאש מדבר שאין בו סימן כך מתייאש מדבר שיש בו סימן דזה אין מחזיר לבעלים אלא ע"י עדים וא"כ לא יחזיר אבידה לעולם ותירץ דאע"ג דסימנין לאו דאורייתא ואין מחזיר כ"א בעדים מ"מ אין מתייאש מדבר שיש בו סימן שאושלו לבני אדם ראיתם טלית שלי שאבדתי שהרה בו כך וכך סימנין אבל בשאין בה סימנין מתייאש שאין יודע מה לשאול ואין סבור למצוא עדים לעולם וא"ת א"כ מה דוחק לשנויי התם למ"ד סימנין לאו דאורייתא סימנין בדי נסבא הא איכא למימר דלא נקט סימן אלא לומר דע"י כך יש לה תובעין וי"ל דאי לאו דסימנין דאורייתא לא היה לו כלל להזכירם ולא הוה ליה למימר שפי אלא מה שמלה מיוחדת שיש לה תובעים וממילא ידענן דמשום סימנים הוא:

הָכָא נמי כיון דמייאש בו'. אע"פ שאין יאוש מועיל באבידה בתר דאתי לידיה כדקאמר לאו כיון דמייאש מרה מינה מקמי דאתי לידיה קני ליה וכדאמר באלו מציאות (ב"מ דף כא:) בהדיא מ"מ בעי למילף שפיר דיאוש בעי בגזל בתר דאתי לידיה דבמציאה נמי נהי שלא היה קונה לענין זה שלא יצטרך להשיס ולהפטר לגמרי הואיל והבר נתחייב בהשבה מ"מ היה קונה לענין זה שלא יתחייב לשלם כי אם דמים כמו לגבי גזל:

כֵּיוָן דבאיסורא אתי לידיה. מכאן משמע שיאוש (ו) אין בהפקר גמור דא"כ אפי' בתר דאתא לידיה באיסורא יוכל לקנות מן ההפקר וזה דאמר בהשולח (גיטין דף לט:) נתייאשתי מפלוני עבדי דלא בעי גט שחרור אי אמרי' המפקיר עבדו יצא לחירות ואין צריך גט שחרור לא משום דכי מתייאש לאו כמפקיר דאי יאוש הוי כהפקר א"כ אפי' אתא לידיה באיסורא כיון שמפקיר זכה בהן אלא התם היינו טעמא דכי היכי דבהפקר אין צריך גט שחרור רשות לרבו עליו ה"נ כשנתייאש אין לרבו רשות עליו:
אילימא

אוֹמֵר לוֹ הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ וְהַאי כֵּיוָן דְּמָטָא עִידָּן אִיסּוּרָא וַדַּאי מְיָיאֵשׁ וְאִי ס"ד יֵאוּשׁ קָנָה אַמַּאי אוֹמֵר לוֹ הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ דָּמֵי מְעַלְּיָא בָּעֵי שַׁלּוֹמֵי לֵיהּ א"ל כִּי קָאָמֵינָא אֲנָא זֶה מִתְיָיאֵשׁ וְזֶה רוֹצֶה לִקְנוֹת הַאי זֶה מִתְיָיאֵשׁ וְזֶה אֵינוֹ רוֹצֶה לִקְנוֹת אֵיתִיבֵי' אַבַּיֵּי לְרַבָּה קָרְבָּנוֹ וְלֹא הַגָּזוּל הֵיכִי דָּמֵי אִילֵימָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ לָמָּה לִי קְרָא פְּשִׁיטָא אֶלָּא לַאו לְאַחַר יֵאוּשׁ ש"מ יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי אָמַר לֵיהּ רָבָא וְלִיטַעְמֵיךְ הָא דְּתַנְיָא מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא הַגָּזוּל ה"ד אִילֵימָא דְּגָזַל עַמְרָא וְעַבְדֵיהּ מִשְׁכָּב מִי אִיכָּא לְמ"ד שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה לֹא קָנֵי אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר דְּגָזַל מִשְׁכָּב דְּחַבְרֵיהּ ה"נ דְּגָזַל קָרְבָּן דְּחַבְרֵיהּ: אֵיתִיבֵיהּ אַבַּיֵּי לְרַב יוֹסֵף עוֹרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן וְשֶׁל עַבְּדָן אֵין מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן שֶׁל גַּנָּב מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן שֶׁל גַּזְלָן אֵין מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר חִילּוּף הַדְּבָרִים שֶׁל גַּזְלָן מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן וְשֶׁל גַּנָּב אֵין מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן לְפִי שֶׁלֹּא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים וש"מ יֵאוּשׁ קָנָה א"ל הָכָא בְּמַאי עַסְקִינָן כְּגוֹן שֶׁקִּיצְּעָן מַתְקִיף לָהּ רַבָּה בַּר רַב חָנָן וַהֲלֹא עִיצְּבָא שָׁנוּ כַּאן וְעִיצְּבָא אֵין צְרִיכָה קִיצּוּעַ דִּתְנַן כָּל מָקוֹם שֶׁאֵין חֶסְרוֹן מְלָאכָה מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתוֹ יֵשׁ חֶסְרוֹן מְלָאכָה אֵין מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתוֹ חוּץ מִן הָעִיצְּבָא אֶלָּא אָמַר רָבָא הַאי מִילְּתָא קָשֵׁי בָּהּ רַבָּה לְרַב יוֹסֵף עֶשְׂרִין וְתַרְתֵּין שְׁנִין וְלֹא אִיפָּרְקָהּ עַד דְּיָתִיב רַב יוֹסֵף בְּרֵישָׁא וּפָרְקָהּ שִׁינּוּי הַשֵּׁם כְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה דָּמֵי שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה מַאי טַעְמָא הָתָם מֵעִיקָּרָא עֵצִים הַשְׁתָּא כֵּלִים שִׁינּוּי הַשֵּׁם נַמִּי מֵעִיקָּרָא קָרוּ לֵיהּ מַשְׁכָּא וְהַשְׁתָּא אַבַּרְזִין וַהֲרֵי מָרִישׁ דְּאִיכָּא שִׁינּוּי הַשֵּׁם דְּמֵעִיקָּרָא כְּשׁוּרָא וְהַשְׁתָּא טְלָלָא וּתְנַן עַל הַמָּרִישׁ הַגָּזוּל שֶׁבְּנָאוֹ בְּבִירָה שֶׁנּוֹטֵל דָּמָיו מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים טַעְמָא מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים

הא

רש"י

אוֹמֵר לוֹ. לְנִגְזָל: הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ. בְּעֵין כְּמוֹת שֶׁהוּא דְּהֶיזֵּק שֶׁאֵינוֹ נִיכָּר הוּא: קָרְבָּנוֹ. אִם עוֹלָה קָרְבָּנוֹ (ויקרא א): וְלֹא הַגָּזוּל . דְּגָזוּל לַאו לְרָצוֹן אָתֵי קס"ד דְּגָזַל בֶּהֱמַת חוּלִּין וְאַיְיתֵי ה"ד אִי נֵימָא כו': וְלִיטַעְמֵיךְ. דְּס"ד דְּגָזַל חוּלִּין וְאַקְדְּשִׁינְהוּ: הָא דְּתַנְיָא. גַּבֵּי זָב: מִשְׁכָּבוֹ. אִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּמִשְׁכָּבוֹ (שם טו) גְּזֵירַת הַכָּתוּב לְהוֹצִיא אֶת הַמִּשְׁכָּב הַגָּזוּל שֶׁאֵינוֹ נַעֲשֶׂה אַב הַטּוּמְאָה לְטַמֵּא אָדָם: מִי אִיכָּא לְמ"ד. חַד מֵהַנֵּי אָמוֹרָאֵי שִׁינּוּי לֹא קָנֵי הָא בְּיֵאוּשׁ הוּא דִּפְלִיגֵי: דְּגָזַל קָרְבָּן דְּחַבְרֵיהּ. שֶׁהִקְדִּישׁ חֲבֵירוֹ וּלְעוֹלָם לִפְנֵי יֵאוּשׁ וְאִיצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינָן דְּאֵינוֹ עוֹלֶה לְרָצוֹן כְּלָל וַאֲפִי' לַבְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים וְאע"ג דְּלֹא הֲוָה יֵאוּשׁ. ל"א דְּגָזַל קָרְבָּן דְּחַבְרֵיהּ הִלְכָּךְ אֲפִי' לְאַחַר יֵאוּשׁ לֹא קַנְיֵיהּ דְּקָרְבָּן אֵינוֹ נִגְזָל דְּכָל הֵיכָא דְּאִיתֵיהּ בֵּי גַּזָּא דְּרַחְמָנָא אִיתֵיהּ: מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן. בַּעַל הַבַּיִת אֵינוֹ עָשׂוּי לְמוֹכְרָן וְעוֹשֶׂה מֵהֶן מִטּוֹת וְדוּלְבְּקָאוֹת וְקַטַבְלָאוֹת וּמִשֶּׁחָשַׁב עֲלֵיהֶן לְדָבָר שֶׁרָאוּי לוֹ בְּלֹא חֶסְרוֹן מְלָאכָה מְקַבְּלִין טוּמְאָה מִיָּד: וְשֶׁל עַבְּדָן. הֶעָשׂוּי לִמְכּוֹר אֵין מַחְשַׁבְתּוֹ מְטַמְּאָתוֹ דְּעָבִיד דְּמִמְלִיךְ וּמְזַבִּין וְהַלּוֹקֵחַ יַעֲשֶׂה מֵהֶם מִנְעָלִים וַעֲדַיִין לֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן לְכַךְ: שֶׁל גַּנָּב מַחְשַׁבְתּוֹ מְטַמְּאָתָם. דִּקְנִנְהוּ בְּיֵאוּשׁ דְּקָסָבַר סְתָם גְּנֵיבָה יֵאוּשׁ בְּעָלִים הִיא דְּלֹא יָדַע לְמַאן לִתְבְעוֹ: וְשֶׁל גַּזְלָן אֵין מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָן. וְאע"פ שֶׁחִישֵּׁב עֲלֵיהֶן לְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ חֶסְרוֹן מְלָאכָה כְּגוֹן לְכִיסּוּי חֲבִילוֹת סוּסִים וּפְרָדִים כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין מֵעוֹרוֹת דּוּבִּין מ"ט דִּסְתָם גְּזֵילוֹת לֵיכָּא יֵאוּשׁ דְּכֵיוָן דְּיָדַע מַאן שַׁקְלֵיהּ אָזִיל וְתָבַע לֵיהּ לְדִינָא: חִילּוּף הַדְּבָרִים. סְתָם גְּזֵילָה אִיכָּא יֵאוּשׁ דְּכֵיוָן דִּלְעֵינֵיהּ גְּזָלָהּ מִינֵּיהּ אִינִישׁ אַלִּמָּא הוּא אֲבָל סְתָם גְּנֵיבָה לֵיכָּא יֵאוּשׁ דְּסָבַר מַשְׁכַּחְנָא לֵיהּ לְגַנָּב: שֶׁקִּיצְּעָן. דרומי"ר בְּלַעַז דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה וְיֵאוּשׁ וּלְעוֹלָם יֵאוּשׁ גְּרֵידָא לֹא קָנֵי: וַהֲלֹא עִיצְּבָא שָׁנוּ כַּאן. שֶׁחָשַׁב עֲלֵיהֶן לְעִיצְּבָא דּוּלְבְּקִי שֶׁאוֹכְלִין עָלָיו וּכְעֵין שׁוּלְחָן הוּא: וְעִיצְּבָא אֵינָהּ צְרִיכָה קִיצּוּעַ. דִּבְלַאו קִיצּוּעַ נַמִּי מִטַּמְּאָה דְּהָא חַזְיָא לְמִילְּתֵיהּ שֶׁהַקִּיצּוּעַ אֵינוֹ עָשׂוּי אֶלָּא לְיַיפּוֹת וּמְנָא תֵּימְרָא דִּבְעִיצְּבָא קָעָסִיק דִּתְנַן גַּבֵּי דְּהַהִיא בְּמַסֶּ' כֵּלִים כָּל מָקוֹם שֶׁאֵין חֶסְרוֹן מְלָאכָה כו': חוּץ מִן הָעִיצְּבָא. שֶׁאע"פ שֶׁמְּחַסֵּר קִיצּוּעַ מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָהּ: אַבַּרְזִין. הוּא עִיצְּבָא בִּלְשׁוֹן אֲרַמִּי אֲבָל יֵאוּשׁ גְּרֵידָא לֹא קָנֵי: דְּמֵעִיקָּרָא כְּשׁוּרָא. קוֹדֶם שֶׁנִּיתַּן בְּבִנְיָן: וְהַשְׁתָּא טְלָלָא. גַּג לְאַחַר שֶׁנְּתָנוֹ בְּבִירָה וְנוֹתֵן עָלָיו תִּקְרַת נְסָרִים וַעֲלִיָּיה: עַל הַמָּרִישׁ. קוֹרָה וְתַקָּנוֹת קָחָשִׁיב וְאָזִיל בְּמַסֶּ' גִּיטִּין:

צלעות

תוספות

אִילֵימָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ ל"ל קְרָא פְּשִׁיטָא. דַּאֲפִילּוּ קַדְּשִׁינְהוּ אֵינוֹ קָדוֹשׁ דְּגָזַל וְלֹא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים שֶׁנֵּיהֶן אֵין יְכוֹלִין לְהַקְדִּישׁ: **שְׁמַע** מִינָּהּ דְּיֵאוּשׁ לֹא קָנֵי. דְּאִי קָנֵי א"כ חָשִׁיב שַׁפִּיר קָרְבָּנוֹ וְלֹא מִיפְּסִיל מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה הוֹאִיל וְהוּא קָנוּי לוֹ קוֹדֶם שֶׁהִקְדִּישׁוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲפָרֵשׁ לְקַמָּן (דף סז. ד"ה אמר עולא) בְּע"ה אֲבָל אִי לֹא קָנֵי בְּיֵאוּשׁ מִיפְּסִיל וּמ"מ קָדוֹשׁ הוּא אע"ג דְּאַכַּתִּי לֹא יָדַע טַעְמָא דְּשִׁינּוּי הַשֵּׁם דְּקָאָמַר לְקַמָּן מֵעִיקָּרָא חוּלִּין וְהַשְׁתָּא הֶקְדֵּשׁ מ"מ יֵשׁ כַּאן יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת בְּאוֹתָן קָרְבָּנוֹת דְּאֵין [הַגַּזְלָן] חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן: **מִי** אִיכָּא לְמ"ד שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה לֹא קָנֵי. וְלֹא בָּעֵי לְאוֹקְמֵיהּ כְּב"ש דְּאָמַר שִׁינּוּי בִּמְקוֹמוֹ עוֹמֵד אַף עַל גַּב דְּאִיכָּא נַמִּי תַּנָּאֵי דְּסַבְרֵי הָכֵי בְּהַגּוֹזֵל קַמָּא (לקמן דף צג:) מ"מ הֲלָכָה כְּב"ה דְּשִׁינּוּי קוֹנֶה וְהָתָם נַמִּי דָּחֵי רָבָא דְּכוּלְּהוּ תַּנָּאֵי מָצוּ סַבְרֵי כְּב"ה וּבְכָל הַגְּמָרָא סוֹבֵר כֵּן וְלֹא בָּעֵי לְאוֹקְמֵי בְּשִׁינּוּי הַחוֹזֵר לִבְרִיָּיתוֹ דְּאִיכָּא לְמ"ד דְּלֹא קָנֵי דְּרַב יוֹסֵף לֹא פָּלִיג עֲלֵיהּ דְּרַבָּה אֶלָּא בְּיֵאוּשׁ לְחוּדֵיהּ אֲבָל שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה אֲפִי' בְּחוֹזֵר לִבְרִיָּיתוֹ דְּאַיְירֵי בֵּיהּ רַבָּה כִּדְפְרִישִׁית לְעֵיל לֹא פָּלִיג עֲלֵיהּ: **דְּגָזַל** מִשְׁכָּב דְּחַבְרֵיהּ. מַשְׁמַע מִתּוֹךְ פ"ה שֶׁר"ל מִשְׁכָּב גָּמוּר שֶׁל חֲבֵירוֹ אִם גְּזָלוֹ אֵין מְטַמֵּא מִשְׁכָּב דִּגְזֵירַת הַכָּתוּב הוּא וְזֶהוּ תֵּימַהּ וְעוֹד קָשֶׁה לְרַשְׁבַּ"ם דִּבְטָהֳרוֹת (פ"ז מ"ו) גַּבֵּי גַּנָּבִים שֶׁנִּכְנְסוּ לְבַיִת תְּנַן הַמִּשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת טְהוֹרִים וְאִם יֵשׁ עִמָּהֶם כְּנַעֲנִי אוֹ אִשָּׁה הַכֹּל טָמֵא כִּי שֶׁמָּא נִדָּה הִיא וּכְנַעֲנִי כְּזָב לְכָל דְּבָרָיו מַשְׁמַע שֶׁמְּטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁאֵין שֶׁלּוֹ וּמִיהוּ יֵשׁ לִדְחוֹת דְּהָתָם מִדְּרַבָּנָן וְעוֹד קָשֶׁה דְּהָתָם (בתורת כהנים פרשת מצורע) מַיְיתֵי עֲלָהּ פְּלוּגְתָּא דְּר"ש וְרַבָּנָן דְּגַנָּב וְגַזְלָן דִּבְסָמוּךְ וְהָכֵי אִיתָא הָתָם מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא הַגָּזוּל יָכוֹל שֶׁאֲנִי מוֹצִיא אַף הַגָּנוּב ת"ל טָמֵא [ר' שִׁמְעוֹן אוֹמֵר בְּמִשְׁכָּבוֹ וְלֹא הַגָּנוּב יָכוֹל שֶׁאֲנִי מוֹצִיא אֶת הַגָּזוּל ת"ל טָמֵא] אָמְרוּ לוֹ וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת אֶת זֶה וּלְהוֹצִיא אֶת זֶה אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב וּמִיעֵט מְרַבֶּה אֲנִי אֶת אֵלּוּ שֶׁנִּתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנּוּ כו' וּמִדְּמַיְיתֵי עֲלָהּ פְּלוּגְתָּא דְּר"ש וְרַבָּנָן מַשְׁמַע דַּהֲוֵי טַעַם מִשּׁוּם דְּאֵין מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתוֹ כִּי הַהִיא דִּבְסָמוּךְ דְּאֵין יִחוּד שֶׁל גַּזְלָן יִחוּד וּמְפָרֵשׁ ר"י דְּגָזַל מִשְׁכָּב דְּחַבְרֵיהּ שֶׁגָּזַל עוֹרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת שֶׁאֵינָן מְחוּסָּרִין אֶלָּא יִחוּד וְאֵין צָרִיךְ שׁוּם תִּיקּוּן וְאֵין חָסֵר רַק מַחְשָׁבָה וַהֲוֵי שַׁפִּיר דּוּמְיָא דְּגָזַל קָרְבָּן דְּחַבְרֵיהּ שֶׁאִם הָיָה גּוֹזֵל בְּהֵמָה שֶׁל חוּלִּין שֶׁמְּחוּסֶּרֶת קְדוּשָּׁה זֶה הָיָה כְּמוֹ מְחוּסַּר מַעֲשֶׂה גָּמוּר כְּעֵין עַמְרָא וְעַבְדֵיהּ מִשְׁכָּב אֲבָל גָּזַל אוֹ גָּנַב מִשְׁכָּב גָּמוּר דְּחַבְרֵיהּ מְטַמֵּא מִשְׁכָּב לְכ"ע וְאע"ג דְּהַךְ מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא הַגָּזוּל אַיְירֵי קוֹדֶם יֵאוּשׁ וְהַךְ דְּקָרְבָּנוֹ וְלֹא הַגָּזוּל אַיְירֵי אַף בָּתַר יֵאוּשׁ אֵין לְהַקְפִּיד אע"ג דְּאֵין דּוֹמֶה זֶה לָזֶה: **דְּגָזַל** קָרְבָּן דְּחַבְרֵיהּ. תֵּימָה ל"ל קְרָא דְּאִי בְּחַטָּאת הָא אֲפִי' הוּא עַצְמוֹ אִם אָכַל חֵלֶב אֶתְמוֹל וְהִפְרִישׁ קָרְבָּן אֵין מִתְכַּפֵּר בְּאוֹתוֹ קָרְבָּן עַל חֵלֶב שֶׁאָכַל הַיּוֹם וְאִי בְּעוֹלָה וּשְׁלָמִים הָא אָמְרִי' בִּפְסָחִים (דף פט:) הַמּוֹכֵר עוֹלָתוֹ וּשְׁלָמָיו לֹא עָשָׂה וְלֹא כְּלוּם וְהָיָה נִרְאֶה לְאוֹקְמֵי בְּפֶסַח שֶׁיָּכוֹל לִמְנוֹת אֲחֵרִים עִמּוֹ עַל פִּסְחוֹ וּלְמוֹכְרוֹ כִּדְמוּכָח הָתָם אֲבָל קָשֶׁה דְּהַאי קְרָא בְּעוֹלָה כְּתִיב אִם לֹא שֶׁיַּעֲמִיד בְּפֶסַח בְּאִם אֵינוֹ עִנְיָן וְאֵין לוֹמַר שֶׁבָּא הַכָּתוּב לִפְסוֹל הַקָּרְבָּן דְּהָא אַמְרִינַן לְקַמָּן (דף עו.) גַּבֵּי גַּנָּב שֶׁאִם שָׁחַט תְּמִימִים לִפְנִים לְשֵׁם בְּעָלִים יַחְזְרוּ קֶרֶן לִבְעָלִים:

כְּגוֹן שֶׁקִּיצְּעָן. וּמוֹעִיל עִם הַיֵּאוּשׁ אֲבָל לְחוּדֵיהּ לֹא קָנֵי דְּלַאו שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה הוּא: **וְעִיצְּבָא** אֵינָהּ צְרִיכָה קִיצּוּעַ. וּמִיהוּ הֵיכָא דְּחָשִׁיב עָלֶיהָ לְקוֹצְעָהּ אַמְרִינַן בְּפ' דַּם חַטָּאת (זבחים דף צד.) דִּטְהוֹרָה עַד שֶׁיְּקַצְּעֶנָּה מ"מ דַּיֵּיק הָכָא שַׁפִּיר דְּכֵיוָן דִּרְאוּיָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלֹא קִיצּוּעַ אֵין קִיצּוּעַ שֶׁלָּהּ חָשׁוּב שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה כְּלָל: **כָּל** שֶׁאֵין בּוֹ חֶסְרוֹן מְלָאכָה מַחְשָׁבָה מְטַמְּאָתָהּ. וְא"ת בְּלַאו הַהוּא דְּעִיצְּבָא אַמַּאי לֹא פָּרִיךְ לֵיהּ מֵהָכָא דְּמַחְשָׁבָה מוֹעֶלֶת אַלְמָא יֵאוּשׁ קָנֵי וְי"ל דִּלְמָא הַךְ דְּהָכָא אַיְירֵי בְּבַעַל הַבַּיִת:

שִׁינּוּי הַשֵּׁם כְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה דָּמֵי. לַאו כְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה מַמָּשׁ דְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה לְחוּדֵיהּ קָנֵי כִּדְמוּכָח לְעֵיל וּלְקַמָּן (דף סח.) גַּבֵּי גָּנַב וְטָבַח וּבָא אַחֵר וּגְנָבוֹ דְּפָרִיךְ וְשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה מִי אִיכָּא לְמ"ד דְּלֹא קָנֵי אֲבָל שִׁינּוּי הַשֵּׁם גְּרֵידָא לֹא קָנֵי בְּלֹא יֵאוּשׁ אוֹ שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה:

הא

צַלָּעוֹת חֲבֵית וְקִיתוֹתֵיהֶם. קָרָא כְּתִיב גַּבֵּי בֵּית עוֹלָמִים: הַמַּלְמֵדִים. הַמֹּלִיטִי בְּדִאֲמְרִינַן בְּהָשׁוּתְפִין (ב"ב דף ו.) שְׁנוֹתְנִים נְעָרִים סְבִיב פִּתְחֵי חַלּוֹנוֹת וּפִתְחֵיהֶן וּבְמָקוֹם חוֹרֵי קִיבּוּעַ הַקּוֹרוֹת: אִלּוּ הַמְּרִישׁוֹת. אִלְמָלֵא בְּתַר הָכֵי קָרֵי לְהוּ נְמֵי מְרִישׁוֹת: ר' יְהוּדָא אוֹמֵר. מְרִישׁ רַחֲמָיו טְעָמָא דְּלֹא מְקַנֵּיא בְּשִׁינּוּי הַשֵּׁם מִשּׁוּם דְּחוֹזֵר לְבְרֵיְיתוֹ הוּא אִם יִסָּתֵר הֲוֵי כְּשׁוֹרֵא כִּדְמַעְיַיקְרָא אֲבָל אַבְרְיוֹת הוּ לָא מִקְרֵי מִשְׁכָּא: קְצִיצָתָא. שְׁקוּדִים שְׁחֻקְּקוּ נִקְרָא קְצִיצָתָא. עֵץ בְּעִלְמָא: וּלְבָסוֹף קָבְעוּ. וְהַמְשִׁיךְ בּוֹ מֵי גְּשָׁמִים אוֹ מֵי נָהָר לְמִקְוֶה פָּסְלוֹ מִשּׁוּם מַיִם שֶׁאוֹבִין: קָבְעוּ וּלְבָסוֹף חָקְקוּ. לְאוֹ כְּלִי הוּא אֶלָּא אַרְעָא סְמִיכְתָּא הִיא: שֶׁאִבָּה. מַה שֶּׁמִּקְוֶה נִפְסָל בג' לוגין מַיִם שֶׁאוּבִין מִדְּרַבָּנָן הוּא: אֲפִי. חִמְקַן דְּיִחִיב דְּמֵי: הַקְּדוֹשִׁין הַקְּדוּשׁ. וְאָסוּר לִיהָנוֹת: וּתְרוּמָתָן. אָסוּר לְזָרִים אַלְמָא קָנֵי לֵיהּ לְגְזֵילָה בְּיִאוּשׁ: עַל גַּבֵּי אָבִיו. בְּהַגּוֹזֵל (לקמן ד' קו:) מְפָרֵשׁ לָהּ אֲפִילּוּ נִשְׁבַּע אָבִיו לְשַׁקֵּר אָבֵד אֹקֶר מַחֲזִיר לֵיהּ קָרֵא דְּאָמְרִינַן הָתָם: אֶת גְּזֵילוֹ. וּמַמְילָא אִימְעוּט גְּזֵל אָבִיו:

ה"ג

הָא לָאו הָכֵי הָדַר בְּעִינֵיהּ אָמַר רַב יוֹסֵף מָרִישׁ שְׁמוֹ עָלָיו דְּהַנְיָא צַלָּעוֹת הַבַּיִת אִלּוּ הַמְּלַמְּטִין וְהָעוֹבִים אִלּוּ הַמְּרִישׁוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שִׁנּוּי הַחוֹזֵר לְבְרִיָּיתוֹ בְּשִׁינּוּי הַשֵּׁם לֹא הֲוֵי שִׁנּוּי וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם שֶׁאֵינוֹ חוֹזֵר לְבְרִיָּיתוֹ מִי הֲוֵי שִׁנּוּי וַהֲרֵי צִינּוֹר מֵימְעַיקְרָא קְצִיצָתָא וְהַשְׁתָּא צִינּוֹרָא וְתָנֵי צִינּוֹר שֶׁחָקְקוֹ וּלְבַסּוֹף קָבְעוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוֹמָה קָבְעוֹ וּלְבַסּוֹף חָקְקוֹ אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוֹמָה וְאִי אֲמַרְתְּ שִׁנּוּי הַשֵּׁם מִילְּתָא הִיא אֲפִי' קָבְעוֹ וּלְבַסּוֹף חָקְקוֹ נַמִּי לֵיפְסֵל שֶׁאִי שִׁבְּיָה דְּמִדְרַבָּנָן הִיא אִי הָכִי אֲפִילּוּ דְּרִישָׁה נַמִּי הָתָם אֵיכָּא תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו בְּתָלוּשׁ הָכָא אֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו בְּתָלוּשׁ מִיתִּיבִי הַנָּגָב וְהַגּוֹזָלוֹ וְהָאֲגַם הַקְּדוֹשִׁין הַקְּדוּשׁ וּתְרוּמָתָן תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹתָן מַעֲשֵׂר אָמְרֵי הָתָם אֵיכָּא שִׁנּוּי הַשֵּׁם דְּמֵעַיקָּרָא טְבָלָא וְהַשְׁתָּא תְּרוּמָה הֶקְדֵּשׁ מֵעֲקָרָא חִילִּין וְהַשְׁתָּא הֶקְדֵּשׁ אָמַר רַב חִסְדָּא א"ר יוֹנָתָן מַנַּיִן לְשִׁנּוּי שֶׁהוּא קוֹנֶה שֶׁנֶּאֱמַר וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה מַה ת"ל אֲשֶׁר גָּזָל מִיבָּעֵי לְמִעוּטֵי גָּזֵל אִם כְּעַיִן שֶׁגָּזַל יַחֲזִיר וְאִם לָאו דָּמִים בְּעַלְמָא בָּעֵי שְׁלוּמֵי הַאי אֲשֶׁר גָּזָל מִיבָּעֵי לְמִעוּטֵי גֹּזֶל אָבִיו שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף חֹמֶשׁ עַל גֹּזֶל אָבִיו א"כ נִיכְתּוֹב רַחְמָנָא וְהֵשִׁיב אֶת גְּזֵילוֹ אֲשֶׁר גָּזָל לָמָּה לִי לְמִכְתַּב ש"מ תַּרְתֵּי וְאֵיכָּא דְּאָמְרֵי אָמַר רַב חִסְדָּא א"ר יוֹנָתָן מַנַּיִן לְשִׁנּוּיֵי שֶׁאֵינוֹ קוֹנֶה שֶׁנֶּאֱמַר וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה מ"מ וְהָא כְּתִיב אֲשֶׁר גָּזָל הַהוּא מֵיבָּעֵי לֵיהּ עַל גְּזֵילוֹ שֶׁלּוֹ מוֹסִיף חֹמֶשׁ וְאֵין מוֹסִיף חֹמֶשׁ עַל גֹּזֶל אָבִיו: אָמַר עוּלָּא מַנַּיִן לְיִאוּשׁ שֶׁאֵינוֹ קוֹנֶה שֶׁנֶּאֱמַר וַהֲבֵאתָם גְּזוּל אֶת הַחֹלֶה גְּזוּל דּוּמְיָא דִּפְסֵחַ מַה פֶּסַח דִּילֵית לֵיהּ תַּקָּנְתָּא כְּלָל אַף

הָא לָאו הָכֵי הָדַר בְּעִינֵיהּ אָמַר רַב יוֹסֵף מָרִישׁ שְׁמוֹ עָלָיו דְּהַנְיָא צַלָּעוֹת הַבַּיִת אִלּוּ הַמְּלַמְּטִין וְהָעוֹבִים אִלּוּ הַמְּרִישׁוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שִׁנּוּי הַחוֹזֵר לְבְרִיָּיתוֹ בְּשִׁינּוּי הַשֵּׁם לֹא הֲוֵי שִׁנּוּי וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם שֶׁאֵינוֹ חוֹזֵר לְבְרִיָּיתוֹ מִי הֲוֵי שִׁנּוּי וַהֲרֵי צִינּוֹר מֵימְעַיקְרָא קְצִיצָתָא וְהַשְׁתָּא צִינּוֹרָא וְתָנֵי צִינּוֹר שֶׁחָקְקוֹ וּלְבַסּוֹף קָבְעוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוֹמָה קָבְעוֹ וּלְבַסּוֹף חָקְקוֹ אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוֹמָה וְאִי אֲמַרְתְּ שִׁנּוּי הַשֵּׁם מִילְּתָא הִיא אֲפִי' קָבְעוֹ וּלְבַסּוֹף חָקְקוֹ נַמִּי לֵיפְסֵל שֶׁאִי שִׁבְּיָה דְּמִדְרַבָּנָן הִיא אִי הָכִי אֲפִילּוּ דְּרִישָׁה נַמִּי הָתָם אֵיכָּא תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו בְּתָלוּשׁ מִיתִּיבִי הַנָּגָב וְהַגּוֹזָלוֹ וְהָאֲגַם הַקְּדוֹשִׁין הַקְּדוּשׁ וּתְרוּמָתָן תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹתָן מַעֲשֵׂר אָמְרֵי הָתָם אֵיכָּא שִׁנּוּי הַשֵּׁם דְּמֵעַיקָּרָא טְבָלָא וְהַשְׁתָּא תְּרוּמָה הֶקְדֵּשׁ מֵעֲקָרָא חִילִּין וְהַשְׁתָּא הֶקְדֵּשׁ אָמַר רַב חִסְדָּא א"ר יוֹנָתָן מַנַּיִן לְשִׁנּוּי שֶׁהוּא קוֹנֶה שֶׁנֶּאֱמַר וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה מַה ת"ל אֲשֶׁר גָּזָל מִיבָּעֵי לְמִעוּטֵי גָּזֵל אִם כְּעַיִן שֶׁגָּזַל יַחֲזִיר וְאִם לָאו דָּמִים בְּעַלְמָא בָּעֵי שְׁלוּמֵי הַאי אֲשֶׁר גָּזָל מִיבָּעֵי לְמִעוּטֵי גֹּזֶל אָבִיו שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף חֹמֶשׁ עַל גֹּזֶל אָבִיו א"כ נִיכְתּוֹב רַחְמָנָא וְהֵשִׁיב אֶת גְּזֵילוֹ אֲשֶׁר גָּזָל לָמָּה לִי לְמִכְתַּב ש"מ תַּרְתֵּי וְאֵיכָּא דְּאָמְרֵי אָמַר רַב חִסְדָּא א"ר יוֹנָתָן מַנַּיִן לְשִׁנּוּיֵי שֶׁאֵינוֹ קוֹנֶה שֶׁנֶּאֱמַר וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה מ"מ וְהָא כְּתִיב אֲשֶׁר גָּזָל הַהוּא מֵיבָּעֵי לֵיהּ עַל גְּזֵילוֹ שֶׁלּוֹ מוֹסִיף חֹמֶשׁ וְאֵין מוֹסִיף חֹמֶשׁ עַל גֹּזֶל אָבִיו: אָמַר עוּלָּא מַנַּיִן לְיִאוּשׁ שֶׁאֵינוֹ קוֹנֶה שֶׁנֶּאֱמַר וַהֲבֵאתָם גְּזוּל אֶת הַחֹלֶה גְּזוּל דּוּמְיָא דִּפְסֵחַ מַה פֶּסַח דִּילֵית לֵיהּ תַּקָּנְתָּא כְּלָל

אָמַר עוּלָּא מְנַיִין לְיִאוּשׁ שֶׁאֵין קוֹנֶה. מִשְּׁמַע הָכָא דְּסָבַר עוּלָּא דְּיִאוּשׁ לֹא קָנֵי וְכֵן בְּהֶנְיָקִין (גיטין ד' נה. ושם ד"ה מאי) דְּאָמַר עוּלָּא דָּבָר תּוֹרָה בֵּין נוֹדָעָה בֵּין לֹא נוֹדְעָה אֵין מְכַפֶּרֶת מ"ט יְאוּשׁ כְּדֵי לֹא קָנֵי וְקִשְׁיָא לְר"ת דְּבְהַגּוֹזֵל בְּתַרָא (לקמן ד' קיד.) גַּבֵּי פְלוּגְתָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנָן דָּגָב וְגוֹזֵל קָאָמַר עוּלָּא מְחֻלְּטִין בְּסִתָּם אֲבָל בִּידוּעַ ד"ה יְאוּשׁ קָנֵי וְאוֹר"ת דְּבָבָל מָקוֹם יְאוּשׁ קוֹנֶה רַק לְעִנְיַן קָרְבָּן מִשּׁוּם דְּהֵנֵי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וּמַבִיא רְאָיָה מֵהָהִיא דְּהֶנְיָקִין (גיטין ד' נה: ושם) דְּפָרִיךְ הָתָם לְעוּלָּא מֵהָהִיא דְּגָנַב וְהִקְדִּישׁ וְאוֹ"ב טָבַח וּמָכַר מִשְׁלֵם תְּשַׁלּוּמֵי כְּפֶל וְאֵין מְשַׁלֵּם ד' וְה' וְתָנֵי עָלֶה בה"ג בְּחוֹרֵג עִנּוּשׁ כְּרֵת וְאִי אֲמַרְתְּ יְאוּשׁ לֹא קָנֵי כְּרֵת מַאי עֲבֵירָתֵיהּ וְהִשְׁתָּא בְּלָאו הָכֵי דְּהֵנֵי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה הָוֵה לֵיהּ לְמִפְרַךְ מִגּוּפֵּיהּ דְּאִי יְאוּשׁ לֹא קָנֵי אִם כֵּן אֵין לוֹ כֹּחַ לְהַקְדִּישׁ וְאַמַּאי פְּטוּר מד' וְה' הָא לֹא טָבַח דְּהֶקְדֵּשׁ אֶלָּא דְּאִי לָא טָבַח מִילֵּי מוֹדֶה עוּלָּא דְּיְאוּשׁ קָנֵי רַק לְעִנְיַן הֶכְרֵחַ וּלְהֵכִי פָּרִיךְ מִדְּתָנֵי עָלֶה בְּחוֹרֵג עִנּוּשׁ כְּרֵת אַלְמָא רָאוּי לְפָטְרָה הַגּוֹזֵל (סוכה ד' ל. ושם) דְּפָסְלִינַן לוֹלָב הַגּוֹזֵל אַפִּי' בְּי"ט שֶׁנִּי וּמִפְּרָשׁ רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה שֶׁנֶּאֱמַר וַהֲבֵאתָם גְּזוּל אֶת הַפֶּסַח גְּזוּל דּוּמְיָא דְּפֶסַח בֵּין לְפָנִין יְאוּשׁ בֵּין לְאַחַר יְאוּשׁ דְּלָאו דְּיִדְיהּ הוּא אֶלָּא לְאַחַר יְאוּשׁ הָא קָנְיֵיהּ בְּיִאוּשׁ מ"ט לָא לֵאו מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה מִשְׁמַע דְּסָבַר בְּכָל דּוּכְתֵי דְּיִאוּשׁ קָנֵי רַק לְעִנְיַן מִצְוָה וְקָשֶׁה לְר"י לְפִי' דְּאִם כֵּן מַאי פָּרִיךְ לְעִיל אַבִּיי לְרַבָּה מִקַּרְבָּנוֹ מוֹדֶה רַבָּה כְּמוֹ עוּלָּא וְכ"ת דְּסָבַר אַבִּיי אֵין חִילּוּק כְּמ"ד בְּסוּכָּה (שם). מִתּוֹךְ שֶׁיּוֹצִיא בְּשֵׁאוֹל יוֹצֵא בְּגוֹזֵל דִּלְיֵת לֵיהּ טַעֲמָא דְּמִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה הָא ע"כ אִית לֵיהּ דְּאִי לָאו הָכֵי אַמַּרְתְּ נְמֵי יְאוּשׁ לָא קָנֵי תִּקְשֶׁה לֵיהּ אַמַּאי אָסוּר לְהַקְרִיבוֹ בֵּין דְּשֵׁם הֶקְדֵּשׁ חַל עָלָיו כִּדְאָמַר הֶנְיָקִין יְאוּשׁ וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם אֶלָּא מִשּׁוּם דְּהֵנֵי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וְעוֹד בְּהֶנְיָא דְּגִיטִין (ד' נה: ושם) דְּבָעֵי רָבָא כִּי אוֹקֹמוּהָ רַבָּנָן בִּרְשׁוּתֵיהּ מִשְּׁעַת גְּנֵיבָה וְלֹא מִשְּׁעַת הַקְּדֵשָׁה וּמַאי נ"מ לְזִיגוּתֵיהּ וּלְזִרוּתֵיהּ וְאַלִּיבָּא דְּעוּלָּא בְּעֵי לָהּ כְּדַמּוֹכַח סוֹגְיָא דְּהָתָם וְאִי בְּעוּלָּא קָנֵי הָא ע"כ מִשְּׁעַת יְאוּשׁ וּלְזִרוּת וּלְזִיגוּת דְּזִדְיהּ הֲוֵי ע"כ נִרְאֶה לְר"י דְּבִכְלַל מָקוֹם לְעוּלָּא יְאוּשׁ לֵיהּ קָנֵי וְהָהִיא דְּהַגּוֹזֵל בְּתַרָא (לקמן ד' קיד.) הֲוֵי יְאוּשׁ וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם דְּמֵעַיקָּרָא מִשְׁכָּא וְהַשְׁתָּא אַבְרְיוֹת וְאַ"ג דְּגִבּוֹי קָרְבָּן נְמֵי הֲוֵי יְאוּשׁ וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם דְּקַדְמַע לְעִיל דְּמַעַיקָּרָא חוּלִּין וְהַשְׁתָּא הֶקְדֵּשׁ מִכָּל מָקוֹם בֵּיוָן דְּאֵין קָנוּי לוֹ אֶלָּא מִחֲמַת שֶׁהֶקְדִּישׁ וְלֹא הָיוּ לוֹ קָנוּי קוֹדֶם פְּסֻלֵיהּ רַחֲמָנָא לְהַקְרִיבוֹ מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה דְּמוּכָח בְּפֶרֶק לוֹקֵחַ הַגּוֹזֵל (סוכה ד' ל. ושם) דְּאָמַר לְהוּ רַב לְתַנּוּהוּ אַוְּונְבְרֵי כִּי זַבְּנִיהוּ אָסֵא מִן הַנָּכְרִים לְגוּוֹ אִינְהוּ בּוֹ' וּפְרִיךְ וְלִקְנִינְהוּ בְּשִׁנּוּי הַשֵּׁם מִשְּׁמַע דְּאִי קָנוּי לֵיהּ הוּ לֹא הֲוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וְדוֹחֶה לוֹמַר דְּסָבַר כְּרַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָנִי דְּלֹא חַיְישִׁ הָתָם לְמִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וְעוֹד אָמַר הָתָם (ד' לא.) הָאי דְּשׁוֹרֵא דְּמִטַּלְטְלָא עֲבַדוּ בֵּיהּ רַבָּנָן תַּקָּנָתָא מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים וְסוֹכָּה לֹא בְּעִינַן מִשְּׁלֶכֶת אִלָּא מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וְכִי קָנְיֵיהּ בְּתַקָּנָתָא דְּרַבָּנָן לָהּ וְשֵׁנִי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה כ"ש אִי קָנֵי קָנֵי גָּמוּר וְהָא דְּאָמַר בְּרֵישׁ הַגּוֹזֵל (לקמן ד' צד.) דְּרֵי שְׁנֵיהֶן נוֹטְלִין לְשָׁה אַפְּאָה וְחָרִים מִמָּנָּה חֻלָּה כִּיצַד מְבָרֵךְ אֵין זֶה מְבָרֵךְ אֶלָּא מִי שֶׁהוּא מְנַעֵל וְדַחְיֵי לֵיהּ הָתָם דְּמִיצַד סָבַר בְּעַלְמָא דְּיִאוּשׁ קוֹנֶה וְהָכָא מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה אע"ג דְּקָנֵי קוֹדֶם לְהֶנְיָקִין יוֹתֵר אִי נְמֵי הָתָם דְּחוּי בְּעַלְמָא הוּא וְהִשְׁתָּא לְעִיל פָּרִיךְ אַבִּיי שֶׁפִּיר מִקַּרְבָּנוֹ וְלֹא הֶגְוֵל דְּאִי יְאוּשׁ קָנֵי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה כֵּיוָן דְּקוֹדֶם שֶׁהִקְדִּישׁוֹ קָנָאָה אֶלָּא דְּאִי יְאוּשׁ גָּרִיעַ לֵיהּ לְכָל אֶלָּא מַחֲמַת שֶׁהִקְדִּישׁ וְלֹא הָיוּ לוֹ קָנוּי כְּלָל וְא"כ מַאי פָּרִיךְ לְעוּלָּא דְּאִי יְאוּשׁ לֹא קָנֵי שַׁפִּיר חַל הֶקְדֵּשׁ מִשּׁוּם דְּה"ל יְאוּשׁ וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְאִדְּרַבָּה מִגּוּפֵיהּ דְּבְרֵייתָא הֵנֵי סַיְיעְתָּא לְעוּלָּא דְּאִי יְאוּשׁ קָנֵי כִּי לֹא הֶקְדִּישׁ נְמֵי פָּטוּר מד' וְה' דְּשָׁלוּ הוּא מוֹכֵר כִּדְפָרִיךְ מִינָּה לְקַמָּן (ד' סח:) רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמַר יְאוּשׁ קָנֵי וְאִדְּרַבָּה תִּימַה דִּלְא פָּרִיךְ מִינָּה לְרַב יְהוּדָה דְּפָלִיג הָתָם

לְפִי שֶׁמַּשְׁתַּנָּה שְׁמוֹ עַ"י חֲקִיכָה וְהֵלֶא אֵין מַשְׁתַּנֶּה שְׁמוֹ עַ"י חֲטִיטָה שֶׁעוֹשֶׂה לְקַבֵּל צְרוֹרוֹת דְּאוֹתָהּ הִיא שֶׁגּוֹרֶמֶת לְפָסְלוֹ אֶת הַמְּקוֹמָה וּ"ל כֵּיוָן שֶׁמִּשְׁתַּנֶּה שְׁמוֹ עַ"י חֲטִיטָה יֵשׁ לְחַשְּׁבוֹ בְּתָלוּשׁ וְהַחֲטִיטָה שֶׁעוֹשֶׂה כְּאִילּוּ עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּתָלוּשׁ: **שֶׁאִבָּה** דְּרַבָּנָן. מְפוֹרָשׁ בְּפֶרֶק הַמּוֹכֵר (אות) הַבַּיִת (ב"ב ד' סז. ושם ד"ה מכלל): **הַנָּגָב** וְהַגּוֹזָלוֹ. בְּהַגּוֹזֵל בְּתַרָא (לקמן ד' קיד.) פָּרִיךְ אִי רַבָּנָן קָשֶׁה גּוֹזָל אִי רַבִּי שִׁמְעוֹן קָשֶׁה גֶּבֶת וּמִשְׁנֵי דְּשִׁינּוּי הַחוֹזֵר לְבְרִיָּיתוֹ עַל יְדֵי שְׁאִלָּה דְּאָמְרִינַן בְּהָאִשָּׁה רַבָּה (יבמות ד' פח.) דְּבִסּוֹף הַנּוֹזֵר מִן הַיָּרָק (נדרים ד' נט.) מ"מ לֹא חָשֵׁיב לְהוּ שִׁנּוּי הַחוֹזֵר לְבְרִיָּיתוֹ כֵּיוָן דְּלֹא שְׁכִיחָא: **מֵעַיקָּרָא** חוּלִּין וְהִשְׁתָּא הֶקְדֵּשׁ. בְּקָדָשִׁים שֶׁאֵין חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ לֹא הָוֵה קָרֵיב לֵיתֵן טַעַם זֶה דְּיֵשׁ כָּאן שִׁנּוּי רִאשׁוֹן אֶלָּא קָבֵע תְּחִילָּה יֵשׁ לְפָסוֹל הַמְּקוֹמָה בְּשֵׁל עֵץ בְּכָל שֶׁהוּא וּבְשֶׁל חֶרֶס בְּרְבִיעִית וְא"ת א"כ מַאי אֲמַרְתְּ מֵעִיקָּרָא קְצִיצָתָא וְהַשְׁתָּא צִינּוֹרָא דְּמִשְׁמַע דְּאַפִּי' קָבַע תְּחִילָּה יֵשׁ לְפָסוֹל הַמְּקוֹמָה וְאִם כֵּן מֵרִישׁ כֵּיוָן שֶׁנִּבְנוּ בְּבִירָה מִתְּיָאֲשִׁים הַבְּעָלִים מִמְּנוּ וְא"ת דְּמִשְׁמַע דְּלֹא מִקְשֶׁה אֶלָּא לְרַב יוֹסֵף אַדְרַבָּה כ"ש דְּקָשֶׁה לְרַבָּה טִפֵּי דְּלִדְיוֹדְיהּ יְאוּשׁ לֵיכָּא לְמֵימַר דְּלֹא מִקְשֶׁה לְרַבָּה דְּמִסְתַּבְּרָא דְּמִשְׁמַע שְׁמוּ עָלָיו וְכֵן מְשַׁמַּע לְעִיל מְשַׁמַּע דְּלֹא מִקְשֶׁה לְרַבָּה כ"ש שִׁנּוּי הַשֵּׁם גָּדוֹל כִּי הַאי דְּמְרִישׁ יֵשׁ לוֹ לְקַנּוֹתוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְכֵן מְשַׁמַּע לְעִיל מְשַׁמַּע דְּלֹא מִקְשֶׁה לְרַבָּה כ"ש שִׁנּוּי הַשֵּׁם דְּהֵנֵי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וְעוֹד בְּהֶנְיָא דְּגִיטִין (ד' נה:) דְּבָעֵי רָבָא כִּי אוֹקֹמוּהָ רַבָּנָן בִּרְשׁוּתֵיהּ מִשְּׁעַת גְּנֵיבָה וְלֹא מִשְּׁעַת הַקְּדֵשָׁה וּמַאי נ"מ לְזִיגוּתֵיהּ וּלְזִרוּתֵיהּ וְאַלִּיבָּא דְּעוּלָּא בְּעֵי לָהּ כְּדַמּוֹכַח סוֹגְיָא דְּהָתָם וְאִי בְּעוּלָּא קָנֵי הָא ע"כ מִשְּׁעַת יְאוּשׁ וּלְזִרוּת וּלְזִיגוּת דְּזִדְיהּ הֲוֵי ע"כ נִרְאֶה לְר"י דְּבִכְלַל מָקוֹם לְעוּלָּא יְאוּשׁ לֵיהּ קָנֵי וְהָהִיא דְּהַגּוֹזֵל בְּתַרָא (לקמן ד' קיד.) הֲוֵי יְאוּשׁ וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם דְּמֵעַיקָּרָא מִשְׁכָּא וְהַשְׁתָּא אַבְרְיוֹת וְאַ"ג דְּגִבּוֹי קָרְבָּן נְמֵי הֲוֵי יְאוּשׁ וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם דְּקַדְמַע לְעִיל דְּמַעַיקָּרָא חוּלִּין וְהַשְׁתָּא הֶקְדֵּשׁ מִכָּל מָקוֹם בֵּיוָן דְּאֵין קָנוּי לוֹ אֶלָּא מֵחֲמַת שֶׁהִקְדִּישׁ וְלֹא הָיוּ לוֹ קָנוּי קוֹדֶם פְּסֻלֵיהּ רַחֲמָנָא לְהַקְרִיבוֹ מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה דְּמוּכָח בְּפֶרֶק לוֹקֵחַ הַגּוֹזֵל (סוכה ד' ל. ושם) דְּאָמַר לְהוּ רַב לְתַנּוּהוּ אַוְּונְבְרֵי כִּי זַבְּנִיהוּ אָסֵא מִן הַנָּכְרִים לְגוּוֹ אִינְהוּ בּוֹ' וּפְרִיךְ וְלִקְנִינְהוּ בְּשִׁינּוּי הַשֵּׁם מִשְּׁמַע דְּאִי קָנוּי לֵיהּ הוּ לֹא הֲוֵי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וְדוֹחֶה לוֹמַר דְּסָבַר כְּרַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָנִי דְּלֹא חַיְישִׁ הָתָם לְמִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וְעוֹד אָמַר הָתָם (ד' לא.) הָאי דְּשׁוֹרֵא דְּמִטַּלְטְלָא עֲבַדוּ בֵּיהּ רַבָּנָן תַּקָּנָתָא מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים וְסוֹכָּה לֹא בְּעִינַן מִשְּׁלֶכֶת אִלָּא מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה וְכִי קָנְיֵיהּ בְּתַקָּנָתָא דְּרַבָּנָן לָהּ וְשֵׁנִי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה כ"ש אִי קָנֵי קָנֵי גָּמוּר וְהָא דְּאָמַר בְּרֵישׁ הַגּוֹזֵל (לקמן ד' צד.) דְּרֵי שְׁנֵיהֶן נוֹטְלִין לְשָׁה אַפְּאָה וְחָרִים מִמָּנָּה חֻלָּה כִּיצַד מְבָרֵךְ אֵין זֶה מְבָרֵךְ אֶלָּא מִי שֶׁהוּא מְנַעֵל וְדַחְיֵי לֵיהּ הָתָם דְּמִיצַד סָבַר בְּעַלְמָא דְּיִאוּשׁ קוֹנֶה וְהָכָא מִשּׁוּם מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה אע"ג דְּקָנֵי קוֹדֶם לְהֶנְיָקִין יוֹתֵר אִי נְמֵי הָתָם דְּחוּי בְּעַלְמָא הוּא וְהִשְׁתָּא לְעִיל פָּרִיךְ אַבִּיי שֶׁפִּיר מִקַּרְבָּנוֹ וְלֹא הֶגְוֵל דְּאִי יְאוּשׁ קָנֵי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֲבֵירָה כֵּיוָן דְּקוֹדֶם שֶׁהִקְדִּישׁוֹ קָנָאָה אֶלָּא דְּאִי יְאוּשׁ גָּרִיעַ לֵיהּ לְכָל אֶלָּא מַחֲמַת שֶׁהִקְדִּישׁ וְלֹא הָיוּ לוֹ קָנוּי כְּלָל וְא"כ מַאי פָּרִיךְ לְעוּלָּא דְּאִי יְאוּשׁ לֹא קָנֵי שַׁפִּיר חַל הֶקְדֵּשׁ מִשּׁוּם דְּה"ל יְאוּשׁ וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְאִדְּרַבָּה מִגּוּפֵיהּ דְּבְרֵייתָא הֵנֵי סַיְיעְתָּא לְעוּלָּא דְּאִי יְאוּשׁ קָנֵי כִּי לֹא הֶקְדִּישׁ נְמֵי פָּטוּר מד' וְה' דְּשָׁלוּ הוּא מוֹכֵר כִּדְפָרִיךְ מִינָּה לְקַמָּן (ד' סח:) רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמַר יְאוּשׁ קָנֵי וְאִדְּרַבָּה תִּימַה דִּלְא פָּרִיךְ מִינָּה לְרַב יְהוּדָה דְּפָלִיג

אַף גָּזוּל דְּלֵית לֵיהּ תַּקַּנְתָּא לֹא שְׁנָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ וְלֹא שְׁנָא אַחַר יֵאוּשׁ רָבָא אָמַר מֵהָכָא קָרְבָּנוֹ וְלֹא הַגָּזוּל אֵימַת אִילֵימָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ פְּשִׁיטָא לָמָּה לִי קְרָא אֶלָּא לַאו לְאַחַר יֵאוּשׁ וש"מ יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי ש"מ וְהָא רָבָא הוּא דְּאָמַר דְּגָזַל קָרְבָּן דְּחַבְרֵיהּ אִיבָּעֲיָת אֵימָא הָדַר בֵּיהּ וְאִיבָּעֵית אֵימָא חַד מִינַּיְיהוּ רַב פָּפָּא אָמְרָהּ: וּמִדַּת תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְכוּ': וְאַמַּאי נֵילַף שׁוֹר שׁוֹר מִשַּׁבָּת מַה לְהַלָּן חַיָּה וְעוֹף כַּיּוֹצֵא בָּהֶן אַף כַּאן חַיָּה וְעוֹף כַּיּוֹצֵא בָּהֶן אָמַר רָבָא אָמַר קְרָא שׁוֹר וָשֶׂה שׁוֹר וָשֶׂה שְׁנֵי פְּעָמִים שׁוֹר וָשֶׂה אֵין מִידֵי אַחֲרִינָא לֹא אַמְרֵי הֵי מְיַיתֵּר אִילֵימָא שׁוֹר וָשֶׂה דְּסֵיפָא מְיַיתֵּר דְּנִיכְתּוֹב רַחֲמָנָא כִּי יִגְנֹב שׁוֹר אוֹ שֶׂה וּטְבָחוֹ וּמְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחְתָּיו וְאַרְבַּע צֹאן תַּחְתָּיו אִי כָּתַב רַחֲמָנָא הָכֵי הֲוָה אֲמִינָא בָּעֵי שְׁלוּמֵי תִּשְׁעָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד וְכִי תֵּימָא הָא כְּתִיב תַּחְתָּיו תַּחְתָּיו חַד תַּחְתָּיו מְיַיתֵּר הַהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לִדְרָשָׁה אַחֲרִינָא דְּתַנְיָא יָכוֹל גָּנַב שׁוֹר שָׁוֶה מָנֶה יְשַׁלֵּם תַּחְתָּיו נְגִידִין ת"ל תַּחְתָּיו תַּחְתָּיו אֶלָּא שׁוֹר וָשֶׂה דְּרֵישָׁא מְיוּתָּר דְּנִכְתּוֹב רַחֲמָנָא כִּי יִגְנֹב אִישׁ וּטְבָחוֹ וּמְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה אִי כָּתַב רַחֲמָנָא הָכֵי הֲוָה אֲמִינָא עַד דְּגָנִיב תְּרֵי וְטָבַח לְהוּ וּטְבָחוֹ כְּתִיב לְחַד וְאֵימָא עַד דְּגָנִיב תַּרְוַיְיהוּ וּמַזְבִּין לְהוּ וּמְכָרוֹ כְּתִיב לְחַד וְאֵימָא הֲוָה אֲמִינָא עַד דְּגָנִיב תְּרֵי וְטָבַח חַד וּמְזַבִּין חַד אוֹ מְכָרוֹ כְּתִיב וְאַכַּתִּי הֲוָה אֲמִינָא עַד דְּגָנִיב תַּרְוַיְיהוּ וְטָבַח חַד וּמְשַׁיֵּיר חַד אוֹ מְזַבִּין חַד וּמְשַׁיֵּיר חַד אֶלָּא שׁוֹר דְּסֵיפָא וָשֶׂה דְּרֵישָׁא מְיַיתֵּר דְּנִיכְתּוֹב רַחֲמָנָא כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר וּטְבָחוֹ וּמְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחְתָּיו וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה שׁוֹר דְּסֵיפָא וָשֶׂה דְּרֵישָׁא לָמָּה לִי שְׁמַע מִינָּהּ שׁוֹר וָשֶׂה אֵין מִידֵי אַחֲרִינָא לֹא: אֵין הַגּוֹנֵב אַחַר הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֵּפֶל: אָמַר רַב לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לִפְנֵי יֵאוּשׁ אֲבָל לְאַחַר יֵאוּשׁ קְנָאוֹ גַּנָּב רִאשׁוֹן וְגַנָּב שֵׁנִי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֵּפֶל לְגַנָּב רִאשׁוֹן אָמַר רַב שֵׁשֶׁת אֲמִינָא כִּי נַיֵּים וּשְׁכִיב רַב אָמַר לְהָא שְׁמַעְתָּא דְּתַנְיָא אָמַר ר' עֲקִיבָא מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁתָּרֵשׁ בַּחֵטְא אֵימַת אִילֵימָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ

מי

רש"י

ה"ג וְכ"ת הָא כְּתִיב תַּחְתָּיו תַּחְתָּיו חַד תַּחְתָּיו מְיַיתֵּר כוּ'. וְכ"ת הָא כְּתִיב תְּרֵי זִימְנֵי תַּחְתָּיו דְּמִישְׁתַּמְּעֵי חַד אַשּׁוֹר וְחַד אַשֶּׂה דְּאִי תַּרְוַיְיהוּ אַחַד קַיְימֵי הָכֵי אִיבָּעֵי לֵיהּ לְמִיכְתַּב ה' בָּקָר וְד' צֹאן יְשַׁלֵּם תַּחְתָּיו לָאו מִילְּתָא הִיא דְּאִיכָּא לְמֵימַר חַד תַּחְתָּיו אִיַּיתֵּרְךְ לִדְרָשָׁה אַחֲרִינָא וְאַכַּתִּי תִּשְׁעָה מִשְׁתַּמְּעֵי בֵּין אַשּׁוֹר בֵּין אַשֶּׂה: נְגִידִים. גְּוִיעִים כִּדְמִתַּרְגְּמִינַן וַיִּגְוַע וְאִיתְנְגִיד (בראשית נ) כְּלוֹמַר כְּחוּשִׁין וּקְרוֹבִין לָמוּת: ה"א עַד דְּגָנַב תַּרְתֵּי וְטָבַח לְחַד וּמְזַבִּין לְחַד. לְהָכֵי אִצְטְרִיךְ שׁוֹר אוֹ שֶׂה דְּרֵישָׁא לְמֵימַר דְּאע"ג דְּחַד הוּא דְּגָנַב מְחַיֵּיב: אוֹ מְכָרוֹ כְּתִיב. דְּמַשְׁמַע אוֹ טְבִיחָה אוֹ מְכִירָה דְּהָא כְּתִיב אוֹ לַחֲלֵק: וְאֵימָא עַד דְּגָנַב תַּרְתֵּי. כִּדְכְתִיב בְּסֵיפָא תַּחַת הַשּׁוֹר תַּחַת הַשֶּׂה וּלְהָכֵי אִצְטְרִיךְ שׁוֹר אוֹ שֶׂה דְּרֵישָׁא: שֶׁנִּשְׁתָּרֵשׁ. עָשָׂה שָׁרָשִׁין כְּלוֹמַר נִתְחַזֵּק בַּחֵטְא שֶׁקְּנָאוֹ וּמְהַנּוּ מַעֲשָׂיו: אִילֵימָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ. מְכָרוֹ:

מי

תוספות

הָתָם אַעוּלָּא וְסָבַר דְּיֵאוּשׁ כְּדִי הֲוֵי יֵאוּשׁ וְלֵיכָּא לְשִׁנּוּיֵי כִּדְמְשַׁנֵּי לְקַמָּן לְרֵישׁ לָקִישׁ כְּגוֹן שֶׁהִקְדִּישׁוּ בְּעָלִים בְּיַד גַּנָּב דְּאִם כֵּן מַאי פָּרִיךְ הָתָם לְעוּלָּא כָּרֵת מַאי עֲבִידְתֵּיהּ הָא מִתְחַיֵּיב כָּרֵת שַׁפִּיר דְּרָאוּי לְפֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד כֵּיוָן שֶׁהִקְדִּישׁוּ בְּעָלִים וְי"ל דְּהַמ"ל וּלְטַעֲמֵיךְ אִי נַמִּי דְּרַב יְהוּדָה נַמִּי אִית לֵיהּ דְּיֵאוּשׁ לֹא קָנֵי וְטַעְמָא דְּרַב יְהוּדָה דְּאָמַר בֵּין נוֹדְעָה בֵּין לֹא נוֹדְעָה מְכַפֶּרֶת מִשּׁוּם דְּלָא חָיֵישׁ לְטַעְמָא דְּמִצְוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה וְלָא גַּרְסִינַן הָתָם מַאי טַעְמָא קָסָבַר יֵאוּשׁ כְּדִי קָנֵי וּבְסוּכָּה (ד' ל. ושם) דְּקָאָמַר אֶלָּא לְאַחַר יֵאוּשׁ הָא קַנְיֵיהּ בְּיֵאוּשׁ ה"פ הָא קַנְיֵיהּ בְּיֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי הַשֵּׁם וּמַה שֶּׁאֵין מַזְכִּיר אֶלָּא יֵאוּשׁ מִשּׁוּם דְּע"י יֵאוּשׁ שֶׁקּוֹדֶם לָכֵן קָנְאָהּ בְּשִׁינּוּי הַשֵּׁם וְאִית סְפָרִים דְּלָא גַּרְסֵי בְּיֵאוּשׁ אֶלָּא הָא קַנְיֵיהּ וְתֵדַע דְּהָא הָתָם ר' יוֹחָנָן קָאָמַר לֵיהּ וְר' יוֹחָנָן אִית לֵיהּ דְּיֵאוּשׁ לֹא קָנֵי דְּאָמַר לְקַמָּן חִיּוּבֵיהּ בֵּין לִפְנֵי יֵאוּשׁ בֵּין לְאַחַר יֵאוּשׁ וְאִי סָבַר דְּיֵאוּשׁ קָנֵי אַמַּאי חַיָּיב לְאַחַר יֵאוּשׁ שֶׁלּוֹ הוּא טוֹבֵחַ וְשֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר וּבְהַגּוֹזֵל בַּתְרָא קָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יַנַּאי דְּשִׁינּוּי רְשׁוּת וְאַחַר כַּךְ יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי וְר"ת הִקְשָׁה דִּבְהַגּוֹזֵל בַּתְרָא (לקמן ד' קיד.) מַשְׁמַע דִּלְעוּלָּא יֵאוּשׁ כְּדִי קָנֵי דְּפָרִיךְ מִמַּתְנִיתִין דְּנָטְלוּ מוֹכְסִים חֲמוֹרוֹ וְנָתְנוּ לוֹ חֲמוֹר אַחֵר הֲרֵי זֶה שֶׁלּוֹ וְקָאָמַר בִּשְׁלָמָא לְעוּלָּא בְּיָדוּעַ וְדִבְרֵי הַכֹּל וְנָתְנוּ לוֹ חֲמוֹר אַחֵר חָשִׁיב לֵיהּ הָתָם יֵאוּשׁ כְּדִי דְּקָאָמַר הָתָם תַּנָּא וְאִם נָטַל מַחֲזִיר לַבְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים וּמְפָרֵשׁ דְּקָסָבַר יֵאוּשׁ כְּדִי לֹא קָנֵי וְטַעְמָא נִרְאֶה דְּלָא חָשִׁיב לֵיהּ שִׁינּוּי רְשׁוּת מִשּׁוּם דְּע"כ נוֹתְנִים לוֹ וְתִירֵץ ר"י דִּבְרַיְיתָא ע"כ לָא אַיְירֵי כְּמַתְנִי' דְּהָא בְּמַתְנִיתִין קָתָנֵי הֲרֵי הוּא שֶׁלּוֹ וּבְרַיְיתָא קָתָנֵי מַחֲזִיר לַבְּעָלִים הָרִאשׁוֹנִים וְעוֹד דְּא"כ דְּאַמַּתְנִיתִין קַיְימָא תִּקְשֵׁי מִבְּרַיְיתָא לְרַבָּה דְּאָמַר יֵאוּשׁ כְּדִי קָנֵי אֶלָּא בְּרַיְיתָא אַיְירֵי שֶׁהַבְּעָלִים עוֹמְדִים וְלֹא נִתְיָיאֲשׁוּ עֲדַיִין כְּשֶׁנָּתְנוּ לָזֶה אע"ג דִּלְסוֹף אַחַר דְּאָתָא לְיָדֵיהּ נִתְיָיאֲשׁוּ לֹא קָנֵי דְּשִׁינּוּי רְשׁוּת דְּקוֹדֶם יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי כִּדְמַשְׁמַע לְקַמָּן וְיֵאוּשׁ גְּרֵידָא נַמִּי לֹא קָנֵי אֲפִי' לְרַבָּה כֵּיוָן דִּבְאִיסּוּרָא אָתָא לְיָדֵיהּ וְצָרִיךְ לְהַחֲזִיר הַדָּמִים אֲבָל מַתְנִיתִין אַיְירֵי לְעוּלָּא בְּיָדוּעַ שֶׁנִּתְיָיאֵשׁ מִקַּמֵּי דְּאָתָא לְיָדֵיהּ וְכִי אָתָא לְיָדֵיהּ הֲוָה לֵיהּ יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת:

אַף גָּזוּל דְּלֵית לֵיהּ תַּקַּנְתָּא. אע"ג דְּאָמַר לְעֵיל (דף סה:) גָּנַב טָלֶה וְנַעֲשָׂה אַיִל נַעֲשָׂה שִׁינּוּי בְּיָדוֹ וּקְנָאוֹ מ"מ כְּמוֹ שֶׁהוּא לֵית לֵיהּ תַּקַּנְתָּא: **רָבָא** אָמַר מֵהָכָא קָרְבָּנוֹ וְלֹא הַגָּזוּל. רָבָא גַּרְסִינַן וְלֹא רַבָּה מִדְּקָאָמַר חַד מִינַּיְיהוּ רַב פָּפָּא אָמַר וְלֹא הָיוּ טוֹעִים אֶלָּא בֵּין רַב פָּפָּא לְרָבָא שֶׁהָיָה רַבּוֹ וּפְעָמִים כְּשֶׁהָיָה אוֹמֵר רַב פָּפָּא דְּבָרִים בִּסְתָם הָיוּ סְבוּרִים שֶׁדִּבְרֵי רָבָא הֵן אֲבָל בֵּין דִּבְרֵי רַב פָּפָּא לְדִבְרֵי רַבָּה לֹא הָיוּ יְכוֹלִין לִטְעוֹת וּלְעֵיל (דף סו:) גָּרֵס אָמַר לֵיהּ רָבָא מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא הַגָּזוּל כוּ' אע"ג דְּרַבָּה הֲוָה בַּר פְּלוּגְתֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף וּלְרַבָּה הִקְשָׁה אַבַּיֵּי צָרִיךְ לוֹמַר דְּרַבָּה עַצְמוֹ לֹא הֵשִׁיב לוֹ כְּלוּם אֶלָּא רָבָא הֵשִׁיב לוֹ מִדְּפָרִיךְ הָכָא וְהָא רָבָא הוּא דְּאָמַר דְּגָזַל קָרְבָּן דְּחַבְרֵיהּ וְקָאָמַר דְּחַד מִינַּיְיהוּ רַב פָּפָּא אָמְרָהּ וְכֵן מַשְׁמַע דִּבְכָל הַסְּפָרִים גָּרֵס לְעֵיל אָמַר לֵיהּ רָבָא וְאִי רַבָּה הֱשִׁיבוֹ הל"ל אָמַר לֵיהּ וְלֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַזְכִּיר רַבָּה כֵּיוָן דְּמַקְשֶׁה לְרַבָּה וְכֵן מַשְׁמַע בְּהַנִּיזָּקִין (גיטין דף נה: ושם) דְּרָבָא אִית לֵיהּ דְּיֵאוּשׁ כְּדִי לֹא קָנֵי דְּבָעֵי רָבָא כִּי אוֹקְמוּהָ רַבָּנַן בִּרְשׁוּתֵיהּ מִשְּׁעַת גְּנֵיבָה אוֹ מִשְּׁעַת הֶקְדֵּשׁ לְמַאי נ"מ כוּ' וְאִי יֵאוּשׁ קָנֵי לְכָל הַפָּחוֹת מִשְּׁעַת יֵאוּשׁ כְּבָר הוּא בִּרְשׁוּתֵיהּ וּבְפֶרֶק בַּתְרָא (דף קיא: ושם) קָאָמַר רָבָא לְעוֹלָם רְשׁוּת יוֹרֵשׁ לָאו כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ דָּמֵי מַשְׁמַע הָתָם דְּאִית לֵיהּ דְּיֵאוּשׁ לֹא קָנֵי וְהָתָם רָבָא דְּהוּא בַּר פְּלוּגְתֵּיהּ דְּרָמֵי בַּר חָמָא וְהָא דְּאָמַר רָבָא בְּפֶרֶק אֵלּוּ מְצִיאוֹת (ב"מ דף כו:) גַּבֵּי מְצִיאָה נְטָלָהּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ עַל מְנָת לְגָזְלָהּ עוֹבֵר בְּכוּלָּן וְאע"ג דְּאַהַדְרֵיהּ בָּתַר יֵאוּשׁ מַתָּנָה בְּעָלְמָא הוּא דְּיָהִיב לֵיהּ אע"ג דְּיֵאוּשׁ לֹא קָנֵי מ"מ כֵּיוָן דְּהוֹעִיל יֵאוּשׁ לִמְוֹכְרָהּ אוֹ לְהַקְדִּישָׁהּ חָשִׁיב גְּזָלָן: **שׁוֹר** וָשֶׂה שְׁנֵי פְּעָמִים. וְא"ת וָשֶׂה דִּכְתִיב ב' פְּעָמִים לָמָּה לִי הָא בְּשַׁבָּת לֹא כְּתִיב שֶׂה וְי"ל דְּאִי לָא כְּתִיב שֶׂה שְׁנֵי פְּעָמִים הֲוָה אֲמִינָא שֶׁבָּא שׁוֹר לְמַעוּטֵי שְׁאָר מִילֵּי מִדִּין שׁוֹר דְּלָא הֱווּ בְּתַשְׁלוּמִין ה' וּלְוֹקְמֵיהּ אַדִּין שֶׂה לְהָכֵי כְּתִיב שֶׂה לְמַעוּטֵי לְגַמְרֵי:

חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחְתָּיו. וּמִסְּבָרָא הֲוָה יָדְעִנָא דַּחֲמִשָּׁה בָקָר קַיְימָא אַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן קַיְימֵי אַשֶּׂה: **אֵין** הַגּוֹנֵב כוּ'. בַּגְּמָרָא (דף סט:) דָּרֵישׁ לָהּ מְגוּנָּב מִבֵּית הָאִישׁ וְלֹא מִבֵּית הַגַּנָּב וּלְמַאן דְּמוֹקֵי חַד בְּגַנָּב וְחַד בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב א"ש אֲבָל לְמַאן דְּמוֹקֵי תַּרְוַיְיהוּ לְטוֹעֵן טַעֲנַת גַּנָּב לֹא שַׁיָּיךְ כְּלָל לְמִדְרַשׁ הָכֵי וְצָרִיךְ לוֹמַר דִּלְדִידֵיהּ נַפְקָא לֵיהּ לְמַעוּטֵי גַּנָּב אַחַר הַגַּנָּב מִקְּרָא אַחֲרִינָא:

דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כוּ'. מִכָּל הַנְהוּ דְּפָרִיךְ הָכָא לְרַב ה"מ לְמִפְרַךְ לְעֵיל לְרַבָּה וּמֵהַנְהוּ דְּפָרִיךְ לְעֵיל לְרַבָּה ה"מ לְמִפְרַךְ לְרַב אֶלָּא דְּרַבָּה דְּאַיְירֵי בִּגְזָלָן פָּרִיךְ לֵיהּ מִמִּילֵּי דִּגְזָלָן וּלְרַב דְּמַיְירֵי בְּגַנָּב נִיחָא לֵיהּ לְמִיפְרַךְ מִמִּילֵּי דְּגַנָּב אע"פ שֶׁאֵין סְבָרָא לַחֲלֵק וְעוֹד דִּכְמוֹ שֶׁהוּקְשׁוּ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ נִקְבְּעוּ בַּגְּמָרָא וּלְתַרְוַיְיהוּ הֲוָה מָצֵי לְמִפְרַךְ מֵהַהִיא דְּגַנָּב וְהִקְדִּישׁ דְּפָרִיךְ מִינָּהּ לְקַמָּן רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ:

אי

מי איכא נשתרש. הא לא אתנו מעשיו דשינוי רשות ששינהו מרשותו לרשות לוקח בלא יאוש לוקח ליכא למ"ד הקני' לאחר יאוש. דאתנו מעשיו דהשתא קני לוקח בחרתי יאוש ושינוי רשות; ואי ס"ד יאוש. גרידא קניה גבי אמאי משלם ארבעה וחמשה הוא דאית להו לבעלים גביה ושלו טבח ומכר: כדאמר רבא. לקמן בשמעתין: ששנה בהמא.

מי איכא נִשְׁתָּרֵשׁ אֶלָּא לְאַחַר יֵאוּשׁ וְאִי ס"ד יֵאוּשׁ קָנֵי אֲמַאי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה שְׁלוֹ הוּא טוֹבֵחַ שֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר אֲמָרֵי כִּדְאָמַר רָבָא מִפְּנֵי שֶׁשָּׁנָה בַּהֲמָא הָכָא נַמִּי מִפְּנֵי שֶׁשָּׁנָה בַּהֲמָא ת"ש וְטָבְחוֹ אוֹ מְכָרוֹ מַה טִּבְחָה שֶׁאֲנָה חוֹזֶרֶת אַף מְכִירָה שֶׁאֲנָה חוֹזֶרֶת אֶלָּא לְאַחַר יֵאוּשׁ וְאִי ס"ד קָנֵייֵה אֲמַאי מְשַׁלֵּם ד' וְה' שְׁלוֹ הוּא טוֹבֵחַ שֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר כִּדְאָמַר רַב נַחְמָן פֶּרֶט לְשֶׁהִקְנָה לְשִׁלְשִׁים יוֹם הָכָא נַמִּי פֶּרֶט לְשֶׁהִקְנָה לְשִׁלְשִׁים יוֹם מֵיתִיבִי גָּנַב וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן בִּלְבַד גָּנַב וּמְכָרוֹ וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְהַשֵּׁנִי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל גָּנַב וְטָבַח וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא קֶרֶן מֵיתָה מְצִיעָתָא גָּנַב וּמְכָרוֹ וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא קֶרֶן בִּלְבַד קָתָנֵי מֵיתָה מְצִיעָתָא גָּנַב וּמְכָרוֹ וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי ד' וְה' וְהַשֵּׁנִי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא קֶרֶן אֲמַאי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא לְמַ"ד הַקְנֵי אֶלָּא פְּשִׁיטָא לְאַחַר יֵאוּשׁ וְאִי ס"ד יֵאוּשׁ קוֹנֶה אֲמַאי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי ד' וְה' דִּידֵיהּ הוּא דְּזַבֵּין וְתוּ דְּקָתָנֵי רֵישָׁא גָּנַב וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ רִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְהַשֵּׁנִי אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן מִכְּדֵי לְאַחַר יֵאוּשׁ קַיְימִינַן וְאִי ס"ד יֵאוּשׁ קוֹנֶה שֵׁנִי אַמַּאי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן אֶלָּא לָאו ש"מ יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי וְקָשֶׁה לְרַב אָמַר רָבָא וְתִסְבְּרָא הָא מַתְנִי' הִיא אֶלָּא דְּקָתָנֵי סֵיפָא גָּנַב וְטָבַח וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ רִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְשֵׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן וְכִי מִי אִיכָּא לְמַ"ד שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה לֹא קָנֵי אֶלָּא לְעוֹלָם כּוּתָּה לְפָנֵי יֵאוּשׁ וְאֵיפוּךְ סֵיפָא לְמִיצִיעָתָא וּמִיצִיעָתָא לְסֵיפָא וְאֵימָא הָכֵי גָּנַב וּמְכָרוֹ וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן וְגָנְבוֹ וְטָבַח וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְהַשֵּׁנִי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְהַשְּׁלִישִׁי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל דְּקָנֵייֵה בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה רַב אַחָא וְרָבִינָא אָמְרִי שִׁינּוּי שֶׁעָשׂוּ בְּיָדַיִם לֹא קָנֵי כְּגון שֶׁתָּקְעוּ בְּהֵמָה אֲבָל שִׁינּוּי שֶׁעָשׂוּ בְּיָדַיִם כְּגון שְׁבִיחָה מוֹדֶה ר"א דְּקָנֵי א"נ אֲתָנו מַעֲשָׂיו דְּטִבְיחָה הֵיינוּ שְׁמַחְסְרָה מִן הַבְּעָלִים וְלֹאו דְּקָנֵי לֵיהּ וְלֹא חָזֵי כְּאֲתָנו מַעֲשָׂיו דְּמַכְּרֵיהּ:

מה

א" הָכֵי קָשֶׁה מִצִּיעָתָא לְרַב. דְּאִין לְהוֹפְכוֹ בֵּין דְּבָרֶייתָא לֹא מוּכְחָא מִידֵּי שְׁצָרִיךְ לְתַרְצָהּ וְלִהֶפְכָּהּ:

מה טְבִיחָה דַּאֲתָנו מַעֲשֶׂה. מִשְּׁמַע דְּסָבַר ר"א דְּשִׁינּוּי קוֹנֶה דַּאֲתָנו מַעֲשֶׂה מִשְּׁמַע לְאַפּוּקֵי מֵרְשׁוּת בְּעָלִים דְּוַמְיָא דַּאֲתָנו מַעֲשֶׂה דְּמִכִּירָה וְקָשֶׁה לְפִי' רַשְׁ"בַּם דְּמַפְרֵשׁ בְּפ"ק (ד' יא.) דְּהֵיינוּ לְעִנְיַן פַּחַת נְבֵילָה דְּהֵוֵי דְּגָנוּל מִשּׁוּם דְּלֹא קָנֵי לָהּ גּוֹזֵל בְּשִׁינּוּי וְ"ל דְּדוּקָא בְּשִׁינּוּי שֶׁאֵין הַגּוֹזֵל עוֹשֶׂה בְּיָדַיִם לֹא קָנֵי כְּגון שֶׁמַּהֲמֶה הַבְּהֵמָה אֲבָל שִׁינּוּי שֶׁעוֹשֶׂה הַגּוֹזֵל בְּיָדַיִם כְּגון שְׁבִיחָה מוֹדֶה ר"א דְּקָנֵי א"נ אֲתָנו מַעֲשָׂיו דְּטִבְיחָה הֵיינוּ שְׁמַחְסְרָה מִן הַבְּעָלִים וְלֹאו דְּקָנֵי לֵיהּ וְלֹא חָזֵי כְּאֲתָנו מַעֲשָׂיו דְּמַכְּרֵיהּ:

מה

מִי אִיכָּא נִשְׁתָּרֵשׁ אֶלָּא לְאַחַר יֵאוּשׁ וְאִי ס"ד יֵאוּשׁ קָנֵי אֲמַאי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה שְׁלוֹ הוּא טוֹבֵחַ שֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר כִּדְאָמַר רַב נַחְמָן פֶּרֶט לְשֶׁהִקְנָה לְשִׁלְשִׁים יוֹם הָכָא נַמִּי פֶּרֶט לְשֶׁהִקְנָה לְשִׁלְשִׁים יוֹם מֵיתִיבִי גָּנַב וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן בִּלְבַד גָּנַב וּמְכָרוֹ וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְהַשֵּׁנִי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל גָּנַב וְטָבַח וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא קֶרֶן מֵיתָה מְצִיעָתָא גָּנַב וּמְכָרוֹ וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא קֶרֶן בִּלְבַד קָתָנֵי מֵיתָה מְצִיעָתָא גָּנַב וּמְכָרוֹ וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי ד' וְה' וְהַשֵּׁנִי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא קֶרֶן אֲמַאי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֶלָּא לְמַ"ד הַקְנֵי אֶלָּא פְּשִׁיטָא לְאַחַר יֵאוּשׁ וְאִי ס"ד יֵאוּשׁ קוֹנֶה אֲמַאי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי ד' וְה' דִּידֵיהּ הוּא דְּזַבֵּין וְתוּ דְּקָתָנֵי רֵישָׁא גָּנַב וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ רִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְהַשֵּׁנִי אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן מִכְּדֵי לְאַחַר יֵאוּשׁ קַיְימִינַן וְאִי ס"ד יֵאוּשׁ קוֹנֶה שֵׁנִי אַמַּאי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן אֶלָּא לָאו ש"מ יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי וְקָשֶׁה לְרַב אָמַר רָבָא וְתִסְבְּרָא הָא מַתְנִי' הִיא אֶלָּא דְּקָתָנֵי סֵיפָא גָּנַב וְטָבַח וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ רִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְשֵׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן וְכִי מִי אִיכָּא לְמַ"ד שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה לֹא קָנֵי אֶלָּא לְעוֹלָם כּוּתָּה לְפָנֵי יֵאוּשׁ וְאֵיפוּךְ סֵיפָא לְמִיצִיעָתָא וּמִיצִיעָתָא לְסֵיפָא וְאֵימָא הָכֵי גָּנַב וּמְכָרוֹ וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן וְגָנְבוֹ וְטָבַח וּבָא אַחֵר וְגָנְבוֹ הָרִאשׁוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְהַשֵּׁנִי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְהַשְּׁלִישִׁי מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל דְּקָנֵייֵה בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה רַב אַחָא וְרָבִינָא אָמְרִי שִׁינּוּי שֶׁעָשׂוּ בְּיָדַיִם כְּגון שֶׁתָּקְעוּ בְּהֵמָה אֲבָל שִׁינּוּי שֶׁעוֹשֶׂה הַגּוֹזֵל בְּיָדַיִם כְּגון שְׁבִיחָה מוֹדֶה ר"א דְּקָנֵי א"נ אֲתָנו מַעֲשָׂיו דְּטִבְיחָה הֵיינוּ שְׁמַחְסְרָה מִן הַבְּעָלִים וְלֹאו דְּקָנֵי לֵיהּ וְלֹא חָזֵי כְּאֲתָנו מַעֲשָׂיו דְּמַכְּרֵיהּ:

מה

אַהָא דְּאָמַר עוּלָּא א"ר אֶלְעָזָר שְׁמֵיהּ לְגָנֵב וּלְגַזְלָן

תדע

לְעוֹלָם לְפָנֵי יֵאוּשׁ וְאַע"פ דְּלֹא אֲתָנו מַעֲשָׂיו לְרֵשׁוּת שְׁנִייָה דְּשִׁינּוּי רֵשׁוּת שִׁשִּׁינָּהוּ מֵרְשׁוּתוֹ לִרְשׁוּת לוֹקֵחַ בְּלֹא יֵאוּשׁ לֵיכָא לְמ"ד הַקְנֵי: לְאַחַר יֵאוּשׁ. דְּאֲתָנו מַעֲשָׂיו דְּהַשְׁתָּא קָנֵי לוֹקֵחַ בְּחַרְתֵּי יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת; וְאִי ס"ד יֵאוּשׁ. גְּרִידָא קָנְיָה גָּנַב אַמַּאי מְשַׁלֵּם אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה הוּא דְּאִית לְהוּ לִבְעָלִים גְּבֵיהּ וְשָׁלוּ טָבַח וּמָכַר: כִּדְאָמַר רָבָא. לְקַמָּן בִּשְׁמַעְתִּין: שָׁשָׁנָה בַּהֲמָא.

מִי אִיכָּא נִשְׁתָּרֵשׁ. קס"ד דְּה"ק דִּלְמָא מַחֲזִיב מַחֲזִיב: שֶׁאֲנָה חוֹזֶרֶת. קס"ד דְּה"ק דִּלְמָא מַחֲזִיב אֶלָּא הֵיכָא דְּמִכִּירָתוֹ מִכִּירָה גְּמוּרָה וְקָנְיֵיהּ לוֹקֵחַ: אֲמַאי אֵינָהּ חוֹזֶרֶת. שִׁינּוּי רְשׁוּת בְּלֹא יֵאוּשׁ מִי קָנֵי: לְאַחַר יֵאוּשׁ. דִּכְי מָטֵא בְּיָד לוֹקֵחַ אֵיכָּא תַּרְתֵּי יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת וְקָנְיֵיהּ; וְאִי ס"ד קָנְיֵיהּ. גָּנַב בְּיֵאוּשׁ גְּרִידָא אֲמַאי מְשַׁלֵּם כּוּ': כִּדְאָמַר רַב נַחְמָן. לְקַמָּן בִּשְׁמַעְתִּין: פֶּרֶט לְשֶׁהִקְנָה לוֹ לְשִׁלְשִׁים יוֹם. כְּלוֹמַר לְעוֹלָם לִפְנֵי יֵאוּשׁ וְהָאי אֵינָהּ חוֹזֶרֶת דְּקָתָנֵי לֹא לְמִעוּטֵי הִיכֵא דְּלָא אֲתָנו מַעֲשָׂיו דְּאֵין דְּבָרִים בְּטֵלִים וְגוּפָא מְבֵיָא הָאִיש: גָּנַב וּמְכָרוֹ. קְנְיֵיהּ לוֹקֵחַ בְּשִׁינּוּי רְשׁוּת הַלְכָךְ (ראשון מְשַׁלֵּם ד' וה') שֵׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם כֶּפֶל לְלוֹקֵחַ; וְשֵׁנִי אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן. וְלִקַּמָּן פָּרִיךְ אַמַּאי לֹא מְשַׁלֵּם כֶּפֶל הָא קְנְיֵיהּ גָּנַב רִאשׁוֹן בְּשִׁינּוּי מַעֲשֶׂה: אֵימָא. מְכָרָהּ אֵילִימָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ אַמַּאי מְשַׁלֵּם כֶּפֶל: אֶלָּא פְּשִׁיטָא לְאַחַר יֵאוּשׁ. דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי בְּיָד לוֹקֵחַ; וְאִי ס"ד כּוּ'. וְאִי קְשִׁיָּא הָא יָכוֹל לְתָרוּצָהּ כְּגוֹן שֶׁנִּתְייָאֲשׁוּ בְּעָלִים לְאַחַר מְכִירָה גָּנַב דְּקוֹנֶה לוֹקֵחַ וּבְיָד גַּבָּךְ לֹא הָיָה יֵאוּשׁ לְקוֹנֶתָהּ ה"נ מְשַׁנֶּי לֵיהּ לְקַמָּן: מִכְּדֵי לְאַחַר יֵאוּשׁ קַיְימִינַן. דְּרַ"מ הָכֵי מוֹקְמִינַן לָהּ מְשׁוּם מְצִיעָתָא: אֶלָּא כּוּתָּה לְפָנֵי יֵאוּשׁ. וּמַ"ה דְּרֵישָׁא שֵׁנִי פְּטוּר מִכְּפֶל: וְאֵיפוּךְ סֵיפָא לְמִצִיעָתָא כּוּ'. וְהָנֵי בְּמִצִיעָתָא שֵׁנִי אֵין מְשַׁלֵּם אֶלָּא קֶרֶן דְּלֹא קָנְיֵיהּ לוֹקֵחַ בְּשִׁינּוּי רְשׁוּת בְּלֹא יֵאוּשׁ: א"ת. דְּלְאַחַר יֵאוּשׁ מוֹקְמִינַן לָהּ קַשְׁיָא רֵישָׁא וּמִצִיעָתָא לְרַב: א"ר יְבִיד כּוּתָּה לְפָנֵי יֵאוּשׁ. וְאֵפוּכֵי נַמִּי לֹא תַּפְכָּהּ וְסֵיפָא כְּדַאוּקִימְנָא בְּב"ש וּמִצִיעָתָא דְּקָתָנֵי שֵׁנִי מְשַׁלֵּם כֶּפֶל בְּגָנַב דְּלוֹקֵחַ אַחֵר מְכִירָה וְלֹא נִתְייָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִלְּוֹקֵחַ רִאשׁוֹן מְכִירָה וְלֹא דְּלָא תֵּימָא מְשׁוּם הָבָעֵינָן יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת אֶלָּא אֲפִילּוּ בְּיֵאוּשׁ לְחוּדֵיהּ נַמִּי קָנֵי גָּנַב אֶלָּא דְּלֹא מְשַׁכְּחַת דְּמְשַׁלְּמֵי תַּרְוַיְיהוּ גָּנַב רִאשׁוֹן וְגָנַב שֵׁנִי אֶלָּא בְּהָכִי: אֵיתְמַר הַמּוֹכֵר לִפְנֵי יֵאוּשׁ רַב נַחְמָן אָמַר חַיָּיב רַב שֵׁשֶׁת אָמַר פָּטוּר רַב נַחְמָן אָמַר חַיָּיב וּמְכָרוֹ אָמַר רַחְמָנָא וְהָא זַבֵּין לֹא שָׁנָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ לֹא שָׁנָא לְאַחַר יֵאוּשׁ רַב שֵׁשֶׁת אָמַר פָּטוּר חִיּוּבֵיהּ לְאַחַר יֵאוּשׁ הוּא דְּאֲתָנו מַעֲשָׂיו אֲבָל לִפְנֵי יֵאוּשׁ דְּלָא אֲתָנו מַעֲשָׂיו לֹא מִיחַיַּיב דִּימְיָא דְּטִבְיחָה בְּעִינָן דַּאֲתָנו מַעֲשָׂיו א"ר שֵׁשֶׁת מִנָּא אֲמִינָא לָהּ דְּתָנְיָא א"ר עֲקִיבָא מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם ד' וה' מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁתָּרֵשׁ בַּהֲמָא ת"ש לִפְנֵי יֵאוּשׁ מִי אִיכָּא נִשְׁתָּרֵשׁ אֶלָּא לְאַחַר יֵאוּשׁ הוּא אָמַר רָבָא מִפְּנֵי שֶׁשָּׁנָה בַּהֲמָא וְטָבְחוֹ וּמְכָרוֹ מַה טִּבְחָה שֶׁאֲנָה חוֹזֶרֶת אַף מְכִירָה שֶׁאֲנָה חוֹזֶרֶת אֵימָא אֵילִימָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ אֲמַאי אֲנָה חוֹזֶרֶת אֶלָּא לְאַחַר יֵאוּשׁ וש"מ חִיּוּבֵיהּ לְאַחַר יֵאוּשׁ הוּא תִּרְגְּמָהּ רַב נַחְמָן פֶּרֶט לְשֶׁהִקְנָה לוֹ לְשִׁלְשִׁים יוֹם וְאַף ר' אֶלְעָזָר סָבַר חִיּוּבֵיהּ לְאַחַר יֵאוּשׁ הוּא דְּאָמַר ר' אֶלְעָזָר

תדע

לְאַחַר יֵאוּשׁ הוּא דְּאֲתָנו מַעֲשָׂיו. אֲמוֹרְצֵי נִיגְּרוּתוֹ רַב סָבַר יֵאוּשׁ קָנֵי הִלְכָךְ לֹא מִיחַיַּיב אֶלָּא בִּלְפָנֵי יֵאוּשׁ דְּאִי לְאַחַר יֵאוּשׁ שְׁלוֹ הוּא טוֹבֵחַ וּמוֹכֵר וְרַב נַחְמָן וְרַב ששת סְבְרֵי יֵאוּשׁ גְּרִידָא לֹא קָנֵי וּמִשּׁוּם הָכִי לְאַחַר יֵאוּשׁ מִיחַיַּיב וּמִיהוּ בְּהָא פְּלִיגִי דְּרַב נַחְמָן לֹא בְּעֵי אֲתָנו מַעֲשָׂיו הִלְכָךְ אֲפִילּוּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ גְּרִידָא נַמִּי חַיַּיב וְרַב ששת בְּעֵי מְכִירָה גְּמוּרָה: נִשְׁתָּרֵשׁ. עֲשָׂה שֹׁרָשִׁין מִשְּׁמַע דַּאֲתָנו מַעֲשָׂיו:

תֵּדַע שֶׁסְּתָם גְּנֵיבָה יֵאוּשׁ בְּעָלִים הוּא שֶׁהֲרֵי אָמְרָה תּוֹרָה טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְדִלְמָא לֹא אַיֵּאשׁ אֶלָּא לָאו מִשּׁוּם דְּאָמְרִי׳ סְתָם גְּנֵיבָה יֵאוּשׁ בְּעָלִים הִיא וְדִלְמָא אַף עַל גַּב דְּלֹא אַיֵּאשׁ אָמְרֵי לֹא סַלְקָא דַּעְתָּךְ דּוּמְיָא דִּטְבִיחָה מַה טְּבִיחָה דְּאַהֲנוּ מַעֲשָׂיו אַף מְכִירָה דְּאַהֲנוּ מַעֲשָׂיו וְאִי לִפְנֵי יֵאוּשׁ מַאי אַהֲנוּ וְדִלְמָא דְּשַׁמְעִינֵיהּ דְּאַיֵּאשׁ אָמְרֵי לֹא סַלְקָא דַּעְתָּךְ דּוּמְיָא דִּטְבִיחָה מַה טְּבִיחָה לְאַלְתַּר אַף מְכִירָה לְאַלְתַּר א״ל ר׳ יוֹחָנָן גְּנֵיבָה בְּנֶפֶשׁ תּוֹכִיחַ שֶׁאֵין יֵאוּשׁ בְּעָלִים וְחַיָּיב מִכְּלַל דְּסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן לִפְנֵי יֵאוּשׁ חַיָּיב לְאַחַר יֵאוּשׁ מַאי ר׳ יוֹחָנָן אָמַר חַיָּיב וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר פָּטוּר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חַיָּיב חִיּוּבֵיהּ בֵּין לִפְנֵי יֵאוּשׁ בֵּין לְאַחַר יֵאוּשׁ רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר פָּטוּר חִיּוּבֵיהּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ הוּא אֲבָל לְאַחַר יֵאוּשׁ קָנָה וְשֶׁלּוֹ הוּא טוֹבֵחַ וְשֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר אֵיתִיבֵיהּ ר׳ יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ גָּנַב וְהִקְדִּישׁ וְאַחַר כָּךְ טָבַח מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אֵימַת אִילֵימָא לִפְנֵי יֵאוּשׁ מִי קָדוֹשׁ אִישׁ כִּי יַקְדִּישׁ אֶת בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ אָמַר רַחֲמָנָא מַה בֵּיתוֹ שֶׁלּוֹ אַף כָּל שֶׁלּוֹ אֶלָּא פְּשִׁיטָא לְאַחַר יֵאוּשׁ וְטַעְמָא דְּהִקְדִּישׁ הוּא דְּאֵינוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה דְּכִי קָא טָבַח דְּהֶקְדֵּשׁ קָא טָבַח אֲבָל לֹא הִקְדִּישׁ טָבַח מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ יֵאוּשׁ קוֹנֶה אַמַּאי מְשַׁלֵּם שֶׁלּוֹ הוּא טוֹבֵחַ שֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר א״ל הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן כְּגוֹן שֶׁהִקְדִּישׁוּהוּ בְּעָלִים בְּיַד גַּנָּב וּמִי קָדוֹשׁ וְהָאָמַר ר׳ יוֹחָנָן גָּזַל וְלֹא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים שְׁנֵיהֶן אֵינָן יְכוֹלִין לְהַקְדִּישׁ זֶה לְפִי שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ וְזֶה לְפִי שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ אַמְרֵי הוּא דְּאָמַר כִּצְנוּעִין דִּתְנַן הַצְּנוּעִין מַנִּיחִין אֶת הַמָּעוֹת וְאוֹמְרִים כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה יְהֵא מְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ וַהֲרֵי חָזְרָה קֶרֶן לַבְּעָלִים כְּשֶׁעָמַד בְּדִין הֵיכִי דָּמֵי אִי דְּאַמְרֵי צֵא תֵּן לוֹ מַאי אִירְיָא הִקְדִּישׁ אֲפִילּוּ לֹא הִקְדִּישׁ נַמִּי לֹא לִיחַיְּיבֵיהּ דְּאָמַר רָבָא צֵא תֵּן לוֹ טָבַח וּמָכַר פָּטוּר מ״ט כֵּיוָן דְּפַסְקוּהָ לְמִילְּתֵיהּ וְטָבַח וּמָכַר הֲוָה לֵיהּ גַּזְלָן וְגַזְלָן אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה

חייב

רש״י

תֵּדַע שֶׁסְּתָם גְּנֵיבָה. מִיָּד מִתְיָיאֲשִׁין וְאִם מְכָרָן גַּנָּב לְאַחֵר מִיָּד קָנָה דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת וּמִמַּאי שֶׁהֲרֵי אָמְרָה תּוֹרָה גָּנַב וּמָכַר מְשַׁלֵּם ד׳ וְה׳ וְהָא דִּלְמָא לֹא אַיֵּאוּשׁ מָרֵהּ וְלַאו מְכִירָה הִיא: **אֶלָּא לָאו מִשּׁוּם דִּסְתַם גְּנֵיבָה יֵאוּשׁ בְּעָלִים הִיא.** אַלְמָא מִדְּיָלִיף ר׳ אֶלְעָזָר טַעְמָא מֵהַאי ש״מ כְּרַב שֵׁשֶׁת ס״ל דְּאִי שְׁמַעְנָא לֵיהּ לְמָרֵהּ בְּהֶדְיָא דְּלֹא אַיֵּאשׁ פָּטוּר הַמּוֹכֵר מִד׳ וְה׳: **וְדִלְמָא.** חַיְּיבֵיהּ רַחְמָנָא וְאע״ג דְּלֹא אַיֵּאוּשׁ לְר״א פָּרִיךְ דְּיָלִיף מֵהָכָא יֵאוּשׁ לִסְתַם גְּנֵיבָה: **וְדִלְמָא דְּשַׁמְעִינֵיהּ דְּאַיֵּאשׁ.** בְּהָכֵי מִשְׁתָּעֵי קְרָא אֲבָל סְתַם גְּנֵיבָה לֹא תֵּילַף מִינָּהּ: **גְּנֵיבָה בְּנֶפֶשׁ.** הַגּוֹנֵב נֶפֶשׁ וּמְכָרוֹ אֵין כָּאן יֵאוּשׁ שֶׁאֵין אָדָם מִתְיָיאֵשׁ עַל עַצְמוֹ וְרַחְמָנָא חַיְּיבֵיהּ אע״ג דְּלֹא אַהֲנוּ מַעֲשָׂיו: **לְאַחַר יֵאוּשׁ מַאי.** מִי ס״ל יֵאוּשׁ גְּרֵידָא קָנֵי כְּרַב וְשֶׁלּוֹ טוֹבֵחַ וּמוֹכֵר אוֹ דִּלְמָא יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי וְכ״ש דִּלְאַחַר יֵאוּשׁ מְחַיֵּיב דְּאַהֲנוּ מַעֲשָׂיו: **גָּנַב וְהִקְדִּישׁ מְשַׁלֵּם כֶּפֶל.** לַבְּעָלִים: **וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם ד׳ וְה׳.** דְּהָא כִּי טָבַח דְּהֶקְדֵּשׁ טָבַח וְרֵעֵהוּ אָמַר רַחְמָנָא יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ וְלֹא לְהֶקְדֵּשׁ וְכֵיוָן דְּפַטְרֵיהּ מִכֶּפֶל תּוּ לֹא מְחַיֵּיב בִּטְבִיחָה וּמְכִירָה דְּתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אָמַר רַחְמָנָא וְלֹא שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעָה וְכִי מַדְלֵית כֶּפֶל מִינַּיְיהוּ הֲווּ לֵיהּ שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעָה: **מַה בֵּיתוֹ שֶׁלּוֹ אַף כָּל שֶׁלּוֹ** גַּרְסִי׳: **שֶׁהִקְדִּישׁ בְּעָלִים.** וּלְעוֹלָם לִפְנֵי יֵאוּשׁ: **הוּא דְּאָמַר.** ר״ל דְּתַרְצָה כְּשֶׁהִקְדִּישׁוּהוּ בְּעָלִים: **סָבַר לָהּ כִּצְנוּעִין.** דְּאַמְרִינַן לְקַמָּן (ד׳ סט.) בְּכֶרֶם רְבָעִי הַצְּנוּעִים מַנִּיחִין כו׳ בְּנֵי אָדָם חֲסִידִים שֶׁרוֹצִין לְסַלֵּק יְדֵי כָּל אָדָם מִן הָעֲבֵירָה כְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶן כֶּרֶם רְבָעִי וְחוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא אוֹכְלִין מִמֶּנּוּ עוֹבְרֵי דְּרָכִים בְּלֹא פִּדְיוֹן: **מַנִּיחִין מָעוֹת וְאוֹמְרִים כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה.** כָּל מַה שֶּׁלִּקְּטוּ בְּנֵי אָדָם הַיּוֹם מִכַּאן יְהֵא מְחוּלָּל אַלְמָא אע״ג דְּלֵיתֵיהּ בִּרְשׁוּתַיְיהוּ מִיפְרַק וְתָפִיס לְהוּ לְמָעוֹת בִּקְדוּשָּׁה: **וַהֲרֵי חָזְרָה קֶרֶן לַבְּעָלִים.** אִי כְּשֶׁהִקְדִּישׁוּ בְּעָלִים כֶּפֶל אַמַּאי מְשַׁלֵּם הֲרֵי חָזְרָה קֶרֶן לְיָדָם דְּאַקְדְּשׁוּהָ כָּל הֵיכָא דְּאִיתֵיהּ וְכֶפֶל לֹא מְחַיֵּיב אֶלָּא כְּשֶׁנִּמְצֵאת בְּיַד גַּנָּב שֶׁבָּאוּ עֵדִים כִּדְכְתִיב אִם הִמָּצֵא תִמָּצֵא בְיָדוֹ: **כְּשֶׁעָמַד בְּדִין.** שֶׁבָּאוּ עֵדִים קוֹדֶם שֶׁהִקְדִּישׁוּהוּ בְּעָלִים:

בקזוזות

תוספות

מַה טְּבִיחָה לְאַלְתַּר אַף מְכִירָה לְאַלְתַּר. וא״ת וְהָא מַמָּשׁ לְאַלְתַּר קוֹדֶם יְדִיעַת בְּעָלִים אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת דּוּמְיָא דִּטְבִיחָה דְּה״ל יֵאוּשׁ שֶׁלֹּא מִדַּעַת וְקַיְימָא לָן כְּאַבַּיֵּי דְּלָא הָוֵי יֵאוּשׁ וְי״ל דִּטְבִיחָה נַמִּי אֵין דֶּרֶךְ לִטְבּוֹחַ לְאַלְתַּר עַד שֶׁיָּבוֹא לְבֵיתוֹ וּבְתוֹךְ כָּךְ מִסְתָּמָא יוֹדְעִין הַבְּעָלִים:

גְּנֵיבָה בְּנֶפֶשׁ תּוֹכִיחַ. וא״ת גְּנֵיבָה בְּנֶפֶשׁ שָׁאנֵי דְּלָא אִיתְקַשׁ לִטְבִיחָה וְי״ל דְּהָכָא נַמִּי לָא אִיתְקַשׁ לִטְבִיחָה אֶלָּא בְּלָא הֶיקֵּישָׁא יָלֵיף לָהּ מִטְּבִיחָה וּלְהָכֵי קָאָמַר ר׳ יוֹחָנָן דְּאַדְּרַבָּה אִית לָן לְמֵילַף מְכִירָה מִמְּכִירָה.

רַבִּי יוֹחָנָן סָבַר חִיּוּבֵיהּ בֵּין לִפְנֵי יֵאוּשׁ בֵּין לְאַחַר יֵאוּשׁ. תֵּימַהּ דִּלְכְאוֹרָה קי״ל כְּרַבָּה דְּיֵאוּשׁ כְּדֵי קָנֵי וְקי״ל כְּר׳ יוֹחָנָן לְגַבֵּי ר״ל דְּחִיּוּבֵיהּ אַף לְאַחַר יֵאוּשׁ וְאַמַּאי חַיָּיב אַחַר יֵאוּשׁ כֵּיוָן דְּיֵאוּשׁ קָנֵי שֶׁלּוֹ הוּא טוֹבֵחַ וְשֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר וְי״ל דְּאֶפְשָׁר דְּלָא קי״ל לָא כְּרַבָּה וְלָא כְּר׳ יוֹחָנָן דְּכַמָּה אָמוֹרָאֵי נֶחְלְקוּ בִּשְׁנֵי אֵלּוּ הַדְּבָרִים:

הוּא דְּאָמַר כִּצְנוּעִין. וא״ת וְהָא צְנוּעִים מְחַלְּלִין אַף אַחַר יֵאוּשׁ דְּהָא סְתַם גְּנֵיבָה הָוֵי יֵאוּשׁ בְּעָלִים כְּרַבָּנָן דְּר״ש א״כ קָסַבְרֵי צְנוּעִין דְּיֵאוּשׁ לָא קָנֵי וְר״ל מוֹדֶה דְּאֵין יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ אַחַר הַיֵּאוּשׁ דְּסָבַר יֵאוּשׁ קוֹנֶה וְכ״ת דַּהֲוֵי יֵאוּשׁ שֶׁלֹּא מִדַּעַת שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים אִם לָקְטוּ אִם לַאו הָא גַּבֵּי תַּמְרֵי דְּזִיקָא אָמְרִי׳ בְּאֵלּוּ מְצִיאוֹת (ב״מ ד׳ כב: ושם כֵּיוָן דִּשְׁכִיחֵי דְּנַתְרֵי חָשִׁיב יֵאוּשׁ מִדַּעַת וְי״ל דְּהָכָא לָא שְׁכִיחַ כּוּלֵּי הַאי שֶׁיִּלְקְטוּ שֶׁיִּרְאִים מִן הַבְּעָלִים וְלָא דָּמֵי לְתַמְרֵי דְּזִיקָא וְחָשִׁיב יֵאוּשׁ שֶׁלֹּא מִדַּעַת וַאֲפִי׳ לְמ״ד יֵאוּשׁ שֶׁלֹּא מִדַּעַת הָוֵי יֵאוּשׁ אִיכָּא לְמֵימַר דִּצְנוּעִין סַבְרֵי כְּר״ש דְּאָמַר דִּסְתַם גְּנֵיבָה לָא הָוֵי יֵאוּשׁ בְּעָלִים וא״ת וְהֵיכִי מְדַמֵּי הֶקְדֵּשׁ לְחִילּוּל שֶׁכְּמוֹ שֶׁיָּכוֹל לְחַלֵּל מַה שֶּׁבְּיַד חֲבֵירוֹ כֵּן יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ וַהֲלֹא אע״פ שֶׁאֵין יָכוֹל לְהַקְדִּישׁ פֵּירוֹת שֶׁל חֲבֵירוֹ יָכוֹל לְחַלֵּל הֶקְדֵּשׁ שֶׁל חֲבֵירוֹ כִּדְמַשְׁמַע בְּרֵישׁ הָאִשָּׁה רַבָּה (יבמות ד׳ פח.) דְּקָאָמַר אִי קְדוּשַּׁת דָּמִים מִשּׁוּם דְּבִיָדוֹ לִפְדּוֹתוֹ וְאִי קְדוּשַּׁת הַגּוּף אִי דִּידֵיהּ כו׳ מַשְׁמַע דִּבִקְדוּשַּׁת דָּמִים אֵין חִילּוּק בֵּין דִּידֵיהּ לְחַבְרֵיהּ וְי״ל דְּלָא דָּמֵי דְּהֶקְדֵּשׁ מֵאַחַר שֶׁהוּקְדַּשׁ יָצָא מֵרְשׁוּת בְּעָלִים וּכְמוֹ שֶׁהַבְּעָלִים יְכוֹלִין לִפְדּוֹתוֹ כְּמוֹ כֵן אַחֵר אֲבָל כֶּרֶם רְבָעִי הַבְּעָלִים זַכָּאִים לְאוֹכְלָהּ בִּירוּשָׁלַיִם וְא״ת אַכַּתִּי הֲרֵי יָכוֹל לְחַלֵּל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁל חֲבֵירוֹ דְּאַמְרִינָן בְּפֶרֶק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ (קדושין דף נה: ושם) אֵין לוֹקְחִין בְּהֵמָה טְמֵאָה עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְאִם לָקַח יֹאכַל כְּנֶגְדָּן בִּירוּשָׁלַיִם וּפָרִיךְ אַמַּאי יַחְזְרוּ דָּמִים לִמְקוֹמָן וּמְשַׁנֵּי כְּשֶׁבָּרַח אַלְמָא מְחַלְּלִין מָעוֹת שֶׁבְּיַד הַמּוֹכֵר וְי״ל דְּהָתָם הָוֵי כְּמוֹ גַּזְלָן דְּאִי לֹא בָּרַח הָוֵי הַמֶּקַח חוֹזֵר בּוֹ וַהֲוֵי כְּמוֹ גָּזַל וְלֹא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים וְכִצְנוּעִין דְּהָכָא אִי נַמִּי הָתָם קְנָסָא בְּעָלְמָא וְכֵן מַשְׁמַע הָתָם מִתּוֹךְ הַסּוּגְיָא וּמִיהוּ בְּפֶרֶק לוּלָב הַגָּזוּל (סוכה ד׳ לט. ושם) מַשְׁמַע שֶׁיָּכוֹל אָדָם לְחַלֵּל [דְּמֵי] פֵּירוֹת שְׁבִיעִית שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ דְּתַנְיָא אֵין מוֹסְרִין דְּמֵי פֵּירוֹת שְׁבִיעִית לְעַם הָאָרֶץ יוֹתֵר מִמָּזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת וְאִם מָסַר אוֹמֵר הֲרֵי מָעוֹת הַלָּלוּ מְחוּלָּלִין עַל פֵּירוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי בְּתוֹךְ בֵּיתִי וּבָא וְאוֹכְלָן בְּתוֹרַת שְׁבִיעִית וְי״ל דְּאַפְקִינְהוּ רַבָּנָן מֵרְשׁוּת עַם הָאָרֶץ כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא נִכְשָׁל וְאוֹקְמִינְהוּ בִּרְשׁוּת זֶה שֶׁיָּכוֹל לְחַלֵּל דְּהֶפְקֵר ב״ד הֶפְקֵר וּמִיהוּ קָשֶׁה דִּבְפ״ק דִּבְכוֹרוֹת (דף יא. ושם ד״ה הפודה) מַשְׁמַע דְּהַפּוֹדֶה פֶּטֶר חֲמוֹר שֶׁל חֲבֵירוֹ פִּדְיוֹנוֹ פָּדוּי וַאֲפִילּוּ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ מִדְּבָעֵי לֵיהּ פִּדְיוֹנוֹ פָּדוּי לַפּוֹדֶה אוֹ דִּלְמָא פִּדְיוֹנוֹ פָּדוּי לַבְּעָלִים וְאִי מִדַּעַת בְּעָלִים דּוֹמֶה הָיָה דְּפִדְיוֹנוֹ פָּדוּי לַבְּעָלִים וְיֵשׁ לוֹמַר דְּפֶטֶר חֲמוֹר לֹא דָּמֵי לְכֶרֶם רְבָעִי דְּכֵיוָן דְּאָסוּר בַּהֲנָאָה הָוֵי כְּמוֹ הֶקְדֵּשׁ לְעִנְיָן זֶה שֶׁיָּכוֹל כָּל אָדָם לִפְדּוֹתוֹ וְלֹא מַמָּשׁ הָוֵי כְּהֶקְדֵּשׁ דִּבְהֶקְדֵּשׁ פְּשִׁיטָא לָן דְּפִדְיוֹנוֹ פָּדוּי לַפּוֹדֶה וּבְפֶטֶר חֲמוֹר מַסְּקִינָן דְּפָדוּי לַבְּעָלִים וּמִיהוּ דָּבָר תֵּימַהּ דְּהֵיכִי מְדַמֵּי הֶקְדֵּשׁ כְּלָל לְחִילּוּל דְּלָמָּה לֹא יוּכַל לְחַלֵּל נֶטַע רְבָעִי וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ כֵּיוָן דִּזְכוּת הוּא לוֹ דְּזָכִין לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו דְּהָא דְּמִבָּעֵי לָן בְּאֵין בֵּין הַמּוּדָּר (נדרים ד׳ לו:) הַתּוֹרֵם מִשֶּׁלּוֹ עַל שֶׁל חֲבֵירוֹ צָרִיךְ דַּעַת בְּעָלִים אוֹ לַאו הַיְינוּ טַעְמָא כִּדְקָאָמַר הָתָם דְּדִלְמָא נִיחָא לֵיהּ לְמֶעְבַּד מִצְוָה בְּמָמוֹנֵיהּ אֲבָל הָכָא וְכִי אֵין טוֹב לָהֶם לִמְלַקְּטִים שֶׁיְּחַלְּלוּ אוֹתָם הַבְּעָלִים מִמַּה שֶּׁיֹּאכְלוּ בְּלֹא חִילּוּל [וע׳ תוס׳ קדושין נו. ד״ה מתקיף]:

חייב

חַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה מ"ט כֵּיוָן דְּלָא פַּסְקָהּ מִילְּתָא אַכַּתִּי גַּנָּב הוּא לָא צְרִיכָא דְּאַמְרֵי לֵיהּ חַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ: גּוּפָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן גָּזַל וְלֹא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים שְׁנֵיהֶם אֵינָן יְכוֹלִים לְהַקְדִּישׁ זֶה לְפִי שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ וְזֶה לְפִי שֶׁאֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ וּמִי אָמַר ר' יוֹחָנָן הָכִי וְהָא"ר יוֹחָנָן הֲלָכָה כִּסְתַם מִשְׁנָה וּתְנַן כֶּרֶם רְבָעִי הָיוּ מְצַיְּינִין אוֹתוֹ בְּקוֹזְזוֹת אֲדָמָה סִימָנָא כִּי אֲדָמָה מָה אֲדָמָה אִיכָּא הֲנָאָה מִינָּהּ אַף הַאי נַמִּי כִּי מִפְּרְקָא שָׁרֵי לְאִיתְהַנּוּיֵי מִינָּהּ וְשֶׁל עָרְלָה בְּחַרְסִית סִימָנָא כְּחַרְסִית מַה חַרְסִית שֶׁאֵין הֲנָאָה מִינָּהּ אַף הַאי דְּלֵית בֵּיהּ הֲנָאָה מִינֵּיהּ וְשֶׁל קְבָרוֹת בְּסִיד סִימָנָא דְּחִיוּוֵר כַּעֲצָמוֹת וּמְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ כִּי הֵיכִי דְּנִיחְוַור טְפֵי אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בד"א בִּשְׁבִיעִית דְּהֶפְקֵר נִינְהוּ אֲבָל בִּשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ הַלְעִיטֵהוּ לָרָשָׁע וְיָמוּת וְהַצְּנוּעִין מַנִּיחִין אֶת הַמָּעוֹת וְאוֹמְרִים כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה מְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת הַלָּלוּ וְכִי תֵּימָא מַאן תַּנָּא צְנוּעִין רשב"ג (וְרַבִּי יוֹחָנָן כִּסְתַם יְחִידָאָה לָא אָמַר) וְהָאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רשב"ג בְּמִשְׁנָתֵנוּ הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ חוּץ מֵעָרֵב וְצִידָן וּרְאָיָה אַחֲרוֹנָה אַמְרֵי לָא תֵּימָא כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה אֶלָּא אֵימָא כָּל הַמִּתְלַקֵּט מִזֶּה וּמִי א"ר יוֹחָנָן הָכִי וְהא"ר יוֹחָנָן צְנוּעִין וְרַבִּי דּוֹסָא אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד וְרַבִּי דּוֹסָא נִלְקָט קָאָמַר דְּתַנְיָא רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שַׁחֲרִית בַּעַל הַבַּיִת עוֹמֵד וְאוֹמֵר כָּל שֶׁיִּלְקְטוּ עֲנִיִּים הַיּוֹם יְהֵא הֶפְקֵר רַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר לְעִיתּוֹתֵי עֶרֶב אוֹמֵר כָּל שֶׁלָּקְטוּ עֲנִיִּים יְהֵא הֶפְקֵר אִיפּוּךְ דְּר' יְהוּדָה לְר' דּוֹסָא וְרַבִּי דּוֹסָא לְרַבִּי יְהוּדָה אַמַּאי אַפְכַת מַתְנִיתָא אַפְכָה לְרַבִּי יוֹחָנָן וְאֵימָא צְנוּעִין וְרַבִּי יְהוּדָה אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד אַמְרֵי לָא סַגְיָא דְּלָא מִתְהַפֶּכֶת מַתְנִיתָא דִּבְהָא מַתְנִיתִין קָתָנֵי דְּאִית לֵיהּ לְרַבִּי יְהוּדָה בְּרֵירָה וְשַׁמְעִינַן לֵיהּ לְרַבִּי יְהוּדָה בְּעָלְמָא דְּלֵית לֵיהּ בְּרֵירָה דִּתְנַן

הלוקח

רש"י

בִּקְזוּזוֹת. מוט"ש נוֹתֵן פִּיסַּת רְגָבִים סְבִיבוֹת הַגְּבוּלִים לְהוֹדִיעַ שֶׁהוּא כֶּרֶם רְבָעִי וְאָסוּר בְּלֹא פִּדְיוֹן: דְּאִיכָּא הֲנָאָה מִינֵּיהּ. לְאַחַר זְמַן בַּחֲרִישָׁה וּזְרִיעָה וּקְצִירָה: אַף הַאי נַמִּי אִיכָּא הֲנָאָה מִינֵּיהּ. בְּפִדְיוֹן: חַרְסִית. כְּתוּתֵי רְעָפִים טיבל"ש בְּלַעַ"ז: וּמְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ. מְמַחֶה אֶת הַסִּיד בְּמַיִם וְשׁוֹפֵךְ סְבִיבוֹת הַקֶּבֶר: בד"א. דְּעַבְדִינַן לְהוּ הֶיכֵּירָא לְעוֹבְרִים וְשָׁבִים: בִּשְׁבִיעִית. שֶׁהוּא הֶפְקֵר וּבְהֶיתֵּר הֵן בָּאִין לֶאֱכוֹל: אֲבָל בִּשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ. שֶׁהֵן בָּאִים לִגְזוֹל יַנִּיחֵם וְיֹאכְלוּ דָּבָר הָאָסוּר וְהַלְעִיטֵהוּ לָרָשָׁע וְיָמוּת: כָּל הַנִּלְקָט כּוּ'. אַלְמָא אע"ג דְּלֵיתֵיהּ בִּרְשׁוּתֵיהּ מִפְרִיק וְתוֹפֵס פִּדְיוֹנוֹ: וְכִי תֵּימָא צְנוּעִין. לַאו סְתָמָא הִיא אֶלָּא רשב"ג מְסַיֵּים וְאָזִיל לֵיהּ לְמִילְּתֵיהּ: עָרֵב. בְּגֵט פָּשׁוּט: צִידָן. בְּמִי שֶׁאֲחָזוֹ קוֹרְדְּיָקוֹס: וּרְאָיָה. בְּפֶרֶק שֵׁנִי דְּסַנְהֶדְרִין: הַמִּתְלַקֵּט. שֶׁעֲתִידִין לִלְקוֹט: רַבִּי דּוֹסָא. לְעִנְיַן לֶקֶט קָצִיר קָמַיְירֵי דְּקַיְימָא לָן שְׁנֵי שִׁבּוֹלִין לֶקֶט שָׁלֹשׁ אֵינוֹ לֶקֶט וְאֵין כָּל הָעֲנִיִּים בְּקִיאִין בַּהֲלָכָה לְפִיכָךְ צָרִיךְ בַּעַל הַבַּיִת לְהַפְקִיר: דְּאִית לֵיהּ לְר' יְהוּדָה בְּרֵירָה. דְּקָאָמַר כָּל שֶׁיִּלְקוֹט וְכִי לָקִיט אַמְרִינַן הוּבְרַר שֶׁזֶּה הֶפְקֵר וְאע"פ שֶׁאֵין בַּעַל הַבַּיִת יוֹדֵעַ בְּשַׁחֲרִית דְּשֶׁמָּא לֹא יִלְקְטוּ יוֹתֵר עַל דִּינָם:

הלוקח

תוספות

חַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ כוּ'. מַשְׁמַע דְּחַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ לֹא הֲוֵי גְּמַר דִּין עַד שֶׁיֹּאמַר צֵא תֵּן לוֹ וְהָא דְּאָמַר בְּפֶרֶק קַמָּא דְּסַנְהֶדְרִין (ד' ו: ושם ד"ה נגמר) נִגְמַר הַדִּין אִי אַתָּה רַשַּׁאי לִבְצוֹעַ וּמְפָרֵשׁ הֵיכִי דָּמֵי גְּמַר דִּין פְּלוֹנִי אַתָּה זַכַּאי פְּלוֹנִי אַתָּה חַיָּיב אע"ג דְּלָא הֲוֵי גְּמַר דִּין מַמָּשׁ כֵּיוָן שֶׁקָּרוֹב הַדִּין לִגְמוֹר אָסוּר לְהַטְעוֹת אֶת הַזַּכַּאי [ועי' תוס' ב"מ יז. ד"ה חייב]:

כֶּרֶם רְבָעִי כוּ'. ק"ק דְּלָא נָקַט עָרְלָה תְּחִלָּה:

חַרְסִית. פֵּירֵשׁ הַקּוּנְטְרֵס כְּתוּתֵי רְעָפִים וְקָשֶׁה דִּבְפֶרֶק כִּסּוּי הַדָּם (חולין דף פח. ושם ד"ה חרסית) חָשִׁיב חַרְסִית וּלְבֵינָה כְּתוּשָׁה:

מַה חַרְסִית דְּלֵית בֵּיהּ הֲנָאָה. תֵּימַהּ לְרִ"י דִּבְסוֹף כִּסּוּי הַדָּם (שם:) אוֹמֵר דְּאֵין מְכַסִּים אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁזּוֹרְעִים בּוֹ וּמַצְמִיחַ וּמַשְׁמַע הָתָם דִּמְכַסִּין בְּחַרְסִית וְתֵירֵץ ר"ת דְּחַרְסִית זוֹרְעִים בּוֹ וּמַצְמִיחַ אֲבָל אֵין מוֹצִיאָה כְּדֵי נְפִילָה לְכַךְ קָרֵי דְּלֵית בֵּיהּ הֲנָאָה וַאֲפִילּוּ מוֹצִיאָה יוֹתֵר מִכְּדֵי נְפִילָה הוֹאִיל וּפֵירוֹתֶיהָ מוּעָטִים חָשִׁיב לֵית בָּהּ הֲנָאָה:

וְהַצְּנוּעִין מַנִּיחִין אֶת הַמָּעוֹת כוּ'. אִי שְׁבִיעִית נוֹהֵג בְּכֶרֶם רְבָעִי כִּדְמַשְׁמַע [דְּאַמִּילְּתֵיהּ] דְּת"ק [קָאֵי] צָרִיךְ לוֹמַר דִּצְנוּעִין אַשְּׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ קַיְימֵי דְּאִי אַשְּׁבִיעִית כֵּיוָן שֶׁהָיוּ זוֹכִים מִן הַהֶפְקֵר לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְחַלֵּל:

כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה יְהֵא מְחוּלָּל. תֵּימַהּ מָתַי הָיוּ אוֹמְרִים דִּלְמַה שֶׁמְּלַקְּטִים אַחַר אֲמִירָה לֹא הָיָה מוֹעִיל וְאִם כֵּן וְכִי בְּכָל שָׁעָה הָיוּ אוֹמְרִים כֵּן בְּלִי הֶפְסֵק וְכ"ת שֶׁבְּכָל עֶרֶב הָיוּ אוֹמְרִים כֵּן כְּמוֹ גַּבֵּי עֲנִיִּים בְּסָמוּךְ מ"מ לֹא הָיְתָה תַּקָּנָה לְמַה שֶׁאָכְלוּ קוֹדֶם אֲמִירָה וְאוֹרִ"י דְּכָל הַנִּלְקָט לַאו דַּוְקָא מַמָּשׁ אַחַר לְקִיטָה אֶלָּא מַנִּיחַ מָעוֹת בְּעוֹד שֶׁלֹּא נִלְקַט וְאוֹמֵר כֶּרֶם רְבָעִי זֶה לִכְשֶׁיִּהְיֶה נִלְקָט יְהֵא מְחוּלָּל אַחַר הַלְּקִיטָה וְהָא דְּקָאָמַר ר' דּוֹסָא לְעִיתּוֹתֵי עֶרֶב אֲפִילּוּ מִן הַשַּׁחֲרִית הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן כְּמוֹ שֶׁפֵּירַשְׁתִּי אֶלָּא עֵצָה טוֹבָה קמ"ל שֶׁלֹּא יִתְפַּקְּרוּ עֲנִיִּים לְלַקֵּט הַרְבֵּה כֵּיוָן שֶׁהִפְקִיר אִי נַמִּי לְעִיתּוֹתֵי עֶרֶב דַּוְקָא אֲבָל שַׁחֲרִית גָּזְרִינָן שֶׁמָּא לֹא יַפְרִישׁ דִּלְאַחַר לְקִיטָה יָחוּל הַהֶפְקֵר וְא"ת וְכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ חִילּוּל בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע כִּדְמַשְׁמַע בְּסָמוּךְ לָמָּה הָיוּ הַצְּנוּעִים דּוֹחֲקִים לָמָּה לֹא הָיוּ מְחַלְּלִים כָּל הַכֶּרֶם בְּבַת אַחַת וְי"ל דְּשֶׁמָּא הָיוּ רוֹצִים לְהוֹלִיךְ שְׁאָר הַפֵּירוֹת לִירוּשָׁלַיִם לְפִיכָךְ לֹא הָיוּ רוֹצִים לְחַלֵּל הַכֹּל בְּבַת אַחַת אִי נַמִּי לְפִי שֶׁלֹּא הָיָה מוֹעִיל חִילּוּל לְמַה שֶּׁיִּגְדַּל אַחֲרֵי כֵן וְא"ת כִּי קָאָמַר כָּל הַמִּתְלַקֵּט הָא לֹא הָיָה מוֹעִיל לְמַה שֶׁגָּדַל אַחַר כָּךְ וְי"ל דְּמ"מ מַה שֶׁהָיוּ יְכוֹלִין לְתַקֵּן הָיוּ מְתַקְּנִים וְעוֹד דְּשֶׁמָּא הָיָה בָּטֵל בְּרוֹב וְאע"ג דְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִילּוּ בְּאֶלֶף לֹא בָּטִיל מִכָּל מָקוֹם מִדְּאוֹרַיְיתָא בָּטִיל:

אֵימָא כָּל הַמִּתְלַקֵּט. מַשְׁמַע דְּחָל פִּדְיוֹן בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע שֶׁהֲרֵי קוֹדֶם לְקִיטָה הָיָה מִתְחַלֵּל שֶׁהֲרֵי אַחַר שֶׁנִּלְקַט שֶׁבָּא לִרְשׁוּת אֲחֵרִים אֵין לַבְּעָלִים כֹּחַ בָּהֶן לְחַלֵּל וְתֵימַהּ דִּבְתוֹסֶפְתָּא מַשְׁמַע דְּאֵין חִילּוּל בִּמְחוּבָּר דְּתַנְיָא בְּסוֹף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי כֶּרֶם רְבָעִי ב"ש אוֹמְרִים אֵין פּוֹדִין אוֹתָם עֲנָבִים אֶלָּא יַיִן וּב"ה אוֹמְרִים עֲנָבִים וְיַיִן וְהַכֹּל מוֹדִים שֶׁאֵין פּוֹדִין בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע וְנִרְאֶה דְּטַעְמָא דְּיַלְפִינַן קֹדֶשׁ קֹדֶשׁ מִמַּעֲשֵׂר וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָתָם לָא הֲוֵי טַעְמָא אֶלָּא מִשּׁוּם דִּמְחוּבָּר אֵין דָּמָיו יְדוּעִין וּלְכָךְ אֵין פּוֹדִין אֲפִילּוּ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה וְהַיְינוּ נַמִּי טַעְמָא דְּב"ש:

כָּל שֶׁלָּקְטוּ עֲנִיִּים הַיּוֹם יְהֵא הֶפְקֵר. תַּקָּנָה עוֹשֶׂה לָעֲנִיִּים לְפוֹטְרָם מִן הַמַּעֲשֵׂר כְּשֶׁמְּלַקְּטִין יוֹתֵר מִדִּינָם כְּגוֹן ג' שִׁבּוֹלִים וְאוֹכְלִין בְּלֹא מַעֲשֵׂר לְפִי שֶׁלֶּקֶט שִׁכְחָה וּפֵאָה פְּטוּרִים מִן הַמַּעֲשֵׂר לְכָךְ אוֹמֵר בעה"ב כָּל שֶׁלָּקְטוּ יְהֵא הֶפְקֵר כְּדֵי שֶׁיִּפָּטֵר הַכֹּל מִמַּעֲשֵׂר דְּהֶפְקֵר פָּטוּר מִמַּעֲשֵׂר וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּבַעַל הַבַּיִת אֵין מִתְיָיאֵשׁ דְּאִם הָיָה מִתְיָיאֵשׁ וְחָשִׁיב יֵאוּשׁ מִדַּעַת כְּמוֹ תַּמְרֵי דְּזִיקָא וְא"כ לְמ"ד יֵאוּשׁ כְּדֵי קָנֵי תִּקְשֶׁה לֵיהּ מָה מוֹעִיל הֶפְקֵר לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעֲשֵׂר וַהֲלֹא כְּבָר זָכוּ בָּהֶן עֲנִיִּים בְּתוֹרַת גֶּזֶל עַל יְדֵי יֵאוּשׁ וּמִיהוּ זֶה אֵין לְהַקְשׁוֹת אִם בַּעַל הַבַּיִת מִתְיָיאֵשׁ לָמָּה צָרִיךְ לְהַפְקִיר כְּדֵי לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעֲשֵׂר וַהֲלֹא יֵאוּשׁ חָשׁוּב הוּא כְּהֶפְקֵר לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעֲשֵׂר כִּדְמוּכָח בְּאֵלּוּ מְצִיאוֹת (ב"מ ד' כא:) וְעוֹד דִּלְמָה לֹא יוֹעִיל כָּל שֶׁלָּקְטוּ לְכ"ע דְּאָטּוּ מִי גָּרַע מִיֵּאוּשׁ דְּהָא לֹא דָּמֵי יֵאוּשׁ דְּהָכָא דְּגַבֵּי גַּזְלָן לְיֵאוּשׁ דִּמְצִיאָה דְּאִי יֵאוּשׁ קָנֵי בְּכָל עִנְיָן אֲפִילּוּ אִם אֵין הַגְּזֵילָה בִּרְשׁוּת הַגַּזְלָן בִּשְׁעַת יֵאוּשׁ אִם כֵּן יֵאוּשׁ דְּהָכָא לֹא הֲוֵי אֶלָּא כְּלַפֵּי דִּידֵיהּ וַהֲוֵי כְּמַתָּנָה בְּעָלְמָא וְאֵין לוֹ לִפְטוֹר מִן הַמַּעֲשֵׂר וַאֲפִילּוּ את"ל דְּלָא קָנֵי אא"כ הַגְּזֵילָה בִּרְשׁוּת הַגַּזְלָן אֲבָל אִם הִיא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בִּשְׁעַת יֵאוּשׁ כָּל הַמַּחֲזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ אִי נַמִּי לְמ"ד יֵאוּשׁ כְּדֵי לֹא קָנֵי כְּלָל וְכָל הַמַּחֲזִיק בָּהּ זָכָה בָּהּ מ"מ אֵין זֶה יֵאוּשׁ פּוֹטֵר מִן הַמַּעֲשֵׂר דְּנְהִי דְּנִגְזָל אֵין יָכוֹל לְתָבוֹעַ מִן הַמַּחֲזִיק בָּהּ אַחַר יֵאוּשׁ כִּדְאָמְרִינַן בְּהַגּוֹזֵל בָּתְרָא (לקמן ד' קיא:) דְּדַוְקָא גָּזַל וְלֹא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים וּבָא אַחֵר וְאָכְלוֹ רָצָה מִזֶּה גּוֹבֶה רָצָה מִזֶּה גּוֹבֶה אֲבָל אַחַר יֵאוּשׁ אֵין יָכוֹל לִגְבּוֹת כְּלוּם מִן הַשֵּׁנִי מ"מ כֵּיוָן שֶׁכָּל אָדָם אָסוּר לְהַחֲזִיק בָּהּ מִפְּנֵי שֶׁהִיא צְרִיכָה לַגַּזְלָן לִיפָּטֵר מִן הַנִּגְזָל וְאִם כְּבָר זָכָה בָּהּ אַחֵר לְכָל הַפָּחוֹת חַיָּיב לְשַׁלֵּם דָּמִים לַגַּזְלָן כִּדְאָמַר לְעֵיל דַּאֲפִילּוּ לְמ"ד יֵאוּשׁ לֹא קָנֵי חַיָּיב גַּנָּב שֵׁנִי לְשַׁלֵּם קֶרֶן לְגַנָּב רִאשׁוֹן לֹא חָשִׁיב כְּהֶפְקֵר לִפְטוֹר מִן הַמַּעֲשֵׂר דְּטַעְמָא דְּהֶפְקֵר פָּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר מִשּׁוּם דִּכְתִיב וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ יָצָא לֶקֶט וְשִׁכְחָה וּפֵאָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ וְהַיְינוּ טַעְמָא דְּהֶפְקֵר וְהָכָא אֵין לוֹ חֵלֶק בָּהּ שֶׁאָסוּר לִזְכּוֹת בָּהּ וְאִם זָכָה חַיָּיב לְשַׁלֵּם לְכָל הַפָּחוֹת דָּמִים וְעוֹד דִּבְסְתָמָא אֵין מִתְיָיאֵשׁ אֶלָּא לְגַבֵּי עֲנִיִּים וְאֵין מוֹעִיל לִפְטוֹר מִן הַמַּעֲשֵׂר עַד שֶׁיִּהְיֶה הֶפְקֵר לָעֲנִיִּים וְלָעֲשִׁירִים כִּשְׁמִיטָּה:

הלוקח

הלוקח יין מן הכותים. הכל מפורש בפרק כל הגט (גיטין דף כה. ושם):

אלא לעולם כל דנפלקט. הקשה רבינו טובייה תקשה דרבי יוחנן אדרבי יוחנן דלית ליה ברירה

לרבי יוחנן ברירה והאמר רבי יוחנן הלכה בסתם משנה וסתם מתניתין בהלוקח

כרי"מ דאית ליה ברירה ואע"ג דבסתמא דצנועים לית ליה ברירה מ"מ תקשה נאי אוקימיה

דהאי סתמא מהאי סתמא ושמא רבי שמעון רבי יוחנן היכא

שמתנה בפירוש לא קאמר ר' יוחנן דאין ברירה

וברייש כל הגט (שם) דקאמר רבי יוחנן אף אחרון

אינו פוסל משום דאין ברירה שאני התם דכתיב

וכתב לה דמשמע שיהיה צריך שיהיה מבורר

בשעת כתיבה כמו שמפורש ברייש כל הגט:

ה"א צנועים אית להו דר' דוסא. ולא מן

הדרן דגמ' ולא נתייאשו הבעלים

שניהן אין יכולין להקדיש ולחלל ולהפקיר

אלא מחמת תקנה הוא דאוקמי רבנן ברשותיה

לחלל ולהפקיר שלא יבשלו ענניים וענב ורבי

דוסא לית ליה דצנועין דבענניים עבוד רבנן

תקנה ולא בענב אבל השתא דקאמר ר' יוחנן

צנועין ור' דוסא אמרו דבר אחד א"כ סובר

הוא ולא מחמת תקנה אלא מן הדין ולא בעי

למימר דלעניין ברירה דוקא קאמרי דבר אחד

דתרוויהו לית להו ברירה שהרי דבר אחד

משמע ממש דבר אחד ולקמיה (חולין דף קכז:) אמר רבי יוחנן ר'

ישמעאל ורבי דוסא בן הרכינס אמרו דבר

אחד דלאו ממש דבר אחד דבמגע דוקא

אמרו דבר אחד אבל במשא פליגי דהתם תנן

שני חצאי דיתים מטמאים במשא ולא במגע

דברי רבי ישמעאל ובההיא דרבי דוסא תנן

במסכת אהלות בפרק ג' (משנה א) כל

המטמאין באהל שנחלקו והכניסן לבית רבי

דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים מטמאין ביצד

הנוגע בשני חצאי יתדות מן הגבילה או נושאן

כו' משמע דר' דוסא בן הרכינס מטהר במגע

ובמשא ויש לומר כיון דבמגע אמרו דבר

אחד אין חושש אע"ג דלא שוו במשא ועוד

אומר ר"י דלגמרי מצית למימר דסבר רבי

דוסא ברבי ישמעאל והא דלרבי ישמעאל

מצטרפים היינו במרדד ור' דוסא איירי

במפותר לגמרי דלגבי משא בעי נושא והוא

דניאש שהיה מחובר יחד כדקאמר עולא

בההיא שמעתא ואוקי עולא ברבי דוסא ולא

כרבנן דבלאו הכי פליגי בה תנאי בדעולא

ומה שיכול לחרץ אליביה מחרץ אי נמי

עולא מוקי פלוגתייהו במרדד ואתי כרבנן

ולית ליה דאמרו דבר אחד:

קריי רחמנא מעשרו ומוסיף חומש.

לרי"ו דבלא חומש יכול לדקדק

דאוקמיה רחמנא ברשותיה מכיון שיכול לפדותו

ואין שום אדם יכול לעבד עליו אבל אחר אין יכול

לפדות בע"ב ור"ל דקא מה שהוא יכול לפדותו ולא אחר היינו לפי שהוא ביד בעל אחרים כמו כרם רבעי דלעיל או לא יוכל לפדותו אבל השתא דאשכחן שיהיה חשוב כ"כ

שלו שמוסיף חומש ואחר אפילו בשפודה מדעתו אין מוסיף חומש ש"מ דלגמרי אוקמיה רחמנא ברשותיה ואפילו הוא ברשות אחרים:

קדש קדש יליף ממעשר. תימה דלי"ל למידרש בפרק כיצד ברברין (ברכות ד' לה. ושם ד"ה אחליה) מדכתיב קדש הלולים אחליה ודבר אבליה פירוש כרם רבעי טעון הילול תיפוק ליה

מקדש קדש דמעשר ור"ל דאי לאו דאשכחן ביה פדיון חזה יליפינן קדש קדש משביעית שאין לו פדיון בכל ואין להקשות בכל לימה לי קדש תיפוק ליה מהלולים דנזירה שזה

דקדש אצטריך למימר דיש לו חומש כדאמר בפ"ב דקדושין (ד' נז: ושם ד"ה גמר) ורבינו חיים תירץ דאי לאו הלולים מגזירה שוה לא הוה ידעינן שצריך הילול בשביעית שאין מעשר

שני נוהג בשביעית והביא ראיה מדאמרת מה ת"ל דקאמר מה ת"ל מעשר שני ס"ד דקאמר אין מעשר שני נוהג בשביעית דכתיה אין נטע רבעי בשביעית וכו' ודייק התם שגם שלישית ושישית

שאין בהם מעשר שני לא יהיה בהן נטע רבעי אמר רבי יוסי שלישית ישית יש בהם מעשרות ושביעית אין בה מעשר כל עיקר: אבל לקט תממון כדי עיקר.

אלא דגבי לקט ליכא קרא אלא לרוחא דמילתיה דנקטיה דאפי' איכא קרא לא דמי אהדדי:

כסתם

הלוקח יין מבין הכותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון ט' מעשר שני ומיחל ושותה מיד דברי ר"מ ר' יהודה ור' יוסי ור"ש אומרים אומרי סוף סוף אמאי קא אפקעת לה למתניתין משום דקשיא דר' יהודה אדר' יהודה השתא נמי קשיא דר' יוחנן דאדרבי יוחנן דאמרת לר' יוחנן לא תימא כל הנלקט אלא אימא כל המתלקט אלמא אית ליה ברירה והא רבי יוחנן לית ליה ברירה דאמר רב אסי א"ר יוחנן האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה בגיובל אלא לעולם כל הנלקט ורבי יוחנן סתמא אחריניא אשכחה דתנן אין הנוגב אחר הגפן משלם תשלומי כפל אמאי בשלמא לגנב ראשון לא משלם ונוגב מבית האוש ולא מבית הגנב אלא לבעלים נשלם אלא לאו ש"מ זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ומאי חזית דאויל בתר הויה סתמא לייעביד כי האי סתמא דצנועין משום דמסמיין ליה קרא ואיש כי יקדיש את ביתו קדש לה' מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו אמר אביי אי לאו דא"ר יוחנן צנועין ורבי דוסא אמרי אחד הוה אמינא צנועין אית להו דרבי דוסא ורבי דוסא לית ליה דצנועין צנועין אית להו דרבי דוסא ומה בגנב עברו רבנן תקנתא עניים צריכא למימר ר' דוסא לית ליה דצנועין עניים הוא דעבדו להו רבנן תקנתא אבל לא גנב לא עבדו ליה רבנן תקנתא אמר רבא אי לאו דא"ר יוחנן צנועין ורבי דוסא אמרו אחד הוה אמינא מאן תנא צנועין ר"מ היא לאו אמר ר"מ מעשר ממון גבוה הוא ואפילו הכי לענין פדייה אוקמיה רחמנא ברשותיה דכתיב ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמשיתו יסף עליו קרייה רחמנא מעשרו ומוסיף חומש קרם רבעי נמי גמר קדש קדש מעשר כתיב הכא קדש הילולים וכתיב גבי מעשר אע"ג דממון גבוה הוא לענין פדייה אוקמיה רחמנא ברשותיה אף האי קדש נמי דכתיב גבי מעשר אע"ג דממון גבוה הוא לענין פדייה אוקמיה רחמנא ברשותיה דתניא ר' יוחנן בן ברוקה אומר משום ר' יהושע בן קרחה אמרת מה ת"ל דקאמר אין מעשר שני נוהג בשביעית דכתיה אין נטע רבעי בשביעית וכו' ודייק התם שגם שלישית ושישית

לא מצי למפקר ליה אמר רבינא אי לאו דא"ר יוחנן צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד הוה אמינא מאן תנא צנועין רבי דוסא היא כי הייבי דלא תקשי סתם משנה לרבי יוחנן ורבי יוחנן

כסתם

ראשון נותרין בנו': לקוחות חן. ולא אמרינן הוברר הדבר שזה חלק המגיע לכל אחד וירושה לא קאמר רחמנא דתרוייהו אלא אמרינן חלקן של זה היה ראוי לזה והחליפו והרי הוא כמקח וחוזרין ומחליפין ביובל: אלא לעולם כל הנלקט. אמרו צנועין ורבי דוסא הפקא קשיא סתם משנה דצנועין לרבי יוחנן: ר' יוחנן סתמא אחריניא אשכחה. ואי קשיא והא לא סגיא דלא מתהפכא מתני' משום ברירה לא תיפוק דאית ליה ברירה דאמר יהודה ברירה וטעמא דלוקחי יין קתני סתם משום דצבא הנוד ולא משום ברירה:

מה ביתו ברשותו. הכי גרסינן הכא: מאן תנא צנועין רבי מאיר. דאמר בקדושין מעשר ממון גבוה הוא דכל היכא דאיתיא למעשר לאו דידיה הוא אלא דגבוה הוא ולענין פדייה אוקמיה ברשותו דמחייב ליה חומשא ואי לאו דדידיה הוא לא הוה יהיב חומש שאין מוסיף חומש אלא בעלים דכתיב ממעשרו: תבא נמי בכרם רבעי ע"ג דלאו דדידיה הוא קדש קדש ממעשר ליקח אבל לקט והקדש בעלמא לא אבל השתא דאמר רבי יוחנן צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד ש"מ טעמייהו משום דלא בעי ברשותו ואפילו במילתא דעלמא דכל כמה דלא אייאוש יכול להפקיר ולהקדיש ולחלל:

אורכתא

אורבתא. הרשאה: משום דר' יוחנן. דהואיל ואינו ברשות הבעלים אינו יכול להקנותו לשליח הלקח אם אבד יכול לחזור ולתבוע מיד הנאנס: דכתיב. אם תבעיה מפקיד לנאמן בבית דין ובפר בו: המיחו. דרחמינן אשיקרא דיהיב ליה לשליחי מידי דלית ליה גבי האיך: ואי כתב בה למחר. נאמן לשליחי לאו בעל דברים דידי אתי: ואי כתב בה למחר משתעי. דון וזכי לנפשך והמוחר שלי: מינו דמשתעי. נאמן דיניא בהדי שליח אפקונא על ברחיה דלא מצי למימר ליה לאו בעל דברים דידי אתי: ואי כתב בה למחר משתעי. דון וזכי לנפשך והמוחר שלי: מינו שהוצרה ועיבדו לעצמו לא מפקינן מיניה כך מצאתי בתוב בתשובות הגאונים וזה עיקר: רב אשי פליג עליה דאמימר: ביון דכתיב בבילית עלאי. אלמא שליח שזה הלכך אי תפיס מפקינן מיניה ולילשנא קמא נמי אי תפס משל נאמן מפקינן מיניה דהא שליח בעלמא הוא והני בתופס לבעל חוב: לימתפס פלגא. ממון שהביא אם רוצה לעבד ויצא: ה"ג ותלבתיה שליח שזיה ולא שקיל מידיה: מתני' על פי שנים. כלומר שנים מעידין אותו שגנבה: גנב ומכר בשבת. אבל טבח קם ליה בדרבה מיניה: ומכר ומכר בשבת. אבל דאין זדונו אלא קרת: ומכר ואחר כך מת אביו. בסיפא דפשוט שהרי ירש את אביו ושלו הוא טובח ומוכר: בשני אלו. בטרפה ובחוזלין בעזרה דקא סבר רבי שמעון שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה אבל לרפואה ולכלבים שחיטה הואיל היא דאי בעי מצי למימר גמ' דבר ולא חצי דבר. על פי שנים עדים יקום דבר והני עדי טבילה דקתני במתני' או על פי שנים עדים אחרים חצי דבר קמסהדי דאי לאו עדי גניבה איכא למימר דידיה קא טבח: חלפתא

כתם יחידאה לא אמר. תימה דבבמה מקומות משמע דאמר אפילו בכתם יחידאה בפסוח המוציא (שבת דף פא:) פריך והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה והנן ג"ז בחוף המפסקים אבל לא סורק ואע"ג דבפ' ג' מינים (נזיר ד' מב. ושם) מוקמינן ליה בר"ש ובפרק החולץ (יבמות דף מב:) גבי אחת בתולות דפריך נמי והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה אע"ג דאתי כבמה מקומות וי"ל דה"פ ה"א מאן תנא צנועים ר' דוסא בי הייני דלא תקשה סתם משנה לרבי יוחנן בלומר דלא תקשה מאי אומלמיה האי סתמא מהאי סתמא דבין דאיכא למימר דיחידאה היא לא תשיבה כי ההיא סתם משנה דאתי כרבים וא"ת והא האי סתמא נמי דאין הגוזל אחר הנגזל יחידאה היא דהיינו רבי יהודה בר פלוגתיה דרבי דוסא דאמר כל שילקטו דוקא ולא כל מה שלקטו ויש לומר דדלמא רבי יהודה כל שלקטו נמי שרי ולא נקט כל שילקטו אלא לרבותא דאע"ג דלא שרי אלא עד בדיקה דה"ק ה"א דכסתמא יחידאה לא אמר כי היכי דלא תקשה ליה סתם משנה אבל השתא שהוצרכו לעשות תירוץ אחר לא נאמר יותר אלא אפי' משנה יחידאה נמי אמר: לא כתבינן אומלטלית אומלטלי. דוקא אומלטלית דפקדון כתבינן דהא תלי טעמא בהקדש ויש כח לאדם להקדיש פקדון שיש לו בידי וחבירו כדמוכח בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פח.) גבי ההוא גברא דאייתי קרי לפופבדיתא אתו כ"ע שקלי חדא חדא אמר הרי הן מוקדשין לשמים ומשמע התם דאי לא קיבו דמיידחי הוי קדשי ועוד דלעיל אמר אין הגוזל אחר הנגזל משלם בפל משום דאין בעלים יכולין להקדיש וגוזנ מבית הנפקד משלם בפל לבעלים כדתניא בהמפקיד (ב"מ דף לג:) ועיקר קרא בגוזנ מבית שומר כתיב:

אמטלטלין דכפריה. כתב ר"ח דהאידנא נהגו לכתוב אורבתא אפילו אמטלטלי דכפריה ושעמא לא ידענא ור"ת מפרש דשעמא דהלכתא כלישנא בתרא דסוגיא דגמרא בדף תיה דכשבועות (דף לג: ושם) דייק טעמא דמשנתינו עליהם דאיש פלוני חייבין והא הא מנה לפלוני ביד פלוני חייבין והא קתני סיפא עד ששימעו מפי התובע אמר שמואל בבא

1 כסתם יחידאה לא אמר אמרי נהרדעי לא פתבינן
2 אורבתא אמטלטלי אמר רב אשי לאמימר מאי
3 טעמא אמר ליה משום דרבי יוחנן דא"ר יוחנן גוזל
4 ולא נתייאשו הבעלים שניהם איני יכולין לחלקדיש
5 זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו איכא
6 דאמרי אמרי נהרדעי לא פתבינן אורבתא אמטלטלי
7 דכפריה טעמא דכספיה דימחוי כשקרא אבל לא
8 כפריה פתבינן ואמרי נהרדעי אורבתא דלא פתיב
9 ביה זיל דון וזכי ואפיק לנפשך לית ביה משלא
10 מ"ט משום דא"ל האיך לאו בעל דברים דידי אתי
11 אמר אביי ואי פתיב ביה למחר שוקפא לשלוש ולרביע
12 מינו דמשתעי דינא אפלגא משתעי דינא אכולה
13 אמר אמימר אי תפס לא מפקינן מיניה רב אשי
14 אמר ביון דכתביה ליה כל דמיחני מן דינא קבילית
15 עלי שלים שזיה ואיכא דאמר שוקפא שזיה למאי
16 נפקא מינה למיתפס פלגא והלכתא שלים שזיה:
17 מתני' גנב ע"פ שנים וטבח ומכר על פיהם או
18 על פי שנים אחרים משלם תשלומי ארבעה וחמשה
19 גנב ומכר בשבת גנב ומכר לע"ז גנב וטבח ביום
20 הכפורים גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת
21 אביו גנב וטבח ואחר כך הקדיש משלם תשלומי
22 ארבעה וחמשה גנב וטבח לרפואה או לכלבים
23 השוחט ונמצאת טריפה השוחט חולין בעזרה משלם

24 תשלומי ארבעה וחמשה רבי שמעון פוטר בשני אלו: גמ' לימא מתניתין דלא כרבי
25 עקיבא דאי ר' עקיבא האמר דבר ולא חצי דבר דתניא יכול יוסי בשהלך אבא
26 חלפתא אצל ר' יוחנן בן נורי ללמוד תורה ואמרי לה רבי יוחנן בן נורי אצל אבא

חלפתא

בהאי שאלה והא אמרי נהרדעי לא כתבינן אורבתא אמטלטלי הני מילי דכפריה אבל לא כפריה כתבינן וכן בפרק יש בכור (בכורות דף מט.) ובירון דהלכתא בלישנא בתרא אם כן אפילו בכפריה כתבינן דהא לישנא בתרא מפרש טעמא דלא כתבינן אמטלטלין דכפריה משום דמיחני בשיקרא ולמיתקא בשיקרא לא חיישינן כדמסיק בהבהמה (כתובות דף פה.) ובפרק בן הגוסס (גיטין דף נו:) דליתא לדרב פפי דאמר האי אשיקרא דיניני דמיכתבא מקמי דלסהדו סהדי אהתימות ידייהו פסולה משום דמיחני בשיקרא וא"ת בירון דלא חיישינן למיחני בשיקרא אם כן בשבועות (דף לג:) ובבכורות (דף מט.) כי פריך מנדרדעי דאמרי לא כתבינן הדא ליה למימר דליתא ור"ל דאיהא דגמרא למיפרך ממילתא אע"ג דליתא דבפרק ב' דכתובות (ד' כא.) גמי פריך מדרב פפי אמילתיה דרב הונא ותוזר בה מחמת זה ומגיהי דברים אע"ג דאמר בהבהמה (כתובות ד' פה.) דליתיה ומיהו לפי המפרש התם דהא דקאמר ליתא לא קאי ארב פפי אלא בלומר ליתא לקושיא דאין קושיא דבבתים שטרות דוקא חיישינן למיחני בשיקרא דבית דין אבל בשאר מילי לא מדרב נחמן אז אין זה ראיה משום דפריך מדרב פפי וא"ת וללישנא קמא דנהרדעי מאי הוה משני אמתניתין דשבועות ודבבורות ומיהו אמתניתין דשבועות מצי לאוקמי בקרקעות ובכמ"ד נשבעין אבל בהחיה דאיירי בפדיון בכור ליכא לאוקמי בכמ"ד פודין בקרקעות דהא קתני בהחיה משנה דאין נוגעין בעצמו לא היה יכול לחזור ושואל מדרבנן אין יכולה ליתן בתמלעמד שלשתן ומיהו בהחיה דבבורות צריך לדקדק אם יכול ליתן בתמלעמד שלשתן דיוק דהוא עצמו לא היה יכול לחזור בתמלעמד שלשתן ביון דלא ניתנה לגבות מחיים כמו שמפורש בהחולב (לקמן ד' פט.) ואין לתמוה על מה שאנו נותנין לכתוב הרשאה אפי' בשאין אדם יכול להקנות הילקאתו לחבירו דמוכח במי שמת (ב"ב ד' קמח.) שדוחק למעוא דהלקאתו לפלוני איתא בברייא ולא מצי לאשבוחי אלא הואיל ויורש יורשה אי נמי במעמד שלשתן משמע דבשום ענין לא מצי מקני ליה דביון דקי"ל באיכא דאמרי ולהך לישנא אמטלטלין דגזילה נמי כתבינן אורבתא אע"פ שאין יכול להקדיש כמו שאין יכול להקנות ליורשו דבגזילה אין יכולין להקדיש כדמשמע בפ"ק דב"מ (ד' ז. ע"ש) דפריך מיניה לרב משמע נמי התם דכבר אתנהא דאמרא דגמרא דאם המסותא מטלטלין לא היה נגזל יכול להקדיש ה"ה הילקאה אע"פ שאין יכול להקנותה כתבינן הרשאה ושעמא דלהאי לישנא מסקינן דשליח שזיה ועשו תקנה לענין שלוחות באילו היה קונה קנין גמור ויש סמך למנהג בהגוזל (בתרא) (לקמן ד' קז:) דרב פפא הוה מסיק זוזי בי חוזאי אקנינהו לרב שמואל בר יהודה אגב אסיפא דבית אתא נפק לאפיא עד תווך ומסיק משמע לשון הילקאה ויש לדחוק דמסיק בעיסקא מיירי שלא ניתן לחזותא ועוד דבבזוזה (ב"מ ד' מו.) ובהמוכר את הספינה (ב"ב ד' עו:) ל"ג מסיק אלא הוה ליה זוזי בי חוזאי ומסיק משמע לשון הילקאה ויש לדחוק דמסיק בעיסקא מיירי שלא ניתן לחזותא ועוד דבזוזה (ב"מ ד' מו.) ובהמוכר את הספינה (ב"ב ד' עו:) ל"ג ומסקי אלא הוה ליה זוזי בי חוזאי דכך הספרים ואין לדקדק מהוהיא דבכורות (ד' מט.) גבי פדיון הבן שיכול להרשות את שמעתא לכהן ע"מ להוציא דלא שייך שמעתא אלא בדבר שבממון אבל לא בדבר שבגופו דהתם בקמוך לן דלא ניתנו לו להוציא אע"מ שמעתא שמעתא (שם) דפודה בנו בתוך שלשים ונתאכלו המעות דאין בנו פודה:

דְּאַה לְמֵעוּטֵי שְׁנַיִם אוֹמְרִים אֶחָד בְּנִבְּהּ כו'. וְלֹא דְּמֵי לִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה בִּפְנֵי שְׁנַיִם כו' דְּתָקְחַ רְאוּ כָּל מַה שֶׁהִזִּי יְכוֹלִין לִרְאוֹת בְּאוֹתָהּ שָׁנָה וְרַב אַלְפַס פֵּירֵשׁ מִשּׁוּם דְּהָתָם מִדְּמֵי שְׁהַרְוִיחָה לְעִנְיַן פֵּירוֹת שֶׁאֲבַל בְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה שְׁהִזִּי לְשַׁלֵּם אם לא יִמְצָא יוֹתֵר עֲדִים וְטִעַם רִאשׁוֹן נִרְאֶה לר"י עִיקַּר דְּתָנֵן בְּפֶרֶק הַמְקַבֵּל (גיטין דף סג:) הָאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה הִתְקַבֵּל לִי גִּיטִּי צָרְתִּי שְׁתֵּי בִּיתִי עֲדִים שְׁנַיִם שֶׁיֹּאמְרוּ בְּפָנֵינוּ אָמְרָה וּשְׁנַיִם שֶׁיֹּאמְרוּ בְּפָנֵינוּ קִבֵּל וְקָרַע אַלְמָא לֹא חָשִׁיב כְּי הַאי גַּוְונָא חֲצִי דָּבָר אע"ג דְּצָרְכֵי אִלּוּ לְאִלּוּ דַּאֲפִי' לְמַאן דְּאָמַר שְׁלִיש נֶאֱמָן בְּשִׁנּוּי בְּיָדוֹ וְלֹא צְרִיכֵי עֲדֵי אָמְרָה לְעֵדֵי קַבָּלָה מ"מ בֵּיוָן שֶׁצָּרִיךְ שְׁנֵי רְאָיָה הֲנֵי בְּיָדוֹ חֲצִי דָּבָר הוּא אֶלָּא ע"כ מִשּׁוּם שֶׁכָּל כַּת רוֹאָה כָּל מַה שֶׁיְּכוֹלָה (לראות) בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וְאַתְיָא מִתַּנְיִתִין (דְּגִיטִּין) בְּרַבָּנָן:

בְּאוֹמֵר לוֹ עִקּוֹר תְּאִינָה מִתְּאֵינָתִי כו'. וא"ת וְהֵיכִי דָּמֵי אִי דְּקָיְימָא גְּבִיהּ בְּחֲצֵירוֹ שֶׁל לוֹקֵחַ בִּשְׁעַת עֲקִירָה מַאי פָּרִיךְ עָלָהּ וְכֵיוָן דְּאִי קָתָבַע לֵיהּ כו' מְכִירָה נַמִּי לָא הֲוֵי מְכִירָה נְהִי דְּמִחַיֵּיב בְּנַפְשֵׁיהּ מִכָּל מָקוֹם קַנְיָיא לֵיהּ חֲצֵירוֹ לִלּוֹקֵחַ וְאֶלָּא דְּלֵיכָּא לְאוּקְמֵיהּ בְּחֲצֵירוֹ שֶׁל לוֹקֵחַ דְּל חִיוּב שְׁבָת מֵהֲבָא לֵאו מְכִירָה הִיא דְּקָא קַיְיל בְּרֵם נְחֶמְן דְּאָמַר פֵּירוֹת לֹא עֲבֵדִי חֲלִיפִין וּמִיהוּ לְפֵרוֹת לֹא נִיחָא לְקִנְיַן סוּדָר כְּדִפְרִישׁ לוֹ הַסּוּדָר וְלֹא יְהֵיב לוֹ אֶלָּא לְקִנְיַן בְּעִלְמָא אֲבָל בְּמְכִירָה לְהִקָּנוֹת זֶה תַּחַת זֶה שָׁוֶה בְּשָׁוֶה בְּתוֹרַת דְּמִים קָנֵי וְאוֹמֵר ר"י דְּהָכָא לֹא דָּיֵיק אֶלָּא אִלְשׁוֹן מֵכֶר דְּאָמַר קָאֵי בְּחֲצַר הַלּוֹקֵחַ כֵּיוָן דְּלֹא אָמַר זִיל שְׁלִים אֵין זוֹ מְכִירָה אֶלָּא מַתָּנָה וְאַף עַל גַּב דְּבִתְשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה מִתְחַיֵּיב עַל הַמַּתָּנָה כְּמוֹ עַל הַמֶּכֶר דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן מ"מ גְּבֵי מֶכֶר בְּשִׁבָּח קָתָנֵי וְאֵין זוֹ מְכִירָה וְכָךְ לָן עִקּוֹר תְּאִינָה מִתְּאֵינָתִי כְּמוֹ עִקּוֹר תְּאִינָה מִתְּאֵינָתִיךְ:

כְּמַאן כְּרַבִּי עֲקִיבָא דְּאָמַר קְלוּטָה כְּמוֹ שְׁהוּתְּנָה דְּמֵיהָ. וְאִם תֹּאמַר לְרַבִּי עֲקִיבָא נַמִּי כֵּיוָן דְּמֵיהָא לְאִידַּךְ חֲצִירוֹ חִיַּיב לְעִנְיַן שְׁבָת דְּרִשׁוּת הַיָּחִיד עוֹלָה עַד לָרָקִיעַ וּלְעִנְיַן קִנְיָן לֹא קָנֵי בְּאִוִּיר עַד דְּמָטֵי לְתוֹךְ הַמְּחִיצוֹת דִּרְמוּכְּה בְּגִיטִּין בְּהַזּוֹרֵק (דף עט. ושם) גְּבֵי הוּא מִלְּמַעְלָה וְהִיא מִלְּמַטָּה כֵּיוָן שֶׁקָּנָא מַרְשָׁאוֹת הַגַּג מְגוֹלָשׁת וּמוֹקֵי לָהּ כְּגוֹן שְׁמְחִיצוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת עוֹדְפוֹת עַל הָעֶלְיוֹנוֹת ור"ל דְּהָכָא אִיירֵי שְׁזָרַק לְחָצֵר דֶּרֶךְ פֶּתַח אוֹ דֶּרֶךְ חַלּוֹן וְלֹא מָעֵל מִחִיצַת הַחָצֵר וְא"ת וּמ"ש דִּבְגִיטִּין נָקַט רַבִּי וְהָכָא נָקַט רַבִּי עֲקִיבָא וי"ל דְּהָכָא נָקַט רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם דְּאִיירֵי בְּסִתָם חָצֵר שְׁאֵין מְקוֹרָה דְּרָכוֹ לֹא אָמַר קְלוּטָה כְּמוֹ שְׁהוּתְּנָה דְּמֵיהָ אֶלָּא בְּרה"ר מִקּוֹרָה כְּדְאָמְרִינַן בְּרֵישׁ שַׁבָּת (דף ה. ושם) דְּאָמַר בֵּיתָא דְּמַאן דְּמַלֵּיהּ דְּמֵיהָ אֲבָל רַבִּי עֲקִיבָא אִית לֵיהּ אֲפִילּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שְׁאֵין מְקוֹרָה וּבְגִיטִּין נָקַט רַבִּי מִשּׁוּם דְּאוֹקֵמָא בְּשֶׁמְּחִיצוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת עוֹדְפוֹת דִּלְרַבִּי עֲקִיבָא לֹא מָצִי לְמִינְקָט דִּלְדִידֵיהּ אַפִּי' בְּלֹא מְחִיצוֹת כְּלָל כְּמוֹ בְּרה"ר אִית לֵיהּ כְּמוֹ שְׁהוּתְּנָה דְּמֵיהָ בְּרֵישׁ שַׁבָּת וס"ד דְּלִרְבִּי עֲקִיבָא בְּמְחִיצוֹת בְּלֹא קְרוֹי אָמְרִינַן בְּמַאן דְּמֵיהָ אִי נַמִּי לְמַאן דְּבָעֵי מְקוֹרֵי בְּחָצֵר מְקוֹרָה: **לְעִנְיַן** שַׁבָּת לֹא מְחַיֵּיב עַד דְּיָנְחָה בְּחָצֵר. וא"ת וְכֵיוָן שֶׁהִקְנָיָן בָּא בֵּין עֲקִירָה לְהַנָּחָה אִית לָן לְמֵימַר קָם לֵיהּ בְּדִרְבָּה מִינֵּיהּ דְּאָמְרִינַן בְּרֵישׁ אִלּוּ נֶעֱרוֹת (כתובות דף לא. ושם) דְּאָמַר רַבִּי אַבִּין זֶרֶק חֵץ מִתְּחִילַּת ד' לְסוֹף ד' וְקָרַע שִׁיקְרַע בְּהַלְכָתוֹ פְּסוּר עֲקִירָה צוֹרֶךְ הַנָּחָה הוּא וְלִפְי מַה שֶׁמָּפְרֵשׁ רַבֵּינוּ תַּם דְּאִי אֶפְשָׁר לְנִיסּוּךְ בְּלֹא הַגְבָּהָה וְרִבִּי יִרְמְיָה דְּאָמַר בְּהַנִּזְקָקִין (גיטין דף נב. ושם) גְּבֵי מְנַסֵּךְ מִשְׁעַת הַגְבָּהָה קָנֵי בְּנַפְשֵׁהּ לֹא הֲוֵי עַד שְׁעַת נִיסּוּךְ לֵית לֵיהּ הַגְבָּהָה קוֹרֵי הַנָּחָה אֲתֵי שִׁפּוּר דְּפָרִיךְ הָכָא אֲלִיבָּא דְּרִבִּי יִרְמְיָה וּנְרָאֶה לר"י דַּהֲוֵי מְצִי לְשַׁנּוֹיֵי דַּעֲקִירָה צוֹרֶךְ הַנָּחָה הוּא אֶלָּא לְדִבְרֵי הַמְקַשֵּׁן שֶׁלֹּא הָיָה סוֹבֵר טַעַם זֶה מְשׁוּם לֵיהּ דְּמִשְׁכַּחַת לֵיהּ שִׁפּוּר בְּאוֹמֵר לוֹ תִּקְנֵהּ גְּנִיבוֹתַיִךְ עַד שְׁתְּגַנּוּחַ

אֶתְנַן אִסְרָה תּוֹרָה וְאֲפִילּוּ בָּא עַל אִמּוֹ. תִּימַהּ דְּמַנִּ"ל דְּהָא ר"מ מְשׁוּם דְּאָמַר בְּהֶבֵּא עַל יְבִמְתּוֹ (יבמות דף נט: ושם) דְּאָתְנַן בְּלֹא וְמִדְּחִיר וְנוֹנָה מִדְּכְתִיב גַּם שְׁנֵיהֶם וְלֹא אַרְבָּעָה וּמִדְּמִיעֵט אָתְנַן בְּלֹא שְׁהוּא בְּמִיתָה ש"מ בְּאִשָּׁה כה"ג הֲוֵי אָתְנַן וְאֵין נִרְאֶה פֵּירוּשׁ זֶה דְּאִשּׁוּ מִי כְּתִיב וְלֹא אַרְבָּעָה שְׁנֵיהֶם כְּתִיב וְנֹאמַר שְׁנֵיהֶם וְלֹא שְׁלֹשָׁה וְלֹא אָתָא לְמֵעוּטֵי אֶלָּא מְחִיר זוֹנָה וְנִרְאֶה לְפָרֵשׁ מִשּׁוּם דְּעִיקַּר אָתְנַן בְּעֲרָיוֹת הוּא דִּכְתִיב בִּדְמוּכָּה בְּפ' כֹּל הָאֲסוּרִים (תמורה דף כט: ושם) דְּזוֹנָה דִּבְנֵי אָתְנַן בְּחַיֵּיהֶן כְּרִיתוּת מִשְׁתֵּעֵי וְא"ת דְּלְמָא כְּי אֲסַר הַכְּתוּב אָתְנַן כְּגוֹן שֶׁאָמַר לָהּ אָדָם אַחַר הֵא לָךְ טָלָה זֶה וְשׁוֹבְבִי בְּנֵךְ דְּבַהֲהוּא לֹא מְחַיֵּיב מִיתָה וְשַׁיְיךְ אָתְנַן בה"ג בְּדִתְנַן בְּפֶרֶק כָּל הָאֲסוּרִים (שם דף כט. ושם:) הָאוֹמֵר הֵא לָךְ טָלֶה זֶה וְחֶלְיוֹן שֶׁפָּתְחָה אֵצֶל עִבְרֵי ר"מ אוֹמֵר אֵינוֹ אָתְנַן וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הֲרֵי זֶה אָתְנַן וַאֲפִילּוּ ר"מ לֹא קָאָמַר אֶלָּא מְשׁוּם דְּשִׁפָּחָה בְּעִבְדָּ שְׁרֵיָא דְּמִשְׁפַּחַת הָתָם דְּיֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים רַבּוֹ מוֹסֵר לוֹ שִׁפְחָה בְּעֲנָיַת וְיִתְרֵץ ר"י דְּפִשִׁיטָ' דְּקָרָא דְּלֹא תְּבִיא אָתְנַן זוֹנָה מְשַׁמַע בְּסִתָם אָתְנַן שֶׁהִבּוּעֵל הוּא הַזּוֹנוֹת אָתְנַן: (וע"ע תוס' יבמות נט: ד"ה זונה:) **אִילּוּ** תְּבָעָה לֵיהּ כו'. אע"ג דְּמוּקְמֵיהּ בע"ז (דף סג. ושם) דְּקָאֵי אָתְנַן בַּחֲצֵרָהּ מִשְׁעַת זֶה לֹא הָיָה נָאֶה וְלֹא יְשִׁיב אָתְנַן אֶלָּא מְתַנָּה בְּעִלְמָא וְעִיקַּר טַעְמָא דְּאָתְנַן דְּמִסְיַּק הָכָא מִשּׁוּם

חֲלַפְתָּא אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: **שְׁנַיִם אוֹמְרִים** קִיְּדֵשׁ. פְּלוּגוּ אֶת הָאִשָּׁה בְּנִיקּוּי: **וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים בָּעַל.** אִישׁ אֶחָד בְּאַיְיהִ: **דְּאַ"נ** דְּעֵדִי בִּיאָה. הֵבִיאִים לְהָמִית צְרִיכִין לְעִדּוּת קִדּוּשִׁין דְּאִי לָא לְקִידּוּשָׁה אֵיכָא לְמִימַר פְּנוּיָה הִיא: **בֵּיוָן** דְּעֵדֵי קִדּוּשִׁין לָא צְרִיכִין לְעֵדֵי בִּיאָה. דִּבְלֹאו נִיחָא שׁוּוּ לָהּ קַמְּאֵי אִשָּׁה אִישׁ לְיֹאסֵר עַל כָּל הָעוֹלָם: **דָּבָר הוּא.** אֵם עֵדוּת שֶׁל בִּיאָה קַיָּים וְנִתְרָצוּ: **הָכָא נַמִּי כו'.** עֵדֵי גְּנִיבָה חִיַּיבוּ לֵיהּ בְּפִילָה בְּלֹא עֵדֵי טְבִיחָה אֲבָל הֵנֵי דְּעֵדוּת חֲזָקָה שְׁלִשְׁתָּן הַבִּיאוּת צְרִיכוֹת זוּ לָזוּ: **לְמֵעוּטֵי אֶחָד אוֹמֵר אַחַת בְּנִבְּהּ וְכו'.** לְקָאתָו לְשַׁוּוֹיֵי גְּרוֹלָה לְעִנְיַן עוֹנֶשׁ אוֹ לְעִנְיַן שְׁיְּהוּ קִידּוּשֵׁיהָ קִידּוּשֵׁי: **בְּנִבְּהּ.** שִׁיעֵר רֵיאתִי בְּקִשְׁרֵי אֶצְבְּעוֹתֵיהָ: **חֲצִי דָּבָר.** שִׁיעֵר שְׁתֵּי עֵדוּת: **וְחֲצִי עֵדוּת.** עַד אֶחָד יֵשׁ לְשַׁעֵר וּפְשִׁיטָא דְּלֹאו עֵדוּת הִיא: **אִבְּתֵי קָמְנֵה הִיא כו'.** הִלְכָךְ לֹא מְצִטְרְפִין אֲבָל לְגַבֵּי חֲזָקָה כּוֹחָן מְעִידִין שֶׁהָיְתָה מְחוּזֶקֶת בָּהּ: **עֲקוֹץ תְּאִינָה.** לְקוֹט תְּאֵינִים מִתְּאֵינָתִי בְּדֵמֵי הַגְּנֵיבָה בְּשִׁבָּח וְכֵן עֲשֵׂה בְּתַחַיֵּיב מִיתָה: **וְקָא אֵי קָבֵע לֵיהּ.** בְּעֵל הַתְּאֵינָה לְלוֹקֵחַ: **בְּדִינָא.** לוֹמַר הַחֵזֶר לִי תְּאֵינִים שֶׁלְּקַטְתָּ אוֹ תֵּן לִי מַה שֶּׁמְּגִיעַ לְךָ בְּדַמֵּיהֶן: **לֹא אֲמְרִינַן.** לְעֵנֶב זִיל שְׁלִים אַשְׁתְּכַח דְּלֹאו מְכִירָה הוּא (וְאַמַּאי מְשַׁלֵּם ד' וְה'?) זְרוֹק גְּנִיבָה לְחֲצֵרִי. בְּשִׁבָּח וַאֲנִי אֶתֵּן לָךְ מְעוֹת וְכֵן עֲשֵׂה קְנֵאֵהוּ לוֹקֵחַ וְזֶה מְחַחַיֵּיב מִיתָה: **כִּדְכִי עֲקִיבָא דְּאָמַר.** בְּהַזּוֹרֵק (שבת דף צו.): **קְלוּטָה כְּמוֹ שְׁהוּתְּנָה.** הַזּוֹרֵק מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלָהּ הָאִויר נִתְחַיֵּיב מִשּׁוּם שַׁבָּת נִמְצָא חִיּוּב שַׁבָּת וְחִיּוּב מִכִּירָה בְּאֶחָד שֶׁאִויר חָצֵר קָנֶה לְלוֹקֵחַ דְּכֵיוָן דְּסוֹפוֹ לִנּוּחַ כְּמוֹתָהּ דְּמֵי: **אִקְרְיָה** תּוֹרָה. לְהַבְיא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ לְכָל נָדָר: **וְאֲפִילּוּ בָּא עַל אִמּוֹ.** וְנִתַּן לָהּ טְלָה בְּאַתְנַנָּהּ אָסוּר וְאַף עַל גַּב דְּאִי לָא הֲוָה יְהִיב לָהּ נִיהֲלָהּ וְהוֹאִיל תְּבָעָה לֵיהּ בְּדִינָא לֹא אֲמְרִינַן לֵיהּ קַיֵּים לָהּ:

תְּנַאי הִיא מְתַחַיֵּיב בְּנִפְשִׁיהּ הוּא:

אפי'

אפי' הכי. כי יהיב לה חייל עליה דטלה איסור אתנן הכא נמי כו': **מלקות איכא.** משום לאו: **ד' מאיר היא.** במסכת מכות (דף ה.) מעידים אנו בפלוני שחייב לחבירו מאתים זוז ונמצאנו זוממין לוקין ומשלמין שלא השם המזיאן לידי מכות מביאן לידי תשלומין: **נגב וטבח בשבת.** ואע"ג דאיכא חייב מיתה: **נגב שור הנסקל.** אע"ג דאיסורי הבאה הוא חייב מתחייב בתשלומי ד' וה': והא קיימא לן דאין משלם אלא ראויה לעבירה במסקנא קדושין (דף מב:): אין מכירה אלא בשעת מוכר ולוקח: **תקם.** כי עביד איהו דפטרה ליה לאו משום דלא מיתחייב אלא שחטה דקם ליה בדרבה מיניה: **ר"ש ואמרי משום דקם ליה בדרבה מינייהו:** ר"ש ואמרי לא: בתרתי בפרקין רבי שמעון פוטר בשני אלו: **בשלמא ע"ז** ושור הנסקל. איסורי הבאה ניתנו דאמר במסקנא ע"ז (דף נד.) אע"פ שאמרו המשתחוה לבהמת חבירו לא אסרה עשה בה מעשה אסרה: **בשוגג יאכל.** אפי' הוא עצמו ואפילו בו ביום: **במזיד לא יאכל.** בו ביום והוא הדין לאחרים ואיידי דתנא ריישא בדידיה תנא נמי סיפא בדידיה והכי איבעי לן לפרושי בהכל שוחטין: **רבי יהודה אומר בשוגג יאכל.** הוא בעצמו למוצאי שבת ובו ביום לא הוא ולא אחרים ואיידי דבעי למיתנא סיפא בדידיה תנא נמי רישא בדידיה: **במזיד לא יאכל.** הוא עלמית אבל אחרים אוכלים: בדר' יוחנן הסנדלר גרסינן יאכל: **יכול אפי' בשוגג.** יאסר באכילה: **במזיד אמרתי לך.** קודש הוא היכא דשייך דין מיתה ולא בשוגג: **מעשה שבת דאוריית'א.** אסורין באכילה: להכי

על ידי אחר מ"ט דרבנן דפטרי אמרי מאן חכמים ר"ש דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה אמרי בשלמא ע"ז ושור הנסקל שחיטה שאינה ראויה היא אלא שבת שחיטה ראויה היא דתנן השוחט בשבת וביום הכפורים אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשירה אמרי סבר לה כרבי יוחנן הסנדלר בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי ר"מ רבי יהודה אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית רבי יוחנן הסנדלר אומר בשוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו במזיד לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים מ"ט דר' יוחנן הסנדלר כדדרש רבי חייא אפיתחא דבי נשיאה ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם מה קדש אסור באכילה אף מעשה שבת אסורין באכילה אי מה קדש אסור בהנאה אף מעשה שבת אסור בהנאה ת"ל לכם שלכם יהא יכול אפילו בשוגג ת"ל מחלליה מות יומת במזיד אמרתי לך ולא בשוגג פלוגי בה רב אחא ורבינא חד אמר מעשה שבת דאורייתא וחד אמר מעשה שבת דרבנן מ"ד דאורייתא דראמרן מ"ד דרבנן אמר קדש הוא קדש ואין מעשיו קדש בשלמא מ"ד דאורייתא' אמטו להכי

(חולין דף מ.) אדם אוסר דבר שאין שלו בעשה בה מעשה דפלוגתא דתנאי היא וא"ת והא אמר התם דאפילו למ"ד אדם אוסר הני מילי עובד כוכבים אבל ישראל קמכוין ואבתי שחיטה ראויה היא ר"ל כשנתנו רשות לשלישי לשחוט ברצונו ואפי' לע"ז דאין שייך לומר לצעורי בעלים קמכוין שהשלישי קבור שהוא של גבי: **המבשל** בשבת. מפורש בפרק הניזקין (גיטין דף נג: ושם): **מה** קדש אסור אף מעשה שבת אסורים. וא"ת לא ליכתוב לא קדש ולא לכם ואנא ידענא דאסירי מלא תאכל כל תועבה לך הרי הוא בבל תאכל וי"ל דאי מהתם ה"א אפי' שוגג לכך איצטריך למיכתב הכא ולסמכיה למחלליה לומר במזיד אמרתי לך ולא בשוגג:

והא קיל דאין לוקה ומשלם. הכי גמי פריך אמתניתין דאלו נערות (כתובות דף לב. ושם) ותימה דהא בקנס משמע דמודו בולי עלמא דלוקה ומשלם דלשלם לעצמו קתני ממוצא שם רע דרבנן פליגי אדרבי מאיר וסברי עדים זוממים קנסא הוא ובדי רשעתו בעדים זוממים כתיב למימרא דאפי' בקנס משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות ור"ל דזראי אי לאו דאיכא למפרך מה למוצא שם רע שכן קנס יפלינן בכל דוכתא דלוקה ומשלם מהשתא יפלינן בכל דוכתין מהתם דאין עדים זוממים לוקין ומשלמין אפילו בקנס דבכל ענין אמרה תורה דאין עדים זוממים לוקין ומשלמין אפי' בשעה שקרבתו ומכרו דהוי קנס ועדים זוממין יפלינן טפי ממוצא ש"ר דעיקר מלקות כתיב בהו ומלאו דחסימה קמסמיה ליה יפלינן לכל המלקיות: **במוכה** ע"י אחר. ואם תאמר ולרבה דאמר בפרק אלו נערות (כתובות דף לה: ושם) דלרבי מאיר חידוש הוא שחלשה תורה בקנס דאף ע"ג דמקטל משלם היכי הויה משני מתני' דאי בר"מ אפי' טובת בשבת נמי ר"ל דתנויה מוקים מתני' בדלא אתרו ביה וכרבי יוחנן דאמר חייבי מלקיות שוגגין חייבין בתשלומין והכי משני רבה התם מתניתין דאלו נערות: **או** לרבות את השלית. ומאן דמצערך או לחלק דרש מתחת לרבות את השלית:

בשלמא ע"ז ושור הנסקל שחיטה שאין ראויה היא. דף סוגיא אתיא כמ"ד בהשוחט

אפילו הכי קנסו ליה בהכי הויא מכירה: נגב וטבח ביום הכפורים וכו': אמרי אמאי נהי דקטלא ליכא מלקות מיהא איכא וקי"ל דאינו לוקה ומשלם משלם אמרי הא מני ר"מ היא דאמר לוקה ומשלם אי ר"מ אפילו טבח בשבת וכי תימא לוקה ומשלם אית ליה מת ומשלם לית ליה ולא והתניא נגב וטבח בשבת גנב וטבח לע"ז נגב שור הנסקל וטבחו משלם ארבעה וחמשה דברי ר"מ וחכמים פוטרין אמרי בר מינה דהאי דהא אתמר עלה א"ר יעקב א"ר יוחנן ואמרי לה א"ר ירמיה אמר רבי שמעון בן לקיש רבי אבין ורבי אלעא וכל חבורתא משמיה דרבי יוחנן אמרי בטובח ע"י אחר וכי זה תוכא ווה מתחייב אמר רבא שאני הכא דאמר קרא וטבחו ומכרו מה מכירה ע"י אחר אף טביחה ע"י אחר דבי רבי ישמעאל תנא או לרבות את השליח מתקיף לה מר זוטרא מי איכא מידי דאיהו עביד איהו לא מיחייב עבד שליח מיחייב אמיחייב א"ל רב אשי הכם ליה בדרבה מיניה ואי בטובח מיחייב הוא אלא דקם ליה בדרבה מיניה ואי בטובח

על ידי אחר מ"ט דרבנן דפטרי אמרי מאן חכמים ר"ש דאמר שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה אמרי בשלמא ע"ז ושור הנסקל שחיטה שאינה ראויה היא אלא שבת שחיטה ראויה היא דתנן השוחט בשבת וביום הכפורים אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשירה אמרי סבר לה כרבי יוחנן הסנדלר בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל דברי ר"מ רבי יהודה אומר בשוגג יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית רבי יוחנן הסנדלר אומר בשוגג יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו במזיד לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים מ"ט דר' יוחנן הסנדלר כדדרש רבי חייא אפיתחא דבי נשיאה ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם מה קדש אסור באכילה אף מעשה שבת אסורין באכילה אי מה קדש אסור בהנאה אף מעשה שבת אסור בהנאה ת"ל לכם שלכם יהא יכול אפילו בשוגג ת"ל מחלליה מות יומת במזיד אמרתי לך ולא בשוגג פלוגי בה רב אחא ורבינא חד אמר מעשה שבת דאורייתא וחד אמר מעשה שבת דרבנן מ"ד דאורייתא דראמרן מ"ד דרבנן אמר קדש הוא קדש ואין מעשיו קדש בשלמא מ"ד דאורייתא' אמטו להכי

והיא אמאי פטרי רבנן. והא מצי למימר דלא תרשי או ותחת לרבות את השליח אלא דלא ניתא ליה למימר דפליגי בשליח ואם תאמר והא משמע לקמן דאפי' בדרבנן פטרינן שחיטה שאין ראויה דהא בעי למימר דלא תרשי או ותחת לרבות את השליח אלא דלא ניתא ליה למימר דפליגי בשליח ואם תאמר והא משמע לקמן דאפי' בדרבנן פטרינן שחיטה שאין ראויה דהא בעי למימר אליבא דמתני' דקסבר ר' יוחנן דחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא ומקני רבי שמעון פוטר בשני אלו וי"ל דעל כרחך לא בעי למימר דלאו דאורייתא אלא לת"ק דבפרק כיסוי הדם (חולין דף פה: ושם) דייקינן בהדיא דסבר רבי שמעון חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא מדתנן בפרק בתרא דתמורה (דף לג:) רבי שמעון אומר חולין שנשחטו בעזרה ישרפו וכן חיה וכי דייק התם ממתניתין דתמורה הוא הדין דהוה מצי למידק ממתניתין דמקני רבי שמעון פוטר בשני אלו:

בֵּינוֹ שֶׁשָּׁתַם בָּהּ פּוֹרְתָּא אִסְרָהּ. וְאַפִּילּוּ לְמ"ד אֵין לִשְׁחִיטָה אֶלָּא בְּסוּף נִאְסֶרֶת בְּפוֹרְתָּא קַמָּא שֶׁהֲאִיסּוּר תָּלוּי בְּמַעֲשֶׂה וְלֹא בְּשְׁחִיטָה כְּדִקַּאֲמְרִינַן בְּהַשּׁוֹחֵט (חולין דף מ.) אע"ג שֶׁאָמַר הַמִּשְׁתַּהֶוֶּה לְבָהֳמַת חֲבֵירוֹ לֹא אִסְרָהּ עֲשָׂה בָּהּ מַעֲשֶׂה אִסְרָהּ וְאַהֲהוּא פּוֹרְתָּא לֹא מַתְחִיל בְּתִשְׁלוּמֵי ד' וְה' וְאַפִּילּוּ לְמ"ד יָשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְחִילָּה וְעַד סוֹף כִּדְאַמְרִינַן לְקַמָּן דִּבְעִינַן וְטִבְּחוֹ כּוּלֵיהּ בְּאִסְרָהּ: **אִם־וְרִי** הֲנָאָה וְלֹא דָּמְרִיהּ קָשְׁחִינְהוּ. וא"ת וְלָמָּה לִי טַעֲמָא דִּלְא דָּמְרִיהּ קָשְׁחִינְהוּ תִּיפּוֹק לֵיהּ דְּאֵין זֶה טְבִיחָה דִּמְתַּחֵךְ בְּעָפָר בְּעַלְמָא הוּא כְּדַאֲמְרִינַן בְּהַשּׁוֹחֵט (שם) גַּבֵּי הַשּׁוֹחֵט חֻמְצַת בְּשַׂבָּת בְּחוֹתֵךְ לֹעֲ"ז חַיָּיב שְׁלֹשָׁה חַטָּאוֹת וּפָרִיךְ אַשְׁכּוּחֵי חוֹרִין לֹא לֵיחַיֵּיב מֵחַתֵּךְ בְּעָפָר הוּא דְּחָתַם נָמֵי לֹא פָּרִיךְ אֶלָּא מִשּׁוּם דִּבְעֵי רְאוּיָה לִפְתִּחַת אֹהֶל מוֹעֵד וְכֵיוָן דְּנָאסְרָה בְּשְׁחִיטָה פּוֹרְתָּא תּוֹ לֹא חָזֵי לִפְתִּחַת אֹהֶל מוֹעֵד וְאִם תֹּאמַר וּמַה בְּכָךְ דְּלָאו דְּמָרְיהּ קָשְׁחִינְהוּ הָכָא וְהָא בְּפָרֵק כֵּיסוּי הַדָּם (חולין דף פה. ושם) מְפָרֵשׁ טַעֲמָא דְּדִ' מֵאִיר דִּלְא בְּעֵי שְׁחִיטָה רְאוּיָה מִשּׁוּם דְּגָמַר שְׁחִיטָה מִשְׁחוּטֵי חוּץ דְּדָנִין שְׁחִיטָה מִשְׁחִיטָה וְאֵין דָּנִין שְׁחִיטָה מִשְׁחִיטָה מִשְׁבּוּחַ טֶבַח וְהָכִן אֲבַל הָכָא דִּכְתִיב וּטְבָחוֹ אַדְרַבָּה אִית לֵיהּ לְמֵילַף טְפֵי טְבִיחָה מִטְּבִיחָה מִמֵּאי דְּנִילַף טְבִיחָה מִשְּׁחִיטָה דְּ"ל דְּהָכָא אֵיכָא לְמֵימַר דְּנִין שְׁחִיטָה דְּעֲבִירָה מִשְּׁחִיטָה דְּעֲבִירָה שֶׁאִסּוּר לוֹ לִגְזוֹר וְלִשְׁחוֹט מִשְּׁחוּטֵי חוּץ וְאֵין דָּנִין טְבִיחָה מִשְּׁחִיטָה שֶׁהִיא שְׁחִיטַת הַיִּתֵּר וְהָא דְּלֹא מִשְּׁנֵי הָכִי בְּפָרֵק כֵּיסוּי הַדָּם (שם) מִשּׁוּם דִּכְשׁוֹחֵט אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ פְּעָמִים שֶׁשּׁוֹחֵט אֶת הַטְּרֵיפָה קוֹדֶם שֶׁהוּא (שוחט השנית) שְׁחִיטַת הַיִּתֵּר וע"ל דְּדָנִין דָּבָר הַנֶּאֱמָר בְּסִינַי מִדָּבָר הַנֶּאֱמָר בְּסִינַי וְהָא דְּלֹא מְשַׁנֵּי הָתָם הָכִי מִשּׁוּם דְּאֵית לֵיהּ שְׁנֵי אַחֲרִינֵי וּמֵיהוּ קָשֶׁה בְּרֵישׁ פ"ב דִּיבָמוֹת (דף יז:) אָמַר דָּנִין אוֹתִיּוֹת מֵאוֹתִיּוֹת וְאֵין דָּנִין אוֹתִיּוֹת מֵאוֹתִיּוֹ אע"ג דִּשְׁנֵיהֶם עֶשֶׂר עֲבָדִים אוֹתִיּוֹת אֲנַחְנוּ לָא נֵאָמַר בְּסִינַי וְ"ל כֵּיוָן דְּיִלְפִינַן בְּבֹקֶר בְּחֹד דּוּכְתָּא דְּשַׁמֵּה שְׁחִיטָה כְּגוֹן בְּאוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ מִשּׁוּם הָנֵי תְּלָתָא שְׁחִיטָה מִשְּׁחִיטָה קָסָבַר רַבִּי מֵאִיר יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר בְּכָל מָקוֹם וּלְהֵכִי בְּתִשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה נָמֵי שְׁמַהּ שְׁחִיטָה וְלֵיכָא לְמֵימַר דְּאַדְרַבָּה נִילַף בְּתִשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לֹא שְׁמַהּ שְׁחִיטָה מִטְּבִיחָה דְּשְׁחִיטָה שַׁאיִן רְאוּיָה לֹא שְׁמַהּ שְׁחִיטָה וְנִיקָא הוּא הַדִּין בְּאוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ דְּהָא כֵּיוָן דְּאֵיכָא

לְמֵימְרְ הָכִי וְהָכִי סְבָרָא דְּדָנִין דָּבָר הַנֶּאֱמָר בְּסִינַי מִדָּבָר הַנֶּאֱמָר בְּסִינַי:

וְטָבַח לֹא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר לְמַמְּנֵי דְּמֵי. תִּימָה דְּל"ל לְמֵימַר דְּשָׁכַר כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לֵיקוֹם דְּר' מֵאִיר לִטְעִמֵיהּ דְּדָרִשׁ דְּגַרְמֵי דְּכָל שֶׁכֵּן דְּמַחַיֵּיב בְּדָבָר הַגּוֹרֵם לְמַמְּנֵי דְּהָא אָמַר בְּהַגּוֹזֵל קַמָּא (לקמן דף צח:) אִימּוֹר דְּאָמַר ר' שִׁמְעוֹן דְּכַמְּמוֹן דְּמֵי דְּכָר שֶׁאֵין עִיקָּרוֹ מָמוֹן כְּגוֹן שׁוֹרוֹ שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל חֲבֵירוֹ מִי שֶׁמַּעֲלֶה לֵיהּ אִם כֵּן רַבִּי מֵאִיר דְּמַחַיֵּיב בְּשׁוֹרוֹ שְׁטָרוֹתָיו כְּדַאֲמְרִינַן הָתָם (לקמן דף צח: ושם) דְּמֵאן דְּדָאֵין דִּינָא דְּגַרְמֵי מְגַבֵּי בֵּיהּ דְּמֵי שְׁטָרָא מֵעֲלֶה בְּ"ש דְּמַחַיֵּיב בְּדָבָר הַגּוֹרֵם לְמַמְּנֵי וְ"ל דְּאִיכָּא נָמֵי סְבָרָא לְמֵימַר אִיפְּכָא דְּע"כ לָא מְחַיֵּיב רַבִּי מֵאִיר אֶלָּא בְּדִיָּנָא דְּגַרְמֵי כְּגוֹן בְּשׁוֹרוֹ שְׁטָרוֹת שֶׁל חֲבֵירוֹ וְכֵיוָן דְּיֵשׁ לוֹ שְׁעָבּוּד עַל גְּבֵי תְּבוּאָתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ דְּאוּיָה הִתְבוֹאָה לְכָל הָעוֹלָם אֲבָל דָּבָר הַגּוֹרֵם לְמַמְּנֵי כְּמוֹ שׁוֹר הַנִּסְקָל וְקָדָשִׁים שֶׁחִיַּיב בְּאַחֲרָיוּתָן אֵינוֹ רָאוּי אֶלָּא לְזֶה שֶׁיִּפְטֹר בּוֹ עַצְמוֹ לֹא יְחַיֵּיב רַבִּי מֵאִיר לְהֵכִי קָאָמַר דְּסָבַר לָהּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן וְ"מ דְּלְהֵכִי קָאָמַר דְּסָבַר לָהּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם דְּרַבִּי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה בְּדָבָר הַגּוֹרֵם לְמַמְּנֵי אֲבָל מִמֵּאי דְּמַחַיֵּיב רַבִּי מֵאִיר בְּדִיָּנָא דְּגַרְמֵי אֵין לְהוֹכִיחַ שֶׁיְּחַיֵּיב אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה בְּדָבָר הַגּוֹרֵם לְמַמְּנֵי וְרִיבִ"א מִפְּרָשׁ דִּבְדִיָּנָא דְּגַרְמֵי לֹא מְחַיֵּיב רַבִּי מֵאִיר אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן דְּרַבִּי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה בְּסוּף הַכּוֹנֵס (לעיל דף סב.) וע' תוס' לעיל נד. ד"ה חמור: **מִכְּלַל** דְּבִכּוּלָּא מִתְּנִיתִין מוֹדֶה. קַשְׁיָא קְשָׁיָא דְּיוֹקָא הוּא וְזֶה: **טָבַח** הוֹדוֹרְ לְאָחֵד מֵהֶם מֵהוּ. אֵלִיבָּא דְּמ"ד (לקמן דף עה.) מוֹדֶה בְּקַנָּס וְאַחַר כָּךְ בָּאוּ עֵדִים פָּטוּר מִיבָּעֵי לֵיהּ דְּע"כ בְּשִׁשׁ עֵדִים בְּדָבָר מְיֻיחָד דְּאִי בְּאֵין עֵדִים בְּהוֹדָאָה לֹא יְחַיֵּיב בְּשׁוּם עִנְיָן:

דלא

לְהֵכִי פְּטָרֵי רַבָּנָן. דְּשְׁחִיטָה שְׁאִינָהּ רְאוּיָה הִיא וּכְדִבְרֵי ר' שִׁמְעוֹן: **בֵּינוֹ דְּשָׁחֵיט בָּהּ פּוֹרְתָּא אִיתְּמַר.** מִשּׁוּם זְבָחִי מִתְּנִים דְּקָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ יְשָׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף וּמִתְּחִילָּתָהּ נֶאֱסְרָה מִשּׁוּם זְבָחִי מִתְּנִים וּלְעִנְיַן תִּשְׁלוּמִין ד' וְה' וְטִבְּחוֹ כּוּלּוֹ בְּעִנְיַן כְּדַאֲמְרִינַן לְקַמָּן כִּי גְּמַר לָהּ לְאוּ דְּמָרְיהּ קָשְׁבַח שֶׁבָּר אִיבְּדָה מִמֶּנּוּ קוֹדֶם שְׁחִיטָה וְנֶאֱסְרָה עָלָיו וְהָוֵה לֵיהּ כְּמוֹ שֶׁהִשְׁלִיכָהּ לְאוֹר קוֹדֶם שְׁחִיטָה דְּמִשְׁלַם

אִם־וְרִי הֲנָאָה וְלֹא דָּמְרִיהּ קָא טָבַח (וְלֹא דִּידֵיהּ קָא טָבַח וְלֹא דְּמָרְיהּ קָא עָלְתָה הוּא עוֹלָתָהּ בְּאוֹמֵר רָבָא בְּגוֹמֵר בְּגוֹמֵר וְכִיחָה הוּא עוֹלָתָהּ שׁוֹר הַנִּסְקָל אִיפּוֹרֵי הֲנָאָה נִינְהוּ לְאוּ דְּמָרְיהּ קָא טָבַח (וְלָאו דִּידֵיהּ קָא טָבַח) אָמַר רָבָא הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן בְּגוֹן שֶׁמָּסְרוֹ לְשׁוֹמֵר וְהוּזַק בְּבֵית שׁוֹמֵר וְהוּעַד בְּבֵית שׁוֹמֵר וְנִגְמַר דִּינוֹ בְּבֵית שׁוֹמֵר וְר"מ סָבַר לָהּ כְּרַבִּי עֲקִיבָא דְּאָמַר עַד שֶׁיִּגָּמֵר דִּינוֹ בְּבֵית שׁוֹמֵר וְכַמָּה דְּאִית לֵיהּ לְמַמְּנֵי דְּמֵי וְאַף מִשְּׁנֶגְמַר דִּינוֹ הֶחֱזִירוֹ שׁוֹמֵר לְבַעֲלִים מוּזְהָר וְכָמָה דְּלָהּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר דָּבָר הַגּוֹרֵם לְמַמְּנֵי מִכְּמַמּוֹן דְּמֵי דְּתָנֵי ר"ש אוֹמֵר קָדָשִׁים שֶׁחַיַּיב בְּאַחֲרָיוּתָן חַיָּב אֲבָל אֵין חַיָּב בְּאַחֲרָיוּת הַגּוּף וְאֵין לְהַקְשׁוֹת אַדְּרַבָּה אִית לֵיהּ לְמֵילַף טְפֵי טְבִיחָה מִטְּבִיחָה מִמֵּאי דְּנִילַף טְבִיחָה מִשְּׁחִיטָה דְּ"ל דְּהָכָא אֵיכָא לְמֵימַר דְּנִין שְׁחִיטָה דְּעֲבִירָה מִשְּׁחִיטָה דְּעֲבִירָה שֶׁאִסּוּר לוֹ לִגְזוֹר וְלִשְׁחוֹט מִשְּׁחוּטֵי חוּץ וְאֵין דָּנִין טְבִיחָה מִשְּׁחִיטָה שֶׁהִיא שְׁחִיטַת הַיִּתֵּר וְהָא דְּלֹא מְשַׁנֵּי הָכִי בְּפָרֵק כֵּיסוּי הַדָּם (שם) מִשּׁוּם דִּכְשׁוֹחֵט אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ פְּעָמִים שֶׁשּׁוֹחֵט אֶת הַטְּרֵיפָה קוֹדֶם שֶׁהוּא (שוחט השנית) שְׁחִיטַת הַיִּתֵּר וע"ל דְּדָנִין דָּבָר הַנֶּאֱמָר בְּסִינַי מִדָּבָר הַנֶּאֱמָר בְּסִינַי וְהָא דְּלֹא מְשַׁנֵּי הָתָם הָכִי מִשּׁוּם דְּאֵית לֵיהּ שְׁנֵי אַחֲרִינֵי וּמֵיהוּ קָשֶׁה בְּרֵישׁ פ"ב דִּיבָמוֹת (דף יז:) אָמַר דָּנִין אוֹתִיּוֹת מֵאוֹתִיּוֹת וְאֵין דָּנִין אוֹתִיּוֹ מֵאוֹתִיּוֹ אע"ג דִּשְׁנֵיהֶם עֶשֶׂר עֲבָדִים אוֹתִיּוֹת אֲנַחְנוּ לָא נֵאָמַר בְּסִינַי וְ"ל כֵּיוָן דְּיִלְפִינַן בְּבֹקֶר בְּחֹד דּוּכְתָּא דְּשַׁמֵּה שְׁחִיטָה כְּגוֹן בְּאוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ מִשּׁוּם הָנֵי תְּלָתָא שְׁחִיטָה מִשְּׁחִיטָה קָסָבַר רַבִּי מֵאִיר יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר בְּכָל מָקוֹם וּלְהֵכִי בְּתִשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה נָמֵי שְׁמַהּ שְׁחִיטָה וְלֵיכָא לְמֵימַר דְּאַדְרַבָּה נִילַף בְּתִשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לֹא שְׁמַהּ שְׁחִיטָה מִטְּבִיחָה דְּשְׁחִיטָה שַׁאיִן רְאוּיָה לֹא שְׁמַהּ שְׁחִיטָה וְנִיקָא הוּא הַדִּין בְּאוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ דְּהָא כֵּיוָן דְּאֵיכָא

דלא

דְּלָא אַכְלִי בִּשְׂרָא דְּתוֹרָא וְאֶלָּא מַאי שְׁנָא רֵישָׁא וּמַאי שְׁנָא סֵיפָא א"ל רֵישָׁא קָרֵינָא בֵּיהּ וּטְבָחוֹ כּוּלּוֹ בְּאִיסּוּרָא סֵיפָא לָא קָרֵינָא בֵּיהּ וּטְבָחוֹ כּוּלּוֹ בְּאִיסּוּרָא: הַשּׁוֹחֵט וְנִמְצֵאת טְרֵיפָה וְכוּ': א"ל רַב חֲבִיבִי מְחוֹזְנָאָה לְרַב אַשֵׁי ש"מ אֵינָהּ לִשְׁחִיטָה אֶלָּא לְבַסּוֹף דְּאִי יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף כֵּיוָן דְּשָׁחַט בָּהּ פּוּרְתָּא אַסְרָהּ אִידָךְ לָאו דְּמָרֵיהּ קָא טָבַח א"ל רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא כִּי קָא מְחַיֵּיב אַהַהוּא פּוּרְתָּא א"ל רַב אַשֵׁי לָא תִּידְחֵי וּטְבָחוֹ כּוּלּוֹ בְּעֵינַן וְלֵיכָּא אֶלָּא קַשְׁיָא א"ל הָכִי אָמַר רַב גַּמְדָּא מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא כְּגוֹן שֶׁשָּׁחַט מִקְצָת סִימָנִין בַּחוּץ וְגָמַר בִּפְנִים אִיכָּא דְּמַתְנֵי לַהּ אַהָא א"ר שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם דְּרַבִּי לֵוִי סָבָא אֵינָהּ לִשְׁחִיטָה אֶלָּא לְבַסּוֹף וְר' יוֹחָנָן אָמַר יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף א"ל רַב חֲבִיבִי מְחוֹזְנָאָה לְרַב אַשֵׁי לֵימָא קָסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן חוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה לָאו דְּאוֹרַיְיתָא

דאי

רש"י

דְּלָא אַכְלִי בִּשְׂרָא דְּתוֹרָא. לא דִקְדַּקְתִּי טַעְמוֹ שֶׁל דָּבָר: וּמַאי שְׁנָא סֵיפָא. כֵּיוָן דְּרֵישָׁא אֲפִי' לא עָמַד בְּדִין [קָאָמַר רַחְמָנָא] דַּחֲמִשָּׁה בָקָר וַאֲפִי' חֲמִשָּׁה חֲצָאֵי בָּקָר סֵיפָא כְּשֶׁמֵּת אָבִיו וְאַחַר כָּךְ טָבַח וּמָכַר לָמָּה לא יְשַׁלֵּם לְאֶחָיו אֶת חֶלְקָם: וּטְבָחוֹ. כּוּלּוֹ מַשְׁמַע: ש"מ. מִדְּקָתָנֵי מַתְנִיתִין הַשּׁוֹחֵט חוּלִּין בָּעֲזָרָה חַיָּיב: אֵינָהּ לִשְׁחִיטָה אֶלָּא לְבַסּוֹף. הִלְכָּךְ כָּל כַּמָּה דְטָבַח דְּמָרֵיהּ קָא טָבַח וּבִגְמַר שְׁחִיטָה הוּא דְּמִיתְּסַר בַּהֲנָאָה: כְּגוֹן שֶׁשָּׁחַט מִיעוּט סִימָנִין בַּחוּץ וְגָמַר בִּפְנִים. אוֹ הִשְׁלִימָן לְרוֹב דִּבִגְמַר טְבִיחָה הוּא דְּאִיתְּסַרָא וְעַד הַשְׁתָּא דְּמָרֵיהּ קָא טָבַח: אֵינָהּ לִשְׁחִיטָה. אֵין שְׁחִיטָה נִקְרֵאת אֶלָּא לְבַסּוֹף וְנַפְקָא מִינָּהּ לְעִנְיַן הַמְחַשֵּׁב בְּקָדָשִׁים חוּץ לִמְקוֹמָם אוֹ חוּץ לִזְמַנָּן אוֹ מְחַשֵּׁב שֶׁלֹּא לִשְׁמָן אֵינָהּ מַחֲשָׁבָה אא"כ חִישֵּׁב בְּסוֹף שְׁחִיטָה: מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף. וְכָל כַּמָּה דְחָשִׁיב הָוְיָא מַחֲשָׁבָה: חוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה. פְּלוּגְתָּא הִיא בְּמַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין (דף נח.) אִי דְּאוֹרַיְיתָא הִיא אִי דְּרַבָּנָן:

דאי

תוספות

דְּלָא אַכְלִי בִּשְׂרָא דְּתוֹרָא. שָׁרוּי בְּתַעֲנִית הָיָה: **סֵיפָא** לָא קָרֵינָא בֵּיהּ וּטְבָחוֹ כּוּלּוֹ בְּאִיסּוּרָא. מַשְׁמַע אֲבָל כֵּפֶל מְחַיֵּיב אע"ג דְּלָא עָמַד בְּדִין וַאֲפִי' אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה הֲוָה מְחַיֵּיב אִי לַאו דִּבְעִינַן וּטְבָחוֹ כּוּלּוֹ בְּאִיסּוּרָא וְרֵישָׁא נַמִּי קָתָנֵי חַיָּיב בְּאַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה וְאע"ג דְּאַיְירֵי בְּלֹא עָמַד בְּדִין כְּמוֹ בְסֵיפָא דְּאֵין חִילּוּק בֵּין רֵישָׁא לְסֵיפָא אֶלָּא דִּבְרֵישָׁא טָבַח וְאח"כ מֵת אָבִיו וּבְסֵיפָא מֵת אָבִיו וְאח"כ טָבַח וּלְמַאי דְּס"ל מֵעִיקָּרָא לְרַב נַחְמָן וְלֹא חֲמִשָּׁה חֲצָאֵי בָּקָר לֹא מוֹקֵי כְּשֶׁעָמַד בְּדִין אֶלָּא מִשּׁוּם דְּלָא לֶיהֱוֵי ה' חֲצָאֵי בָּקָר אִם כֵּן מַשְׁמַע כָּל הַסּוּגְיָא דְּאָדָם מוֹרִישׁ קְנָס לְבָנָיו וְהִקְשָׁה רִיבָ"א דִּבְרֵישׁ נַעֲרָה שֶׁנִּתְפַּתְּתָה (כתובות דף מב: ושם) אַמְרִינָן כִּי קָאַמְרִינָן מָמוֹנָא הֲוֵי לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו בִּשְׁאָר קְנָסוֹת וְהָתָם הֲוֵי פִּי' מִשּׁוּם שֶׁעָמַד בְּדִין אֲבָל לֹא עָמַד בְּדִין מַשְׁמַע כּוּלָּהּ שְׁמַעְתָּא דְּלָא מָצֵי לְהוֹרִישׁ וְי"ל דְּרָבָא וְרַב נַחְמָן דְּהָכָא לֵית לְהוּ סוּגְיָא דְּהָתָם דְּס"ל דְּיָכוֹל לְהוֹרִישׁ בִּשְׁאָר קְנָסוֹת אע"ג שֶׁלֹּא עָמַד בְּדִין דְּנְהִי דִּקְנָס שֶׁל אוֹנֶס וּפִיתּוּי אֵין יָכוֹל לְהוֹרִישׁ בְּשׁוּם עִנְיָן כִּדְקָתָנֵי בְּמַתְנִי' דְּהָתָם הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּאוֹתוֹ דָּבָר שֶׁהַקְּנָס יוֹצֵא מִמֶּנּוּ דְּהַיְינוּ הַבַּת אֵין יָכוֹל לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו כִּדְאַמְרִינָן הָתָם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם וְלֹא בְּנוֹתֵיכֶם לִבְנֵיכֶם אֲבָל מָמוֹן דְּהָכָא שֶׁהַכֵּפֶל ד' וְה' יוֹצְאִין מִמֶּנּוּ דְּהַיְינוּ בְּהֵמָה הוּא מוֹרִישׁ לְבָנָיו לְפִיכָךְ זֶה הַקְּנָס מוֹרִישׁ לְבָנָיו וְעוֹד נִרְאֶה לְר"י דְּרָבָא וְרַב נַחְמָן דְּהָכָא לֹא פְּלִיגֵי אַסּוּגְיָא דְּרַבָּה וְאַבַּיֵּי דְּפֶרֶק נַעֲרָה (שם.) דְּמַיְירֵי הָכָא כּוּלָּהּ מַתְנִיתִין כְּשֶׁעָמַד בְּדִין וְאָמְרוּ לֵיהּ חַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ דְּכה"ג אָדָם מוֹרִישׁ לְבָנָיו קְנָס כֵּיוָן דְּא"ל חַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ וְלֹא שַׁיָּיךְ הַשְׁתָּא לְמִפְרַךְ אַרֵישָׁא לִיפְלוֹג בְּדִידֵיהּ בְּטָבַח וּמָכַר בְּחַיֵּי אָבִיו בֵּין עָמַד בְּדִין לְלֹא עָמַד בְּדִין דְּנִיחָא לֵיהּ לְמִתְנֵי כּוּלָּהּ בְּעָמַד בְּדִין דְּתוּ לֹא הֲוֵי קְנָס דְּאפ"ה בְּסֵיפָא מֵת אָבִיו וְאח"כ טָבַח דְּפָטוּר מִשּׁוּם דִּבְעִינַן וּטְבָחוֹ כּוּלּוֹ בְּאִיסּוּרָא וְלֵיכָּא וְחִידּוּשׁ זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁמִיעֵנוּ אֶלָּא בְּמֵת אָבִיו וְאח"כ טָבַח וּמָכַר אֲבָל מֵעִיקָּרָא דִּסְבִירָא לֵיהּ חֲמִשָּׁה בָקָר אָמַר רַחְמָנָא וְלֹא חֲמִשָּׁה חֲצָאֵי בָּקָר וְהַיְינוּ טַעְמָא דְּמִפְּטַר בְּסֵיפָא פָּרֵיךְ שַׁפִּיר דְּלִיפְלוֹג וְלִיתְנֵי בְּדִידֵיהּ בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁעָמַד בְּדִין וְאָמַר לוֹ צֵא תֵּן לוֹ אֲבָל לֹא עָמַד בְּדִין פֵּירוּשׁ שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ צֵא תֵּן לוֹ אֶלָּא חַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ וְטָבַח וּמָכַר וְאח"כ מֵת אָבִיו פָּטוּר מִטַּעַם וְלֹא ה' חֲצָאֵי בָּקָר דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּסֵיפָא דְּסֵיפָא נַמִּי מַיְירֵי בְּלֹא עָמַד בְּדִין בְּחַיֵּי אָבִיו שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ צֵא תֵּן לוֹ אֶלָּא חַיָּיב אַתָּה לוֹ אִם כֵּן בְּחִנָּם נָקַט בְּסֵיפָא מֵת אָבִיו וְאַחַר כָּךְ טָבַח דִּבְזֶה הָעִנְיָן אֲפִי' טָבַח וְאַחַר כָּךְ מֵת נַמִּי וּקְצָת נִרְאֶה דּוֹחַק פֵּירוּשׁ זֶה דְּמֵאַחַר דְּמוֹעֶלֶת הָעֲמָדָה בְּדִין דְּחַיָּיב אַתָּה לִיתֵּן לוֹ לְעִנְיַן שֶׁחָשׁוּב כְּאִילּוּ זָכָה שֶׁיָּכוֹל לְהוֹרִישׁ לְבָנָיו אִם כֵּן גַּם לְעִנְיָן זֶה תּוֹעִיל שֶׁיֵּחָשֵׁב כְּאִילּוּ נִתְחַיֵּיב לְאָבִיו ה' בָּקָר שְׁלֵמִים שֶׁמִּכֹּחַ הָאָב הוּא מִתְחַיֵּיב לְשַׁלֵּם לְאֶחָיו וְלֹא מִכֹּחָם וְר"י הַלָּבָן מְפָרֵשׁ דִּבְכָל קְנָס אָדָם מוֹרִישׁ לְבָנָיו וְהַהִיא דְּפֶרֶק נַעֲרָה (שם) לְעִנְיַן קָרְבַּן שְׁבוּעָה אַיְירֵי כְּמוֹ שֶׁמּוּכָח תְּחִילַּת הַסּוּגְיָא דִּלְעִנְיַן קָרְבַּן שְׁבוּעָה שָׁאַל אַבַּיֵּי לְרַבָּה וְעַל זֶה הֱשִׁיבוֹ כִּי קָאָמֵינָא מָמוֹן הֲוֵי לְרַבִּי שִׁמְעוֹן לְהִתְחַיֵּיב עָלָיו קָרְבַּן שְׁבוּעָה לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו שֶׁאִם מֵת וְתָבְעוּהוּ אַחַר מִיתַת אֲבִיהֶם קְנָס שֶׁהָיִיתָ חַיָּיב לְאָבִינוּ וְהֶעֱמִידְךָ בְּדִין וְנִתְחַיַּיבְתָּ לוֹ בְּדִין וְכָפַר וְנִשְׁבַּע וְאַחַר כָּךְ הוֹדָה הוֹאִיל וְאִגַּלְאִי מִילְּתָא דִּבְשַׁעַת שֶׁנָּפַל לְיַד הַיּוֹרְשִׁים כְּבָר הָיָה מָמוֹן אֵצֶל אֲבִיהֶם שֶׁהֲרֵי כְּבָר עָמַד עָלָיו בְּדִין וְנִתְחַיֵּיב לוֹ וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְהוֹדוֹת וּלְהִפָּטֵר מֵהֶן אִם כֵּן לְגַבֵּי דִּידְהוּ אֵין עִקָּרוֹ קְנָס וְה"ל דּוּמְיָא דְּפִקָּדוֹן דִּקְרָא וּמִתְחַיֵּיב עֲלֵיהּ קָרְבַּן שְׁבוּעָה אֲבָל אִם לֹא עָמַד בְּדִין אע"פ שֶׁהַיּוֹרֵשׁ יוֹרְשׁוֹ מִכָּל מָקוֹם אֵין דּוּמְיָא דְּפִקָּדוֹן וְלֹא מְחַיֵּיב בְּטַעֲנָתוֹ קָרְבַּן שְׁבוּעָה אֲפִי' הֶעֱמִידוּהוּ בְּדִין וְנִתְחַיֵּיב לָהוּ בְּדִין וְאַחַר כָּךְ עַתָּה כְּשֶׁתְּבָעוּהוּ כָּפַר וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה שֶׁהֲרֵי עִיקָּרוֹ קְנָס וְהָא דְּאָמַר בָּתַר הָכִי דְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא וְכִיחֵשׁ לְעָמְדָהּ בְּדִין וּבַגְרָה וְאַחַר כָּךְ מֵתָה דְּהָתָם כִּי קָא יָרִית מִינָּהּ קָא יָרִית מִכָּל מָקוֹם אֵין דּוּמְיָא דְּפִקָּדוֹן אע"פ שֶׁע"י יְרוּשָׁה בָּא לְיַד הָאָב עַכְשָׁיו הוֹאִיל וּתְחִילָּתוֹ קְנָס לְגַבֵּי דִּידָהּ וְדִידֵיהּ אֲפִי' מֵתָה אַחַר שֶׁבָּגְרָה עִיקָּרוֹ קְנָס מִיקְּרֵי לְגַבֵּי הָאָב וְלֹא מִתְחַיֵּיב קָרְבַּן שְׁבוּעָה וְאִם תֹּאמַר בְּפֶרֶק אֵלּוּ נְעָרוֹת (שם דף לח: ושם ד"ה יש) דְּקָבָעֵי יֵשׁ בֶּגֶר בַּקֶּבֶר וּפָקַע אָב אוֹ אֵין בֶּגֶר וְלֹא פָּקַע אָב וְאַמַּאי פָּקַע אָב כְּשֶׁיֵּשׁ בֶּגֶר בַּקֶּבֶר נְהִי דְּאֵין לוֹ מִכֹּחוֹ יְהֵיֶה לוֹ מִכֹּחַ יְרוּשָׁה שֶׁיּוֹרֵשׁ אֶת בִּתּוֹ כֵּיוָן דִּקְנָס נַמִּי בַּר יְרוּשָׁה הוּא וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָתָם אֵין יָכוֹל לִזְכּוֹת מִכֹּחָהּ שֶׁהַבַּת לֹא הָיְתָה רְאוּיָה לִזְכּוֹת בּוֹ מֵעוֹלָם וְאִם תֹּאמַר וְכִי בָּעֵי מֵעִיקָּרָא יֵשׁ בֶּגֶר בַּקֶּבֶר וְדִבְנָהּ הֲוֵי הֵיאַךְ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁל בְּנָהּ הֲלֹא אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהוֹרִישָׁהּ כִּדְקָאָמַר בִּבְעָיָא בַּתְרַיְיתָא יֵשׁ בֶּגֶר בַּקֶּבֶר וּפָקַע אָב וְיֵשׁ לוֹמַר דִּבְעָיָא קַמַּיְיתָא הָוְיָא בְּבוֹשֶׁת וּפְגָם דַּהֲוֵי מָמוֹנָא וּמוֹרֶשֶׁת שַׁפִּיר לִבְנָהּ אע"ג דְּבוֹשֶׁת וּפְגָם אִיתְקַשׁ לִקְנָס כִּדְתְנַן בְּפֶרֶק נַעֲרָה (שם דף מא:) לֹא הִסְפִּיקָה לַעֲמוֹד בְּדִין עַד שֶׁמֵּת הָאָב הֲרֵי הֵן שֶׁל עַצְמָהּ מַשְׁמַע דְּאַבּוֹשֶׁת וּפְגָם נַמִּי קָאֵי מִדְּקָתָנֵי הֲרֵי הֵן לְשׁוֹן רַבִּים הַיְינוּ דַּוְקָא לְעִנְיַן גְּבִיַּית הָאָב אִיתְקוּשׁ לִקְנָס כִּדְכְתִיב וְנָתַן הָאִישׁ הַשּׁוֹכֵב עִמָּהּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים וְגוֹ' וְדָרְשִׁינַן הֲנָאַת שְׁכִיבָה נ' מִכְּלָל דְּאִיכָּא בּוֹשֶׁת וּפְגָם וְאִית דְּדָרִישׁ תַּחַת אֲשֶׁר עִינָּהּ מִכְּלָל דְּאִיכָּא בּוֹשֶׁת וּפְגָם אֲבָל הָכָא נְהִי דְּמִפְּטַר הַמְאַנֵּס מִן הַקְּנָס לְפִי שֶׁאֵין יְכוֹלָה לְהוֹרִישׁ שֶׁלֹּא זָכְתָה בּוֹ מִבּוֹשֶׁת וּפְגָם דַּהֲוֵי מָמוֹנָא לֹא מִפְּטַר: **דְּאִי** יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף מִכִּי שָׁחִיט פּוּרְתָּא כו'. מַמַּאי דְּחַיֵּיב רַחְמָנָא אַחוּלִּין בָּעֲזָרָה וְאַשְׁחוּטֵי חוּץ לֹא מָצֵי לְמִפְרַךְ אִי יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף מִכִּי שָׁחְטָהּ פּוּרְתָּא אַסְרָהּ וְאִידָךְ מְחַתֵּךְ עָפָר בְּעָלְמָא הוּא אע"ג דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דִּמְחַיֵּיב אַהַהוּא פּוּרְתָּא כְּמוֹ שֶׁאֲפָרֵשׁ בְּסָמוּךְ דְּכֵיוָן דְּאֵין שָׁם פְּסוּל אַחֵר אֶלָּא דִּשְׁחוּטֵי חוּץ לְבַדּוֹ אִיכָּא לְמֵימַר דִּבְהָכִי חַיֵּיב רַחְמָנָא אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ פְּסוּל אַחֵר עִמּוֹ אָז יֵשׁ לִפְטוֹר אֲפִילּוּ לְמ"ד יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף כֵּיוָן דִּבְסוֹף שְׁחִיטָה הֲוֵי כִּמְחַתֵּךְ עָפָר בְּעָלְמָא: **כִּי** קָמְחַיֵּיב אַהַהוּא פּוּרְתָּא מְחַיֵּיב. תֵּימַהּ כֵּיוָן דְּסוֹף הַשְּׁחִיטָה פּוֹסֶלֶת אֵין לוֹ לְהִתְחַיֵּיב אַפּוּרְתָּא קַמָּא אֲפִילּוּ לְמ"ד יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף כִּדְמַשְׁמַע בְּפ"ב דְּחוּלִּין (דף כט:) דְּפָרֵיךְ מֵהַהִיא דְּאֵירַע בָּהּ פְּסוּל בִּשְׁחִיטָה בֵּין קוֹדֶם פְּסוּלָהּ בֵּין לְאַחַר פְּסוּלָהּ אֵין מְטַמְּאָה בְּגָדִים בְּהַזָּאָתָהּ קוֹדֶם פְּסוּלָהּ מְטַמְּאָה בְּגָדִים לְאַחַר פְּסוּלָהּ אֵין מְטַמְּאָה בְּגָדִים וְאִי אַמְרַתְּ יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף נִיפְלוֹג נַמִּי בִּשְׁחִיטָתָהּ וּמְשַׁנֵּי נִתְקַלְקְלָה בִּשְׁחִיטָתָהּ קָאָמְרַתְּ כֵּיוָן דְּנִתְקַלְקְלָה בִּשְׁחִיטָה לְבַסּוֹף אִיגַּלַּאי מִילְּתָא לְמַפְרֵעַ דְּמֵעִיקָּרָא לַאו שְׁחִיטָה הִיא כְּלָל וְאוֹתוֹ קִלְקוּל מְפָ' ר"ת דְּלָאו דַּוְקָא נִתְקַלְקְלָה בְּגוּף הַשְּׁחִיטָה כְּגוֹן נוֹחֵר וּמְעַקֵּר אֶלָּא אֲפִי' נִתְקַלְקְלָה ע"י מְלָאכָה שֶׁעָשָׂה בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה דּוּמְיָא דְּאֵירַע בָּהּ פְּסוּל בְּהַזָּאָתָהּ דְּמַיְירֵי בִּפְסוּל מְלָאכָה דְּאִי לַאו הָכִי אַכַּתִּי תִּקְשֶׁה לוֹ נִיפְלוֹג נַמִּי בִּשְׁחִיטָתָהּ בִּפְסוּל מְלָאכָה אַלְמָא מַשְׁמַע הָתָם דַּאֲפִי' לְמ"ד יֶשְׁנָהּ לִשְׁחִיטָה מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף כְּשֶׁאֵירַע פְּסוּל בְּאֶמְצַע אֵין תְּחִילַּת הַשְּׁחִיטָה שְׁחִיטָה וְי"ל דְּהָכָא נַמִּי ה"מ לְאַקְשׁוּיֵי לֵיהּ אֶלָּא בְּלָאו הָכִי מְסַלֵּק לֵיהּ שַׁפִּיר: **לֵימָא** קָסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן חוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה לָאו דְּאוֹרַיְיתָא. וְתִקְשֶׁה דִּידֵיהּ אַדִּידֵיהּ דְּאִיהוּ גּוּפֵיהּ אָמַר בְּפֶרֶק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ (קדושין דף נז:) חוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה דְּאוֹרַיְיתָא וְיָלֵיף לַהּ מִקְּרָא:

דאי

דְּאִי ס"ד דְּאוֹרַיְיתָא מִכִּי שָׁחִיט לָהּ פּוּרְתָּא אָסְרָהּ אִידָּךְ לַאו דְּמָרָהּ קָא טָבַח א"ל רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא כִּי קָא מְחַיֵּיב נַמִּי אַהַהוּא פּוּרְתָּא א"ל רַב אַשִׁי לֹא תִּידְחְיֵהּ וּטְבָחוֹ כּוּלּוֹ בְּעִינַן וְלֵיכָּא אֶלָּא קַשְׁיָא א"ל הָכֵי אָמַר רַב גַּמְדָּא מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא כִּי קָא מְחַיֵּיב כְּגוֹן שֶׁשָּׁחַט מִקְצָת סִימָנִין בַּחוּץ וְגָמְרָן בִּפְנִים: **מתני'** גָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם וְטָבַח וּמָכַר עַל פִּיהֶן וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִים מְשַׁלְּמִין הַכֹּל גָּנַב עַל פִּי שְׁנַיִם וְטָבַח וּמָכַר עַל פִּי שְׁנַיִם אֲחֵרִים אֵלּוּ וְאֵלּוּ נִמְצְאוּ זוֹמְמִין הָרִאשׁוֹנִים מְשַׁלְּמִין תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְאַחֲרוֹנִים מְשַׁלְּמִין תַּשְׁלוּמֵי ג' נִמְצְאוּ אַחֲרוֹנִים זוֹמְמִין הוּא מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְהֵן מְשַׁלְּמִין תַּשְׁלוּמֵי ג' אֶחָד מִן אַחֲרוֹנִים זוֹמְמִין בָּטְלָה עֵדוּת שְׁנִיָּה אֶחָד מִן הָרִאשׁוֹנִים זוֹמְמִין בָּטְלָה כָּל הָעֵדוּת שֶׁאִם אֵין גְּנֵיבָה אֵין טְבִיחָה וְאֵין מְכִירָה: **גמ'** אִיתְּמַר עֵד זוֹמֵם אַבַּיֵי אָמַר לְמַפְרֵעַ הוּא נִפְסָל רָבָא אָמַר מִכָּאן וּלְהַבָּא הוּא נִפְסָל אַבַּיֵי אָמַר לְמַפְרֵעַ הוּא נִפְסָל מֵהַהוּא שַׁעְתָּא דְּאַסְהִיד הֲוָה לֵיהּ רָשָׁע וְהַתּוֹרָה אָמְרָה אַל תָּשֶׁת רָשָׁע עֵד רָבָא אָמַר מִכָּאן וּלְהַבָּא הוּא נִפְסָל עֵד זוֹמֵם חִידּוּשׁ הוּא דְּהָא תְּרֵי וּתְרֵי נִינְהוּ מַאי חָזִית דְּצַיְּית לְהָנֵי צַיֵּית לְהָנֵי הִלְכָּךְ אֵין לְךָ בּוֹ אֶלָּא מִשְּׁעַת חִידּוּשׁ וְאֵילָךְ אִיכָּא דְּאָמְרֵי רָבָא נַמִּי כְּאַבַּיֵי סְבִירָא לֵיהּ דְּאָמַר לְמַפְרֵעַ הוּא נִפְסָל וְהָכָא הַיְינוּ טַעְמֵיהּ דְּרָבָא

משום

רש"י

דְּאִי ס"ד דְּאוֹרַיְיתָא. הֵיכִי מְתָרֵץ רַבִּי יוֹחָנָן לְמַתְנִי' הָא בְּפוּרְתָּא קָא מִתְסְרָא לָהּ: **כִּי קָא מְחַיֵּיב.** בְּתַשְׁלוּמִין: **אַהַהוּא פּוּרְתָּא.** מְחַיֵּיב דְּכִי הֵיכִי דַּהֲוֵי שְׁחִיטָה לְעִנְיַן חוּלִּין בָּעֲזָרָה בִּתְחִילָּתָהּ הֲוֵי נַמִּי טְבִיחָה לְעִנְיַן תַּשְׁלוּמִין: **וְגָמְרָן בִּפְנִים.** דְּאִיכָּא וּטְבָחוֹ כּוּלּוֹ קוֹדֶם שֶׁנֶּאֶסְרָה בַּהֲנָאָה: **מתני'** מְשַׁלְּמִין לוֹ **אֶת הַכֹּל.** וּבַגְּמָ' מוֹקֵי לָהּ כְּשֶׁהוּזְמוּ תְּחִלָּה עַל הַטְּבִיחָה: **וְהָאַחֲרוֹנִים מְשַׁלְּמִים ג'.** לְשׁוֹר וּכְגוֹן שֶׁהוּזְמוּ אַחֲרוֹנִים תְּחִילָּה דְּאִי עֵדֵי גְּנֵיבָה הוּזְמוּ תְּחִילָּה בָּטְלָה לָהּ עֵדוּת טְבִיחָה דְּדִלְמָא בְּעָלִים מְכָרוּהוּ לוֹ וְכִי מִיתְזְמֵי אַמַּאי מְשַׁלְּמֵי: **בָּטְלָה עֵדוּת שְׁנִיָּה.** וְהוּא מְשַׁלֵּם כֶּפֶל מִשּׁוּם רִאשׁוֹנִים וְהֵן פְּטוּרִין דְּאֵין עֵדִים מְשַׁלְּמִין מָמוֹן עַד שֶׁיּוּזְמוּ שְׁנֵיהֶן: **בָּטְלָה כָּל הָעֵדוּת.** וְהוּא פָּטוּר וְהֵן פְּטוּרִין וַאֲפִי' חָזְרוּ וְהוּזְמוּ אַחֲרוֹנִים אַחֲרֵי כֵן אֵין מְשַׁלְּמִין שֶׁהֲרֵי בָּטְלָה עֵדוּתָן כְּבָר וְהוּכְחֲשׁוּ דְּכֵיוָן דְּלָא גָּנַב לֹא טָבַח וְאַהָכֵי לֹא מְחַיְּיבוּ אֶלָּא אַעִמָּנוּ הֱיִיתֶם שֶׁסָּתְרוּ גּוּפָהּ שֶׁל עֵדוּת וְכ"ש אִם הוּזְמוּ שְׁנַיִם הָרִאשׁוֹנִים תְּחִילָּה שֶׁעֵדוּת שְׁנִיָּה בָּטְלָה אֶלָּא שֶׁבִּזְמַן שֶׁלֹּא הוּזְמוּ אֶלָּא אֶחָד בָּטְלוּ שְׁתֵּיהֶן אֲבָל כְּשֶׁהוּזְמוּ שְׁנֵיהֶם לֹא בָּטְלָה עֵדוּת רִאשׁוֹנָה אֶלָּא מְשַׁלְּמִין כֶּפֶל: **גמ'** **לְמַפְרֵעַ נִפְסָל.** הֵעִיד בְּנִיסָן וְהוּזַם עַל עֵדוּת זוֹ בְּאִיָּיר כָּל הָעֵדְיוֹת שֶׁהֵעִיד בֵּינְתַיִם פְּסוּלוֹת דְּמִשָּׁעָה שֶׁהֵעִיד עֵדוּת זוֹ נִפְסָל: **מִכָּאן וּלְהַבָּא.** מִשֶּׁהוּזַם: **אַל תָּשֶׁת.** יָדְךָ עִם רָשָׁע:

פסידא

תוספות

דְּאִי ס"ד דְּאוֹרַיְיתָא מִכִּי שָׁחִיט בָּהּ כו'. מַשְׁמַע דְּאִי הֲוָה מִדְּרַבָּנָן חָשִׁיב דְּמָרָהּ שַׁפִּיר וּמִתּוֹךְ כָּךְ הָיָה נִרְאֶה לְדַקְדֵּק דְּתִקְרוֹבֶת ע"ז אֲסוּרָה בַּהֲנָאָה דְּאוֹרַיְיתָא מִדְּקָאָמַר לְעֵיל וְר"מ שׁוֹחֵט לַע"ז אַמַּאי מְחַיֵּיב כֵּיוָן דְּשָׁחַט פּוּרְתָּא אָסְרָהּ אִידָּךְ לֹא דְּמָרָהּ קָטָבַח וְאִי דְּרַבָּנָן הֲוָה חָשִׁיב שַׁפִּיר דְּמָרָהּ וּמִיהוּ יֵשׁ לִדְחוֹת דְּתִקְרוֹבֶת ע"ז אֲפִי' לֹא אֲסוּרָה בַּהֲנָאָה אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן חָשִׁיב לֵיהּ שַׁפִּיר לַאו דִּידֵיהּ כֵּיוָן דְּאָסְרוּ חֲכָמִים בְּכָל הֲנָאוֹת דַּאֲפִילּוּ קִידֵּשׁ בּוֹ אֵין הָאִשָּׁה מְקוּדֶּשֶׁת כְּדִתְנַן בְּתוֹסֶפְתָּא דְּקִדּוּשִׁין (פ"ד) הַמְקַדֵּשׁ בְּיֵין נֶסֶךְ (וּבַע"ז) בְּעוֹרוֹת לְבוּבִים כו' אע"פ שֶׁקִּדֵּשׁ בִּדְמֵיהֶן אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת אֲבָל חוּלִּין בָּעֲזָרָה אִי הֲוֵי דְּרַבָּנָן וְקִידֵּשׁ בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה מְקוּדֶּשֶׁת לְכַךְ חָשִׁיב דְּמָרֵיהּ דִּבְסוֹף הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ (קדושין דף נח.) קָתָנֵי גַּבֵּי חוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מְקוּדֶּשֶׁת וּפָרִיךְ אַלְמָא קָסָבַר רַבִּי שִׁמְעוֹן חוּלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה לַאו דְּאוֹרַיְיתָא כו' וּמִיהוּ אִיסּוּר אֲכִילָה דְּהַוְיָא וַדַּאי דְּאוֹרַיְיתָא יֵשׁ לְדַקְדֵּק מִשְּׁמַעְתִּין דִּלְעֵיל דְּפַטְרֵי רַבָּנָן שׁוֹחֵט לַע"ז מִשּׁוּם שְׁחִיטָה שֶׁאֵין רְאוּיָה וְאִי אִיסּוּר אֲכִילָה לֹא הַוְיָא אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן לֹא הָיָה נֶחְשָׁב בְּכַךְ שְׁחִיטָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה כְּמוֹ מַעֲשֶׂה דְּשַׁבָּת לְמַאן דְּאָמַר דְּרַבָּנָן וְא"ל דְּאִי אָסוּר בַּאֲכִילָה דְּאוֹרַיְיתָא הַיְינוּ עַל כָּרְחָךְ מִשּׁוּם דְּהוּקְשׁוּ לְמֵת מֵהַאי טַעְמָא נַמִּי תֵּיאָסֵר בַּהֲנָאָה כְּמֵת וְי"ל כֵּיוָן דִּכְתִיב וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים לַאֲכִילָה אִיתְקוּשׁ וְלֹא לַהֲנָאָה: **רָבָא** אָמַר מִכָּאן וּלְהַבָּא הוּא נִפְסָל. תֵּימַהּ [דִּבְרֵישׁ] חֶזְקַת הַבָּתִּים (ב"ב דף לא. ושם) אָמַר זֶה אוֹמֵר שֶׁל אֲבוֹתַי וְזֶה אוֹמֵר שֶׁל אֲבוֹתַי הַאי אַיְיתֵי סַהֲדֵי דַּאֲבָהָתֵיהּ הִיא וְאָכְלָהּ שְׁנֵי חֲזָקָה וְהַאי אַיְיתֵי סַהֲדֵי דְּאָכְלָהּ שְׁנֵי חֲזָקָה אָמַר רַב נַחְמָן אוֹקֵי אֲכִילְתָּא בַּהֲדֵי אֲכִילְתָּא וְאוֹקֵי אַרְעָא בְּחֶזְקַת אֲבָהָתֵיהּ אָמַר לֵיהּ רָבָא וְהָא עֵדוּת מוּכְחֶשֶׁת הִיא וְהַשְׁתָּא אַמַּאי הֲוֵי מוּכְחֶשֶׁת הָא רָבָא אִית לֵיהּ הָכָא מִכָּאן וּלְהַבָּא הוּא נִפְסָל וְאִית לָן לְמֵימַר לְדִידֵיהּ אֲכִילָה דְּאִיתְכַּחוּשׁ אִיתְכַּחוּשׁ וַאֲבָהָתָא דְּלָא אִיתְכַּחוּשׁ לֹא אִיתְכַּחוּשׁ מִידֵי דַּהֲוֵי אַשְׁנַיִם מְעִידִים אוֹתוֹ שֶׁגָּנַב וְטָבַח וְהוּזְמוּ אַטְּבִיחָה דִּלְרָבָא דְּאָמַר מִכָּאן וּלְהַבָּא הוּא נִפְסָל אע"ג דְּתוֹךְ כְּדֵי דִּיבּוּר כְּדִיבּוּר דָּמֵי כֵּיוָן דְּמֵהַהִיא שַׁעְתָּא דְּקָא מִתְזְמֵי הוּא דִּפְסְלֵי אַטְּבִיחָה דְּקָמִיתְזְמוּ אִיתְזוּם אַגְּנֵיבָה דְּלָא אִיתְזוּם לֹא אִיתְזוּם כִּדְמוּכָח לְקַמָּן וּלְהַאי טַעְמָא דִּמְפָרֵשׁ מִשּׁוּם חִידּוּשׁ נִיחָא אֲבָל טַעְמָא דַּהֲוֵי מִשּׁוּם פְּסֵידָא דִּלְקוּחוֹת קָשֶׁה דְּאֵין נִרְאֶה דְּנָקַט לְקוּחוֹת דַּוְקָא מִדְּלָא קָאָמַר אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין לְעִנְיַן לְקוּחוֹת וְי"ל דִּלְמַאי דִּמְחַלֵּק הָתָם בֵּין אוֹתוֹ עֵדוּת לְעֵדוּת אַחֶרֶת נִיחָא דְּכֵיוָן דְּהוּחְזְקוּ מְשַׁקְּרִים עַל אוֹתָהּ קַרְקַע תּוּ לֹא מְהֵימְנֵי עֲלָהּ אֲבָל הָכָא אע"פ שֶׁהוּחְזְקוּ מְשַׁקְּרִים עַל הַטְּבִיחָה לֹא הוּחְזְקוּ מְשַׁקְּרִים עַל הַגְּנֵיבָה דְּלָא חָשִׁיב לֵיהּ כְּאוֹתָהּ עֵדוּת: **אֵין** לְךָ בּוֹ אֶלָּא מִשְּׁעַת חִידּוּשׁוֹ וְאֵילָךְ. אֵין לְהַקְשׁוֹת מְנָא לֵיהּ דִּמְהֵימְנֵי הַמְּזִימִין לְפוֹסְלָן נֵימָא דְּאֵין לְךָ לְרַבּוּיֵי אֶלָּא חִידּוּשׁוֹ וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם אֲבָל אֵין נִפְסָלִין דְּוַדַּאי כֵּיוָן דִּמְשַׁלְּמִין מָמוֹן וְנֶהֱרָגִים כ"ש נִפְסָלִין דְּלָא הֵמְנִינְהוּ רַחְמָנָא לַחֲצָאִין אֲבָל קָשֶׁה דִּלְרַב חִסְדָּא דְּאָמַר בְּחֶזְקַת הַבָּתִּים (ב"ב שם:) שְׁתֵּי כִּיתֵּי עֵדִים הַמַּכְחִישׁוֹת זוֹ אֶת זוֹ בַּהֲדֵי סַהֲדֵי שַׁקְרֵי לָמָּה לִי אִם כֵּן אֵין חִידּוּשׁ מַה שֶּׁנִּפְסָלִין אַדְּרַבָּה מַה שֶּׁהַמְּזִימִין כְּשֵׁרִים הֲוֵי חִידּוּשׁ לְרַב חִסְדָּא וְהָתָם בָּעֵי לְמֵימַר דְּרָבָא כְּרַב חִסְדָּא וְי"ל דִּלְמַאי דְּבָעֵי לְמֵימַר הָתָם דְּרָבָא כְּרַב חִסְדָּא לֹא הֲוֵי טַעְמָא דְּרָבָא מִשּׁוּם חִידּוּשׁ אֶלָּא מִשּׁוּם פְּסֵידָא דִּלְקוּחוֹת וּמַסְקָנָא דְּהָתָם דְּמוֹקֵי לָהּ כְּרַב הוּנָא דְּאָמַר זוֹ בָּאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ כו' הֲוֵי חִידּוּשׁ מַה שֶּׁנִּפְסָלִין קַמָּאֵי וְהָא דִּמְשַׁנֵּי רָבָא בְּפֶרֶק כָּל הַנִּשְׁבָּעִין (שבועות דף מח. ושם) אַלִּיבָּא דְּרַב חִסְדָּא מַתְנִיתִין דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לַאו מִשּׁוּם דְּס"ל כְּוָותֵיהּ וְעֵי"ל דִּלְרַב חִסְדָּא נַמִּי הֲוֵי חִידּוּשׁ מַה שֶּׁנִּפְסָלִין וַדַּאי וְהַאי דְּחָשִׁיב לְהוּ סַהֲדֵי שַׁקְרֵי בִּשְׁתֵּי כִּיתֵּי עֵדִים אֵינוֹ אֶלָּא מִסְפֵּיקָא וְאִם הָיוּ שְׁנַיִם מִן הַשּׁוּק מְעִידִין פְּלוֹנִי לָוָה מִפְּלוֹנִי מָנֶה וְאַחַת מִשְּׁתֵּי כִּיתֵּי עֵדִים הַלָּלוּ הַמַּכְחִישׁוֹת זוֹ אֶת זוֹ אוֹמֶרֶת לֹא לָוָה לֹא הָיִיתִי מוֹצִיא מָמוֹן מִסָּפֵק וְאִלּוּ הַמְּזִימִים פְּסוּלִים לְגַמְרֵי אֲפִי' לְהַחֲזִיק הַמָּמוֹן עַל פִּיהֶן הִלְכָּךְ חִידּוּשׁ הוּא וּלְגַבֵּי הָכֵי אֵין לְךָ בּוֹ אֶלָּא מִשְּׁעַת חִידּוּשׁ וְאֵילָךְ לְחוֹשְׁבָם כְּוַדַּאי פְּסוּלִין וּלְפִי זֶה הֲוָה מָצֵי לְמֵימַר דְּאִיכָּא בֵּינַיְיהוּ כָּל שְׁטָרֵי מִלְוֶה וּמֶקַח הַבָּאִין לְהוֹצִיא דִּלְטַעְמָא דִּפְסֵידָא דִּלְקוּחוֹת נֶאֱמָנִים לְהוֹצִיא אֶלָּא דְּלָא חָשִׁיב אֶלָּא מִילְּתָא דְּאִיכָּא בֵּינַיְיהוּ בֵּין לְרַב הוּנָא בֵּין לְרַב חִסְדָּא וְאִם תֹּאמַר וְלָמָּה הֲוֵי חִידּוּשׁ כְּלָל וַהֲלֹא מִן הַדִּין יֵשׁ לְהַאֲמִין בָּתְרָאֵי בְּמִיגּוֹ דְּאִי בָּעוּ הֲווּ פַּסְלֵי לְקַמָּאֵי בְּגַזְלָנוּתָא וּבִשְׁתֵּי כִּיתֵּי עֵדִים הַמַּכְחִישׁוֹת זוֹ אֶת זוֹ לִיהֵמְנֵי בָּתְרָאֵי בְּמִיגּוֹ בֵּין לְרַב הוּנָא בֵּין לְרַב חִסְדָּא וְאוֹר"י דְּלָא שַׁיָּיךְ מִיגּוֹ אֶלָּא בְּאָדָם אֶחָד אֲבָל בִּשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם לֹא שַׁיָּיךְ מִיגּוֹ דְּאֵין דַּעַת שְׁנֵיהֶם שָׁוָה וּמַה שֶּׁיִּרְצֶה לִטְעוֹן זֶה לֹא יִטְעוֹן זֶה וְעוֹד נִרְאֶה דִּקְצָת דָּמֵי הַאי מִיגּוֹ לְמִיגּוֹ בִּמְקוֹם עֵדִים שֶׁהֲרֵי יֵשׁ עֵדִים כְּנֶגֶד הַאי מִיגּוֹ לְהַכְחִישָׁם וְאע"פ שֶׁיֵּשׁ כְּמוֹ כֵן עֵדִים עִם הַמִּיגּוֹ אֵין בְּכַךְ כְּלוּם [וְעוֹד] דְּלָא עָדִיף מִיגּוֹ מֵעֵדִים שֶׁאִם הָיוּ עֵדִים מְסַיְּיעִים לְאֵלּוּ לֹא הָיָה לָהֶם כֹּחַ לְהַכְחִישׁ אֶת אֵלּוּ דְּהָא תְּרֵי כְּמֵאָה וְכ"ש מִיגּוֹ וְהָא דְּאָמַר בְּפ"ב דִּכְתוּבּוֹת (דף יח: ושם) שְׁנַיִם הַחֲתוּמִים עַל הַשְּׁטָר וְאָמְרוּ קְטַנִּים אוֹ אֲנוּסִים הָיִינוּ כו' אִם אֵין כְּתַב יָדָם יוֹצֵא מִמָּקוֹם אַחֵר הֲרֵי אֵלּוּ נֶאֱמָנִים הַאי לַאו מִיגּוֹ הוּא שֶׁאֵין הַשְּׁטָר מִתְקַיֵּים אֶלָּא עַל פִּיהֶם וְהַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר כִּדְאַמְרִינַן הָתָם בְּהַהוּא פִּירְקָא (דף כב:) מִנַּיִן לְהַפֶּה שֶׁאָסוּר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר וּפָרִיךְ הָא לְמ"ל קְרָא סְבָרָא הוּא וּבִשְׁנַיִם הַחֲתוּמִים עַל הַשְּׁטָר וּמֵתוּ וּבָאוּ ב' מִן הַשּׁוּק וְאָמְרוּ קְטַנִּים אוֹ אֲנוּסִים אוֹ פְּסוּלֵי עֵדוּת הָיוּ דְּאָמַר הָתָם דְּאִי כְּתַב יָדָם יוֹצֵא מִמָּקוֹם אַחֵר אֵין נֶאֱמָנִים אֶלָּא הֲווּ תְּרֵי וּתְרֵי צ"ל דִּפְסוּלֵי עֵדוּת דְּקָאָמַר הַיְינוּ קְרוֹבִים דְּאִי גַּזְלָנִים הֲוֵי אֵלּוּ נֶאֱמָנִים אֲפִילּוּ הָיוּ בְּפָנֵינוּ וְעוֹד יֵשׁ תֵּירוּצִים אֲחֵרִים וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּאן: **מִכָּאן** וּלְהַבָּא הוּא נִפְסָל. נִרְאֶה שֶׁאִם לֹא נִרְאָה הַשְּׁטָר עַד לְאַחַר הֲזָמָה אַף עַל פִּי שֶׁזְּמַנּוֹ מוּקְדָּם לַהֲזָמָה מוֹדֶה רָבָא דְּלָא מַשְׁגְּחִינַן בְּהוּ דְּמֵי יוֹדֵעַ שֶׁמָּא אַחַר הֲזָמָה כָּתְבוּ אֵלּוּ הַמְּזִימִים זֶה הַשְּׁטָר וְהִקְדִּימוּ זְמַנּוֹ וְהָא דְּאָמַר דְּאֵין נִפְסָל לְמַפְרֵעַ הַיְינוּ בִּשְׁטָר שֶׁנִּרְאָה קוֹדֶם הֲזָמָה:

משום

גמרא רַבִּי בָּא בַּר בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא בַּר בָּא, רַבִּי חִיָּיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְתוֹךְ הַכּוֹס, הָא לְתוֹכוֹ – לֹא.

אָמַר רַבִּי מָנָא: קְשָׁייתַהּ קוּמֵי רַבִּי בָּא: לֹא תָּנֵי רַבִּי יוֹחָנָן עַל סֵיפָא. לֹא תָּנֵי עַל רֵישָׁא? בְּשֶׁבִּיל שֶׁיְּחַמּוּ. הָא לְהַפְשִׁירָן – לֹא! אָתָא רַבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא, רַבִּי חִיָּיא בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב: אִם לְחַמְּמָן – אָסוּר. אִם לְהַפְשִׁירָן – מוּתָּר.

תָּנֵי: נוֹתְנִין חַמִּין לְתוֹךְ צוֹנִן, אֲבָל לֹא צוֹנִן לְתוֹךְ חַמִּין; כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: בֵּין חַמִּין לְתוֹךְ צוֹנִן, בֵּין צוֹנִן לְתוֹךְ חַמִּין – מוּתָּר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּכוֹס. אֲבָל בְּאַמְבָּטִי, חַמִּין לְתוֹךְ צוֹנִן – מוּתָּר, וְצוֹנִן לְתוֹךְ חַמִּין – אָסוּר. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא מַתִּיר.

אַתְיָא דְּרַב – כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא, רַבִּי יוֹחָנָן – כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי.

תָּנֵי, רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: מְמַלֵּא הוּא אָדָם חָבִית שֶׁל מַיִם וְנוֹתְנָהּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה, לֹא בְּשֶׁבִּיל שֶׁיְּתִיחֵם אֶלָּא בְּשֶׁבִּיל שֶׁתִּפְּיג צִינָתָהּ. יוֹרֵד הוּא אָדָם וְטוֹבֵל בְּצוֹנֵן וְעוֹלֶה וּמִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין.

יָאוּת אָמַר רַבִּי מֵאִיר! וּמַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנָן? יֵיבָא כַּיי דָּמַר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: מוּתָּר לְהַפְשִׁיר בְּמָקוֹם שֶׁהַיָּד שׁוֹלֶטֶת. וְאָסוּר לְהַפְשִׁיר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת.

אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת, עַד אֵיכָן? רַבִּי יוּדָה בַּר פַּזִּי, רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה: עַד שֶׁיְּהֵא נוֹתֵן יָדוֹ לְתוֹכָהּ וְהִיא נִבְוֵית.

הַכֹּל מוֹדִין בִּכְלִי שֵׁנִי – שֶׁהוּא מוּתָּר. מַה בֵּין כְּלִי רִאשׁוֹן מַה בֵּין כְּלִי שֵׁנִי? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כָּאן –

[דף כ"ה ע"א]

הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. וְכָאן – אֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: כָּאן וְכָאן אֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. אֶלָּא עָשׂוּ הֶרְחֵק לִכְלִי רִאשׁוֹן, וְלֹא עָשׂוּ הֶרְחֵק לִכְלִי שֵׁנִי. אָמַר רַבִּי מָנָא: הָהֵן פִּינְכָא דְּאוֹרְזָא – מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְאַבָּא. הָהֵן פִּינְכָא דִּגְרִיסָא – מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְאַבָּא. דְּאַתְּ מְפַנֵּי לֵיהּ מִן אֲתַר לַאֲתַר וְעַד כְּדוֹן הוּא רוֹתֵחַ:

הֲלָכָה ה' מתני' הָאֵילְפָּס וְהַקְּדֵירָה שֶׁהֶעֱבִירָן מִרוּתָּחִין – לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תַּבְלִין. אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַקְּעָרָה אוֹ לְתוֹךְ הַתַּמְחוּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לַכֹּל הוּא נוֹתֵן, חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חוֹמֶץ וְצִיר:

גמרא מַהוּ לִיתֵּן תַּבְלִין מִלְּמַטָּה וּלְעָרוֹת עֲלֵיהֶן מִלְּמַעְלָה? רַבִּי יוֹנָה אָמַר: אָסוּר, וְעֵירוּי כִּכְלִי רִאשׁוֹן הוּא. חַייְלֵיהּ דְּרַבִּי יוֹנָה מִן הָדָא: אֶחָד שֶׁבִּישֵּׁל בּוֹ, אֶחָד שֶׁעֵירָה לְתוֹכוֹ רוֹתֵחַ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: תַּפְוָן – כְּלִי חֶרֶס בּוֹלֵעַ. תַּבְלִין – אֵינָן מִתְבַּשְּׁלִין.

הֲתִיב רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: וְהָתַנֵּי: אַף בִּכְלִי נְחוֹשֶׁת בֵּן! אִית לָךְ לְמֵימַר: כְּלִי נְחוֹשֶׁת בּוֹלֵעַ?

מַהוּ לְעָרוֹת מִן הַקִילּוּחַ? אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִלְקִיָּה: מַתָּלוֹקֶת רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵי.

רַבִּי יִצְחָק בַּר גּוּפְתָּא בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי מָנָא: עָשָׂה בֵּן בְּשַׁבָּת – חַיָּיב מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. עָשָׂה בֵּן בְּבָשָׂר וְחָלָב – חַיָּיב מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. אָמַר לֵיהּ: כַּיי דְּמַר רַבִּי זְעֵירָא: וְאֵי זֶהוּ חָלוּט בָּרוּר? כָּל שֶׁהָאוֹר מְהַלֵּךְ תַּחְתָּיו.

רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: לַכֹּל הוּא נוֹתֵן, חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חוֹמֶץ וְצִיר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוּדָה – מֻלַּח בְּצִיר, יַיִן בְּחוֹמֶץ:

הֲלָכָה ו׳

מתני׳ אֵין נוֹתְנִין כְּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַשָּׁמֶן. וְאִם נָתְנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם – מוּתָּר. וְאֵין נֵאוֹתִין מִמֶּנּוּ, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן.

גמרא רַבִּי חַגַּי בָּעֵי: בָּבָה מִבְּעוֹד יוֹם, וְנִתְוַדַּע לוֹ מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה.

חַבְרַיָּא בָּעוּ: בָּבָה בְּשַׁבָּת, וְנִתְוַדַּע לוֹ בְּשַׁבָּת הַבָּאָה? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁהוּא בְּעֵינוֹ וְאֵינוֹ בַּהֲכָנוֹ

[דף כ״ה ע״ב]

אֶלָּא דָּבָר אֶחָד בִּלְבַד.

הֲתִיב רַבִּי אֶלְעָזָר: הֲרֵי שָׁמֶן בְּנֵר, הֲרֵי בְּעֵינוֹ הוּא וְאֵינוֹ בַּהֲכָנוֹ! לָכֵן נְתָנוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁיִּכְלֶה בְּנֵר. הֲתִיב רֵישׁ לָקִישׁ: הֲרֵי חִיטִּין בִּזְרִיעָה בְּעֵינָן הֵן, וְאֵינוֹ בַּהֲכָנוֹ! לְכָךְ נְתָנוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁיִּכְלוּ בַּקַּרְקַע.

הֲתִיבוּן: הֲרֵי בֵּיצִים לָאֲפָרוֹחִים, הֲרֵי בְּעֵינָן הֵן, וְאֵינָן בַּהֲכָנָן! לְכָךְ נְתָנָן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה שֶׁיֵּעָשׂוּ אֲפָרוֹחִים.

הֲתִיב רַבִּי יִרְמְיָה: הֲרֵי עִטּוּרֵי סוּכָּה, הֲרֵי בְּעֵינָן הֵן וְאֵינָן בַּהֲכָנָן! שָׁנֵייָא הִיא, דְּאָמַר רַבִּי אַבְמָרִי אָחוּי דְּרַבִּי יוֹסֵי: כָּל שִׁבְעָה הֵן בְּטִילִין עַל גַּב סוּכָּה, מִיכַּן וְהֵילָךְ – בַּהֲכָנוֹ הֵן.

הֲתִיב רַבִּי חִינְנָה: הֲרֵי מוֹכִין שֶׁנִּתְפַּזְּרוּ, הֲרֵי בְּעֵינָן הֵן וְאֵינָן בַּהֲכָנָן! הָכָא בְּכֵלִים, וּמַה דְּאַתְּ אָמַר תַּמָּן – בָּאֳכָלִין.

הֲתִיב רַבִּי נָסָא: הֲרֵי מוּקְצֶה שֶׁיָּבֵשׁ וְלֹא נָגַע בּוֹ, הֲרֵי הוּא בְּעֵינוֹ, וְאֵינוֹ בַּהֲכָנוֹ! הָכָא – בְּכֵלִים, וּמַה דְּאִיתְמַר תַּמָּן – בָּאֳכָלִין:

הֲלָכָה ז׳ מתני׳ מְטַלְטְלִין נֵר חָדָשׁ, אֲבָל לֹא יָשָׁן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הַנֵּרוֹת מְטַלְטְלִין, חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק בַּשַּׁבָּת.

גמרא הֲתִיב רַבִּי חִיָּיא בַּר אַחָא: וְהָא תָּנִינַן:

[דף כ"ו ע"א]

כּוֹפִין עַל לִפְנֵי הָאֲפָרוֹחִים שֶׁיַּעֲלוּ וְשֶׁיֵּרְדוּ! אָמְרִין: הָדָא דרבי יהודה. דְּתָנֵי: כָּל הַגֵּרוֹת מְטַלְטָלִין, חוּץ מִן הַגֵּר הַדּוֹלֵק בְּשַׁבָּת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוּדָא אוֹמֵר: גֵּר חָדָשׁ מוּתָּר לְטַלְטְלוֹ. וְיָשָׁן אָסוּר לְטַלְטְלוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הַגֵּרוֹת מְטַלְטָלִין חוּץ מִן הַגֵּר הַדּוֹלֵק בְּשַׁבָּת. כָּבָה – מוּתָּר לְטַלְטְלוֹ.

רַבִּי יִרְמְיָה וְרַבִּי בָּא, תְּרֵיהֶן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: חַד אָמַר: דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, כָּל הַמְיוּחָד לְאִיסּוּר – אָסוּר. וַחֲרָנָה אָמַר: כָּל שֶׁיְּיחָדוֹ לְאִיסּוּר – אָסוּר. וְלֹא יָדְעִינַן מַאן אָמַר דָּא, וּמַאן אָמַר דָּא. מִן מַה דָּמַר רַבִּי חֲנִינָה, רַבִּי יִרְמְיָה שָׁאַל: הָהֵן לִיבְנָה לֹא כַּמְיוּחָד לְאִיסּוּר הוּא? תֵּיוּ: הוּא דּוּ אָמַר כָּל הַמְיוּחָד לְאִיסּוּר – אָסוּר.

מַאן דָּמַר מְיוּחָד – כָּל שֶׁכֵּן יְיחָדוֹ. וּמַאן דָּמַר יְיחָדוֹ – הָא מְיוּחָד לֹא.

מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל מַאן דָּמַר כָּל הַמְיוּחָד לְאִיסּוּר – אָסוּר! דְּתָנֵינַן תַּמָּן: מוּכָנָה שֶׁלָּהּ, בְּזְמַן שֶׁהִיא נִשְׁמֶטֶת – אֵינָהּ חִיבּוּר לָהּ. וְאֵינָהּ נִמְדֶּדֶת עִמָּהּ. וְאֵינָהּ מַצֶּלֶת עִמָּהּ בְּאֹהֶל הַמֵּת. וְאֵין גּוֹרְרִין אוֹתָהּ בְּשַׁבָּת בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָהּ מָעוֹת. וְתָנֵי עָלָהּ: הָיוּ עָלֶיהָ מָעוֹת וְנָפְלוּ – נִגְרֶרֶת!

אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּבָה – מוּתָּר לְטַלְטְלוֹ.

אָמְרִין: לָמָּה לֵית אֲנַן פָּתְרִין לָהּ דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא – בְּשׁוֹכַחַ? לֵית אַתְּ יָכִיל! דְּתָנֵינַן תַּמָּן: אִם אֵינָהּ נִשְׁמֶטֶת – חִיבּוּר לָהּ. וְנִמְדֶּדֶת עִמָּהּ. וּמַצֶּלֶת עִמָּהּ בְּאֹהֶל הַמֵּת. וְגוֹרְרִין אוֹתָהּ בְּשַׁבָּת אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָהּ מָעוֹת. אִית מֵימַר הָכָא: דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא בְּשׁוֹכַחַ?!

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל מַאן דָּמַר: כָּל הַמְיוּחָד לְאִיסּוּר – אָסוּר!

[דף כ"ו ע"ב]

דְּתָנֵינַן: הָאֶבֶן שֶׁעַל פִּי הֶחָבִית – מַטָּהּ עַל צִדָּהּ וְנוֹפֶלֶת. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּיא בַּר אַשִׁי: פָּתַר לָהּ רַב: בְּשׁוֹכַחַ.

וּמִן דְּבַתְרַהּ, הָיְתָה בֵּין הֶחָבִיּוֹת – מַגְבִּיהָהּ וּמַטָּהּ עַל צִדָּהּ וְהִיא נוֹפֶלֶת. עוֹד הִיא פָּתַר לָהּ רַב: בְּשׁוֹכַחַ.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל מַאן דָּמַר: כָּל הַמְיוּחָד לְאִיסּוּר – אָסוּר! דְּתָנֵינַן: כּוֹפִין עַל לִפְנֵי הָאֲפָרוֹחִין שֶׁיַּעֲלוּ וְשֶׁיֵּרְדוּ. וְתָנֵי עָלָהּ: עָלוּ מֵאֲלֵיהֶן – אָסוּר לְטַלְטְלָן. אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּיא קוֹמֵי רַבִּי זְעֵירָא: תִּיפָּתֵר, בְּמָאוּם. אָמַר לֵיהּ: וְהָתָנֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: אֲפִילּוּ סָאָה, אֲפִילּוּ תַּרְקַב. אִית לָךְ מֵימַר: סָאָה וְתַרְקַב – מְאוּסִין הֵן?

רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב: הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר. שְׁמוּאֵל אָמַר: הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

בָּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי יוֹחָנָן: אַתְּ מַה אַתְּ אָמַר? אָמַר לוֹן: אֲנִי אֵין לִי אֶלָּא מִשְׁנָתִי! כָּל הַנֵּרוֹת מִיטַלְטְלִין – חוּץ מִן הַנֵּר הַדָּלֵק בְּשַׁבָּת.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הוֹרֵי בְּאַטְרַבּוֹלִים: מְנוֹרָה קְטַנָּה – מוּתָּר לְטַלְטְלָהּ.

רַבִּי חֶלְבּוֹ וְרַבִּי אַבָּהוּ: קוֹמֵי רַבִּי חֶלְבּוֹ – לָא מַעְבְּרִין. קוֹמֵי רַבִּי אַבָּהוּ – מַעְבְּרִין.

רַבִּי יָסָא סָלֵק גַּבֵּי רַבִּי תַּנְחוּם בַּר חִיָּיא, בָּעָא מֵיעַבַּרְתֵּיהּ קוֹמוֹי. אָמַר לֵיהּ: בְּפָנֵינוּ, רַבִּי יוֹסֵה גָּלִילָיָיא סָלֵק קוֹמֵי יוֹסֵי בָּן חֲנִינָה, בָּעָא מַעְבְּרִתֵּיהּ, אָמַר לֵיהּ: מַאן שָׁרֵא לָךְ? אַשְׁכַּחְתְּ, רַב וְרַבִּי יוֹחָנָן – אִילֵּין דְּאָסְרִין חָדָא. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ – אִילֵּין דְּשָׁרְיָה חָדָא.

רַבִּי לְעָזָר בַּר חֲנִינָה: מַעֲשֶׂה הָיָה וְטִילְטְלוּ פּוֹמְט מִתַּחַת הַנֵּר בְּשַׁבָּת. מַה אֲנַן קַיָּימִין? אִין כְּרַבִּי מֵאִיר – אֲפִילּוּ פּוֹמְט יְהֵא אָסוּר. אִין כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן – אֲפִילּוּ נֵר יְהֵא מוּתָּר! אֶלָּא, בֵּן אֲנַן קַיָּימִין: כְּרַבִּי יוּדָה. דְּרַבִּי יוּדָה הוּ אָמַר: נֵר – מָאוּס. פְּמוֹט – אֵינוֹ מָאוּס.

תָּנֵי: נֵר שֶׁהוּא מוּנָּח עַל גַּבֵּי טַבְלָה – מְסַלֵּק אֶת הַטַּבְלָה וְהַנֵּר נוֹפֵל. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: קָרוֹב הוּא זֶה לְבוֹא לִידֵי חִיּוּב חַטָּאת.

[דף כ"ז ע"א]

לְפָנָיו – מְשׁוּם מַבְעִיר. לְאַחֲרָיו – מְשׁוּם מְכַבֶּה. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא קוֹמֵי רַבִּי יָסָא: בְּכָבָה. אָמַר לֵיהּ: תָּנוּחַ דַּעְתְּךָ.

מַה אֲנַן קַיָּימִין? אִין כְּרַבִּי מֵאִיר – אֲפִילּוּ טַבְלָה תְּהֵא אֲסוּרָה. אִין כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן – אֲפִילּוּ נֵר יְהֵא מוּתָּר. אֶלָּא, כָּאן כְּרַבִּי יוּדָה, דְּרַבִּי יוּדָה אָמַר: נֵר – מָאוּס. טַבְלָה – אֵינָהּ מָאוּסָה.

תָּנֵי: אִם הִתְנָה עָלָיו – יְהֵא מוּתָּר. מַה אֲנַן קַיָּימִין? אִין כְּרַבִּי מֵאִיר – אֲפִילּוּ הִתְנָה עָלָיו אָסוּר. אִין כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן – אֲפִילּוּ לֹא הִתְנָה עָלָיו יְהֵא מוּתָּר. אֶלָּא בֵּן אֲנַן קַיָּימִין: כְּרַבִּי יוּדָה. דְּרַבִּי יוּדָה אָמַר: נֵר – מָאוּס. טַבְלָה – אֵינָהּ מָאוּסָה.

מַה חָמִית מֵימַר: כְּרַבִּי יוּדָה אֲנַן קַיָּימִין? דְּתָנֵי: נֵר שֶׁהוּא מוּנָּח אַחוֹרֵי הַדֶּלֶת – פּוֹתֵחַ וְנוֹעֵל בְּשַׁבָּת, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּין לֹא לְכָבוֹת וְלֹא לְהַבְעִיר. רַב וּשְׁמוּאֵל פָּתְרִין לֵיהּ: בְּשׁוֹבֵחַ, וּמְקַלְקְלִין מַאן דַּעֲבַד בֵּן. **יַכֶּרֶת ה' לְאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה** (מלאכי ב' יב).

מַאן אִית "כָּל הַמְיוּחָד לְאִיסּוּר – אָסוּר"? לֹא רַבִּי מֵאִיר? הֲוֵי: מַאן תַּנָּא "אִם הִתְנָה עָלָיו – מוּתָּר"? רַבִּי שִׁמְעוֹן. אֲבָל כּוֹס וּקְעָרָה וַעֲשָׂשִׁית אַף עַל פִּי שֶׁכָּבוּ – אָסוּר לִיגַּע בָּהֶן.

רַבִּי טָבִי בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא: אֲפִילּוּ בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הוּ אָמַר תַּמָּן – מוּתָּר, מִדֵּי הוּא הָכָא – שֶׁהוּא אָסוּר. שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ לוֹן שֶׁהוּא מוּתָּר – אַף הוּא מְכַבֶּה אוֹתָן וּמְשַׁתַּמֵּשׁ בְּהוֹן.

אָמַר רַבִּי מָנָא: בְּקַדְמֵיתָא חֲווּנַן סָבְרִין מֵימַר: מַה פְּלִיגוּן בְּאוֹתוֹ שֶׁכָּבָה? בְּשֶׁגָּרְרוּ הָעַכְבָּרִים אֶת הַפְּתִילָה, בַּאֲפוּצָה. וַאֲפִילּוּ תֵּימָא בְּשֶׁלֹּא גָּרְרוּ הָעַכְבָּרִים אֶת הַפְּתִילָה, וַאֲפִילּוּ תֵּימָא שֶׁלֹּא בַּאֲפוּצָה, כְּשֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכוֹ שֶׁמֶן.

[דף כ"ז ע"ב]

תַּמָּן תָּנֵינַן: נוֹטֵל אָדָם אֶת בְּנוֹ וְהָאֶבֶן בְּיָדוֹ, וְכַלְכָּלָה וְהָאֶבֶן בְּתוֹכָהּ. וְתָנֵי דְּבֵית רַבִּי: הָאֶבֶן וְהָאוֹכְלִין בְּתוֹכָהּ. לָא חֲווּנַן אָמְרִין כְּלוּם! שֶׁהֲרֵי רַבִּי רוֹמָנוֹס הוֹצִיא מַחְתָּה מִשֶּׁל בֵּית רַבִּי מְלֵיאָה גֶּחָלִים בְּשַׁבָּת. אִית לָךְ מֵימַר גַּבֵּי גֶּחָלִים – אֲפוּצוֹת הֵן?! אֶלָּא, כְּשֶׁיֵּשׁ לְתוֹכוֹ שֶׁמֶן.

אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ: קַיְימְתֵּיהּ: קְרָטִים שֶׁל בּוֹסֶם הָיָה בָּהּ.

רַבִּי בָּא בַּר חִייָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: תַּרְכּוּם – אָסוּר לְטַלְטְלוֹ. הוֹרֵי רַבִּי אַמִּי: מוּתָּר. רַבִּי יִרְמְיָה חֲמֵי לוֹן מְטַלְטְלִין לֵיהּ גּוֹ סְדָרָא רוֹבָא, וְלָא הֲוָה מְמַחֵה בְּיָדוֹן. דְּבֵית רַבִּי יַנַּאי אָמְרִין: עַד שְׁלֹשָׁה – כְּכֻפֵּא, מִיכָּן וָהֵילְךְ – כְּסוּלָּם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בִּי רַבִּי בּוֹן: מַאן דְּשָׁרֵי – כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן! דְּתָנֵי: לֹא יִגְרֹר אָדָם אֶת הַמִּטָּה וְאֶת הַכִּפֵּא וְאֶת הַסַּפְסָל וְאֶת הַקַּתֶּדְרָה – מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֲרִיץ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי חוּנָא, רַבִּי חַגַּי בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי אִילָא: מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּכִפֵּא שֶׁרַגְלָיו מְשׁוּקַעַת בַּטִּיט – שֶׁמּוּתָּר לְטַלְטְלוֹ. כְּמָה דְּתֵימַר מוּתָּר לְטַלְטְלוֹ, וְדִבְווּתַהּ מוּתָּר לְהַחֲזִירוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אַף אֲנַן נַמֵּי תָּנֵינַן: נִיטָּלִין בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: מַתְנִיתָא אָמְרָה בֵּן! כָּל הַכֵּלִים אֵינָן נִגְרָרִין, חוּץ מִן הָעֲגָלָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כוֹבֶשֶׁת.

רַבִּי חוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי: לְעָנְיָן שַׁבָּת אִיתְאֲמַרַת. חִזְקִיָּה בְּשֵׁם דְּבֵית רַבִּי יַנַּאי: לְעָנְיָן חֲזָקוֹת אִיתְאֲמַרַת. רַבִּי יוֹסֵה מִשּׁוּם דְּבֵית רַבִּי יַנַּאי: לְעָנְיָן טוּמְאָה אִיתְאֲמַרַת.

רַבִּי אַחָא בַּר חִינְנָא, רַבִּי יֶסָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מְנוֹרָה קְטַנָּה – מוּתָּר לְטַלְטְלָהּ. וְלֹא כְּלִי הוּא? וְלֹא כָּל מַה שֶּׁבַּבַּיִת – מִן הַמּוּכָן הוּא? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: תִּיפָּתֵר, שֶׁקָּקְחָה עִמּוֹ לְסְחוֹרָה. אוֹ שֶׁבָּאת עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה וְלֹא שְׁמַעַתְ מִינַּהּ כְּלוּם:

הֲלָכָה ח׳

מתני׳ נוֹתְנִין כְּלִי תַחַת הַנֵּר לְקַבֵּל נִיצוֹצוֹת. וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה׃

גמרא הָכָא אַתְּ אָמַר׃ אֵין נוֹתְנִין כְּלִי תַחַת הַנֵּר לְקַבֵּל נִיצוֹצוֹת, וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה. וְהָכָא אַתְּ אָמַר׃ נוֹתְנִין כְּלִי תַחַת הַנֵּר. כָּאן – שֶׁיֵּשׁ לוֹ צוֹרֶךְ בְּשָׁמָן, וְכָאן –

[דף כ״ח ע״א]

אֵין לוֹ צוֹרֶךְ בְּנִיצוֹצוֹת׃

וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא׃ דְּרַבִּי יוֹסֵי הִיא.

דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי׃ הֲוֵינַן סָבְרִין מֵימַר׃ מַה פְּלִיגִין רַבִּי מֵאִיר וְרַבָּנָן? בְּשֶׁעָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל כֵּלִים. אֲבָל אִם עָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל מַיִם – לֹא.

מִן מַה דָּמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא׃ דְּרַבִּי יוֹסֵי הִיא, הָדָא אָמְרָה׃ אֲפִילּוּ עָשָׂה מְחִיצָה שֶׁל מַיִם – הִיא הַמַּחֲלוֹקֶת׃

הַדְרָן עָלָךְ פֶּרֶק כִּירָה

פֶּרֶק רְבִיעִי

הֲלָכָה א׳

מתני׳ בַּמֶּה טוֹמְנִין? וּבַמֶּה אֵין טוֹמְנִין? אֵין טוֹמְנִין לֹא בְּנֶפֶת, וְלֹא בְזֶבֶל, וְלֹא בְמֹלַח, וְלֹא בְּסִיד, וְלֹא בְחוֹל, בֵּין לַחִין בֵּין יְבֵישִׁין.

לֹא בְתֶבֶן, וְלֹא בְמוֹכִין, וְלֹא בְזוֹגִין, וְלֹא בַעֲשָׂבִין, בִּזְמַן שֶׁהֵן לַחִין, אֲבָל טוֹמְנִין בָּהֶן כְּשֶׁהֵן יְבֵישִׁין.

טוֹמְנִין בִּכְסוּת, וּבְפֵירוֹת, וּבְכַנְפֵי יוֹנָה, וּבִנְעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן, וּבִנְסוֹרֶת שֶׁל חָרָשִׁין דַּקָּה.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בְּדַקָּה, וּמַתִּיר בְּגַסָּה׃

גמרא לְפִי שֶׁהַדְּבָרִים חֲלָלוּ רוֹתְחִין וּמַרְתִּיחִין, וְהוּא נוֹטְלָן וְהֵן תָּשִׁים לְתוֹךְ יָדוֹ וּמַחֲזִירָן, וְהֵן מוֹסִיפִין רְתִיחָה – לְפִיכָךְ אָמְרוּ לְטָמוֹן בָּהֶן.

וּכְרַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה׃ דְּרַבִּי לְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר׃ קוּפָּה מַטָּה עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל. וּכְרַבָּנָן דְּתַמָּן דִּינוּן אָמְרִין

[דף כ״ח ע״ב]

אִם הָיְתָה יוֹרָה – מוּתָּר. וְתַמָּן תָּנֵינַן׃ סָפֵק חֲשִׁיכָה סָפֵק לֹא חֲשִׁיכָה. מִפְּנֵי שֶׁלֹּא חֲשִׁיכָה. הָא אִם חֲשִׁיכָה – אָסוּר לְטָמוֹן בָּהֶן׃ תַּמָּן אָמְרִין׃ מִפְּנֵי בִיטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ.

אָמַר רַבִּי בָּא: מִפְּנֵי הַחֶשֶׁד, שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ לוֹ שֶׁהוּא מוּתָּר – אַף הוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה אוֹתָן כָּל צוֹרְכּוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ שֶׁהוּא אָסוּר – אַף הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ כָּל צָרְכּוֹ מִבְּעוֹד יוֹם.

מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהֶן? לִטְמוֹן שֶׁלֶג וְצוֹנִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי בָּא – מוּתָּר. וְעַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן – אָסוּר.

אָמְרוּ טְמִינָה – מִפְּנֵי כִירָה. אָמְרוּ כִירָה – מִפְּנֵי טְמִינָה.

אָמְרוּ כִירָה שֶׁהַבְלָהּ מְמוּעָט – מִפְּנֵי כִירָה שֶׁהַבְלָהּ מְרוּבֶּה. אָמְרוּ תַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כָּל צוֹרְכּוֹ – מִפְּנֵי תַּבְשִׁיל שֶׁלֹּא נִתְבַּשֵּׁל כָּל צוֹרְכּוֹ. אָמְרוּ חַמִּין – מִפְּנֵי תַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כָּל צוֹרְכּוֹ. חָזְרוּ וְהִתִּירוּ חַמִּין.

תָּנֵי:

[דף כ"ט ע"א]

אֵין טוֹמְנִין בְּרֶמֶץ. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: הָדָא אָמְרָה, אֵפֶר שֶׁצָּנַן – מוּתָּר לִטְמוֹן בּוֹ. כְּהָדָא בְּרַתֵּיהּ דְּרַבִּי יַנַּאי חֲוָות מְשַׁמֵּשׁ קוּמּוֹי אֲבוֹי, וַחֲוָות מַעֲלָה קוּמּוֹי תַּבְשִׁילִין רוֹתְחִין. אָמַר לָהּ: הֵיךְ אִיתְעֲבִידָא? אָמְרָה לוֹ: כְּמָרָא וְגִיפְתָּא. אָמַר לָהּ: לֹא תְּהִי עָבְדָה בֵּן, אֶלָּא כְּמָרָא גּוֹ קוּפְתָּא. וְיַהֲבָה קוּפְתָּא עַל גִּיפְתָּא. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא: בְּהָדָא רַבִּי חֲנִינָא פְּלִיג.

דָּרַשׁ רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה: הַגָּפֶת מִלְּמַטָּן וְתֶבֶן מִיכָּן וּמִיכָּן – אָסוּר. וּמוֹדֶה בָּהּ רַבִּי יַנַּאי.

אָבִין בָּעֵי: בָּלְלָן מַה הֵן? נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא: טוֹמְנִין בִּכְסוּת וּבְפֵירוֹת וּבְכִנְפֵי יוֹנָה. רַבִּי יוֹסֵה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה: הָדָא דְּתֵימַר, בְּשֶׁלֹּא רָבַת רַקְבּוּבִיתָן. אֲבָל אִם רָבַת רַקְבּוּבִיתָן – אָסוּר לִטְמוֹן בָּהֶן:

וְלֹא בְּחוֹל. תַּמָּן תָּנֵינַן: מְטִילִין אוֹתוֹ לַחוֹל בִּשְׁבִיל שֶׁיִּמְתִּין. הֶהֵן חָלָא מִירְתַח רִתְחָא. וּמִיצַּן צוֹנְנָה. הֶהֵן תֶּבֶן בַּעַל פִּקָּדוֹן הוּא כְּמָה דְּאַתְּ יָהֵיב לֵיהּ הוּא יָהֵיב לָךְ.

כָּל דָּבָר שֶׁמַּרְחִיקִין אוֹתוֹ מִן הַכּוֹתֶל – אָסוּר לִטְמוֹן בּוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מִן מַה דְּתָנֵינַן תַּמָּן: טוֹמְנִין בּוֹ, הָדָא אָמְרָה: אֵין מַרְחִיקִין אוֹתוֹ מִן הַכּוֹתֶל.

הֲתִיב רַבִּי חַגַּיי: וְהָתָנֵי: וְהַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ – לֹא יַעֲשֶׂנּוּ אוֹצָר שֶׁל תְּבוּאָה. לְיֵידָא מִילְּתָהּ? לֹא מִפְּנֵי הַמּוֹץ? אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה: מִפְּנֵי הָעַכְבָּרִים.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס בִּי רַבִּי חֲנִינָה: אִם מִפְּנֵי הָעַכְבָּרִים – נִיתְנֵי אֲפִילּוּ אוֹצָר שֶׁל כָּל דָּבָר! הֲוֵי: יָאוּת קְשֵׁי רַבִּי חַגַּיי.

אֲתֵיב רַבִּי שַׁמַּי: חֲרֵי סָלָעִים מַרְחִיק אוֹתָן מִן הַכּוֹתֶל. מֵעַתָּה, אָסוּר לִטְמוֹן בָּהֶן! אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לֹא שֶׁהַסְּלָעִים מַרְתִּיחִין, אֶלָּא שֶׁהֵן עוֹשִׂין חֲלוּדָה, וְהֵן מַלְקִין אַרְעִיתוֹ שֶׁל כּוֹתֶל.

וְהָא תָּנֵי: אֵין טוֹמְנִין בִּסְלָעִים! תִּיפָּתֵר: בִּסְלָעִים שֶׁל כֶּסֶף.

אִית תַּנָּיֵי תָּנֵי: טוֹמְנִין בִּסְלָעִים. וְאִית תַּנָּיֵי תָּנֵי: אֵין טוֹמְנִין. אָמַר רַב חִסְדָּא: מַאן דָּמַר טוֹמְנִין – בְּשֶׁל זָהָב שֶׁל נְחוֹשֶׁת. מַאן דָּמַר אֵין טוֹמְנִין – בִּסְלָעִים שֶׁל כֶּסֶף.

לֹא סוֹף דָּבָר לַחִין. אֲפִילּוּ יְבֵשִׁין שֶׁנִּתְלַחְלְחוּ. מִן אִילֵּין מוֹכִין. וּמוֹכִין – לֹא כְּיְבֵישִׁין שֶׁנִּתְלַחְלְחוּ הֵן! רַבִּי יוֹחָנָן בַּר שִׁילָא: הָדָא אָמְרָה:

[דף כ"ט ע"ב]

הָהֵן דְּכְמַר אֵיידָה – צָרִיךְ מְחַסַּרְתֵּיהּ צִיבְחַר, דְּהוּא אָתֵי מֵיסַב וְהוּא שָׁפְכָה וּמַרְתְּחָהּ.

תַּמָּן תָּנֵינָן: כֵּן בְּנָפֶת חֲדָשָׁה. אֲבָל בַּיְשָׁנָה – טָהוֹר. וְאֵי זוֹ הִיא חֲדָשָׁה וְאֵיזוֹ הִיא יְשָׁנָה? רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: חֲדָשָׁה – בְּתוֹךְ י"ב חוֹדֶשׁ. יְשָׁנָה – לְאַחַר י"ב חֹדֶשׁ:

טוֹמְנִין בִּכְסוּת וּבְפֵירוֹת וּבְכַנְפֵי יוֹנָה. רַבִּי יוּדָא בַּר פַּזִּי בְּשֵׁם רַבִּי יִרְמְיָה בַּר חֲנִינָה: הָדָא דְּתֵימַר – בְּשֶׁלֹּא רָבְתָה רַקְבּוּבִיתָן. אֲבָל רָבְתָה רַקְבּוּבִיתָן – אָסוּר לִטְמוֹן בָּהֶן:

וּבִנְעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן וּבִנְסוֹרֶת שֶׁל חָרָשִׁין. אֲנַן תָּנֵינַן נְסוֹרֶת. תַּנָּיֵי דְּבֵית רַבִּי: נְעוֹרֶת. הָדָא אָמְרָה, הִיא הָדָא הִיא הָדָא:

הֲלָכָה ב׳

מתני׳ טוֹמְנִין בְּשֶׁלְחִין, וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן. בְּגִיזֵּי צֶמֶר, וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. כֵּיצַד עוֹשֶׂה? נוֹטֵל אֶת הַכִּיפּוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: קֻפָּה מַטָּה עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל, שֶׁמָּא יִטּוֹל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נוֹטֵל וּמַחֲזִיר.

גמרא רַבִּי יוּדָה בֶּן פַּזִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: הָדָא דְּתֵימַר – בִּנְתוּנִין אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת. אֲבָל בִּנְתוּנִין בְּאַפּוֹתִיקֵי – לָא בְּדָא.

בְּגִיזֵּי צֶמֶר, וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. רַבִּי יוּדָה וְרַבִּי יוֹחָנָן: הָדָא דְּתֵימַר: בִּנְתוּנִין בְּאַפּוֹתִיקֵי. אֲבָל בִּנְתוּנִין אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת – לָא בְּדָא.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב: פּוֹרְשִׁין מַחְצֶלֶת עַל גַּבֵּי שַׁיָּיפוֹת שֶׁל לְבֵינִים בְּשַׁבָּת.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי: אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי מֵאַבָּא. אֲחוֹתִי אָמְרָה לִי מִשְּׁמוֹ: בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב – סוֹמְכִין לָהּ כְּלִי בְּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תִּתְגַּלְגֵּל. אֲבָל אֵין כּוֹפִין עָלֶיהָ אֶת הַכְּלִי. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: כּוֹפִין עָלֶיהָ כְּלִי.

אָמַר רַבִּי מָנָא: וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא

[דף ל' ע"א]

הַכְּלִי נוֹגֵעַ בְּגוּפוֹ שֶׁל בֵּיצָה.

תָּנֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: מְחִיל שֶׁל דְּבוֹרִין – פּוֹרְסִין עָלֶיהָ סָדִין, בְּחַמָּה מִפְּנֵי הַחַמָּה, וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. מַה? בְּרַב? כְּשְׁמוּאֵל? בָּאן – מִלְּמַעְלָן. בָּאן – מִלְּמַטָּן.

רַבִּי בִּיסְנָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא: חָפֵי לְסוֹטוֹת – אָסוּר לְטַלְטְלָן. מְצַדָּתָה חָוֹון פְּרִיסָן וַחֲוון מִשְׁטָרְפָן גּוֹ שִׁימְשָׁא, אֲתוֹן שָׁאֲלוֹ לְרַב: מַהוּ מְטַלְטְלָתָן? אָמַר לוֹן: חַשְׁבוּן עֲלֵיהֶן מִתְּנִינָן תְּחוֹת רָשֵׁיכוֹן, וְשָׁרֵי לְכוֹן מְטַלְטְלָתָן.

רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַבִּי יִרְמְיָה: רָאשֵׁי כְּלוּנְסָיוֹת שֶׁחִישֵּׁב עֲלֵיהֶן מֵאֶתְמוֹל – מוּתָּר לְטַלְטְלָן.

רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵי סָלְקוּן לְסַדְרָא דְּבַר עוּלָא, דַּהֲוָה רָבְעָה תַּמָּן, וַהֲוָה תַּמָּן רָאשֵׁי כְּלוּנְסָיוֹת. אֲתוֹן וְשַׁאֲלוֹן לֵיהּ? מַהוּ לְטַלְטְלָן. אָמַר לוֹן: אִם חֲשַׁבְתֶּם עֲלֵיהֶן מֵאֶתְמוֹל – מוּתָּר לְטַלְטְלָן, וְאִם לָאו – אֵין אַתֶּם מוּתָּרִין לְטַלְטְלָן.

תָּנֵי רַבִּי חֲלַפְתָּא בַּר שָׁאוּל: מוֹכִין שֶׁחָשַׁב עֲלֵיהֶן מֵאֶתְמוֹל – מוּתָּר לְטַלְטְלָן. תָּנֵי רַבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל: צֶבֶר שֶׁל קוֹרוֹת שֶׁחָשַׁב עֲלֵיהֶן מֵאֶתְמוֹל – מוּתָּר לְטַלְטְלָן.

רַבִּי יוֹסֵי, רַבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי, רַבִּי חֲנִינָא בְּשֵׁם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי: אַבָּא – שַׁלָּחָה הָוָה. וַהֲוָה אָמַר לָנוּ: קִשְׁרוּ לָכֶם רָאשֵׁי גוֹזְיוֹת, וְאַתֶּם מוּתָּרִין לְטַלְטְלָן לְמָחָר. חִזְקִיָּה אָמַר: אֲפִילּוּ מָלָן.

רַב אָמַר: חֲרִיוֹת שֶׁגִּידְעָן לִשְׁכִיבָה – אֵינָן צְרִיכוֹת קִישׁוּר. לְאֹהָלִין – צְרִיכוֹת קִישׁוּר. רַב אַבָּא בַּר חָנָה אָמַר: בֵּין לִשְׁכִיבָה בֵּין לְאֹהָלִין – צְרִיכוֹת קִישׁוּר.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה: וְלֹא דָמוּ קִישׁוּרֵיהּ דְּרַב בְּאוֹהָלִין לְקִישׁוּרֵיהּ דְּרַב אַבָּא בַּר חָנָה בְּבֵלִים. קִישׁוּרֵיהּ דְּרַב בְּאוֹהָלִין – עַד שֶׁיְּקַשֵּׁר אֶת כָּל הַקּוֹצִין. קִישׁוּרֵיהּ דְּרַב אַבָּא בַּר חָנָה בְּבֵלִים – עַד שֶׁיְּהֵא עֲלֵיהֶן תּוֹאַר כְּלִי. אִם אוֹמֵר אַתְּ: עַד שֶׁיְּקַשֵּׁר אֶת הַקּוֹצִין – אֵין מַעֲשֶׂה גָּדוֹל מִזֶּה.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: לְעוֹלָם אַל יִמְנַע אָדָם עַצְמוֹ מִלֵּילֵךְ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ! שֶׁהֲרֵי כַּמָּה פְּעָמִים נִשְׁאֲלָה הֲלָכָה זוֹ בְּיִבְנֶה

[דף ל' ע"ב]

עֲרִיבַת חַיְרְדִּין לָמָּה הִיא טְמֵאָה? וְלֹא אָמַר אָדָם דָּבָר. עַד שֶׁבָּא רַבִּי חֲנִינָה בֶּן אַנְטִיגְנֹס וּדְרָשָׁהּ בְּעֵירוֹ, עֲרִיבַת חַיְרְדִּין לָמָּה הִיא טְמֵאָה? מִפְּנֵי שֶׁמְּמַלִּין אוֹתָהּ פֵּירוֹת וּמוֹלִיכִין אוֹתָהּ מִן חַיָּם לַיַּבָּשָׁה וּמִן חַיַּבָּשָׁה לַיָּם.

וְעוֹד דָּבָר אַחֵר דָּרַשׁ: חֲרָיוֹת שֶׁגִּדְעָן, בֵּין לִשְׁכִיבָה בֵּין לְאוֹהָלִין – צְרִיכוֹת קִישׁוּר.

חַתִּיכוּן: חֲרֵי נְדִידָיָיא דְּאַשְׁקְלוֹן! אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר לְעָזָר: שָׁנְיָא הִיא, שֶׁמְּקַצָּתָן בַּיָּם וּמְקַצָּתָן בַּיַּבָּשָׁה. אַתְיָיא דְּרַבִּי בָּא בַּר חָנָה – כְּרַבִּי חֲנִינָא. דְּמַר רַבִּי חֲנִינָא: עוֹלִין הָיִינוּ עִם רַבִּי לַחֲמַת גֶּדֶר, וְהָיָה אוֹמֵר לָנוּ: בָּחֲרוּ לָכֶם חַלָּקִי אֲבָנִים, וְאִתָּם מוּתָּרִין לְטַלְטְלָן לְמָחָר.

רַבִּי זְעֵירָא אָמַר: עַד שֶׁיְּקָרְדֵם.

חַבְרַיָּיא אָמְרֵי: עַד שֶׁיְּשַׁפְּשֵׁף.

וְצִפּוֹרֵאי אָמְרִין: עַד שֶׁיַּחְשׁוֹב.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עַד שֶׁיְּהֵא עָלֶיהָן תּוֹאַר כְּלִי.

אַשְׁכַּחְתְּ, אָמַר רַב חָנָה בַּר אַבָּא וְרַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יוֹנָתָן – חָדָא. רַב וְרַבִּי זְעֵירָא וְרַבִּי יְשָׁמָעֵאל בְּי רַבִּי יוֹסֵי – חָדָא. צִיפּוֹרֵאי וְרַבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל וְרַבִּי חַלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל – חָדָא. חַבְרַיָּיא – לֵית לְהוֹן זוּג.

הֲלָכָה ג'

מתני' אִם לֹא כִסָּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם – לֹא יְכַסֶּנּוּ מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. כִּסָּהוּ וְנִתְגַּלָּה – מוּתָּר לְכַסּוֹתוֹ. מְמַלֵּא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתֵן לְתַחַת הַבַּר, אוֹ תַּחַת הַכָּסֶת:

גמרא נִטְלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם – מַחֲזִירוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. נִטְלוֹ מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה – מַחֲזִירוֹ מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה. נִטְלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם וְקִדֵּשׁ עָלָיו הַיּוֹם?

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: אִם נִתְקַלְקְלָה הַגּוּמָּה – אֲסוּרָה.

וּמִכִּירָה לְכִירָה – מוּתָּר. מִן הַהוּא דְּמַר רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מְשָׁרֵת הָיִיתִי אֶת רַבִּי חִיָּא הַגָּדוֹל, וְהָיִיתִי מַעֲלֶה לוֹ חַמִּין מִדִּיוּטֵי הַתַּחְתּוֹנָה לְדִיוּטֵי הָעֶלְיוֹנָה וּמַחֲזִירִין לַכִּירָה.

וּמַר רַבִּי יִרְמְיָה בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן: אֲפִילּוּ מִכִּירָה שֶׁהֶבְלָהּ מְמוּעָט לַכִּירָה שֶׁהֶבְלָהּ מְרוּבֶּה – מוּתָּר. מִכִּירָה לְטַמִּינָה – אָסוּר. מִטַּמִּינָה לַכִּירָה – אָסוּר. מִטַּמִּינָה לְטַמִּינָה – צְרִיכָה.

נִתְגַּלָּה מִבְּעוֹד יוֹם – מְכַסֵּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם. נִתְגַּלָּה מְשֻׁחֲשֵׁיכָה – מְכַסֵּהוּ מְשֻׁחֲשֵׁיכָה. נִתְגַּלָּה מִבְּעוֹד יוֹם וְקִדֵּשׁ עָלָיו הַיּוֹם?

תָּנֵי: אֵין טוֹמְנִין הַמִּין מְשֻׁחֲשֵׁיכָה, אֲבָל מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן כְּסוּת וְכֵלִים. כַּמָּה יְהֵא עֲלֵיהֶן וְיִהְיֶה מוּתָּר לְכַסּוֹתָם? רַבִּי זְרִיקָן בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא: אֲפִילּוּ מַפָּה. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁהוּא מוֹעִיל. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: כָּל הַדְּבָרִים מוֹעִילִין. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: וְיָאוּת! אִילּוּ מַאן דְּנָסַב מַרְטוּט וְיָהַב לָהּ עַל רֵישֵׁיהּ בְּשָׁעַת צִינָּתָהּ, דִּילְמָא לָא בָּטִישׁ צִינָּתָהּ?

כְּשֵׁם שֶׁאֵין טוֹמְנִין הַמִּין מְשֻׁחֲשֵׁיכָה – כָּךְ אֵין טוֹמְנִין לֹא שֶׁלֶג וְלֹא צוֹנִין. וְרַבִּי מַתִּיר. הֲתִיב שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא עַל הָדָא קַדְמַיְיתָא: וְהָא תָּנֵי: מְמַלֵּא הוּא אָדָם אֶת הַקִּיתוֹן שֶׁל מַיִם וְנוֹתֵן תַּחַת הַבַּר אוֹ תַּחַת הַבֶּסֶת! אֶלָּא כְּרַבִּי, דְּרַבִּי מַתִּיר!

[דף ל״א ע״א]

כָּאן לְשָׁעָה כָּאן לְשִׁהוֹת:

הַדְרָן עָלָךְ פֶּרֶק בַּמֶּה טוֹמְנִין

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

הֲלָכָה א׳ מתני׳ בַּמֶּה בְּהֵמָה יוֹצְאָה, וּבַמָּה אֵינָהּ יוֹצְאָה? יוֹצֵא הַגָּמָל – בְּאִיפְּכָר. וְהַנָּקָה – בַּחֲטָם. וְהַלּוֹבְּדִקִים – בִּפְרוּמְבְּיָא. וְהַסּוּס – בְּשֵׁיר. וְכָל בַּעֲלֵי הַשֵּׁיר – יוֹצְאִין בְּשֵׁיר, וְנִמְשָׁכִין בְּשֵׁיר, וּמְזִין עֲלֵיהֶן וְטוֹבְלִין בְּמְקוֹמָן:

גמרא תָּנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי מִשּׁוּם אָבִיו: אַרְבַּע בְּהֵמוֹת נִמְשָׁכוֹת בְּאִיפְּכָר, וְאֵילּוּ הֵן: הַסּוּס וְהַפֶּרֶד, הַגָּמָל וְהַחֲמוֹר. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה: וְסִימָנָא **וְכֵן תִּהְיֶה מַגֵּפַת הַסּוּס הַפֶּרֶד הַגָּמָל וְהַחֲמוֹר (זכריה יד, טו)**. רַב אָמַר: הֲלָכָה כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי.

לִיבְדְּקֶם. אִית תַּנַּיי תָּנֵי: לַנְדְּקֶם. מַאן דָּמַר לִיבְדְּקֶם עַל שֵׁם **וְלוּבִים וְכוּשִׁים בְּמִצְעָדָיו.** מַאן דָּמַר לִנְדְּקֶם אָבְמָטוּם. מַהוּ אָבְמָטוּם. חָמַר סָלָק.

רַבִּי יוֹנָה אָמַר, רַב הוֹשַׁעְיָה בָּעֵי: גֵּרִים הַבָּאִים מִלּוּבִים מַהוּ לְהַמְתִּין לָהֶן שְׁלֹשָׁה דּוֹרוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹנָה בֶּן צְרוּיָה: מִן מַה דְּנַן חֲמֵיי הָהֵן פּוֹלָא מִיצְרָיָא, כְּדוֹן רְטִיב – אִינּוּן צָווּחִין לֵיהּ לוּבִי. כְּדוֹ נְגִיב – אִינּוּן צָווּחִין לֵיהּ פּוּל מִצְרָיָא, הָדָא אָמְרָה: גֵּר מִלּוּבִי – צָרִיךְ לְהַמְתִּין שְׁלֹשָׁה דּוֹרוֹת. הָדָא אָמְרָה: הוּא לוּבִי, הוּא מִצְרִי.

רַבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי אוֹשַׁעְיָא: הֲלָכָה כְּדִבְרֵי הַתַּלְמִיד. דִּבְרֵי חֲכָמִים, כָּל מִין פְּרֵדוֹת אֶחָד. רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: כְּמָה דְּתֵימַר לְעִנְיַן אִיסּוּר, וְכֵן כָּל שְׁאָר הַבְּהֵמָה לְעִנְיַן הֶיתֵּר:

וְכֵן חַפּוּם – בְּשִׁיר. וְלֹא בֵּן תָּנֵי: כָּל תַּכְשִׁיטֵי אָדָם – טְמֵאִין, וְתַכְשִׁיטֵי בְהֵמָה – טְהוֹרִין! תִּיפָּתֵר: בַּעֲשׂוּיִין לְהַנּוֹתָן.

וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה חֲרִיץ? אֶלָּא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתָנֵי: לֹא יִגְרֹר אָדָם אֶת הַמִּטָּה וְאֶת הַכִּסֵּא וְאֶת הַסַּפְסָל וְאֶת הַקַּתֶּדְרָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֲרִיץ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר.

אָמַר רַבִּי חִינְנָא: כְּהָדָא דְתָנֵי: דֶּלֶת – גּוֹרֶרֶת, מַחְצֶלֶת – גּוֹרֶרֶת, קַנְקִילוֹן – גּוֹרֵר, פּוֹתֵחַ וְנוֹעֵל בְּשַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם טוֹב.

וְתָנֵי בֵּן: מַחְצֶלֶת שֶׁהִיא קְשׁוּרָה וּתְלוּיָה בְּעַמּוּד – פּוֹתֵחַ וְנוֹעֵל בְּשַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם טוֹב:

וּמַזִּין עֲלֵיהֶן וְטוֹבְלִין בְּמְקוֹמָן.

[דף ל״א ע״ב]

תַּמָּן תָּנֵינָן: לֹא תִטְבּוֹל בָּהֶן עַד שֶׁתְּרַפֵּם, וְכָאן הוּא אָמַר הָכֵין! אָמַר רַבִּי מָנָא: כָּאן – בְּרָפִים, כָּאן – בַּאֲפוּצִים:

הֲלָכָה ב׳

מתני׳ חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת, בְּזְמַן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ. הַזְּכָרִים – יוֹצְאִין לְבִיבִין. רְחֵילוֹת – יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת, כְּבוּלוֹת וּכְבוּנוֹת. וְהָעִזִּים – צְרוּרוֹת.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר בְּכוּלָּן, חוּץ מִן הָרְחֵלִים הַכְּבוּנוֹת.

רַבִּי יְהוּדָא אוֹמֵר: עִזִּים – יוֹצְאִין צְרוּרוֹת לְיַבֵּשׁ, אֲבָל לֹא לֶחָלֵב:

גמרא שְׁמוּאֵל אָמַר: בְּקְשׁוּרָה לוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת.

חָנִין מִגּוּפְתָּיֶיהָ אָמַר קוֹמֵי שְׁמוּאֵל: רַב חִיָּיא בַּר אַשִׁי לֹא נָהִיג בֵּן. אָמַר לֵיהּ: נָהִיג בְּקִלַּסְטִירִין. דְּתָנֵי: זְכָרִים יוֹצְאִין בְּקִלַּסְטִירִין.

חַתִּיב רַבִּי אַחָא בַּר פָּפָּא קוֹמֵי רַבִּי זְעִירָא: וְהָא תָּנֵי: חֶבֶל שֶׁהוּא קָשׁוּר בַּפָּרָה – קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בְּאֵבוּס. בְּאֵבוּס – קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בַּפָּרָה. נִיחָא בַּפָּרָה קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בְּאֵבוּס. בְּאֵבוּס קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ בַּפָּרָה? וְלֹא נִמְצָא מִשְׁתַּמֵּשׁ בִּצְדָדֵי בְהֵמָה בְּשַׁבָּת? אָמַר רַבָּה: תִּיפָּתֵר בִּקְשָׁרִין שֶׁאֵינָן שֶׁל קַיָּימָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: שָׁנְיָיא הוּא צְדָדֵי בְהֵמָה, בֵּין קֶשֶׁר שֶׁהוּא שֶׁל קַיָּימָא בֵּין קֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּימָא?!

אָמַר רַבִּי שַׁמַּי: תִּיפָּתֵר כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתָנֵי: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מוּתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל צְדָדֵי בְהֵמָה בְּשַׁבָּת. הִיא צְדָדֵי בְהֵמָה הִיא צְדָדֵי אִילָן. אָמַר רַבִּי מָנָא: קַיְימְתֵּיהּ בִּמְסַפֵּק חֶבֶל עַל חֶבֶל:

זְכָרִים יוֹצְאִין לְבוּבִין. שֶׁהוּא נוֹתֵן עוֹר מִפּוּרְסִינוּן בְּנֶגֶד לִבּוֹ וְהוּא מַתְרִים בְּנֶגֶד חַיָּה׃

רְחֵלִים יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת. אִית תַּנַּיי תָּנֵי׃ שְׁחוּזוֹת. וְאִית תַּנַּיי תָּנֵי׃ שׁוּזוֹת. מַאן דְּאָמַר שׁוּזוֹת, מְעַתְּדָן, כְּמָה דְתֵימַר׃ **שִׁית זוֹנָה וְנִצּוֹרֶת לֵב.** מַאן דָּמַר שְׁחוּזוֹת, כְּמָה דְתֵימַר׃ אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין.

כְּבוּנוֹת לְמֵילֶת. **כְּבוּלוֹת** – שֶׁלֹּא יַעֲלֶה עֲלֵיהֶן הַזָּכָר. רַבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּיא׃ **וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כָּבוּל.** אֶרֶץ שֶׁאֵינָהּ עוֹשָׂה פֵּירוֹת׃

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר׃ עִזִּים – יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת, לִיבֵּשׁ אֲבָל לֹא לֶחָלֵב. תָּנֵי, רַבִּי יְהוּדָא בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר׃ בֵּין לְיַבֵּשׁ בֵּין לְחָלָב – אָסוּר. יָאוּת אָמַר רַבִּי יְהוּדָא בֶּן בְּתֵירָא

[דף ל״ב ע״א]

וּמַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנָן? רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָא׃ רַבִּי יוֹחָנָן מָטֵי בָהּ בְּשֵׁם רַב׃ הֲלָכָה כְּדִבְרֵי מִי שֶׁהוּא אוֹמֵר בֵּין לְיַבֵּשׁ בֵּין לֶחָלֵב – אָסוּר, מִשּׁוּם מִי מֵיפוּם׃

הֲלָכָה ג׳

מתני׳ וּבְמָה אֵינָהּ יוֹצְאָה? לֹא יֵצֵא הַגָּמָל בְּמִטּוּטֶלֶת, לֹא עָקוּד וְלֹא רָגוּל, וְכֵן שְׂאָר כָּל הַבְּהֵמָה.

לֹא יִקְשׁוֹר גְּמַלִּים זֶה בָּזֶה וְיִמְשׁוֹךְ. אֲבָל מַכְנִיס חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשׁוֹךְ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִכְרוֹךְ׃

גמרא כְּהָדָא כִיפָּה דְּהִיא מַשְׁוְיָא גַּבֵּינְתָּה. עָקוּד – בְּיָדוֹ אַחַת. רָגוּל – בִּשְׁתֵּי רַגְלָיו׃

לֹא יִקְשׁוֹר גְּמַלִּים זֶה בָּזֶה וְיִמְשׁוֹךְ. אָמַר רַבִּי בָּא׃ מִפְּנֵי הַהֶשֶׁד, שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִים׃ אִישׁ פְּלוֹנִי יָצָא לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ בְּשַׁבָּת.

אַסֵּי אוֹמֵר׃ לְכֶלְאַיִם נִצְרְכָה. רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל אָמַר׃ מֵידוֹ – אָסוּר. וּמְצַוָּאר בְּהֵמָה – מוּתָּר, שֶׁאֵין לַבְּהֵמָה. פָּרוּךְ אֶל צַוָּאר בְּהֵמָה – אָסוּר. מְשׁוּלְשָׁל מִצַּוָּאר בְּהֵמָה – מוּתָּר.

רַב הוּנָא וְרַב יְהוּדָה, תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל׃ חַד אָמַר׃ מֵידוֹ – אָסוּר, וּמְצַוָּאר בְּהֵמָה – מוּתָּר. וְחוֹרָנָה מַחְלַף.

מַאן דָּמַר׃ מֵידוֹ אָסוּר – מִשּׁוּם מַשּׁוּי בְּשַׁבָּת. וּמְצַוָּאר בְּהֵמָה מוּתָּר – שֶׁאֵין לַבְּהֵמָה מַשּׁוּי בְּשַׁבָּת. וּמַאן דָּמַר מֵידוֹ מוּתָּר – מִפְּנֵי שֶׁאֵיפְשָׁר. וּמְצַוָּאר בְּהֵמָה אָסוּר – הוּא מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ כְּמוֹהוּ. שֶׁנֶּאֱמַר **לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרֶךָ** – כְּמוֹךָ.

תָּנֵי׃ טָפַח מֵידוֹ לְצַוָּאר בְּהֵמָה – אָסוּר. אָמַר רַבִּי זְעִירָא׃ מֵידוֹ – אָסוּר, וּמְצַוָּאר בְּהֵמָה – אָסוּר. טָפַח מֵידוֹ לְצַוָּאר בְּהֵמָה – אָסוּר.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת סָכָּה פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. סֻכָּה שֶׁהִיא גְּבוֹהָה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה - פְּסוּלָה, וְרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר עַד אַרְבָּעִים וַחֲמִשִּׁים אַמָּה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּהִילְנִי הַמַּלְכָּה בְּלוּד, שֶׁהָיְתָה סֻכָּתָהּ גְּבוֹהָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה, וְהָיוּ זְקֵנִים נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין בָּהּ, וְלֹא אָמְרוּ לָהּ דָּבָר, אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? אִשָּׁה הָיְתָה וּפְטוּרָה מִן הַסֻּכָּה. אָמַר לָהֶם: וַהֲלֹא שִׁבְעָה בָנִים הָיוּ לָהּ! וְעוֹד, כָּל מַעֲשֶׂיהָ לֹא עָשְׂתָה אֶלָּא עַל פִּי חֲכָמִים.

ב. סֻכָּה שֶׁחַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ - פְּסוּלָה, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִלְּמַעְלָה, אֲבָל מִן הַצְּדָדִין, אֲפִלּוּ כֻּלָּהּ מִלְּאָה חַמָּה - כְּשֵׁרָה. מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ חַמָּתָהּ מְחַמֶּמֶת סְכוּךְ, וְלֹא מְחַמֶּמֶת דְּפָנוֹת. רַבִּי יֹאשִׁיָּה אוֹמֵר: אַף מְחַמֶּמֶת דְּפָנוֹת. סְכַךְ עַל גַּבֵּי מִטָּה, וְעַל גַּבֵּי אִילָן שֶׁהֵן גְּבוֹהִים עֶשְׂרָה טְפָחִים, אִם הָיְתָה צִלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ - כְּשֵׁרָה. וְאִם לָאו - פְּסוּלָה. סֻכַּת רַקֶּב״שׁ: סֻכַּת **ר**וֹעִים, סֻכַּת **ק**ַיָּצִים, סֻכַּת **בַּ**רְגָּנִין, סֻכַּת **שׁ**וֹמְרֵי פֵּרוֹת, סֻכָּה מִכָּל מָקוֹם - כְּשֵׁרָה, וּבִלְבַד שֶׁתְּהֵא מְסוֹכֶכֶת כְּהִלְכָתָהּ. סְכָכָהּ כְּהִלְכָתָהּ, וְעִטְּרָהּ בַּקְּרָמִים וּסְדִינִין הַמְּצוּיָרִין, וְתָלָה בָּהּ אֱגוֹזִין, שְׁקֵדִין, אֲפַרְסְקִין וְרִמּוֹנִים, פַּרְכִּילֵי עֲנָבִים וַעֲטָרוֹת שֶׁל שִׁבֳּלִין, יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת - אָסוּר לְהִסְתַּפֵּק מֵהֶן עַד מוֹצָאֵי יוֹם-טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חָג, וְאִם הִתְנָה עֲלֵיהֶן - הַכֹּל לְפִי תְּנָאוֹ.

ג. סֻכָּה בַּחֲבָלִים, וּבִפְקִיעֵי עָמִיר - כְּשֵׁרָה, סֻכָּה בְּהוֹצְנֵי פִּשְׁתָּן - כְּשֵׁרָה. בַּאֲנִיצֵי פִּשְׁתָּן - פְּסוּלָה. בַּקָּנִים וּבַדּוֹקְרָנִים - כְּשֵׁרָה, אַף עַל פִּי שֶׁדְּבֵקָן זֶה בָּזֶה - כְּשֵׁרָה. סוֹכֵי תְאֵנִים וּבֵהֶן תְּאֵנִים, פַּרְכִּילִין וּבֵהֶן עֲנָבִים, קֻשִּׁין וּבֵהֶן שִׁבֳּלִים, מַכְבְּדוֹת וּבֵהֶן תְּמָרִים, כֻּלָּן: אִם פְּסֹלֶת מְרֻבָּה עַל הָאוֹכְלִין - כְּשֵׁרָה וְאִם לָאו - פְּסוּלָה. אֲחֵרִים אוֹמְרִים: עַד שֶׁיִּהְיֶה קֻשִּׁין מְרֻבִּין עַל הַיְּדוֹת וְעַל הָאוֹכְלִין. סֻכָּה בִּבְלָאֵי כֵלִים - פְּסוּלָה. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר.

הַשָּׁלֵם

ד. סֻכָּה בִּנְסָרִים שֶׁל אֶרֶז, שֶׁאֵין בָּהֶם אַרְבָּעָה - דִּבְרֵי הַכֹּל כְּשֵׁרָה. יֵשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה - רַבִּי מֵאִיר פּוֹסֵל, וְרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בִּשְׁעַת הַסַּכָּנָה שֶׁהֵבִאנוּ נְסָרִים שֶׁהָיָה בָּהֶן אַרְבָּעָה, וְסִכַּכְנוּ עַל גַּבֵּי מִרְפֶּסֶת, וְיָשַׁבְנוּ תַּחְתֵּיהֶן, אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? אֵין שִׁעַת הַסַּכָּנָה רְאָיָה, אֲבָל הַכֹּל מוֹדִים, שֶׁאִם יֵשׁ בַּנֶּסֶר אַרְבָּעָה טְפָחִים, שֶׁיִּהֵא בֵּינוֹ לְבֵין חֲבֵרוֹ כְּמִלּוּאוֹ. תָּלָה בָּהּ אֱגוֹזִים, אַפַּרְסְקָאוֹת, וְרִמּוֹנִים, וּגְלוֹסְקָאוֹת, פַּרְכִּילֵי עֲנָבִים וַעֲטָרוֹת שֶׁל שִׁבֳּלִים - כְּשֵׁרָה. לֹא יֹאכַל מֵהֶן אֲפִלּוּ בְּיוֹם-טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חָג, וְאִם הִתְנָה עֲלֵיהֶן שֶׁיֹּאכַל מֵהֶן בֶּחָג - מֻתָּר.

ה. חָצֵר גְּדוֹלָה שֶׁמְּקֻפֶּפֶת עַמּוּדִין - הֲרֵי עַמּוּדִין כִּדְפָנוֹת. עוֹשֶׂה אָדָם אֶת חֲבֵרוֹ דֶּפֶן כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל וְיִשְׁתֶּה וְשֶׁיִּישַׁן, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁאָדָם זוֹקֵף אֶת הַמִּטָּה וּפוֹרֵס עָלֶיהָ סָדִין, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס הַחַמָּה, לֹא עַל הָאוֹכָלִים וְלֹא עַל הַמִּטּוֹת. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁאֵין עוֹשִׂין אֹהֶל אַרְעַי בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בַּשַּׁבָּת, לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא לְהוֹסִיף, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵין מוֹסִיפִין בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בַּשַּׁבָּת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מוֹסִיפִין בַּשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שֶׁשָּׁבַת בַּגָּלִיל הָעֶלְיוֹן בְּסֻכָּה שֶׁל יוֹחָנָן בְּרַבִּי אַלְעַי בְּקָקְרִי, וְאָמְרִי לָהּ בְּקֵיסָרִין, וְהִגִּיעָה חַמָּה לַסֻּכָּה, אָמַר לוֹ: מַהוּ שֶׁאֶפְרוֹס עָלֶיהָ סָדִין? אָמַר לוֹ: אֵין לְךָ כָּל שַׁבָּט וְשַׁבָּט מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא הֶעֱמִיד מִמֶּנּוּ שׁוֹפֵט. הִגִּיעָה חַמָּה לַחֲצֵי הַסֻּכָּה, אָמַר לוֹ: מַהוּ שֶׁאֶפְרוֹס עָלֶיהָ סָדִין? אָמַר לוֹ: אֵין לְךָ כָּל שַׁבָּט וְשַׁבָּט מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יָצְאוּ מִמֶּנּוּ נְבִיאִים, שֵׁבֶט יְהוּדָה וּבִנְיָמִין הֶעֱמִידוּ מְלָכִים, עַל פִּי נְבִיאִים. הִגִּיעָה חַמָּה לְמַרְגְּלוֹתָיו שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, נָטַל יוֹחָנָן סָדִין וּפֵרַשׂ עָלֶיהָ, הִפְשִׁיל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר טַלִּיתוֹ לַאֲחוֹרָיו, וְיָרַד, לֹא מִפְּנֵי שֶׁהִפְלִיגוּ בִּדְבָרִים, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא אָמַר דָּבָר שֶׁלֹּא שָׁמַע מִפִּי רַבּוֹ לְעוֹלָם.

תּוֹסֶפְתָּא

ו. הָעוֹשֶׂה סָכָּתוֹ כְּמִין צְרִיף, אוֹ שֶׁסְּמָכָהּ אֶל הַכֹּתֶל, מוֹדָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שֶׁאִם הִגְבִּיהַּ מִן הַקָּרְקַע טֶפַח, אוֹ שֶׁהִפְלִיגָה מִן הַכֹּתֶל טֶפַח - שֶׁהִיא כְּשֵׁרָה.

ז. מַחֲצֶלֶת שֶׁל שֵׁיפָה וְשֶׁל גֶּמִי גְּדוֹלָה - מְסַכְּכִין בָּהּ. קְטַנָּה - אֵין מְסַכְּכִין בָּהּ. שֶׁל קָנִים וְשֶׁל חָלְף[1], גְּדוֹלָה - מְסַכְּכִין בָּהּ. אֲרָכָה - אֵין מְסַכְּכִין בָּהּ. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹסֵי אָמַר מִשֵּׁם אָבִיו: אֶחָד זוֹ וְאֶחָד זוֹ - מְסַכְּכִין בָּהּ, וְכֵן הָיָה רַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר כִּדְבָרָיו.

ח. סְכַךְ עַל גַּבֵּי עֲגָלָה שֶׁהִיא גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה, רָבָן גַּמְלִיאֵל פּוֹסֵל וְרַבִּי עֲקִיבָא מַכְשִׁיר. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהָיוּ בָּאִין בַּסְּפִינָה, עָמַד רַבִּי עֲקִיבָא וְעָשָׂה סֻכָּה בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה, לְמָחָר נִשְׁבָּה הָרוּחַ וַעֲקָרָתָהּ, אָמַר לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל: עֲקִיבָא! הֵיכָן סֻכָּתְךָ? רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: הַיָּשֵׁן תַּחַת הָעֲגָלָה כְּיָשֵׁן תַּחַת הַמִּטָּה.

ט. הָעֵמִיד אַרְבַּע קוֹרוֹת וְסָכַךְ עַל גַּבֵּיהֶן, רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: רוֹאִין אוֹתָן, כָּל שֶׁיֵּחָקְקוּ וְיִחָלְקוּ, וְיֵשׁ בָּהֶן טֶפַח לְכָאן, וְטֶפַח לְכָאן - נִדּוֹן מִשּׁוּם דִּיּוֹמָד, שֶׁהָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: דִּיּוֹמְדֵי סֻכָּה טֶפַח. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שְׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן, שְׁלִישִׁית אֲפִלּוּ טֶפַח. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שָׁלֹשׁ כְּהִלְכָתָן, וּרְבִיעִית אֲפִלּוּ טֶפַח. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: שְׁתַּיִם בִּידֵי אָדָם, וְאַחַת בְּאֵילָן - כְּשֵׁרָה, וְעוֹלִין לָהּ בְּיוֹם-טוֹב.

מַסֶּכֶת סֻכָּה פֶּרֶק שֵׁנִי

א. שְׁלוּחֵי מִצְוָה - פְּטוּרִין מִן הַסֻּכָּה, אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: אֵין שִׁבְחוֹ שֶׁל אָדָם לְהַנִּיחַ אֶת בֵּיתוֹ בָּרֶגֶל. מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֶלְעָי, שֶׁהָלַךְ לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר רַבּוֹ בְּלוּד, בָּרֶגֶל. אָמַר לוֹ? מַה זֶּה אֶלְעָי? אֵינְךָ מִשּׁוּבָתִי רֶגֶל? שָׁהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הָעוֹצְלִים, שֶׁאֵין יוֹצְאִין מִבָּתֵּיהֶם בָּרֶגֶל, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים טז, יד): "וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ".

ב. חוֹלִין וּמְשַׁמְּשֵׁיהֶן - פְּטוּרִין מִן הַסֻּכָּה. וְלֹא חוֹלֶה מְסֻכָּן, אֶלָּא אֲפִלּוּ חָשׁ בְּרֹאשׁוֹ, אֲפִלּוּ חָשׁ בְּעֵינָיו. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: פַּעַם חָשַׁתִּי בְּעֵינַי בְּקֵיסָרִין, וְהִתִּיר לִי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי לִישׁן, אֲנִי וּמְשַׁמְּשַׁי, חוּץ לַסֻּכָּה. אָמַר רַבִּי: כְּשֶׁהָיִינוּ בָּאִין אֲנִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צָדוֹק אֵצֶל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי לְבֵית שְׁעָרִים, וְהָיִינוּ אוֹכְלִים תְּאֵנִים וַעֲנָבִים חוּץ לַסֻּכָּה. וְכֵן הָיָה רַבִּי אוֹמֵר: כָּל סֻכָּה שֶׁאֵין בָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת - פְּסוּלָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מַחֲזִקֶת אֶלָּא רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בִּלְבַד - כְּשֵׁרָה. מַעֲשֶׂה בְּאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהָיוּ מְשַׁלְשְׁלִין מִטּוֹתֵיהֶן בַּחַלּוֹנוֹת שֶׁגְּבוֹהִין עֶשְׂרָה, וּמְסַכְּכִין עַל גַּבֵּיהֶם, וְיוֹשְׁנִים תַּחְתֵּיהֶן, פְּסָל הַיּוֹצֵא חוּץ לַסֻּכָּה - נִדּוֹן כְּסֻכָּה.

ג. שׁוֹמְרֵי הָעִיר בַּיּוֹם - פְּטוּרִים מִן הַסֻּכָּה בַּיּוֹם, וְחַיָּבִין בַּלַּיְלָה. שׁוֹמְרֵי הָעִיר בַּלַּיְלָה - פְּטוּרִין מִן הַסֻּכָּה בַּלַּיְלָה, וְחַיָּבִין בַּיּוֹם. שׁוֹמְרֵי הָעִיר בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה - פְּטוּרִין מִן הַסֻּכָּה בֵּין בַּיּוֹם בֵּין בַּלַּיְלָה. הוֹלְכֵי דְרָכִים - פְּטוּרִין בַּיּוֹם וְחַיָּבִין בַּלַּיְלָה. שׁוֹמְרֵי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִין - פְּטוּרִים בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלַּיְלָה. אוֹכְלִין אֲכִילַת עֲרַאי חוּץ לַסֻּכָּה, וְאֵין יְשֵׁנִים שֵׁינַת עֲרַאי חוּץ לַסֻּכָּה. אָמַר רַבִּי: כְּשֶׁהָיִינוּ בָּאִין, אֲנִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק, אֵצֶל רַבִּי יוֹחָנָן לְבֵית שְׁעָרִים, וְהָיִינוּ אוֹכְלִים תְּאֵנִים וַעֲנָבִים חוּץ לַסֻּכָּה, וְכֵן הָיָה רַבִּי אוֹמֵר: כָּל סֻכָּה שֶׁאֵין בָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת - פְּסוּלָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מַחֲזִקֶת אֶלָּא רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בִּלְבַד - כְּשֵׁרָה. מַעֲשֶׂה בְּאַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם שֶׁהָיוּ מְשַׁלְשְׁלִין מִטּוֹתֵיהֶן בַּחַלּוֹנוֹת שֶׁגְּבוֹהִין עֶשְׂרָה, וּמְסַכְּכִין עַל גַּבֵּיהֶם, וְיוֹשְׁנִים תַּחְתֵּיהֶם.

ד. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק: כְּשֶׁהָיִיתִי לָמֵד תּוֹרָה אֵצֶל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן הַחוֹרָנִי,

[1] מִין עֲרָבָה שֶׁקּוֹלְעִים וְסוֹרְגִים מִמֶּנָּה מַחְצְלָאוֹת.

תּוֹסֶפְתָּא

רָאִיתִי, שֶׁהָיָה אוֹכֵל פַּת חַרְבָּה בְּמֶלַח בִּשְׁנֵי בְצָרֹת, בָּאתִי וְהוֹדַעְתִּי אֶת אַבָּא, אָמַר לִי: לֵךְ וֶאֱמֹר לוֹ, חָבִית נְקוּבָה הָיְתָה אֶלָּא שֶׁסְּתָמוּהָ שְׁמָרִים, וְאַף עַל פִּי שֶׁתַּלְמִיד שֶׁמַּאי הָיָה - כָּל מַעֲשָׂיו לֹא עָשָׂה אֶלָּא כְּדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל, לְעוֹלָם הֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל, וְהָרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי - עוֹשֶׂה, מִקּוּלֵי בֵּית שַׁמַּאי וּמִקּוּלֵי בֵּית הִלֵּל - רָשָׁע. מֵחוּמְרֵי בֵּית שַׁמַּאי וּמֵחוּמְרֵי בֵּית הִלֵּל - עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (קֹהֶלֶת ב, יד): "הַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ", אֶלָּא כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי, כְּקוּלֵיהֶן וּכְחוּמְרֵיהֶן, אוֹ כְּדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל כְּקוּלֵיהֶן וּכְחוּמְרֵיהֶן.

ה. הָיָה אוֹכֵל בַּסַּכָּה וְיָרְדוּ עָלָיו גְּשָׁמִים, וְהָלַךְ לוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁפָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים - אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לַחֲזֹר עַד שֶׁיִּגְמֹר סְעֻדָּתוֹ. הָיָה יָשֵׁן בַּסַּכָּה וְיָרְדוּ עָלָיו גְּשָׁמִים, וְהָלַךְ לוֹ - אֵין מְחַיְּבִין אוֹתוֹ לַחֲזֹר עַד שֶׁיֵּאוֹר.

ו. מִפְּנֵי אַרְבָּעָה דְּבָרִים מְאוֹרוֹת לוֹקִין: מִפְּנֵי כּוֹתְבֵי פְּלַסְתֵּר, וּמְעִידֵי עֵדוּת שֶׁקֶר, וּמִפְּנֵי מְגַדְּלֵי בְהֵמָה דַּקָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִפְּנֵי קוֹצְצֵי אִילָנוֹת טוֹבוֹת. וּמִפְּנֵי אַרְבָּעָה דְּבָרִים נִכְסֵי בַּעֲלֵי בָתִּים יִשְׂרָאֵל נִמְסָרִין לַמַּלְכוּת: מִפְּנֵי כוֹבְשֵׁי שְׁטָרוֹת פְּרוּעִין, וּמִפְּנֵי מַלְוֵי בְרִבִּית, וּמִפְּנֵי שֶׁפּוֹסְקִין צְדָקָה בָּרַבִּים וְאֵין נוֹתְנִין, וּמִפְּנֵי שֶׁסִּפֵּק לִמְחוֹת וְאֵין מְמַחִין.

ז. בִּזְמַן שֶׁהַמְּאוֹרוֹת לוֹקִין - סִימָן רַע לָעוֹלָם. מָשָׁל לְמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם שֶׁבָּנָה פַּלְטֵרִין וְשִׂכְלְלָם, וְהִתְקִין סְעוּדָה לַעֲבָדָיו, וְהִנִּיחַ פָּנָס לִפְנֵיהֶם. כְּעַס עֲלֵיהֶן, וְאָמַר לְעַבְדּוֹ: טוֹל הַנֵּר מִפְּנֵיהֶן, וְנִמְצְאוּ כֻלָּן יוֹשְׁבִין בַּחֲשֵׁכָה. הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בִּזְמַן שֶׁהַמְּאוֹרוֹת לוֹקִין - סִימָן רַע לְשׁוֹנָאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁמְּלַמְּדִין בְּמַכּוֹת. מָשָׁל לְסוֹפֵר שֶׁנִּכְנַס לְבֵית הַסֵּפֶר, וְאָמַר: הָבִיאוּ לִי רְצוּעָה! מִי הוּא דּוֹאֵג? מִי שֶׁלָּמוּד לְהֵיוֹת לוֹקֶה. בִּזְמַן שֶׁחַמָּה לוֹקָה - סִימָן רַע לָעַכּוּ"ם, לְבָנָה לוֹקָה - סִימָן רַע לְשׁוֹנָאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָעַכּוּ"ם מוֹנִין לַחַמָּה וְיִשְׂרָאֵל מוֹנִין לַלְּבָנָה. בִּזְמַן שֶׁלּוֹקָה בְּמִזְרָח - סִימָן רַע לְיוֹשְׁבֵי מִזְרָח. בְּמַעֲרָב - סִימָן רַע לְיוֹשְׁבֵי מַעֲרָב. בְּאֶמְצַע רָקִיעַ - סִימָן רַע לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, בִּזְמַן שֶׁנֶּהְפְּכוּ זִיוָהּ כְּמִין דָּם - פַּרְעָנוּת שֶׁל חֶרֶב בָּא לָעוֹלָם! לְשַׁק - חִצֵּי רָעָב בָּא לָעוֹלָם. לָזוּ וְלָזוּ - חִצֵּי חֶרֶב וְחִצֵּי רָעָב בְּאִין לָעוֹלָם. בִּכְנִיסָתָן - פַּרְעָנוּת שׁוֹהָה לָבוֹא בָּעוֹלָם, בִּיצִיאָתָן - פַּרְעָנוּת, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: חִלּוּף הַדְּבָרִים, וְאֵין לְךָ כָּל אֻמָּה וְאֻמָּה שֶׁלּוֹקָה שֶׁאֵין אֱלוֹהַּ שֶׁלָּהּ לוֹקֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב, יב): "וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים" וְגוֹ'; בִּזְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עֲסוּקִין בַּתּוֹרָה - אֵין דּוֹאֲגִין מִכָּל, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה י, ב): "כֹּה אָמַר ה' אֶל דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל תִּלְמָדוּ" וְגוֹ'.

ח. לוּלֵב כָּפוּף, כָּוּץ, סָדוּק, עָקֹם, דּוֹמֶה לְמַגָּל - פָּסוּל. חָרוּת - פָּסוּל. דּוֹמֶה לְחָרוּת - כָּשֵׁר. עַרְבֵי נַחַל, אֵין לִי אֶלָּא עַרְבֵי נַחַל, שֶׁל בַּעַל וְשֶׁל הָרִים מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "עַרְבֵי נַחַל" מִכָּל מָקוֹם, אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא כג, מ): "עַרְבֵי נַחַל"? פָּרַט לְצַפְצָפָה.

ט. אֵיזֶהוּ עֲרָבָה וְאֵיזֶהוּ צַפְצָפָה? עֲרָבָה - קָנֶה שֶׁלָּהּ אָדֹם, וְעָלֶה שֶׁלָּהּ מָשׁוּךְ, וּפִיהָ חָלָק. צַפְצָפָה - קָנֶה שֶׁלָּהּ לָבָן, וְעָלֶה שֶׁלָּהּ עָגוֹל, וּפִיהָ דּוֹמֶה לְמַגָּל, הֲדַס וַעֲרָבָה שֶׁנִּקְטְמוּ רֹאשָׁן, וְעָלְתָה בָּהֶן תְּמָרוֹת, הָעוֹלוֹת מִתּוֹכָן - כְּשֵׁרוֹת, שֶׁעִוּר הֲדַס וַעֲרָבָה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, וּלוּלָב אַרְבָּעָה טְפָחִים. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: בָּאַמָּה שֶׁל חֲמִשָּׁה טְפָחִים.

י. אַרְבָּעָה מִינִין הַלָּלוּ, כֻּשֵּׁם שֶׁאֵין פּוֹחֲתִין מֵהֶם, כָּךְ אֵין מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם, לֹא מָצָא אֶתְרוֹג - לֹא יָבִיא, לֹא פָּרִישׁ וְלֹא רִמּוֹן, וְלֹא דָּבָר אַחֵר. הָיוּ כְּמוּשִׁין - כְּשֵׁרִין. יְבֵשִׁין - פְּסוּלִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף אִם הָיוּ יְבֵשִׁין - כְּשֵׁרִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בְּאַנְשֵׁי כְּרַכִּין שֶׁהָיוּ מוֹרִישִׁין לוּלְבֵיהֶן לִבְנֵי בְנֵיהֶן בִּשְׁעַת הַדְּחַק. אָמְרוּ לוֹ: מִשָּׁם רְאָיָה? אֵין שְׁעַת הַדְּחַק רְאָיָה.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

יא. לוּלָב, בֵּין אָגוּד בֵּין שֶׁאֵינוֹ אָגוּד - כָּשֵׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָגוּד - כָּשֵׁר, וְשֶׁאֵינוֹ אָגוּד - פָּסוּל. לֹא יְאַגְּדֶנּוּ בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל נוֹטֵל הֵימֶנּוּ שֶׁרְבִיט וְאוֹגְדוֹ. אֵין אוֹגְדִין אֶת הַלּוּלָב אֶלָּא בְּמִינוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ בְּחוּט בְּמִשִּׁיחָה. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מַעֲשֶׂה בְּיַקִּירֵי יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהָיוּ אוֹגְדִין אֶת לוּלְבֵיהֶן בְּגִימוֹנְיוֹת שֶׁל זָהָב. אָמְרוּ לוֹ: הֵם בְּמִינוֹ הָיוּ אוֹגְדִין אוֹתוֹ בְּמִינוֹ, מִלְמַטָּה.

יב. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי צָדוֹק: כָּךְ הָיָה מִנְהָגָן שֶׁל אַנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם - אָדָם יוֹצֵא מִבֵּיתוֹ וְלוּלְבוֹ בְּיָדוֹ, קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע וּמִתְפַּלֵּל וְלוּלְבוֹ בְּיָדוֹ, קוֹרֵא בַּתּוֹרָה וְנוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו, מַנִּיחוֹ עַל גַּבֵּי קַרְקַע. הוֹלֵךְ לְבַקֵּר חוֹלִים וּלְנַחֵם אֲבֵלִים - לוּלְבוֹ בְּיָדוֹ. נִכְנַס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ - מְשַׁגֵּר לוּלְבוֹ בְּיַד בְּנוֹ, וּבְיַד עַבְדּוֹ, וּבְיַד שְׁלוּחוֹ.

יג. אֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג בְּלוּלְבוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ אֶלָּא אִם כֵּן נָתְנוֹ לוֹ בְּמַתָּנָה. וּמַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא, שֶׁהָיוּ בָּאִין בְּסִפִינָה, וְלֹא הָיָה לוּלָב אֶלָּא לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בִּלְבַד, שֶׁלְּקָחוֹ בְּאֶלֶף זוּז. נְטָלוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְיָצָא בּוֹ, וּנְתָנוֹ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּמַתָּנָה. נְטָלוֹ רַבִּי יְהוּדָה וְיָצָא בּוֹ, וּנְתָנוֹ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְיָצָא בּוֹ, וּנְתָנוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא וְיָצָא בּוֹ, וְהֶחֱזִירוֹ לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל.

מַסֶּכֶת סֻכָּה פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. לוּלָב דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בְּתִחְלָּתוֹ וַעֲרָבָה בְּסוֹפוֹ. פַּעַם אַחַת חָל שְׁבִיעִי שֶׁל עֲרָבָה בְּשַׁבָּת, וְהֵבִיאוּ מַרְבִּיּוֹת שֶׁל עֲרָבָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְהִנִּיחוּם בָּעֲזָרָה, וְהִכִּירוּ בָּהֶם בֵּיתוֹסִין, וּנְטָלוּם, וּכְבָשׁוּם תַּחַת אֲבָנִים. לְמָחָר, הִכִּירוּ בָּהֶן עַמֵּי הָאָרֶץ, שֶׁמָּטוּם מִתַּחַת הָאֲבָנִים, וֶהֱבִיאוּם הַכֹּהֲנִים וּזְקָפוּם בְּצִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ, לְפִי שֶׁאֵין בֵּיתוֹסִין מוֹדִים שֶׁחִבּוּט עֲרָבָה דּוֹחֶה שַׁבָּת.

הַשָּׁלֵם

ב. עֲרָבָה - הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: מִן הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כג, מ): "וַעֲרֵבֵי נַחַל" - שְׁתַּיִם, אַחַת לַלּוּלָב וְאַחַת לַמִּזְבֵּחַ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: כָּךְ הָיוּ אוֹמְרִין: "לְיָהּ וְלָךְ מִזְבֵּחַ". רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוֹצָדָק: שְׁמוֹנָה עָשָׂר יָמִים בַּשָּׁנָה יְחִיד גּוֹמֵר בָּהֶן אֶת הַהַלֵּל, וְאֵלּוּ הֵן: שְׁמוֹנַת יְמֵי הֶחָג, וּשְׁמוֹנַת יְמֵי הַחֲנֻכָּה, וְיוֹם-טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, וְיוֹם-טוֹב שֶׁל עֲצֶרֶת, וּבְגוֹלָה עֶשְׂרִים וְאֶחָד יוֹם, תִּשְׁעַת יְמֵי הֶחָג, וּשְׁמוֹנָה יְמֵי הַחֲנֻכָּה, וּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל פֶּסַח, וּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל עֲצֶרֶת.

ג. לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ 'שַׁעַר הַמַּיִם'? שֶׁבּוֹ מַכְנִיסִין צְלוֹחִית שֶׁל מַיִם שֶׁל נִסּוּךְ בֶּחָג. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: בּוֹ "מַיִם מְפַכִּים" (יְחֶזְקֵאל מז, ב) - מְלַמֵּד שֶׁמְּפַכְפְּכִין וְיוֹצְאִין כְּמוֹ הַפֶּה הַזֶּה, וַעֲתִידִין לִהְיוֹת יוֹצְאִין מִתַּחַת הַבַּיִת. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שָׁם מז, ג): "בְּצֵאת הָאִישׁ קָדִים וְקָו בְּיָדוֹ וַיָּמָד אֶלֶף בָּאַמָּה וַיַּעֲבִרֵנִי בַּמַּיִם מֵי אָפְסִים" - מִכָּאן שֶׁמַּתְּרִין לַעֲבֹר עַד בִּרְכַּיִם. "וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי בְּמַיִם מֵי מָתְנָיִם" - מִכָּאן שֶׁמַּתְּרִין לַעֲבֹר עַד מָתְנַיִם. מִכָּאן וָאֵילָךְ: "וַיָּמָד אֶלֶף נַחַל אֲשֶׁר לֹא אוּכַל לַעֲבֹר". דָּבָר אַחֵר: מֵי בִרְכַּיִם - שֶׁמִּתְבָּרְכִין וְהוֹלְכִין, יָכוֹל לֹא יַעַבְרֻנּוּ בָּרֶגֶל אֲבָל יַעַבְרֻנּוּ בְּסִיחוֹן? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כִּי גָאוּ הַמַּיִם מֵי שְׂחוּ", יָכוֹל לֹא יַעַבְרֻנּוּ בְּסָחוּ אֲבָל יַעַבְרֻנּוּ בְּסִפִינָה קְטַנָּה? תַּלְמוּד לוֹמַר: "כִּי גָאוּ הַמַּיִם מֵי שְׂחוּ" - מִלְּשׁוּט. יָכוֹל לֹא יַעַבְרֻנּוּ בְּסִפִינָה קְטַנָּה, אֲבָל יַעַבְרֻנּוּ בְּסִפִינָה גְּדוֹלָה? תַּלְמוּד לוֹמַר (יְשַׁעְיָה לג, כא): "בַּל תֵּלֵךְ בּוֹ אֳנִי שִׁיט". יָכוֹל לֹא יַעַבְרֻנּוּ בְּסִפִינָה גְּדוֹלָה אֲבָל יַעַבְרֻנּוּ בִּבוֹרְנִי גְּדוֹלָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְצִי אַדִּיר לֹא יַעַבְרֶנּוּ". וְאוֹמֵר (זְכַרְיָה יד, ח): "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מַיִם חַיִּים מִירוּשָׁלַיִם" וְגוֹ'. יָכוֹל יִתְעָרְבוּ בָּם מַעְיָנוֹת אֲחֵרִים? תַּלְמוּד לוֹמַר (זְכַרְיָה יג, א): "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מָקוֹר נִפְתָּח" וְגוֹ' - מָקוֹם אֶחָד - "לְחַטַּאת

תּוֹסֶפְתָּא

וּלְנַדָּה״. וּלְאָן הוֹלְכִין? לַיָּם הַגָּדוֹל, וּלְיַמָּה שֶׁל טְבֶרְיָא, וּלְיַמָּה שֶׁל סְדוֹם - כְּדֵי לְרַפְּאוֹת אֶת מֵימָן, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל מז, ח): **״וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה הַקַּדְמוֹנָה וְיָרְדוּ עַל הָעֲרָבָה וּבָאוּ הַיָּמָּה אֶל הַיָּמָּה״** וְגוֹ׳. **הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה הַקַּדְמוֹנָה** - זֶה יַמָּהּ שֶׁל סְדוֹם. **״וְיָרְדוּ עַל הָעֲרָבָה״** - זֶה יַמָּהּ שֶׁל טְבֶרְיָא. **וּבָאוּ הַיָּמָּה אֶל הַיָּמָּה הַמּוּצָאִים וְנִרְפָּאוּ הַמַּיִם** - זֶה הַיָּם הַגָּדוֹל. וְאוֹמֵר (יְחֶזְקֵאל מז, ט): ״[וְהָיָה] כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר יִשְׁרֹץ אֶל כָּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁם נַחֲלִים יִחְיֶה וְהָיָה הַדָּגָה רַבָּה מְאֹד כִּי בָאוּ שָׁמָּה הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיֵרָפְאוּ וָחַי כֹּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁמָּה הַנָּחַל״. וְאוֹמֵר (שָׁם, שָׁם יא): ״וְהָיָה וְעָמְדוּ עָלָיו דַּוְגִים״. וְאוֹמֵר: ״בְּצֹאתָו וּגְבָאָיו״ וְגוֹ׳. וְאוֹמֵר (שָׁם, שָׁם יא): ״וְעַל הַנַּחַל יַעֲלֶה עַל שְׂפָתוֹ״ וְגוֹ׳ - מְלַמֵּד שֶׁכָּל מֵימֵי בְרֵאשִׁית עֲתִידִין לְהִיוֹת יוֹצְאִין כְּמִפֵּי הַפֶּה הַזֶּה. וְכָךְ הָיְתָה הַבְּאֵר שֶׁהָיְתָה עִם יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר דּוֹמָה, לְסֶלַע מָלֵא נְקָבִים כִּכְבָרָה, מִפַּרְפֶּרֶת וְעוֹלָה כְּמִפֵּי הַפֶּה הַזֶּה, עוֹלָה עִמָּהֶן לָהָרִים וְיוֹרֶדֶת עִמָּהֶן לְגָאיוֹת, מָקוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל שׁוֹרִין - הוּא שׁוֹרָה כְּנֶגְדָּן, בְּמָקוֹם גְּבוֹהָה כְּנֶגֶד פִּתְחוֹ שֶׁל אֹהֶל מוֹעֵד, נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל בָּאִין וְסוֹבְבִין אוֹתָהּ בְּמַקְלוֹתֵיהֶן, וְאוֹמְרִים עָלֶיהָ אֶת הַשִּׁירָה (בַּמִּדְבָּר כא, יז): ״עֲלִי בְּאֵר עֲנוּ לָהּ, עָלִי בְּאֵר״. וְהַמַּיִם מְבַעְבְּעִין וְעוֹלִין כְּעַמּוּד לְמַעְלָה, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מוֹשֵׁךְ בְּמַקְלוֹ, אִישׁ לִשְׁבָטוֹ וְאִישׁ לְמִשְׁפַּחְתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כא, יח): ״בְּאֵר חָפָרוּהָ שָׂרִים״ וְגוֹ׳. וְגַם הִיא סוֹבֶבֶת אֶת כָּל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁקָה אֶת כָּל הַיִּשִׁימוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כא, כ): ״וְנִשְׁקָפָה עַל פְּנֵי הַיְשִׁימֹן״ וְהִיא נַעֲשֶׂה נְחָלִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים עח, כ): ״וּנְחָלִים יִשְׁטֹפוּ״. הֵן יוֹשְׁבִין בְּאִיסְפַּקְלָאוֹת, וּבָאִין זֶה אַצֶל זֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קה, מא): ״הָלְכוּ בְצִיּוֹת נָהָר״. הָעוֹלֶה דֶּרֶךְ יָמִין - עוֹלֶה דֶּרֶךְ יָמִין. הָעוֹלֶה דֶּרֶךְ שְׂמֹאל - עוֹלֶה דֶּרֶךְ שְׂמֹאל. כֵּן הָעַמּוּד שֶׁל מַיִם - מִתְמַצֵּין אֵלָיו וְהוּא נַעֲשֶׂית נַחַל גָּדוֹל, וְהוֹלְכִין לַיָּם הַגָּדוֹל, וּמְבִיאִין מֵהֶן כָּל חֶמְדַּת הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ב, ז): ״זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה ה׳ אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ לֹא חָסַרְתָּ דָּבָר״.

ד. שְׁנֵי סְפָלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ: אֶחָד שֶׁל מַיִם וְאֶחָד שֶׁל יַיִן, מִזְרְחִי שֶׁל יַיִן מַעֲרָבִי שֶׁל מַיִם, וְדֶרֶךְ הְרְגִילָה שֶׁל יַיִן לְמִזְרָחוֹ, עֵרָה שֶׁל מַיִם בְּתוֹךְ שֶׁל יַיִן, אוֹ שֶׁל יַיִן בְּתוֹךְ שֶׁל מַיִם - יָצָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁל סִיד הָיוּ, אֶלָּא שֶׁמִּשְׁחָרִין מִפְּנֵי הַיַּיִן, וּמְנַקְּבִין כְּמִין שְׁנֵי חוֹטְמִין דַּקִּין, שֶׁכָּהֶן יוֹרְדִין לַשִּׁיתִין וְנִבְלָעִין בְּתוֹכוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כח, ז): ״בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ״ - שֶׁעָשָׂה לוֹ מָקוֹם שֶׁיִּבָּלַע בְּקָדְשָׁה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שִׁיתִּין מְחוֹלָלִין וְיוֹרְדִין עַד הַתְּהוֹם, וְנִבְרְאוּ מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית, וַעֲלֵיהֶן כָּרָה דָּוִד שִׁשָּׁה עָשָׂר אֶלֶף אַמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה ה, א-ב): **אָשִׁירָה נָּא לִידִידִי שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ וְגוֹ׳, וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ** כוּ׳, **וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ** - זֶה הֵיכָל. **וְגַם חָצַב בּוֹ** - זֶה מִזְבֵּחַ. **וְגַם יָקֶב** - אֵלּוּ הַשִּׁיתִין. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: לוּל קָטָן הָיָה בֵּין כֶּבֶשׁ וְלַמִּזְבֵּחַ, בְּמַעֲרָבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ. אַחַת לְשִׁבְעִים שָׁנָה - פְּרָחֵי כְהוּנָּה יוֹרְדִין לְשָׁם וּמְלַקְּטִין מִשָּׁם יַיִן קָרוּשׁ, שְׁדוֹמָה לְעִגּוּלֵי דְּבֵלָה, וּבָאִין וְשׁוֹרְפִין אוֹתוֹ בְּקָדְשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כח, ז): ״בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַה׳״; כְּשֵׁם שֶׁנִּסּוּכוֹ בְּקָדְשָׁה - כָּךְ שְׂרֵפָתוֹ בְּקָדְשָׁה.

ה. מֵאֵימָתַי מְנַסְּכִין אוֹתָן עִם אֵיבְרֵי הַתָּמִיד? מֵעֲשָׂה בְּצָדוֹקִי אֶחָד שֶׁנִּסֵּךְ עַל גַּבֵּי רַגְלָיו, וּרְגָמוּהוּ כָּל הָעָם בְּאֶתְרוֹגֵיהֶן, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִפְגְּמָה קֶרֶן הַמִּזְבֵּחַ, וּבְטָלָה עֲבוֹדָה, וְהֵבִיאוּ בּוּל שֶׁל מֶלַח וּסְתָמוּהוּ, לֹא מִפְּנֵי שֶׁהִכְשִׁיר לַעֲבוֹדָה, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יֵרָאֶה מִזְבֵּחַ פָּגוּם, שֶׁכָּל מִזְבֵּחַ, שֶׁאֵין לוֹ, לֹא כֶבֶשׁ, וְלֹא יְסוֹד, וְלֹא רִבּוּעַ - פָּסוּל. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַסּוֹבֵב.

ו. נְסוּךְ הַמַּיִם - כָּל שִׁבְעָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שְׁמָנָה, אֶלָּא שֶׁרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּלוֹג הָיָה מְנַסֵּךְ כָּל שְׁמָנָה. וַחֲכָמִים

הַשָּׁלֵם

תוֹסֶפְתָּא

אוֹמְרִים: שְׁלֹשָׁה לוֹגִין. נִמְצָאתָ אוֹמֵר: הַמַּרְבֶּה בַּמַּיִם - מְמַעֵט בַּיָּמִים, וְהַמַּרְבֶּה בַּיָּמִים - מְמַעֵט בַּמַּיִם.

ז. מִי הֶחָג - חֲיָבִין עָלָיו הֵן: מִשּׁוּם לָן, יוֹצֵא וְטָמֵא. לְפִיכָךְ, אִם לָנוּ אוֹ שֶׁיָּצְאוּ, אוֹ שֶׁנִּטְמְאוּ - יוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. אֲבָל חָבִית וּצְלוֹחִית עַצְמָן - מוּעָלִין בָּהֶן, מִפְּנֵי שֶׁגּוּפָן הֶקְדֵּשׁ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה הָבִיאוּ עֹמֶר בְּפֶסַח? מִפְּנֵי שֶׁהַפֶּסַח זְמַן תְּבוּאָה הִיא. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: 'הַקְרִיבוּ לְפָנַי עֹמֶר בְּפֶסַח, כְּדֵי שֶׁתִּתְבָּרֵךְ לָכֶם תְּבוּאָה שֶׁבַּשָּׂדוֹת'. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה: 'הָבִיאוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בַּעֲצֶרֶת'? מִפְּנֵי שֶׁעֲצֶרֶת זְמַן פֵּרוֹת הָאִילָן הוּא. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: 'הַקְרִיבוּ לְפָנַי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בַּעֲצֶרֶת, כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרְכוּ לָכֶם פֵּרוֹת הָאִילָן'. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה: 'נַסְכוּ מַיִם לְפָנַי בְּחָג? כְּדֵי שֶׁיִּתְבָּרְכוּ לָכֶם גִּשְׁמֵי שָׁנָה'. וְאוֹמֵר (זְכַרְיָה יד, יז-יח): **וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפְּחוֹת הָאָרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ ה' צְבָאוֹת וְלֹא עֲלֵיהֶם יִהְיֶה הַגָּשֶׁם; וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָאָה וְלֹא עֲלֵיהֶם.**

מַסֶּכֶת סֻכָּה פֶּרֶק רְבִיעִי

א. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ נָשִׁים מִבְּפָנִים וַאֲנָשִׁים מִבַּחוּץ, וְהָיוּ בָּאִין לִידֵי קְלוּת רֹאשׁ, הִתְקִינוּ, שֶׁיִּהוּ נָשִׁים יוֹשְׁבוֹת מִבַּחוּץ וַאֲנָשִׁים מִבְּפָנִים, וְעָשׂוּ גְּזוּזְטְרָאוֹת בָּעֲזָרָה, כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ רוּחוֹת, וַעֲדַיִן הָיוּ בָּאִין לִידֵי קְלוּת רֹאשׁ, הִתְקִינוּ, שֶׁיִּהְיוּ נָשִׁים יוֹשְׁבוֹת מִלְמַעְלָה וַאֲנָשִׁים מִלְמַטָּה.

ב. חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה הָיוּ מְרַקְּדִין לְפָנֵיהֶם בַּאֲבוּקוֹת, וְהָיוּ אוֹמְרִים דִּבְרֵי תִּשְׁבָּחוֹת. מַה הָיוּ אוֹמְרִים? אַשְׁרֵי מִי שֶׁלֹּא חָטָא! וְכָל מִי שֶׁחָטָא - יִמְחֹל לוֹ. וַיֵּשׁ מֵהֶן שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים: אַשְׁרֵי יַלְדוּתֵנוּ שֶׁלֹּא בִּישְּׁתָה אֶת זִקְנוּתֵנוּ, אֵלּוּ חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה. וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים: אַשְׁרֵי זִקְנוּתֵנוּ שֶׁכִּפְּרָה עַל יַלְדוּתֵנוּ, אֵלּוּ בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה.

הַשָּׁלֵם

אֵלּוּ וְאֵלּוּ אוֹמְרִים: אַשְׁרֵי מִי שֶׁלֹּא חָטָא, וּמִי שֶׁחָטָא - יְשׁוּב וְיִמָּחֵל לוֹ. אָמְרוּ עָלָיו עַל הִלֵּל הַזָּקֵן, כְּשֶׁהָיָה שָׁמֵחַ בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, אָמַר כֵּן: אִם אֲנִי כָּאן - הַכֹּל כָּאן, וְאִם אֵין אֲנִי אֲנִי כָּאן - מִי כָּאן? הוּא הָיָה אוֹמֵר: לְמָקוֹם שֶׁאֲנִי אוֹהֵב - שָׁם רַגְלַי מוֹלִיכוֹת אוֹתִי, אִם תָּבוֹא לְבֵיתִי - אֲנִי אָבֹא אֶל בֵּיתְךָ. אִם אַתָּה לֹא תָבֹא אֶל בֵּיתִי - לֹא אָבוֹא אֶל בֵּיתְךָ. הִלֵּל הַזָּקֵן אוֹמֵר: לְמָקוֹם שֶׁלִּבִּי אוֹהֵב - לְשָׁם רַגְלַי מוֹלִיכוֹת אוֹתִי. אִם אַתָּה תָּבֹא לְבֵיתִי - אֲנִי אָבֹא לְבֵיתְךָ, אִם אַתָּה לֹא תָבֹא לְבֵיתִי - אֲנִי לֹא אָבֹא לְבֵיתְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כ, כא): "בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ".

ג. אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, כְּשֶׁהָיָה שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, הָיָה נוֹטֵל שְׁמוֹנָה אֲבוּקוֹת שֶׁל אוּר, וְזוֹרֵק אוֹתָן, וְאֵין נוֹגְעוֹת זוֹ בְּזוֹ, וּכְשֶׁהוּא מִשְׁתַּחֲוֶה, נוֹעֵץ שְׁנֵי גּוּדָלָיו בָּאָרֶץ, וְשׁוֹחֶה וְנוֹשֵׁק אֶת הָרִצְפָּה וְזוֹקֵף, וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת כֵּן. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא בֶּן חֲנַנְיָא: כְּשֶׁהָיִינוּ שְׂמֵחִים בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה - לֹא רָאִינוּ שֵׁנָה בְּעֵינֵינוּ, כֵּיצַד? שָׁעָה רִאשׁוֹנָה, תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר, מִשָּׁם לִתְפִלָּה, מִשָּׁם לְקָרְבָּן מוּסָף, מִשָּׁם לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, מִשָּׁם לַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, מִשָּׁם לִתְפִלַּת הַמִּנְחָה, מִשָּׁם לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, מִכָּאן וָאֵילָךְ לְשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה.

ד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל מִי שֶׁלֹּא רָאָה דִּיּוּפְלוֹסְטִין[2] שֶׁל אֲלֶכְסַנְדְּרִיָּא שֶׁל מִצְרַיִם - לֹא רָאָה כְּבוֹדָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ: כְּמִין בָּסִילְקִין[3] גְּדוֹלָה הָיָה, סָטְיוּ לְפָנִים מִסָּטְיוּ, פְּעָמִים שֶׁהָיָה בָּהּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא עַל שִׁשִּׁים רִבּוֹא, כְּפָלַיִם כְּיוֹצְאֵי מִצְרַיִם. וְהָיוּ בָהּ קָתֶדְרָאוֹת שֶׁל זָהָב, כְּנֶגֶד שִׁבְעִים וְאֶחָד זְקֵנִים שֶׁל סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה, כָּל אַחַת וְאַחַת אֵינָהּ פְּחוּתָה מֵעֶשְׂרִים וְאֶחָד רִבּוֹא כִּכְּרֵי

[2] אוּלָם וְאַכְסַדְרָה כְּפוּלָה.

[3] פִּלְטְרִין.

תּוֹסֶפְתָּא

זָהָב, וּבְמָה שֶׁל עֵץ בְּאֶמְצָעוּתָהּ, וְחַזָּן הַכְּנֶסֶת עוֹמֵד עָלֶיהָ, וְהַסּוֹדְרִין בְּיָדוֹ, וְכִינָּן שֶׁהִגִּיעַ לַעֲנוֹת "אָמֵן", הִלָּה מֵניף בְּסוּדָר, וְכָל הָעָם עוֹנִים "אָמֵן". וְלֹא הָיוּ יוֹשְׁבִין מְעֹרְבִין, אֶלָּא זַהֲבִים בִּפְנֵי עַצְמָן, וְכַסָּפִים בִּפְנֵי עַצְמָן, וְנַפָּחִים בִּפְנֵי עַצְמָן, טַרְסִיִּים בִּפְנֵי עַצְמָן, וְגַרְדִיִּים בִּפְנֵי עַצְמָן, וּכְשֶׁעָנִי נִכְנַס לְשָׁם - הָיָה מַכִּיר בַּעֲלֵי אֻמָּנוּתוֹ וְנִפְנָה לְשָׁם, וּמְשָׁם פַּרְנָסָתוֹ וּפַרְנָסַת אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ.

ה. וּלְוִים בְּכִנּוֹרוֹת, וּנְבָלִים וְכָל כְּלֵי שִׁיר, מֵהֶן אוֹמְרִים (תְּהִלִּים קלד, א): "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ" וְגוֹ'. וּמֵהֶן הָיָה שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם, שָׁם ב): "שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ" וְגוֹ'. וּכְשֶׁנִּפְטָרִין זֶה מִזֶּה, הָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם, שָׁם ג): "יְבָרֶכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וְגוֹ', וּרְאֵה בָנִים" וְגוֹ'. שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת בְּיָדָם, קָרָא הַגֶּבֶר, תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ, הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמַּיִם, תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין פָּחוֹת מִשָּׁבַע, וְלֹא יוֹתֵר עַל עֲשָׂרָה. שָׁלֹשׁ לִפְתִיחַת שְׁעָרִים. הָאוֹמֵר עַל פְּתִיחָתָן - אֵינוֹ אוֹמֵר עַל נְעִילָתָן. הָאוֹמֵר עַל נְעִילָתָן - אֵינוֹ אוֹמֵר עַל פְּתִיחָתָן. שָׁלֹשׁ לַמַּעֲלָה הָעֲשִׂירִית. הָאוֹמֵר לַמַּעֲלָה עֲשִׂירִית - אֵינוֹ אוֹמֵר עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, הָאוֹמֵר עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ - אֵינוֹ אוֹמֵר לַמַּעֲלָה עֲשִׂירִית.

ו. שָׁלֹשׁ לְהַבְטִיל אֶת הָעָם מִן הַמְּלָאכָה, כֵּיצַד? חַזַּן הַכְּנֶסֶת נוֹטֵל חֲצוֹצְרוֹת, וְעוֹלֶה לְרֹאשׁ הַגַּג גְּבוֹהַּ שֶׁבָּעִיר, נָטַל לִקְרוֹת, מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ תַּבְשִׁיל מֵעַל גַּבֵּי הַכִּירָה, וְטוֹמְנִין לוֹ מֵיחַם, וּמַדְלִיקִין לוֹ אֶת הַנֵּר, גָּמַר מִלְּקְרוֹת, אֲפִלּוּ מֵיחַם בְּיָדוֹ - אֵין טוֹמְנוֹ, אֶלָּא מַנִּיחוֹ עַל הָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי חֲנִינָא: שָׁמַעְתִּי, שֶׁאִם בָּא לְהַדְלִיק אַחַר שֵׁשׁ תְּקִיעוֹת - מַדְלִיק, שֶׁהֲרֵי נָתְנוּ חֲכָמִים שִׁעוּר לְחַזַּן בֵּית הַכְּנֶסֶת לְהוֹלִיךְ שׁוֹפָרוֹ לְבֵיתוֹ. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, נָתַתָּ דְּבָרֶיךָ לְשִׁעוּרִין! אֶלָּא מָקוֹם צָנוּעַ יֵשׁ לוֹ לְחַזַּן בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּרֹאשׁ הַגָּג, שֶׁשָּׁם מְנִיחַ שׁוֹפָרוֹ, לְפִי שֶׁאֵין מְטַלְטְלִין לֹא אֶת הַשּׁוֹפָרוֹת וְלֹא אֶת הַחֲצוֹצְרוֹת.

ח. יוֹם-טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת - תּוֹקְעִין וְלֹא מַבְדִּילִין, מוֹצָאֵי שַׁבָּת - מַבְדִּילִין וְלֹא תוֹקְעִין, יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת - לֹא הָיוּ תוֹקְעִין. וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת - לֹא הָיוּ מַבְדִּילִין, כֵּיצַד תּוֹקְעִין? תּוֹקֵעַ פְּשׁוּטָה וְאַיְנוֹ מֵרִיעַ, הֶחֱלִיל דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בִּתְחִלָּתוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַף יוֹם-טוֹב אֵינוֹ דּוֹחֶה.

ט. כָּל הַמִּשְׁמָרוֹת שׁוֹנוֹת וּמִשְׁלִשׁוֹת בְּפָרִים, חוּץ מִשְּׁתַּיִם אַחֲרוֹנוֹת, שֶׁשּׁוֹנוֹת וְלֹא מְשִׁלְּשׁוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פַּרְטָא וְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמְרוּ: לֹא הָיָה פַּיִס לְחֶלְבֵי שָׁעִיר, אֶלָּא מִי שֶׁמַּעֲלֶה אַבְרֵי הַכֶּבֶשׂ הוּא מַעֲלֶה אֶת חֶלְבֵי שָׂעִיר. אַבָּא יוֹסֵי בֶּן חָנָן אוֹמֵר: לֹא הָיָה פַּיִס אֶלָּא לִרְאשֵׁי מִשְׁמָרוֹת, וּשְׁאָר כָּל מִשְׁמָרוֹת חוֹזְרוֹת חֲלִילָה. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: לֹא הָיָה פַּיִס אֶלָּא לְיוֹם-טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג בִּלְבַד, וּשְׁאָר כָּל יְמֵי הֶחָג חוֹזְרוֹת חֲלִילָה. כֵּיצַד מְפִיסִין? נִכְנָסִין לִלְשְׁכַּת הַגָּזִית, וּכְמִין בְּסִילְקֵי גְּדוֹלָה הָיְתָה, פַּיִס בְּמִזְרָחָהּ, וְזָקֵן יוֹשֵׁב בְּמַעֲרָבָהּ, וְהַכֹּהֲנִים מוּקָפִין וְעוֹמְדִין כְּמִין כּוֹלְיָאר, וְהַמְמֻנֶּה בָּא וְנוֹטֵל מִצְנָפָת מֵרֹאשׁוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, וְיוֹדְעִין שֶׁמִּמֶּנּוּ פַּיִס מַתְחִיל. וְלֹא הָיוּ

הַשָּׁלֵם

ז. שָׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל, כֵּיצַד? חַזַּן הַכְּנֶסֶת נוֹטֵל חֲצוֹצְרוֹת, וְעוֹלֶה לְרֹאשׁ הַגַּג גְּבוֹהַּ שֶׁבָּעִיר, נָטַל לִקְרוֹת, מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ תַּבְשִׁיל מֵעַל גַּבֵּי הַכִּירָה, וְטוֹמְנִין לוֹ מֵיחַם, וּמַדְלִיקִין לוֹ אֶת הַנֵּר, גָּמַר מִלְּקְרוֹת, אֲפִלּוּ מֵיחַם בְּיָדוֹ - אֵין טוֹמְנוֹ, אֶלָּא מַנִּיחוֹ עַל הָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי חֲנִינָא: שָׁמַעְתִּי, שֶׁאִם בָּא לְהַדְלִיק אַחַר שֵׁשׁ תְּקִיעוֹת - מַדְלִיק, שֶׁהֲרֵי נָתְנוּ חֲכָמִים שִׁעוּר לְחַזַּן בֵּית הַכְּנֶסֶת לְהוֹלִיךְ שׁוֹפָרוֹ לְבֵיתוֹ. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, נָתַתָּ דְּבָרֶיךָ לְשִׁעוּרִין! אֶלָּא מָקוֹם צָנוּעַ יֵשׁ לוֹ לְחַזַּן בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּרֹאשׁ הַגָּג, שֶׁשָּׁם מְנִיחַ שׁוֹפָרוֹ, לְפִי שֶׁאֵין מְטַלְטְלִין לֹא אֶת הַשּׁוֹפָרוֹת וְלֹא אֶת הַחֲצוֹצְרוֹת.

ח. יוֹם-טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת - תּוֹקְעִין וְלֹא מַבְדִּילִין, מוֹצָאֵי שַׁבָּת - מַבְדִּילִין וְלֹא תוֹקְעִין, יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת - לֹא הָיוּ תוֹקְעִין. וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת - לֹא הָיוּ מַבְדִּילִין, כֵּיצַד תּוֹקְעִין? תּוֹקֵעַ פְּשׁוּטָה וְאַיְנוֹ מֵרִיעַ, הֶחֱלִיל דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בִּתְחִלָּתוֹ; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַף יוֹם-טוֹב אֵינוֹ דּוֹחֶה.

ט. כָּל הַמִּשְׁמָרוֹת שׁוֹנוֹת וּמִשְׁלִשׁוֹת בְּפָרִים, חוּץ מִשְּׁתַּיִם אַחֲרוֹנוֹת, שֶׁשּׁוֹנוֹת וְלֹא מְשִׁלְּשׁוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פַּרְטָא וְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמְרוּ: לֹא הָיָה פַּיִס לְחֶלְבֵי שָׁעִיר, אֶלָּא מִי שֶׁמַּעֲלֶה אַבְרֵי הַכֶּבֶשׂ הוּא מַעֲלֶה אֶת חֶלְבֵי שָׁעִיר. אַבָּא יוֹסֵי בֶּן חָנָן אוֹמֵר: לֹא הָיָה פַּיִס אֶלָּא לִרְאשֵׁי מִשְׁמָרוֹת, וּשְׁאָר כָּל מִשְׁמָרוֹת חוֹזְרוֹת חֲלִילָה. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: לֹא הָיָה פַּיִס אֶלָּא לְיוֹם-טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג בִּלְבַד, וּשְׁאָר כָּל יְמֵי הֶחָג חוֹזְרוֹת חֲלִילָה. כֵּיצַד מְפִיסִין? נִכְנָסִין לִלְשְׁכַּת הַגָּזִית, וּכְמִין בְּסִילְקֵי גְּדוֹלָה הָיְתָה, פַּיִס בְּמִזְרָחָהּ, וְזָקֵן יוֹשֵׁב בְּמַעֲרָבָהּ, וְהַכֹּהֲנִים מוּקָפִין וְעוֹמְדִין כְּמִין כּוֹלְיָאר, וְהַמְמֻנֶּה בָּא וְנוֹטֵל מִצְנָפָת מֵרֹאשׁוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, וְיוֹדְעִין שֶׁמִּמֶּנּוּ פַּיִס מַתְחִיל. וְלֹא הָיוּ

תּוֹסֶפְתָּא

מוֹצִיאִין שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם, אֲלָא אֶחָד אֶחָד בִּלְבַד, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּבְרִיא, אֲבָל בְּחוֹלֶה, אֲפִלּוּ שְׁנַיִם מוֹצִיאִין, וְהַיְחִידִים מוֹצִיאִין שְׁתַּיִם, וְאֵין מוֹנִין לָהֶן אֶלָּא אַחַת.

י. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה פַּיִס לַמַּחֲתָה אֶלָּא כֹּהֵן שֶׁזָּכָה בַּקְּטֹרֶת אוֹמֵר לָזֶה שֶׁעָמוֹ: זְכֵה עִמִּי בַּמַּחֲתָה. יוֹם-טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל חָג: פַּיִס לְעַצְמוֹ, זְמַן לְעַצְמוֹ, רֶגֶל לְעַצְמוֹ, קָרְבָּן לְעַצְמוֹ, שִׁיר לְעַצְמוֹ, בְּרָכָה לְעַצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים-א ח, סו): "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת הָעָם וַיְבָרְכוּ אֶת הַמֶּלֶךְ", יָכוֹל לֹא הָיוּ טְעוּנִין לִינָה? תַּלְמוּד לוֹמַר (דִּבְרֵי הַיָּמִים-ב ז, י): **"וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי שִׁלַּח אֶת הָעָם לְאָהֳלֵיהֶם"**. הָא כֵּיצַד? נִפְטְרוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְהִשְׁכִּימוּ וְהָלְכוּ לָהֶם.

יא. הַתְּמִידִין, וְהַנְּדָרִים, וְהַנְּדָבוֹת, וְהַבְּכוֹרוֹת, וְהַמַּעֲשְׂרוֹת, וּמוּסְפֵי שַׁבָּת, חַטָּאת הַצִּבּוּר, וְעוֹלוֹתֵיהֶן, וְעוֹלוֹת חוֹבָה שֶׁל יָחִיד - עֲבוּדָתָן וַאֲכִילָתָן בְּמִשְׁמַר הַקָּבוּעַ. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם - עֲבוּדָתָן וַאֲכִילָתָן בְּכָל הַמִּשְׁמָרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בָּאִין חוֹבַת הָרֶגֶל. לֶחֶם הַפָּנִים - עֲבוּדָתָן בְּמִשְׁמַר הַקָּבוּעַ, וַאֲכִילָתוֹ בְּכָל הַמִּשְׁמָרוֹת. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹתֵן חֲצִי חַלָּה לְכָל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר, וְהֵן מְתְחַלְּקִין בֵּינֵיהֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמְחַלֵּק עוֹמֵד עַל הָרִבְדָּ שֶׁבְּאוּלָם, מַפְרִישׁ וּמַנִּיחַ, מַפְרִישׁ וּמַנִּיחַ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד בָּא וְנוֹטֵל חֶלְקוֹ, וּלְבַעֲלֵי מוּמִין שֶׁבַּכְּהוּנָּה - מוֹצִיאִין לָהֶם חֶלְקָם בַּחוּץ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְהִכָּנֵס בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ.

יב. מִשְׁמָר הַיּוֹצֵא - מַקְרִיב תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר וּמוּסְפִין, הַנִּכְנָס -מַקְרִיב תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם. וּבְזִיכִין - אַרְבָּעָה כֹּהֲנִים הָיוּ נִכְנָסִים, שְׁנַיִם מִמִּשְׁמָר זוֹ וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁמָר זוֹ. וְלֶחֶם הַפָּנִים - מִפְּנֵי מָה מִשְׁמָר הַנִּכְנָס חוֹלֵק בְּצַפּוּן? מִפְּנֵי שֶׁקָּרוֹב לַעֲבוֹדָה! עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע טְבָעוֹת הָיוּ שָׁם, כְּנֶגֶד עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת כְּהוּנָה, עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע חֲלוֹנוֹת הָיוּ שָׁם כְּנֶגֶד עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת כְּהוּנָה.

הַשָּׁלֵם

יג. בִּלְגָּה - לְעוֹלָם חוֹלֶקֶת בַּדָּרוֹם וְטַבַּעְתָּהּ קְבוּעָה, וְחַלּוֹנָהּ סְתוּמָה, מִפְּנֵי מְרִיָם בַּת בִּלְגָּה, שֶׁהֶמִירָה דָּתָהּ וְנִשֵּׂאת לְסַרְדִּיוֹט - אֶחָד מִמַּלְכֵי נָכְרִים, וּכְשֶׁנִּכְנְסוּ נָכְרִים לַהֵיכָל, הָיְתָה מְבַעֶטֶת עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְאוֹמֶרֶת: לוֹקִיס! לוֹקִיס! אַתָּה הֶחְרַבְתָּ מָמוֹנָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: מִשְׁמַרְתּוֹ שׁוֹהֶה לָבוֹא, וְנִכְנָס יִשֵּׁבֶב אֶחָיו עִמּוֹ, וְשִׁמֵּשׁ תַּחְתָּיו, אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁכְנֵי רָעִים לֹא נִשְׁתַּכְּרוּ, שִׁכְנֵי בִּלְגָּה נִשְׁתַּכְּרוּ! וְהִלְכָךְ, לְעוֹלָם חוֹלֶקֶת בַּדָּרוֹם וְיִשֵּׁבֶב אַחֶרְיו בַּצָּפוֹן.

מַסֶּכֶת יוֹם-טוֹב (בֵּיצָה) פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם-טוֹב, אֲחֵרִים אוֹמְרִים מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: תֹּאכַל הִיא וְאִמָּהּ. נוֹלְדָה בְּשַׁבָּת - תֹּאכַל בְּיוֹם-טוֹב, נוֹלְדָה בְּיוֹם-טוֹב - תֹּאכַל בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדַיִן הִיא מַחֲלֹקֶת, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: תֹּאכַל, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: לֹא תֹאכַל. כְּשֵׁם שֶׁאָסוּרָה לֶאֱכֹל - כָּךְ אָסוּרָה לְטַלְטֵל, וּפְקֵפָה אֲסוּרָה. וּכְשֵׁם שֶׁפְּקֵפָה אֲסוּרָה - כָּךְ כָּל סָפֵק מוּכָן אָסוּר. נִתְעָרְבוּ בְּמֵאָה - כֻּלָּן אֲסוּרוֹת. אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם-טוֹב - מֻתָּר. עֵגֶל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם-טוֹב - מֻתָּר. זֶה מוּכָן אַגַּב אִמּוֹ, וְזֶה מַתִּיר עַצְמוֹ בִּקְדֵרָה. אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם-טוֹב - מֻתָּר לְשַׁחֲטוֹ בְּיוֹם-טוֹב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַתִּיר אֶת עַצְמוֹ.

ב. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתַּרְנְגֹלֶת, וּמָצָא בָהּ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת - הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת לְאָכְלָן בְּיוֹם-טוֹב. בֵּיצָה שֶׁיָּצְאָה רֻבָּהּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מֻתֶּרֶת לְאָכְלָהּ בְּיוֹם-טוֹב. נוֹלְדָה בְּשַׁבָּת - תֹּאכַל בְּיוֹם-טוֹב, בְּיוֹם-טוֹב - תֹּאכַל בַּשַּׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדַיִן מַחֲלֹקֶת בִּמְקוֹמָהּ, כְּשֵׁם שֶׁאָסוּרָה לֶאֱכֹל - כָּךְ אָסוּרָה לְטַלְטֵל, כְּשֵׁם שֶׁפְּקֵפָה אָסוּר - כָּךְ סָפֵק מוּכָן אָסוּר, נִתְעָרְבָה בְּמֵאָה - כֻּלָּם אֲסוּרוֹת.

תּוֹסֶפְתָּא

ג. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שְׁאוֹר בִּכְזַיִת וְחֹמֶץ בְּכַכּוֹתֶבֶת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: זֶה וָזֶה בִּכְזַיִת. אֵיזֶהוּ שְׁאוֹר? הַמְחַמֵּץ אֶת אֲחֵרִים. אֵיזֶהוּ חָמֵץ? הַמִּתְחַמֵּץ מֵאֲחֵרִים. מֵאֵימָתַי קָרוּי שְׁאוֹר? מִשֶּׁיִּפְסֹל מֵאֲכִילַת כֶּלֶב. אֶפֶר שֶׁהִסִּיקוּ בְּיוֹם-טוֹב - אֵין מְכַסִּין בּוֹ בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. הָיָה לוֹ עָפָר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְהָטִיחַ בּוֹ גַּגּוֹ, סִיד לָסוּד בּוֹ בֵּיתוֹ - אֵין מְכַסִּין בּוֹ.

ד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כּוֹי אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק, וְאִם שְׁחָטוֹ - אֵין מְכַסִּין אֶת דָּמוֹ, מִקֶּל וָחֹמֶר מִמִּילָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וּמַה מִּילָה שֶׁוָּדָאָה דּוֹחָה שַׁבָּת, אֵין סְפֵקָהּ דּוֹחֶה אֶת יוֹם-טוֹב, כְּסוּי הַדָּם שֶׁאֵין סְפֵקָהּ דּוֹחֶה שַׁבָּת - אֵינוֹ דִּין שֶׁאֵין סְפֵקָהּ דּוֹחֶה אֶת יוֹם-טוֹב? אָמְרוּ לוֹ: תְּקִיעַת שׁוֹפָר שֶׁבַּגְּבוּלִין תּוֹכִיחַ! שֶׁאֵין וַדָּאָהּ דּוֹחָה שַׁבָּת, אֶפְלוּ הָכִי סְפֵקָן דּוֹחֶה אֶת יוֹם-טוֹב, הֵן יוֹכִיחוּ לְכְסוּי הַדָּם, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין וַדָּאוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת - שֶׁיְּהֵא סְפֵקוֹ דּוֹחֶה אֶת יוֹם-טוֹב. הֵשִׁיב רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר בְּרַבִּי תְּשׁוּבָה: מַה לְּמִילָה, שֶׁכֵּן אֵינָהּ נוֹהֶגֶת בְּלֵילֵי יָמִים טוֹבִים, תֹּאמַר בְּכְסוּי שֶׁנּוֹהֵג בְּלֵילֵי יוֹם-טוֹב? אָמַר רַבִּי אַבָּא: זֶה אֶחָד מִן הַדְּבָרִים שֶׁאָמַר רַבִּי חִיָּא - אֵין לִי עֲלֵיהֶם תְּשׁוּבָה, וְהֵשִׁיב רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר בְּרַבִּי תְּשׁוּבָה.

ה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל שֶׁמּוֹלִיכִין אֶת הַסֶּלַע מְשׁוּבָּךְ לְשׁוּבָךְ, לֹא נֶחְלְקוּ, אֶלָּא לְהַחֲזִיר, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מַחֲזִירִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אַף מַחֲזִירִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עֻזָּיָה אוֹמֵר: מְטַלְטְלִין אֶת הַסֶּלַע. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּסֶלַע שֶׁל שׁוּבָךְ, אֲבָל בְּסֶלַע שֶׁל עֲלִיָּה - דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר לְטַלְטֵל, אֶפְלוּ בָּעֲלִיָּה. רַבִּי דּוֹסָא אוֹמֵר: מַטֶּה מְחַלּוֹן לְחַלּוֹן. אֲחֵרִים אוֹמְרִים מִשּׁוּם רַבִּי דּוֹסָא: אַף מְדַדִּין בּוֹ.

הַשָּׁלֵם

ו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יְטוֹל אָדָם גּוֹזָל עַד שֶׁיְּקַשֵּׁר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: עַד שֶׁיְּנַעְנֵעַ, וְהַמְקַשְּׁרִין וְהַמְנוֹעֲנְעִין, בַּבּוּרוֹת וּבַבָּתִּים וּבַשִּׁיחִין וּבַמְּעָרוֹת - מְתֻרִין. וּבָאֵילָנוֹת - אֲסוּרִים, מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלֹשׁ. וְהַמְקַשְּׁרִין וְהַמְנוֹעֲנְעִין, בְּכָל מָקוֹם - אֲסוּרִין מִשּׁוּם גְּזֵל.

ז. זִמֵּן בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמָצָא לְפָנֶיהָ - אֲסוּרִין. עַל פֻּתְחָהּ - מְתֻרִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, עַל שֶׁהִזְמִינָן בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמָצָא לְפָנֶיהָ הַקֵּן שֶׁהֵן אֲסוּרִין. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּיוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּה, וְצִפֳּרִים שֶׁקִּנְּנוּ בַּטְּפִיחִים וּבִבְירָה, אֲבָל אַוְזִין, וְתַרְנְגוֹלִין, וְיוֹנֵי הָרְדְּסִיאוֹת, וְחַיָּה שֶׁקִּנְּנָה בְּפַרְדֵּס - מְתֻרִין וְאֵין צְרִיכִין זְמוּן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בִּרְשׁוּת אָדָם. וְצִפּוֹר דְּרוֹר - צְרִיכָה לְקֶשֶׁר בִּכְנָפֶיהָ שֶׁלֹּא תַחֲלִיף בְּאַמָּה. וְשָׁוִים, שֶׁאִם קָצַב עָלָיו בָּשָׂר - שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלוֹ. וְשָׁוִין, שֶׁאֵין מוֹלְחִין עָלָיו בָּשָׂר בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל מוֹלְחִין עָלָיו בָּשָׂר לְצָלִי. וְחַיָּה שֶׁקִּנְּנָה בַּפַּרְדֵּס - צְרִיכָה זְמוּן, מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ בִּרְשׁוּת אָדָם.

ח. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, שֶׁמְּסַלְּקִין אֶת הַתְּרִיסִין בְּיוֹם-טוֹב. לֹא נֶחְלְקוּ, אֶלָּא לְהַחְזִיר, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מַחֲזִירִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מַחֲזִירִין; בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶם צִיר, אֲבָל אֵין לָהֶם צִיר, דִּבְרֵי הַכֹּל: מֻתָּר. דֶּלֶת שֶׁיֵּשׁ לָהּ צִיר - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִים בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בַּשַּׁבָּת.

ט אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, שֶׁמּוֹלִיכִין כֵּלִים מְלֵאִים לְצָרְךָ, וְרֵיקָנִין לְמַלְאוֹתָן, עַל מָה נֶחְלְקוּ? עַל רֵיקָנִים שֶׁלֹּא לְצָרְךָ, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹסְרִין, וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. יוֹצֵא אָדָם בְּמַפְתֵּחַ שֶׁבְּאֶצְבָּעוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. דֶּלֶת שֶׁיֵּשׁ לָהּ צִיר - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהּ בְּשַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב.

תּוֹסֶפְתָּא

נִשְׁבַּר צִירָהּ - אֵין פּוֹתְחִין וְאֵין נוֹעֲלִין בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בַּשַּׁבָּת.

י. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, עַל מַתָּנוֹת שֶׁמּוֹלִיכִין כְּשֶׁהוּרְמוּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב עִם הַמַּתָּנוֹת שֶׁהוּרְמוּ בְּיוֹם-טוֹב מֵהֵיוֹם. עַל מַה נֶּחְלְקוּ? לְהוֹלִיכָם בִּפְנֵי עַצְמָן, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין. וְכָךְ הָיוּ בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: חַלָּה וּמַתָּנוֹת מַתָּנָה לַכֹּהֵן, וְתִרוּמָה מַתָּנָה לַכֹּהֵן, כֹּשֶׁם שֶׁאֵין מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה - כָּךְ אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַמַּתָּנוֹת. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הִלֵּל: לֹא! אִם אָמַרְתֶּם בִּתְרוּמָה שֶׁאֵינוֹ זַכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ, תֹּאמְרוּ בַּמַּתָּנוֹת שֶׁזַּכַּאי בַּהֲרָמָתָן? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמַּתָּנוֹת שֶׁמּוֹלִיכִין, לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא עַל הַתְּרוּמָה, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין. וְכָךְ הָיוּ בֵּית הִלֵּל דָּנִין: חַלָּה וּמַתָּנוֹת מַתָּנָה לַכֹּהֵן, וְהַתְּרוּמָה מַתָּנָה לַכֹּהֵן, כְּשֵׁם שֶׁמּוֹלִיכִין אֶת הַמַּתָּנוֹת - כָּךְ מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה, אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי: לֹא! אִם אֲמַרְתֶּם בַּמַּתָּנוֹת שֶׁזַּכַּאי אֲנִי בַּהֲרָמָתָן, תֹּאמְרוּ בַּתְּרוּמָה שֶׁאֵינוֹ זַכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ? אֲחֵרִים אוֹמְרִים: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַתְּרוּמָה שֶׁאֵין מוֹלִיכִין, לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא עַל הַמַּתָּנוֹת, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין.

יא. הַלָּשׁ עִסָּה בְּיוֹם-טוֹב, בֵּין טְמֵאָה בֵּין טְהוֹרָה - מָתֹר לְטַלְטְלָהּ, וּמָתֹר לְהַפְרִישׁ מִמֶּנָּהּ חַלָּה. לָשָׁהּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְשָׁכַח וְלֹא הִפְרִישׁ מִמֶּנָּהּ חַלָּה - אָסוּר לְטַלְטְלָהּ, וְאָסוּר לְהַפְרִישׁ מִמֶּנָּהּ חַלָּה.

יב. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, שֶׁהַתַּבְלִין נִדּוֹכִין בְּמִדּוֹךְ שֶׁל עֵץ וּמֶלַח עִמָּהֶן, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל הַמֶּלַח בִּפְנֵי עַצְמוֹ, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: בְּפַךְ וּבְעֵץ פָּרוּר לְצָלִי, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: לְכָל דָּבָר. וְהַפִּלְפְּלִין - הֲרֵי הֵן כְּתַבְלִין. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין תַּבְלִין וּמְדוֹךְ אַצָּל מְדוֹכָה, וְלֹא מְדוֹכָה אַצְלָן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֵצֶל זֶה, וְזֶה אֵצֶל זֶה, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין.

הַשָּׁלֵם

יג. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין סַכִּין וְטַבָּח אֵצֶל בְּהֵמָה, וְלֹא בְּהֵמָה אֲצְלוֹ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֵצֶל זֶה, וְזֶה אֵצֶל זֶה וְאֵין חוֹשְׁשִׁין. אֵין עוֹשִׁין טִיסְנִי[4], וְאֵין כּוֹתְשִׁין בְּמַכְתֶּשֶׁת בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין כּוֹתְשִׁין אֶת הַמֶּלַח בְּמִדּוֹךְ שֶׁל עֵץ, אֲבָל מְרַסֵּק הוּא בְּיָד שֶׁל סַכִּין, וּבְעֵץ הַפָּרוּר, וְאֵין חוֹשְׁשׁ. אֵין מְרַסְּקִין דְּבֵלָה וּגְרוֹגָרוֹת וְחָרוּבִין לִפְנֵי הַזְּקֵנִים בַּשַּׁבָּת, אֲבָל מְרַסֵּק הוּא בְּיָד שֶׁל סַכִּין וּבְעֵץ הַפָּרוּר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הַמּוֹלֵל מְלִילוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת - מְנַפֵּחַ מִיָּד לְיָד וְאוֹכֵל, אֲבָל לֹא בַּקֹּנוֹן וּבַתַּמְחוּי. הַמּוֹלֵל מְלִילוֹת מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - לְמָחָר מְנַפֵּחַ עַל יַד עַל יַד וְאוֹכֵל, אֲפִלּוּ בַּקֹּנוֹן, אֲפִלּוּ בַּתַּמְחוּי, אֲבָל לֹא בַּטַּבְלָא וְלֹא בַּנָּפָה וְלֹא בַּבְּרָה כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשֶׂה בַּחוּל. הַמּוֹלֵל מְלִילוֹת בַּשַּׁבָּת - מְנַפֵּחַ עַל יָד עַל יָד וְאוֹכֵל, אֲבָל לֹא בַּקֹּנוֹן וְלֹא בַּתַּמְחוּי.

יד. הַבּוֹרֵר קִטְנִית בְּיוֹם-טוֹב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אִם הָיוּ צְרוּרוֹת מְרַבִּין עַל הָאוֹכְלִין - בּוֹרֵר אֶת הָאוֹכְלִין, וּמַנִּיחַ אֶת הַפְּסֹלֶת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: בּוֹרֵר אֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, שֶׁהַתַּבְלִין נִדּוֹכִין כְּדַרְכָּן וְמֶלַח עִמָּהֶם בְּמִדּוֹךְ שֶׁל עֵץ, לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא לְדוֹכָן בִּפְנֵי עַצְמָן, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מֶלַח בַּפַּךְ וּבְעֵץ הַפָּרוּר לְצָלִי אֲבָל לֹא לְקֻדָּרָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: לְכָל דָּבָר. וְהַפִּלְפְּלִין - הֲרֵי הֵן כְּתַבְלִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק: שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ מְבִיאִין דְּלִי מָלֵא עֲדָשִׁים, וְהָיוּ

---

[4] הֵינוּ שֶׁכּוֹתֵשׁ אֶת הַחִטָּה עַד שֶׁנֶּחְלֶקֶת לְאַרְבָּעָה, וּלְפִי שֶׁכְּתִישָׁה זוֹ הִיא טַרַח גָּדוֹל – אֵין עוֹשִׂים אוֹתָהּ בְּיוֹם–טוֹב אֲפִלּוּ בְּמַכְתֶּשֶׁת קְטַנָּה.

תּוֹסֶפְתָּא

נִצּוֹפִין עָלָיו מַיִם, וְנִמְצָא אֹכֶל מִלְמַטָּה וּפִסְלַת מִלְמַעְלָה. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בַּשָּׁחַר וְאוֹסֵר בַּלָּבָן, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ בֵּיצַת הַגִּיר[5]. רַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר בַּשָּׁחַר, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לְצַחְצְחוֹ.

טו. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מוֹלִיכִין מִנְעָל שָׁחוֹר וְלֹא מִנְעָל לָבָן, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ אוּמָן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מְשַׁלְחִין חִטִּין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַאֲכַל עֲסִיסִיּוֹת. פּוֹל, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַאֲכָל לְדֵיוֹת. שְׁעוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִן לַבְּהֵמָה. אֵין עוֹשִׂין טִיסְנִי, וְאֵין כּוֹתְשִׁין בַּמַּכְתֶּשֶׁת בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין כּוֹתְשִׁין אֶת הַמֶּלַח בְּמָדוֹךְ שֶׁל עֵץ, אֲבָל מְרַסֵּק הוּא בְּיָד שֶׁל סַכִּין וּבְעֵץ הַפָּרוּר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין טַבָּח וְסַכִּין אֵצֶל בְּהֵמָה, וְלֹא בְּהֵמָה אֵצֶל טַבָּח וְסַכִּין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֵצֶל זֶה. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין מוֹלִיכִין תַּבְלִין וּמְדוֹךְ אֵצֶל מְדוֹכָה, וְלֹא מְדוֹכָה אֵצֶל תַּבְלִין וּמְדוֹךְ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֵצֶל זֶה וְאֵין חוֹשְׁשִׁין.

מַסֶּכֶת יוֹם-טוֹב (בֵּיצָה) פֶּרֶק שֵׁנִי

א. יוֹם-טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, אֵין מְעָרְבִין, לֹא עֵרוּבֵי תְחוּמִין וְלֹא עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת. רַבִּי אוֹמֵר: מְעָרְבִין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, אֲבָל לֹא עֵרוּבֵי תְחוּמִין, מִפְּנֵי שֶׁאַתָּה אוֹסְרוֹ בְּדָבָר הָאָסוּר לוֹ, וְאִי אַתָּה אוֹסְרוֹ בְּדָבָר הַמֻּתָּר לוֹ. מְעָרְבִין בַּפַּת לְשַׁבָּת, וּבַתַּבְשִׁיל לְיוֹם-טוֹב. תַּבְשִׁיל שֶׁאָמְרוּ, אֲפִלּוּ צָלִי, אֲפִלּוּ כָבוּשׁ, אֲפִלּוּ שָׁלוּק וּמְבֻשָּׁל, אֲפִלּוּ קוֹלְיֵיס הָאִיסְפָּנִין שֶׁנָּתְנוּ עָלָיו חַמִּין מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, תִּחְלָתוֹ וְסוֹפוֹ - אֵין לוֹ שִׁעוּר.

ב. הָעוֹשֶׂה תַּבְשִׁיל מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - הֲרֵי זֶה אוֹפֶה וּמְבַשֵּׁל עָלָיו לַשַּׁבָּת, וּמַטְמִין עָלָיו אֶת הַחַמִּין, וְרַשַּׁאי לְאוֹכְלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, וְרַשַּׁאי לִתְּנוֹ בְּמַתָּנָה. אָכְלוֹ - רַשָּׁאין בְּנֵי חָצֵר לַעֲשׂוֹת תַּבְשִׁיל, וְלֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל עָלָיו

[5] גִּיר – מִין קַרְקַע הַמַּשְׁחִיר (רַשִׁ"י בֵּיצָה טו ע"א).

הַשָּׁלֵם

לַשַּׁבָּת, וְרַשָּׁאין לַעֲשׂוֹת לוֹ שִׁתּוּף לַמָּבוֹי. הֲרֵי שֶׁשָּׁכַח וְלֹא עֵרַב, אֲחֵרִים שֶׁעֵרְבוּ מַתָּרִים לַעֲשׂוֹת לוֹ, הוּא עַצְמוֹ שֶׁשָּׁכַח וְלֹא עֵרַב - מָתַר לְמַלֹּאוֹת לוֹ חָבִית שֶׁל מַיִם, וּלְהַדְלִיק לוֹ אֶת הַנֵּר.

ג. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל שְׁנֵי תַּבְשִׁילִין שֶׁצָּרִיךְ, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל הַדָּג וּבֵיצָה שֶׁעָלָיו, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: תַּבְשִׁיל אֶחָד. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שְׁנֵי תַּבְשִׁילִין. וּמוֹדִים, שֶׁאִם בִּשֵּׁל שְׁנֵי מִינִין בַּקְּדֵרָה, אוֹ שֶׁפִּרְפֵּר בֵּיצָה עַל גַּבֵּי הַדָּג, אוֹ שֶׁרִסֵּק קִפְלוֹטוֹת תַּחַת הַדָּג - שֶׁהֵן שְׁנֵי תַּבְשִׁילִין. אֵין אוֹפִין מִיּוֹם-טוֹב לְמוֹצָאֵי יוֹם-טוֹב, אֲבָל מְמַלְּאָה אִשָּׁה כָּל הַקְּדֵרָה בְּשָׂר, אֲפִלּוּ לֹא תֹאכַל מִמֶּנָּה אֶלָּא דָּבָר מְעָט, וּמְמַלֵּא לוֹ מֵחַם מַיִם, אֲפִלּוּ לֹא שָׁתָה הֵימֶנּוּ אֶלָּא כּוֹס אֶחָד. אֲבָל הָאוֹפֶה - אֵינוֹ אוֹפֶה אֶלָּא כְּדֵי צָרְכּוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מְמַלְּאָה אִשָּׁה כָּל הַתַּנּוּר פַּת, מִפְּנֵי שֶׁהַפַּת נֶאֱפֶה יָפֶה בִּזְמַן שֶׁהַתַּנּוּר מָלֵא.

ד. אֵין עוֹשִׂין, לֹא לְאֲכִילַת כּוּתִי, וְלֹא לַאֲכִילַת כְּלָבִים בְּיוֹם-טוֹב. מַעֲשֶׂה בְּשִׁמְעוֹן הַתֵּימָנִי, שֶׁלֹּא בָא בְּלֵילֵי יוֹם-טוֹב לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. בְּשַׁחֲרִית מְצָאוֹ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא. אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה לֹא בָאתָה אֶמֶשׁ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ? אָמַר לוֹ מִצְוָה אַחַת אֵרַע לִי וַעֲשִׂיתִיו, בַּלְשׁוּת שֶׁל נָכְרִים נִכְנְסָה לָעִיר, וְהָיֵינוּ מִתְיָרְאִין שֶׁמָּא יַצְרִיבוּ[6] אֶת בְּנֵי הָעִיר, עָשִׂינוּ לָהֶם עֶגֶל, וְהֶאֱכַלְנוּם, וְהִשְׁקִינוּם, וּפִטַּרְנוּם לְשָׁלוֹם. אָמַר לוֹ: תְּמַהֲנִי עָלֶיךָ אִם לֹא יֵצֵא שְׂכָרְךָ בְּהֶפְסֵדֶךָ, שֶׁהֲרֵי אָמְרָה תוֹרָה: "לָכֶם" - וְלֹא לַכְּלָבִים.

ה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹדִים הָיוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, שֶׁאֵין כֹּהֵן טוֹבֵל לִתְרוּמָתוֹ בוֹ בַּיּוֹם. אֲבָל מַטְבִּילִין מִגַּב לְגַב וּמֵחֲבוּרָה לַחֲבוּרָה בְּיוֹם-טוֹב. כֵּיצַד מִגַּב לְגַב? הָרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת גִּתּוֹ עַל גַּב בֵּדּוֹ, וּבֵדּוֹ

[6] שֶׁיִּשָּׁלְלוּ וְיִבָּזוּ.

תּוֹסֶפְתָּא

עַל גַּב גִּתּוֹ. כֵּיצַד מְחַבּוֹרָה לַחֲבוֹרָה? רָצָה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת עִסָּתוֹ עַל גַּב בַּדּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה מַטְבִּיל אֶת כֵּלָיו, אֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִי עַל גַּב מֵימוֹ לְטַהֲרוֹ, וְאֵין מַשִּׁיקִין אֶת הַמַּיִם בִּכְלִי אֶבֶן לְטַהֲרָן בַּשַּׁבָּת; דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִי עַל גַּב מֵימָיו לְטַהֲרוֹ, וּמַשִּׁיקִין אֶת הַמַּיִם בִּכְלִי אֶבֶן לְטַהֲרָן, אֲבָל לֹא לְהַטְבִּילָן.

ו. כֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּאַב הַטֻּמְאָה - אֵין מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּשַׁבָּת. בּוֹלֵד הַטֻּמְאָה - מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. אֲבָל מְמַלֵּא הוּא כּוֹס דִּלִי, כּוֹס וְקִיתוֹן, לִשְׁתּוֹת, וְחוֹשֵׁב עֲלֵיהֶן וּמַטְבִּילָן וְטוֹבֵל כְּדַרְכּוֹ, מְטֻמְאָה חֲמוּרָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר מְטֻמְאָה קַלָּה.

ז. אֵין מִשְׁתַּטְּפִין בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּשַׁבָּת, אֲבָל רוֹחֵץ הוּא פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת - בַּשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - בְּיוֹם-טוֹב. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: טְרַקְלִין שֶׁהִסִּיקָהּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מְטַיֵּל בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב. לֹא הִסִּיקָהּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - לֹא יְטַיֵּל בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב. עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה, דְּבָרִים שֶׁאֵין עוֹשִׂין לָהּ בַּשַּׁבָּת - עוֹשִׂין לָהּ בְּיוֹם-טוֹב. שׁוֹחֲקִין לָהּ כַּמּוֹן, וְטוֹרְפִין לָהּ יַיִן וְשֶׁמֶן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִקְרַע לָהּ סְמַרְטוּטִין בַּתְּחִלָּה. מַרְגִּילִין בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין מַרְגִּילִין בַּחוֹל, בַּבְּכוֹר וּבְפְסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁין.

ח. שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל לֹא הָיוּ זוֹקְפִין אֶת הַמְּנוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב. וּמַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּזְקֵנִים, שֶׁהָיוּ מְסִבִּין בְּרוֹמִי, וְנָפְלָה מְנוֹרָה בְּלֵילֵי יוֹם-טוֹב, וְעָמַד רַבִּי עֲקִיבָה וּזְקָפָהּ. אָמַר לֵיהּ רַבָּן גַּמְלִיאֵל: עֲקִיבָה! מַה לְּךָ, אַתָּה מַכְנִיס רֹאשְׁךָ בֵּין הַמַּחֲלֹקֶת? אָמַר לוֹ: לְמִדְתָּנוּ רַבֵּנוּ - "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת", אַף עַל פִּי שֶׁאַתָּה אוֹסֵר וְהֵן מַתִּירִין, הֲלָכָה כְּדִבְרֵי הַמַּרְבִּין! רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבָּן גַּמְלִיאֵל: מְטַלְטְלִין אֶת הַמְּנוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל אֵין זוֹקְפִין אוֹתָהּ.

הַשָּׁלֵם

ט. שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ מְכַבְּדִין בֵּין הַמִּטּוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צָדוֹק: פְּעָמִים הָרַבֵּה אָכַלְנוּ בְּבֵית רַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְלֹא רָאִינוּ שֶׁהֵן מְכַבְּדִין בֵּין הַמִּטּוֹת! אֶלָּא סְדִינִין הָיוּ פּוֹרְסִין מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, כְּשֶׁאוֹרְחִין בָּאִין וְנִכְנָסִין - מְסַלֵּק אֶת הַסְּדִינִין, וְנִמְצָא הַבַּיִת מִתְכַּבֵּד מֵאֲלָיו.

י. שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ מַכְנִיסִין אֶת הַמַּגְמָר בְּמִגּוּפָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צָדוֹק: פְּעָמִים הָרַבֵּה אָכַלְנוּ בְּבֵית רַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְלֹא רָאִינוּ שֶׁהָיוּ מַכְנִיסִין אֶת הַמַּגְמָר בְּמִגּוּפָּה, אֶלָּא עַרְדֶּסְקָאוֹת שֶׁל בָּרְזֶל, הָיוּ מְבִיאִין וּמְעַשְּׁנִין אוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וּפוֹקְקִין נִקְבֵיהֶן, וּכְשֶׁאוֹרְחִים נִכְנָסִין - פּוֹתְחִין אֶת נִקְבֵיהֶם, וְנִמְצָא הַבַּיִת מִתְגַּמֵּר מֵאֲלָיו. אָמְרוּ לוֹ: אִם כֵּן, אַף בַּשַּׁבָּת מֻתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן.

יא. אֵיזֶהוּ גְּדִי מְקֻלָּס? כָּלוּ צָלִי, רֹאשׁוֹ וּכְרָעָיו וְקִרְבּוֹ, בְּשֶׁל הֵימֶנּוּ כָּל שֶׁהוּא, שָׁלַק הֵימֶנּוּ כָּל שֶׁהוּא - אֵין זֶה גְּדִי מְקֻלָּס. עוֹשִׂין גְּדִי מְקֻלָּס בְּיוֹם-טוֹב הָרִאשׁוֹן, וּבְיוֹם-טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג. עֶגֶל מְקֻלָּס בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, אֲבָל לֹא גְּדִי מְקֻלָּס. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: תּוֹדוֹס אִישׁ רוֹמִי הִנְהִיג אֶת בְּנֵי רוֹמִי לִקַּח טְלָאִים בְּלֵילֵי פְּסָחִים, וְלַעֲשׂוֹתָן מְקוֹלָסִין. אָמְרוּ לוֹ: אַף הוּא קָרוֹב לְהַאֲכִיל קָדָשִׁים בַּחוּץ, מִפְּנֵי שֶׁקּוֹרִין אוֹתָן 'פְּסָחִים'.

יב. שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ שׁוֹחֲקִין אֶת הַפִּלְפְּלִין בְּרַחַיִם שֶׁלָּהֶן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צָדוֹק: פַּעַם אַחַת הָיָה אַבָּא מֵסֵב לִפְנֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְהֵבִיאוּ לְפָנָיו אַנְגְּרִין וַאֲכַסְגְּרוֹן[7], וַעֲלֵיהֶן פִּלְפְּלִין שְׁחוּקוֹת, וּמָשַׁךְ אַבָּא אֶת יָדוֹ מֵהֶן. אָמְרוּ לוֹ: אַל תָּחוּשׁ לָהֶן, מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב הֵן שְׁחוּקוֹת! אֵיזֶהוּ קְרוּד? אֵלּוּ קְטָנִים שֶׁעוֹשִׂין חַבּוּרָה. קְרָצוּף - אֵלּוּ

[7] מִין שְׁלוּקִים.

תּוֹסֶפְתָּא

הֵן גְּדוֹלִים שֶׁאֵין עוֹשִׂין חֲבוּרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: גּוֹרֵר אָדָם מִטָּה כִּסֵּא וְסַפְסָל וְקַתֶּדְרָא אֶצְלוֹ בַּשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. דֶּלֶת הַנִּגָּרֶת וּמַחְצֶלֶת הַנִּגָּרֶת, וְקַנְקֶלָא הַנִּגָּרֶת - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם בַּשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב.

מַסֶּכֶת יוֹם-טוֹב (בֵּיצָה) פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. בִּיבָרִין שֶׁל חַיָּה וְעוֹפוֹת וְשֶׁל דָּגִים - אֵין צָדִין מֵהֶם בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין נוֹתְנִין לִפְנֵיהֶן מְזוֹנוֹת. אֲבָל צָדִין מֵהֶן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְנוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָל הַבִּיבָרִין שָׁוִין. זֶה הַכְּלָל: מְחֻסָּר צֵידָה - אָסוּר. שֶׁאֵין מְחֻסָּר צֵידָה - מֻתָּר.

ב. שׁוֹחֲטִין מִן הַנִּגָּרִין בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל לֹא מִן הַמְצוּדוֹת, וְלֹא מִן הַמִּכְמוֹרוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל שֶׁפִּרְסוּהוּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וּבָא וּמְצָאוֹ מְקֻלְקָל, בְּיָדוּעַ שֶׁמֵּעֶרֶב יוֹם-טוֹב נִצּוֹדוּ, וּמֻתָּר. בָּא וּמְצָאָן כְּמוֹת שֶׁהוּא - הַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁבְּיוֹם-טוֹב נִצּוֹדוּ, אֲסוּרִין.

ג. אוֹתוֹ וּבְנוֹ שֶׁנָּפְלוּ לַבּוֹר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לִשְׁחֹטוֹ, וְשׁוֹחֲטוֹ, וְהַשֵּׁנִי - עוֹשֶׂה לוֹ פַּרְנָסָה בִּמְקוֹמוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָמוּת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לִשְׁחֹטוֹ, וְאֵין שׁוֹחֲטוֹ, וּמַעֲרִים וּמַעֲלֶה אֶת הַשֵּׁנִי עַל מְנָת לִשְׁחוֹט. רָצָה לִשְׁחֹט, רָצָה שֶׁלֹּא לִשְׁחוֹט אֶחָד מֵהֶן - הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ.

ד. בְּכוֹר שֶׁנָּפַל לַבּוֹר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁמּוּמוֹ נִכָּר מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְלֹא הִתִּירוּ מֻמְחֶה - אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. עוֹשִׂין פַּרְנָסָה לְנַחִיל שֶׁל דְּבוֹרִים, בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יִבְרְחוּ. אֲבָל אֵין צָדִין אוֹתָן בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב, כֵּיצַד? אֵין נִמְנִין עַל הַבְּהֵמָה בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב. לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: "הֲרֵינִי עִמְּךָ בְּסֶלַע, הֲרֵינִי עִמְּךָ בִּשְׁנַיִם", אֶלָּא אוֹמֵר לוֹ: "הֲרֵינִי עִמְּךָ לְמֶחֱצָה וְלִשְׁלִישׁ וּלְרִבִיעַ".

הַשָּׁלֵם

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מַשְׁגִּיחִין בְּכַף מֹאזְנַיִם כָּל עִקָּר. אֲבָל שׁוֹקֵל בְּיָדוֹ וּמַנִּיחַ. וְאִם הָיָה טַבָּח אוּמָן, אַל יִשְׁקֹל בְּיָדוֹ, מִפְּנֵי שֶׁיָּדוֹ כְּמִשְׁקָל, אֲבָל חוֹתֵךְ בִּכְלִי וְנוֹתֵן לָזֶה וְלָזֶה.

ה. הוֹלֵךְ אָדָם אֵצֶל רוֹעֶה הָרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: ׳תֵּן לִי גְּדִי אֶחָד אוֹ טָלֶה אֶחָד׳. אֵצֶל טַבָּח הָרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: ׳תֵּן לִי כַּף אַחַת אוֹ יָרֵךְ אֶחָת׳. אֵצֶל נַחְתּוֹם הָרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: ׳תֵּן לִי כִּכַּר אֶחָד אוֹ גְּלוּסְקָא אַחַת׳. אֵצֶל פַּטָּם הָרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: ׳תֵּן לִי תּוֹר אֶחָד אוֹ גּוֹזָל אֶחָד, אוֹ תַּרְנְגֹלֶת אַחַת׳. אֵצֶל חֲנָוָנִי הָרָגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: ׳תֵּן לִי עֶשָׂרִים בֵּיצִים, אוֹ חֲמִשִּׁים אֱגוֹזִין, עֲשָׂרָה אֲפַרְסְקִין, חֲמִשָּׁה רִמּוֹנִים וְאֶתְרוֹג אֶחָד, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִזְכּוֹר לוֹ שֵׁם מִקֹּח׳. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִזְכּוֹר לוֹ שֵׁם מִנְיָן.

ו. לֹא יִתֵּן אָדָם לִפְנֵי בָּנָיו וְלִפְנֵי בְּהֶמְתּוֹ, לֹא בְּמַדָּה וְלֹא בְּמִשְׁקָל, וְלֹא בְּמִנְיָן, אֲבָל קוֹדֵחַ בְּסָאָה אוֹ בְּתַרְקַב, וְנוֹתֵן לִפְנֵי בְּהֶמְתּוֹ. קוֹדֵחַ בְּמֵנִיקָתּוֹ וְנוֹתֵן לִפְנֵי בָּנָיו, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְכָךְ. אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר צָדוֹק, וְעַל אַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית שֶׁהָיוּ חֲנָוָנִים בִּירוּשָׁלַיִם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וְהָיוּ מְמַלְּאִין מִדּוֹתֵיהֶם מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְנוֹתְנִין לַלָּקוֹחוֹת בְּיוֹם-טוֹב. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: אַף בְּחָלוּ שֶׁל מוֹעֵד עוֹשִׂין כֵּן, מִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף בַּחוֹל עוֹשִׂין כֵּן מִפְּנֵי מְצוּי הַמִּדּוֹת. אַף הוּא כִּנֵּס שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גַּרְבֵי יַיִן מִבְּרוּרֵי הַמִּדּוֹת, וַחֲבֵרָיו כִּנְסוּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גַּרְבֵי שֶׁמֶן מִמְּצוּי הַמִּדּוֹת, וְהֵבִיאוּ לִפְנֵי הַגְּזִבָּרִים בִּירוּשָׁלַיִם. אָמְרוּ לָהֶם: אִי אַתֶּם זְקוּקִין לָכָךְ. אָמְרוּ לָהֶם: אַף אָנוּ אֵין רְצוֹנֵנוּ בְּכָךְ! אָמְרוּ לָהֶן: הוֹאִיל וְהֶחְמַרְתֶּם עַל עַצְמְכֶם וְשֶׁל רַבִּים הֵם - עֲשׂוּ מֵהֶם צָרְכֵי רַבִּים.

ז. אֵין נוֹטְלִין עֵצִים מִן הַסָּכָּה, אֲפִלּוּ בְּיוֹם-טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג. אֲבָל אִם אָמַר:

תּוֹסֶפְתָּא

הַשָּׁלֵם

׳לְכְשֶׁאַרְצֶה אֶטֹל׳ - הֲרֵי זֶה מֻתָּר. אֵין מְבִיאִין עֲצִים, לֹא בְּחֶבֶל, וְלֹא בְּקֻפָּה, וְלֹא בְּמַחֲצֶלֶת. אֲבָל מֵבִיא בְּמִטְפַּחַת וּבְחֵיקוֹ.

ח. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לֹא נָחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמְכַנְּסִין שֶׁבַּקָּרְפֵּף שֶׁמְּבִיאִין, וְעַל הַמְפָזְּרִין שֶׁבַּשָּׂדֶה שֶׁאֵין מְבִיאִין. עַל מַה נָּחְלְקוּ? עַל הַמְפָזְּרִין שֶׁבַּקָּרְפֵּף וְעַל הַמְכַנְּסִין שֶׁבַּשָּׂדֶה, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יָבִיאוּ, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: יָבִיאוּ. אָמַר רַבִּי נָתָן: לֹא נָחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל מְפָזְּרִין שֶׁבַּקָּרְפֵּף וְעַל מְכַנְּסִין שֶׁבַּשָּׂדֶה שֶׁיָּבִיאוּ, עַל מַה נָּחְלְקוּ? עַל הַמְפָזְּרִין שֶׁבַּשָּׂדֶה, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יָבִיאוּ, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: יָבִיאוּ.

ט. הַמִּטָּה וְהַכִּסֵּא וְהַסַּפְסָל וְקַתֶּדְרָא וַעֲרִיסָה שֶׁנִּתְפָּרְקָה. וְכֵן קוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה, וְכֵן סָרָר שֶׁל קוֹרוֹת שֶׁנִּשְׁבַּר - אֵין מַסִּיקִין מֵהֶן בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. אֶגוֹזִין וּשְׁקֵדִין שֶׁאָכְלָן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מַסִּיקִין בְּקְלִיפֵיהֶן בְּיוֹם-טוֹב. אֶגוֹזִין וּשְׁקֵדִין עַצְמָן - אֵין מַסִּיקִין בָּהֶן בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי מֵאִיר, בְּחוֹתָמוֹת שֶׁבַּקְּרָקַע, שֶׁבַּשָּׁבָת מְפַקְּפֵק וּמַתִּיר, אֲבָל לֹא מַפְקִיעַ וְלֹא חוֹתֵךְ. וּבְיוֹם-טוֹב מְפַקְּפֵק וּמַתִּיר, מַפְקִיעַ וְחוֹתֵךְ. וְשֶׁבַּכֵּלִים מַתִּיר, בַּשַּׁבָּת מַתִּיר וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. קוֹרַע אָדָם אֶת הָעוֹר שֶׁעַל פִּי הֶחָבִית שֶׁל יַיִן, וְשֶׁל מוֹרִיס, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת זִינּוּק[8].

י. אֵין פּוֹחֲתִין לְפָסִין סְתוּמִין[9], וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַתִּיר בִּלְפָסִין חֲרָנִיּוֹת[10]. אֵין מְכַבִּין אֶת הַבַּקְעַת לְחוּס עָלֶיהָ, אִם בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יֵעָשֶׂה הַבַּיִת, אוֹ בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תַּקְדִּיחַ אֶת הַתַּבְשִׁיל - מֻתָּר. לֹא יִתֵּן אָדָם אֵבֶן עַל גַּבֵּי בַּקְעַת כְּדֵי לְשׁוֹבְרָהּ, אֲבָל מַכְנִיסָהּ בַּחוֹר וְשׁוֹבְרָהּ, אֵין עוֹשִׂין פֶּחָמִין בְּיוֹם-טוֹב, אֲפִלּוּ לְאוֹתוֹ הַיּוֹם. אֲבָל מַמְתִּיקִין אֶת הַחַרְדָּל בְּגַחֶלֶת. אֵין מְנַפְּחִים בְּמַפּוּחַ, אֲבָל נוֹפְחִים בִּשְׂפוֹפֶרֶת. אֵין עוֹשִׂין אֶת הַשַּׁפּוּד, וְאֵין מְחַדְּדִין אוֹתוֹ. אֵין פּוֹצְעִין אֶת הַקָּנֶה לְצָלוֹת בּוֹ מָלִיחַ, אֲבָל פּוֹצְעִין אֶת הָאֱגוֹז בְּמִטְפַּחַת, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יִקָּרַע.

יא. הַתַּנּוּר וְהַכִּירַיִם הֶחָדָשִׁים - הֲרֵי הֵן כְּכָל הַכֵּלִים וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן. אֲבָל אֵין סָכִין אוֹתָן שֶׁמֶן, וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתָן בְּמַטְלִית, וְאֵין מְפִיגִין אוֹתָן בְּצוֹנֵן כְּדֵי לְחַסְּמָן[11], וְאִם בִּשְׁבִיל לֶאֱפוֹת בָּהֶן - מֻתָּר. אֵין יוֹצְאִין בְּכִסֵּא, אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים, וְלֹא סוּמָא בְּמַקֵּל, וְלֹא רוֹעֶה בְּתַרְמִילוֹ בְּיוֹם-טוֹב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אַף אֵין מַנְהִיגִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּמַקֵּל בְּיוֹם-טוֹב.

יב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נוֹטֵל אָדָם קֵיסָם מִשִּׁלְפָנָיו לַחֲצוֹת בּוֹ שִׁנָּיו. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא יִטּוֹל אֶלָּא מֵאֲבוּס שֶׁל בְּהֵמָה. וְשָׁוִין, שֶׁלֹּא יְקַטְּמֶנּוּ. וְאִם קָטְמוֹ לַחֲצוֹץ בּוֹ שִׁנָּיו, וְלִפְתֹּחַ בּוֹ הַדֶּלֶת בַּשַּׁבָּת, בְּשׁוֹגֵג - חַיָּב חַטָּאת. בְּמֵזִיד בְּיוֹם-טוֹב - לוֹקֶה אַרְבָּעִים; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה, אֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁבוּת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְגַבֵּב מִן הֶחָצֵר וּמִדְּלִיק, שֶׁכָּל מַה שֶּׁבְּחָצֵר מוּכָן.

---

[8] בְּעֵין מַרְזֵב.

[9] בֵּיצֵי טִיט שֶׁבִּיֵּד הַיּוֹצֵר עֲשׂוּיוֹת כְּתַבְנִית קְעָרָה אֲבָל לֹא נָחְקַק תּוֹכָהּ.

[10] קְעָרוֹת שֶׁל הַחֹקְלָאִים בְּנֵי הַכְּפָרִים שֶׁאֵינָם מַקְפִּידִים שֶׁתִּהְיֶינָה חֲקוּקוֹת כִּקְעָרוֹת שֶׁלָּנוּ, וְאוֹכְלִים מֵעֲלֵיהֶן כְּשֶׁעוֹדָן סְתוּמוֹת, וְלָכֵן אֵין דְּחִיקַת הָאֶגְרוֹף לְתוֹכָהּ הַבֵּיצַת טִיט - תִּקּוּן מָנָא.

[11] לְהָפִיג אֶת הַחֹם שֶׁלָּהֶם עַל יְדֵי מַיִם צוֹנְנִים, שֶׁעַל יְדֵי זֶה הֵם מִתְקַשִּׁים וּמִתְחַזְּקִים, שֶׁהַחֹם מִתְפַּנֵּם לְתוֹכוֹ, עַל יְדֵי הוֹפְכוֹ הַבָּא לוֹ מִבַּחוּץ וְאֵינוֹ מִתְפַּזֵּר, וְאָסוּר מִשּׁוּם תִּקּוּן מָנָא.

וּבְלָבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה צְבוּרִין צְבוּרִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר, שֶׁכָּל שֶׁבְּחָצֵר מוּכָן.

יג. מוֹלְגִין אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַכְּרָעַיִם, וּמְהַבְהְבִין אוֹתָן בָּאוּר, אֲבָל אֵין טוֹפְלִין אוֹתָם, לֹא בְּחַרְסִית, וְלֹא בְּאֲדָמָה, וְלֹא בְּסִיד. וְאֵין מְסַפְּרִין אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַכְּרָעַיִם. וְאֵין מְסַפְּרִין אֶת הַיָּרָק בְּתִסְפֹּרֶת שֶׁלּוֹ, אֲבָל מְסַפְּרִין אֶת הַקּוּנְדָּס וְאֶת הָעַכְבִּיּוֹת. וּמַסִּיקִין וְאוֹפִין בַּפּוּרְנִי[12], וּמְחַמִּין חַמִּין בְּאַנְטִיכִי[13], וְאֵין מַסִּיקִין אֶת הַפּוּרְנִי לְאֻפּוֹת בּוֹ בַּתְּחִלָּה.

יד. שִׁשָּׁה דְּבָרִים נֶאֱמְרוּ בַּפְּתִילָה, שְׁלֹשָׁה לְהַחֲמִיר וּשְׁלֹשָׁה לְהָקֵל. אֵלּוּ שְׁלֹשָׁה לְהַחֲמִיר: אֵין גּוֹדְלִין אוֹתָהּ בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין מְהַבְהְבִין אוֹתָהּ בָּאוּר. וְאֵין חוֹתְכִין אוֹתָהּ לִשְׁנַיִם אוֹ לִשְׁלֹשָׁה. לְהָקֵל - שׁוֹרִין אוֹתָהּ בַּשֶּׁמֶן, וּמְמַעֲכִין אוֹתָהּ בַּיָּד, וְחוֹתְכִין אוֹתָהּ בָּאוּר, כְּפִי שְׁתֵּי נֵרוֹת.

---

[12] תַּנּוּרִים שֶׁלָּנוּ הַגְּדוֹלִים וּפִיהֶם בְּצִדָּם, וְלֹא הָיִינוּ לְטָרְחָה אִם יֵשׁ לוֹ אוֹרְחִים רַבִּים וְלֹא סַגֵּי לֵיהּ בְּתַנּוּר.

[13] כְּלִי גָּדוֹל וְנָפִישׁ טָרְחֵיהּ.

יחזקאל פרק כו

א וַיְהִי בְּעַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה
דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם יַעַן אֲשֶׁר־
אָמְרָה צֹר עַל־יְרוּשָׁלַ͏ִם הֶאָח נִשְׁבְּרָה דַּלְתוֹת
הָעַמִּים נָסַבָּה אֵלָי אִמְלְאָה הֻחֳרָבָה: **ג** לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צֹר וְהַעֲלֵיתִי עָלַיִךְ גּוֹיִם
רַבִּים כְּהַעֲלוֹת הַיָּם לְגַלָּיו: **ד** וְשִׁחֲתוּ חֹמוֹת צֹר
וְהָרְסוּ מִגְדָּלֶיהָ וְסָחִיתִי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי אוֹתָהּ
לְצָחִיחַ סָּלַע: **ה** מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַיָּם
כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה לְבַז
לַגּוֹיִם: **ו** וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב תֶּהָרַגְנָה
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: {פ}
ז כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא אֶל־צֹר
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ מְלָכִים בְּסוּס
וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל וְעַם־רָב: **ח** בְּנוֹתַיִךְ
בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וְנָתַן עָלַיִךְ דָּיֵק וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ
סֹלְלָה וְהֵקִים עָלַיִךְ צִנָּה: **ט** וּמְחִי קָבְלּוֹ יִתֵּן
בְּחֹמוֹתָיִךְ וּמִגְדְּלֹתַיִךְ יִתֹּץ בְּחַרְבוֹתָיו: **י** מִשְׁפַּעַת
סוּסָיו יְכַסֶּךָּ אֲבָקָם מִקּוֹל פָּרָשׁ וְגַלְגַּל וָרֶכֶב
תִּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתַיִךְ בְּבֹאוֹ בִּשְׁעָרַיִךְ כִּמְבוֹאֵי עִיר
מְבֻקָּעָה: **יא** בְּפַרְסוֹת סוּסָיו יִרְמֹס אֶת־כָּל־
חוּצוֹתָיִךְ עַמֵּךְ בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וּמַצְבוֹת עֻזֵּךְ לָאָרֶץ
תֵּרֵד: **יב** וְשָׁלְלוּ חֵילֵךְ וּבָזְזוּ רְכֻלָּתֵךְ וְהָרְסוּ
חוֹמוֹתַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ יִתֹּצוּ וַאֲבָנַיִךְ וְעֵצַיִךְ
וַעֲפָרֵךְ בְּתוֹךְ מַיִם יָשִׂימוּ: **יג** וְהִשְׁבַּתִּי הֲמוֹן שִׁירָיִךְ
וְקוֹל כִּנּוֹרַיִךְ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד: **יד** וּנְתַתִּיךְ לְצָחִיחַ
סֶלַע מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה לֹא תִבָּנֶה עוֹד כִּי אֲנִי
יְהוָה דִּבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {ס} **טו** כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לְצֹר הֲלֹא | מִקּוֹל מַפָּלְתֵּךְ בֶּאֱנֹק חָלָל
בֶּהָרֹג הֶרֶג בְּתוֹכֵךְ יִרְעֲשׁוּ הָאִיִּים: **טז** וְיָרְדּוּ מֵעַל
כִּסְאוֹתָם כָּל נְשִׂיאֵי הַיָּם וְהֵסִירוּ אֶת־מְעִילֵיהֶם
וְאֶת־בִּגְדֵי רִקְמָתָם יִפְשָׁטוּ חֲרָדוֹת | יִלְבָּשׁוּ עַל־
הָאָרֶץ יֵשֵׁבוּ וְחָרְדוּ לִרְגָעִים וְיָשֹׁמְמוּ
עָלָיִךְ: **יז** וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ קִינָה וְאָמְרוּ לָךְ אֵיךְ אָבַדְתְּ
נוֹשֶׁבֶת מִיַּמִּים הָעִיר הַהֵלָלָה אֲשֶׁר הָיְתָה חָזְקָה
בַּיָּם הִיא וְיוֹשְׁבֶיהָ אֲשֶׁר־נָתְנוּ חִתִּיתָם לְכָל־
יוֹשְׁבֶיהָ: **יח** עַתָּה יֶחֱרְדוּ הָאִיִּים יוֹם מַפַּלְתֵּךְ וְנִבְהֲלוּ
הָאִיִּים אֲשֶׁר־בַּיָּם מִצֵּאתֵךְ: {ס} **יט** כִּי כֹה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה בְּתִתִּי אֹתָךְ עִיר נֶחֱרֶבֶת כֶּעָרִים אֲשֶׁר
לֹא־נוֹשָׁבוּ בְּהַעֲלוֹת עָלַיִךְ אֶת־תְּהוֹם וְכִסּוּךְ הַמַּיִם
הָרַבִּים: **כ** וְהוֹרַדְתִּיךְ אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר אֶל־עַם עוֹלָם
וְהוֹשַׁבְתִּיךְ בְּאֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת כֶּחָרְבוֹת מֵעוֹלָם אֶת־
יוֹרְדֵי בוֹר לְמַעַן לֹא תֵשֵׁבִי וְנָתַתִּי צְבִי בְּאֶרֶץ
חַיִּים: **כא** בַּלָּהוֹת אֶתְּנֵךְ וְאֵינֵךְ וְתִבָּקְשִׁי וְלֹא־
תִמָּצְאִי עוֹד לְעוֹלָם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}

יחזקאל פרק כז

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** וְאַתָּה בֶּן־אָדָם
שָׂא עַל־צֹר קִינָה: **ג** וְאָמַרְתָּ לְצוֹר
הישבתי הַיֹּשֶׁבֶת עַל־מְבוֹאֹת יָם רֹכֶלֶת הָעַמִּים
אֶל־אִיִּים רַבִּים {ס} כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צֹּור אַתְּ
אָמַרְתְּ אֲנִי כְּלִילַת יֹפִי: **ד** בְּלֵב יַמִּים גְּבוּלֵיךְ בֹּנַיִךְ
כָּלְלוּ יָפְיֵךְ: **ה** בְּרוֹשֵׁי שְׂנִיר בָּנוּ לָךְ אֵת כָּל־
לֻחֹתָיִם אֶרֶז מִלְּבָנוֹן לָקָחוּ לַעֲשׂוֹת תֹּרֶן
עָלָיִךְ: **ו** אַלּוֹנִים מִבָּשָׁן עָשׂוּ מִשּׁוֹטָיִךְ קַרְשֵׁךְ עָשׂוּ־
שֵׁן בַּת־אֲשֻׁרִים מֵאִיֵּי כִתִּים: **ז** שֵׁשׁ־בְּרִקְמָה
מִמִּצְרַיִם הָיָה מִפְרָשֵׂךְ לִהְיוֹת לָךְ לְנֵס תְּכֵלֶת
וְאַרְגָּמָן מֵאִיֵּי אֱלִישָׁה הָיָה מְכַסֵּךְ: **ח** יֹשְׁבֵי צִידוֹן
וְאַרְוָד הָיוּ שָׁטִים לָךְ חֲכָמַיִךְ צוֹר הָיוּ בָּךְ הֵמָּה
חֹבְלָיִךְ: **ט** זִקְנֵי גְבַל וַחֲכָמֶיהָ הָיוּ בָּךְ מַחֲזִיקֵי
בְדֶקֵךְ כָּל־אֳנִיּוֹת הַיָּם וּמַלָּחֵיהֶם הָיוּ בָךְ לַעֲרֹב
מַעֲרָבֵךְ: **י** פָּרַס וְלוּד וּפוּט הָיוּ בְחֵילֵךְ אַנְשֵׁי
מִלְחַמְתֵּךְ מָגֵן וְכוֹבַע תָּלוּ־בָךְ הֵמָּה נָתְנוּ

הַדֶּרֶךְ׃ **יא** בְּנֵי אַרְנָד וְחֵילֵךְ עַל־חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב
וְגַמָּדִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם תְּלוּ עַל־
חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה כָּלְלוּ יָפְיֵךְ׃ **יב** תַּרְשִׁישׁ
סֹחַרְתֵּךְ מֵרֹב כָּל־הוֹן בְּכֶסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל וְעוֹפֶרֶת
נָתְנוּ עִזְבוֹנֵךְ׃ **יג** יָוָן תֻּבַל וָמֶשֶׁךְ הֵמָּה רְכָלֵיִךְ
בְּנֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ׃ **יד** מִבֵּית
תּוֹגַרְמָה סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים נָתְנוּ
עִזְבוֹנֵךְ׃ **טו** בְּנֵי דְדָן רְכָלַיִךְ אִיִּים רַבִּים סְחֹרֶת
יָדֵךְ קַרְנוֹת שֵׁן וְהוֹבְנִם וְהָבְנִים הֵשִׁיבוּ
אֶשְׁכָּרֵךְ׃ **טז** אֲרָם סֹחַרְתֵּךְ מֵרֹב מַעֲשַׂיִךְ בְּנֹפֶךְ
אַרְגָּמָן וְרִקְמָה וּבוּץ וְרָאמֹת וְכַדְכֹּד נָתְנוּ
בְּעִזְבוֹנֵךְ׃ **יז** יְהוּדָה וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה רְכָלֵיִךְ
בְּחִטֵּי מִנִּית וּפַנַּג וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן וְצֳרִי נָתְנוּ
מַעֲרָבֵךְ׃ **יח** דַּמֶּשֶׂק סֹחַרְתֵּךְ בְּרֹב מַעֲשַׂיִךְ מֵרֹב
כָּל־הוֹן בְּיֵין חֶלְבּוֹן וְצֶמֶר צָחַר׃ **יט** וְדָן וְיָוָן מְאוּזָּל
בְּעִזְבוֹנַיִךְ נָתָנוּ בַּרְזֶל עָשׁוּת קִדָּה וְקָנֶה בְּמַעֲרָבֵךְ
הָיָה׃ **כ** דְּדָן רֹכַלְתֵּךְ בְּבִגְדֵי־חֹפֶשׁ
לִרְכְבָה׃ **כא** עֲרַב וְכָל־נְשִׂיאֵי קֵדָר הֵמָּה סֹחֲרֵי
יָדֵךְ בְּכָרִים וְאֵילִם וְעַתּוּדִים בָּם סֹחֲרֶיךְ׃ **כב** רְכֻלֵי
שְׁבָא וְרַעְמָה הֵמָּה רְכָלַיִךְ בְּרֹאשׁ כָּל־בֹּשֶׂם וּבְכָל־
אֶבֶן יְקָרָה וְזָהָב נָתְנוּ עִזְבוֹנֵךְ׃ **כג** חָרָן וְכַנֵּה וָעֶדֶן
רְכֻלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר כִּלְמַד רְכֻלָּתֵךְ׃ **כד** הֵמָּה רְכָלַיִךְ
בְּמַכְלֻלִים בִּגְלוֹמֵי תְּכֵלֶת וְרִקְמָה וּבִגְנְזֵי בְרֹמִים
בַּחֲבָלִים חֲבֻשִׁים וַאֲרָזִים בְּמַרְכֻלְתֵּךְ׃ **כה** אֳנִיּוֹת
תַּרְשִׁישׁ שָׁרוֹתַיִךְ מַעֲרָבֵךְ וַתִּמָּלְאִי וַתִּכְבְּדִי מְאֹד
בְּלֵב יַמִּים׃ **כו** בְּמַיִם רַבִּים הֱבִאוּךְ הַשָּׁטִים אֹתָךְ
רוּחַ הַקָּדִים שְׁבָרֵךְ בְּלֵב יַמִּים׃ **כז** הוֹנֵךְ וְעִזְבוֹנַיִךְ
מַעֲרָבֵךְ מַלָּחַיִךְ וְחֹבְלָיִךְ מַחֲזִיקֵי בִדְקֵךְ וְעֹרְבֵי
מַעֲרָבֵךְ וְכָל־אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ אֲשֶׁר־בָּךְ וּבְכָל־
קְהָלֵךְ אֲשֶׁר בְּתוֹכֵךְ יִפְּלוּ בְּלֵב יַמִּים בְּיוֹם
מַפַּלְתֵּךְ׃ **כח** לְקוֹל זַעֲקַת חֹבְלָיִךְ יִרְעֲשׁוּ
מִגְרְשׁוֹת׃ **כט** וְיָרְדוּ מֵאֳנִיוֹתֵיהֶם כָּל תֹּפְשֵׂי מָשׁוֹט
מַלָּחִים כֹּל חֹבְלֵי הַיָּם אֶל־הָאָרֶץ
יַעֲמֹדוּ׃ **ל** וְהִשְׁמִיעוּ עָלַיִךְ בְּקוֹלָם וְיִזְעֲקוּ מָרָה
וְיַעֲלוּ עָפָר עַל־רָאשֵׁיהֶם בָּאֵפֶר
יִתְפַּלָּשׁוּ׃ **לא** וְהִקְרִיחוּ אֵלַיִךְ קָרְחָה וְחָגְרוּ שַׂקִּים
וּבָכוּ אֵלַיִךְ בְּמַר־נֶפֶשׁ מִסְפֵּד מָר׃ **לב** וְנָשְׂאוּ אֵלַיִךְ
בְּנִיהֶם קִינָה וְקוֹנְנוּ עָלָיִךְ מִי כְצוֹר כְּדֻמָּה בְּתוֹךְ
הַיָּם׃ **לג** בְּצֵאת עִזְבוֹנַיִךְ מִיַּמִּים הִשְׂבַּעַתְּ עַמִּים
רַבִּים בְּרֹב הוֹנַיִךְ וּמַעֲרָבַיִךְ הֶעְשַׁרְתְּ מַלְכֵי־
אֶרֶץ׃ **לד** עֵת נִשְׁבֶּרֶת מִיַּמִּים בְּמַעֲמַקֵּי־מָיִם
מַעֲרָבֵךְ וְכָל־קְהָלֵךְ בְּתוֹכֵךְ נָפָלוּ׃ **לה** כָּל יֹשְׁבֵי
הָאִיִּים שָׁמְמוּ עָלָיִךְ וּמַלְכֵיהֶם שָׂעֲרוּ שַׂעַר רָעֲמוּ
פָּנִים׃ **לו** סֹחֲרִים בָּעַמִּים שָׁרְקוּ עָלָיִךְ בַּלָּהוֹת הָיִית
וְאֵינֵךְ עַד־עוֹלָם׃ {פ}

יחזקאל פרק כח

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ **ב** בֶּן־אָדָם אֱמֹר
לִנְגִיד צֹר כֹּה־אָמַר | אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן גָּבַהּ לִבְּךָ
וַתֹּאמֶר אֵל אָנִי מוֹשַׁב אֱלֹהִים יָשַׁבְתִּי בְּלֵב יַמִּים
וְאַתָּה אָדָם וְלֹא־אֵל וַתִּתֵּן לִבְּךָ כְּלֵב
אֱלֹהִים׃ **ג** הִנֵּה חָכָם אַתָּה מדנאל מִדָּנִיֵּאל כָּל־
סָתוּם לֹא עֲמָמוּךָ׃ **ד** בְּחָכְמָתְךָ וּבִתְבוּנָתְךָ עָשִׂיתָ
לְךָ חָיִל וַתַּעַשׂ זָהָב וָכֶסֶף בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ׃ **ה** בְּרֹב
חָכְמָתְךָ בְּרָכֻלָּתְךָ הִרְבֵּיתָ חֵילֶךָ וַיִּגְבַּהּ לִבָּבְךָ
בְּחֵילֶךָ׃ {ס} **ו** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן תִּתְּךָ
אֶת־לִבָּבְךָ כְּלֵב אֱלֹהִים׃ **ז** לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא עָלֶיךָ
זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל־יְפִי חָכְמָתֶךָ
וְחִלְּלוּ יִפְעָתֶךָ׃ **ח** לַשַּׁחַת יוֹרִדוּךָ וָמַתָּה מְמוֹתֵי
חָלָל בְּלֵב יַמִּים׃ **ט** הֲאָמֹר תֹּאמַר אֱלֹהִים אָנִי לִפְנֵי
הֹרְגֶךָ וְאַתָּה אָדָם וְלֹא־אֵל בְּיַד מְחַלְלֶיךָ׃ **י** מוֹתֵי
עֲרֵלִים תָּמוּת בְּיַד־זָרִים כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ {פ}
יא וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ **יב** בֶּן־אָדָם שָׂא

קִינָה עַל־מֶלֶךְ צֹור וְאָמַרְתָּ לֹו כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
אַתָּה חוֹתֵם תָּכְנִית מָלֵא חָכְמָה וּכְלִיל
יֹפִי: **יג** בְּעֵדֶן גַּן־אֱלֹהִים הָיִיתָ כָּל־אֶבֶן יְקָרָה
מְסֻכָתְךָ אֹדֶם פִּטְדָּה וְיַהֲלֹם תַּרְשִׁישׁ שֹׁהַם וְיָשְׁפֵּה
סַפִּיר נֹפֶךְ וּבָרֶקֶת וְזָהָב מְלֶאכֶת תֻּפֶּיךָ וּנְקָבֶיךָ בָּךְ
בְּיוֹם הִבָּרְאֲךָ כוֹנָנוּ: **יד** אַתְּ־כְּרוּב מִמְשַׁח הַסּוֹכֵךְ
וּנְתַתִּיךָ בְּהַר קָדֶשׁ אֱלֹהִים הָיִיתָ בְּתוֹךְ אַבְנֵי־אֵשׁ
הִתְהַלָּכְתָּ: **טו** תָּמִים אַתָּה בִּדְרָכֶיךָ מִיּוֹם הִבָּרְאֲךָ
עַד־נִמְצָא עַוְלָתָה בָּךְ: **טז** בְּרֹב רְכֻלָּתְךָ מָלְאוּ תוֹכְךָ
חָמָס וַתֶּחֱטָא וָאֲחַלֶּלְךָ מֵהַר אֱלֹהִים וָאַבֶּדְךָ כְּרוּב
הַסֹּכֵךְ מִתּוֹךְ אַבְנֵי־אֵשׁ: **יז** גָּבְהָה לִבְּךָ בְיָפְיֶךָ שִׁחַתָּ
חָכְמָתְךָ עַל־יִפְעָתֶךָ עַל־אֶרֶץ הִשְׁלַכְתִּיךָ לִפְנֵי
מְלָכִים נְתַתִּיךָ לְרַאֲוָה בָּךְ: **יח** מֵרֹב עֲוֹנֶיךָ בְּעֶוֶל
רְכֻלָּתְךָ חִלַּלְתָּ מִקְדָּשֶׁיךָ וָאוֹצֵא־אֵשׁ מִתּוֹכְךָ הִיא
אֲכָלַתְךָ וָאֶתֶּנְךָ לְאֵפֶר עַל־הָאָרֶץ לְעֵינֵי כָּל־
רֹאֶיךָ: **יט** כָּל־יוֹדְעֶיךָ בָּעַמִּים שָׁמְמוּ עָלֶיךָ בַּלָּהוֹת
הָיִיתָ וְאֵינְךָ עַד־עוֹלָם: {פ}
כ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **כא** בֶּן־אָדָם שִׂים
פָּנֶיךָ אֶל־צִידוֹן וְהִנָּבֵא עָלֶיהָ: **כב** וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צִידוֹן וְנִכְבַּדְתִּי בְתוֹכֵךְ
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי בָהּ שְׁפָטִים וְנִקְדַּשְׁתִּי
בָהּ: **כג** וְשִׁלַּחְתִּי־בָהּ דֶּבֶר וָדָם בְּחוּצוֹתֶיהָ וְנִפְלָל
חָלָל בְּתוֹכָהּ בְּחֶרֶב עָלֶיהָ מִסָּבִיב וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי
יְהוָה: **כד** וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל סִלּוֹן
מַמְאִיר וְקוֹץ מַכְאֵב מִכֹּל סְבִיבֹתָם הַשָּׂאטִים
אוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}
כה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּקַבְּצִי | אֶת־בֵּית
יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ בָם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי
לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב: **כו** וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ לָבֶטַח וּבָנוּ בָתִּים
וְנָטְעוּ כְרָמִים וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח בַּעֲשׂוֹתִי שְׁפָטִים בְּכָל
הַשָּׂאטִים אֹתָם מִסְּבִיבוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם: {פ}

יחזקאל פרק כט

א בַּשָּׁנָה הָעֲשִׂרִית בָּעֲשִׂרִי בִּשְׁנֵים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ
עַל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהִנָּבֵא עָלָיו וְעַל־מִצְרַיִם
כֻּלָּהּ: **ג** דַּבֵּר וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר | אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
עָלֶיךָ פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ
בְּתוֹךְ יְאֹרָיו אֲשֶׁר אָמַר לִי יְאֹרִי וַאֲנִי
עֲשִׂיתָנִי: **ד** וְנָתַתִּי חחיים חַחִים בִּלְחָיֶיךָ
וְהִדְבַּקְתִּי דְגַת־יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ
מִתּוֹךְ יְאֹרֶיךָ וְאֵת כָּל־דְּגַת יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ
תִּדְבָּק: **ה** וּנְטַשְׁתִּיךָ הַמִּדְבָּרָה אוֹתְךָ וְאֵת כָּל־דְּגַת
יְאֹרֶיךָ עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל לֹא תֵאָסֵף וְלֹא תִקָּבֵץ
לְחַיַּת הָאָרֶץ וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם נְתַתִּיךָ
לְאָכְלָה: **ו** וְיָדְעוּ כָּל־יֹשְׁבֵי מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן
הֱיוֹתָם מִשְׁעֶנֶת קָנֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל: **ז** בְּתָפְשָׂם בְּךָ
בכפך בַּכַּף תִּרֹּוץ וּבָקַעְתָּ לָהֶם כָּל־כָּתֵף
וּבְהִשָּׁעֲנָם עָלֶיךָ תִּשָּׁבֵר וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־
מָתְנָיִם: {ס} **ח** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
מֵבִיא עָלַיִךְ חָרֶב וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ אָדָם
וּבְהֵמָה: **ט** וְהָיְתָה אֶרֶץ־מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה וְחָרְבָּה
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה יַעַן אָמַר יְאֹר לִי וַאֲנִי
עָשִׂיתִי: **י** לָכֵן הִנְנִי אֵלֶיךָ וְאֶל־יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת־
אֶרֶץ מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת חָרֶב שְׁמָמָה מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה
וְעַד־גְּבוּל כּוּשׁ: **יא** לֹא תַעֲבָר־בָּהּ רֶגֶל אָדָם וְרֶגֶל
בְּהֵמָה לֹא תַעֲבָר־בָּהּ וְלֹא תֵשֵׁב אַרְבָּעִים
שָׁנָה: **יב** וְנָתַתִּי אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה בְּתוֹךְ |
אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים מֻחֳרָבוֹת תִּהְיֶיןָ
שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה וַהֲפִצֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם
וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת: {ס} **יג** כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה אֲקַבֵּץ אֶת־מִצְרַיִם מִן־הָעַמִּים
אֲשֶׁר־נָפְצוּ שָׁמָּה: **יד** וְשַׁבְתִּי אֶת־שְׁבוּת מִצְרַיִם
וַהֲשֵׁבֹתִי אֹתָם אֶרֶץ פַּתְרוֹס עַל־אֶרֶץ מְכוּרָתָם
וְהָיוּ שָׁם מַמְלָכָה שְׁפָלָה: **טו** מִן־הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה
שְׁפָלָה וְלֹא־תִתְנַשֵּׂא עוֹד עַל־הַגּוֹיִם וְהִמְעַטְתִּים
לְבִלְתִּי רְדוֹת בַּגּוֹיִם: **טז** וְלֹא יִהְיֶה־עוֹד לְבֵית
יִשְׂרָאֵל לְמִבְטָח מַזְכִּיר עָוֹן בִּפְנוֹתָם אַחֲרֵיהֶם
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}
יז וַיְהִי בְּעֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד
לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **יח** בֶּן־אָדָם
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הֶעֱבִיד אֶת־חֵילוֹ עֲבֹדָה
גְדוֹלָה אֶל־צֹר כָּל־רֹאשׁ מֻקְרָח וְכָל־כָּתֵף מְרוּטָה
וְשָׂכָר לֹא־הָיָה לוֹ וּלְחֵילוֹ מִצֹּר עַל־הָעֲבֹדָה אֲשֶׁר־
עָבַד עָלֶיהָ: {ס} **יט** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
נֹתֵן לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם
וְנָשָׂא הֲמֹנָהּ וְשָׁלַל שְׁלָלָהּ וּבָזַז בִּזָּהּ וְהָיְתָה שָׂכָר
לְחֵילוֹ: **כ** פְּעֻלָּתוֹ אֲשֶׁר־עָבַד בָּהּ נָתַתִּי לוֹ אֶת־
אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר עָשׂוּ לִי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה: **כא** בַּיּוֹם הַהוּא אַצְמִיחַ קֶרֶן לְבֵית יִשְׂרָאֵל
וּלְךָ אֶתֵּן פִּתְחוֹן־פֶּה בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה:
{פ}

יחזקאל פרק ל

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֵילִילוּ הָהּ
לַיּוֹם: **ג** כִּי־קָרוֹב יוֹם וְקָרוֹב יוֹם לַיהוָה יוֹם עָנָן עֵת
גּוֹיִם יִהְיֶה: **ד** וּבָאָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהָיְתָה חַלְחָלָה
בְּכוּשׁ בִּנְפֹל חָלָל בְּמִצְרַיִם וְלָקְחוּ הֲמוֹנָהּ וְנֶהֶרְסוּ
יְסֹדוֹתֶיהָ: **ה** כּוּשׁ וּפוּט וְלוּד וְכָל־הָעֲרֶב וְכוּב וּבְנֵי
אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ: {פ}
ו כֹּה אָמַר יְהוָה וְנָפְלוּ סֹמְכֵי מִצְרַיִם וְיָרַד גְּאוֹן
עֻזָּהּ מִמִּגְדֹּל סְוֵנָה בַּחֶרֶב יִפְּלוּ־בָהּ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה: **ז** וְנָשַׁמּוּ בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ־
עָרִים נַחֲרָבוֹת תִּהְיֶינָה: **ח** וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה
בְּתִתִּי־אֵשׁ בְּמִצְרַיִם וְנִשְׁבְּרוּ כָּל־עֹזְרֶיהָ: **ט** בַּיּוֹם
הַהוּא יֵצְאוּ מַלְאָכִים מִלְּפָנַי בַּצִּים לְהַחֲרִיד אֶת־
כּוּשׁ בֶּטַח וְהָיְתָה חַלְחָלָה בָהֶם בְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי
הִנֵּה בָּאָה: {ס} **י** כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁבַּתִּי
אֶת־הֲמוֹן מִצְרַיִם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־
בָּבֶל: **יא** הוּא וְעַמּוֹ אִתּוֹ עָרִיצֵי גּוֹיִם מוּבָאִים
לְשַׁחֵת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל־מִצְרַיִם וּמָלְאוּ
אֶת־הָאָרֶץ חָלָל: **יב** וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי
אֶת־הָאָרֶץ בְּיַד־רָעִים וַהֲשִׁמֹּתִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ בְּיַד־
זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי: {ס} **יג** כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי גִלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֹּף
וְנָשִׂיא מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה־עוֹד וְנָתַתִּי יִרְאָה
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: **יד** וְהַשְׁמֹתִי אֶת־פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי
אֵשׁ בְּצֹעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא: **טו** וְשָׁפַכְתִּי
חֲמָתִי עַל־סִין מָעוֹז מִצְרָיִם וְהִכְרַתִּי אֶת־הֲמוֹן
נֹא: **טז** וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרַיִם חוֹל תָּחִיל סִין
וְנֹא תִּהְיֶה לְהִבָּקֵעַ וְנֹף צָרֵי יוֹמָם: **יז** בַּחוּרֵי אָוֶן
וּפִי־בֶסֶת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהֵנָּה בַּשְּׁבִי
תֵּלַכְנָה: **יח** וּבְתַחְפַּנְחֵס חָשַׁךְ הַיּוֹם בְּשִׁבְרִי־שָׁם
אֶת־מַטּוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת־בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הֵיא עָנָן
יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְּׁבִי תֵּלַכְנָה: **יט** וְעָשִׂיתִי
שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: {פ}
כ וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה
לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **כא** בֶּן־אָדָם
אֶת־זְרוֹעַ פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם שָׁבָרְתִּי וְהִנֵּה לֹא־
חֻבְּשָׁה לָתֵת רְפֻאוֹת לָשׂוּם חִתּוּל לְחָבְשָׁהּ לְחָזְקָהּ
לְתָפְשׂ בֶּחָרֶב: {ס} **כב** לָכֵן כֹּה־אָמַר | אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת־זְרֹעֹתָיו
אֶת־הַחֲזָקָה וְאֶת־הַנִּשְׁבֶּרֶת וְהִפַּלְתִּי אֶת־הַחֶרֶב
מִיָּדוֹ: **כג** וַהֲפִצוֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִם

בָּאֲרָצוֹת: **כד** וְחִזַּקְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָתַתִּי
אֶת־חַרְבִּי בְיָדוֹ וְשָׁבַרְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת פַּרְעֹה וְנָאַק
נַאֲקוֹת חָלָל לְפָנָיו: **כה** וְהַחֲזַקְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת מֶלֶךְ
בָּבֶל וּזְרֹעוֹת פַּרְעֹה תִּפֹּלְנָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה
בְּתִתִּי חַרְבִּי בְיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל וְנָטָה אוֹתָהּ אֶל־אֶרֶץ
מִצְרָיִם: **כו** וַהֲפִצוֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִי
אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: {פ}

יחזקאל פרק לא

א וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵהּ שָׁנָה בַּשְּׁלִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם אֱמֹר אֶל־
פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְאֶל־הֲמוֹנוֹ אֶל־מִי דָמִיתָ
בְגָדְלֶךָ: **ג** הִנֵּה אַשּׁוּר אֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יְפֵה עָנָף וְחֹרֶשׁ
מֵצַל וּגְבַהּ קוֹמָה וּבֵין עֲבֹתִים הָיְתָה
צַמַּרְתּוֹ: **ד** מַיִם גִּדְּלוּהוּ תְּהוֹם רֹמְמָתְהוּ אֶת־
נַהֲרֹתֶיהָ הֹלֵךְ סְבִיבוֹת מַטָּעָהּ וְאֶת־תְּעָלֹתֶיהָ
שִׁלְחָה אֶל כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה: **ה** עַל־כֵּן גָּבְהָא קֹמָתוֹ
מִכֹּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה וַתִּרְבֶּינָה סַרְעַפֹּתָיו וַתֶּאֱרַכְנָה
פְּאֹרָתָו מִמַּיִם רַבִּים בְּשַׁלְחוֹ: **ו** בְּסַעַפֹּתָיו קִנְנוּ כָּל־
עוֹף הַשָּׁמַיִם וְתַחַת פְּאֹרָתָיו יָלְדוּ כֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה
וּבְצִלּוֹ יֵשְׁבוּ כֹּל גּוֹיִם רַבִּים: **ז** וַיִּיֶף בְּגָדְלוֹ בְּאָרְכּוֹ
דָּלִיּוֹתָיו כִּי־הָיָה שָׁרְשׁוֹ אֶל־מַיִם רַבִּים: **ח** אַרְזִים
לֹא־עִמְּמֻהוּ בְּגַן־אֱלֹהִים בְּרוֹשִׁים לֹא דָמוּ אֶל־
סְעַפֹּתָיו וְעַרְמֹנִים לֹא־הָיוּ כְּפָרְאֹתָיו כָּל־עֵץ בְּגַן־
אֱלֹהִים לֹא־דָמָה אֵלָיו בְּיָפְיוֹ: **ט** יָפָה עֲשִׂיתִיו בְּרֹב
דָּלִיּוֹתָיו וַיְקַנְאֻהוּ כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן אֲשֶׁר בְּגַן הָאֱלֹהִים:
{פ}

י לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲשֶׁר גָּבַהְתָּ בְקוֹמָה
וַיִּתֵּן צַמַּרְתּוֹ אֶל־בֵּין עֲבוֹתִים וְרָם לְבָבוֹ
בְּגָבְהוֹ: **יא** וְאֶתְּנֵהוּ בְּיַד אֵיל גּוֹיִם עָשׂוֹ יַעֲשֶׂה לּוֹ
כְּרִשְׁעוֹ גֵּרַשְׁתִּהוּ: **יב** וַיְכָרְתֻהוּ זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם
וַיִּטְּשֻׁהוּ אֶל־הֶהָרִים וּבְכָל־גְּאָיוֹת נָפְלוּ דָלִיּוֹתָיו
וַתִּשָּׁבַרְנָה פְּרֹאתָיו בְּכֹל אֲפִיקֵי הָאָרֶץ וַיֵּרְדוּ מִצִּלּוֹ
כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ וַיִּטְּשֻׁהוּ: **יג** עַל־מַפַּלְתּוֹ יִשְׁכְּנוּ כָּל־
עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶל־פְּרֹאתָיו הָיוּ כָּל חַיַּת
הַשָּׂדֶה: **יד** לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִגְבְּהוּ בְקוֹמָתָם כָּל־
עֲצֵי־מַיִם וְלֹא־יִתְּנוּ אֶת־צַמַּרְתָּם אֶל־בֵּין עֲבֹתִים
וְלֹא־יַעמְדוּ אֵלֵיהֶם בְּגָבְהָם כָּל־שֹׁתֵי מָיִם כִּי־כֻלָּם
נִתְּנוּ לַמָּוֶת אֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ בְּנֵי אָדָם אֶל־
יוֹרְדֵי בוֹר: {פ}

טו כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם רִדְתּוֹ שְׁאוֹלָה
הֶאֱבַלְתִּי כִּסֵּתִי עָלָיו אֶת־תְּהוֹם וָאֶמְנַע נַהֲרוֹתֶיהָ
וַיִּכָּלְאוּ מַיִם רַבִּים וָאַקְדֵּר עָלָיו לְבָנוֹן וְכָל־עֲצֵי
הַשָּׂדֶה עָלָיו עֻלְפֶּה: **טז** מִקּוֹל מַפַּלְתּוֹ הִרְעַשְׁתִּי
גּוֹיִם בְּהוֹרְדִי אֹתוֹ שְׁאוֹלָה אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר וַיִּנָּחֲמוּ
בְּאֶרֶץ תַּחְתִּית כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן מִבְחַר וְטוֹב־לְבָנוֹן
כָּל־שֹׁתֵי מָיִם: **יז** גַּם־הֵם אִתּוֹ יָרְדוּ שְׁאוֹלָה אֶל־
חַלְלֵי־חָרֶב וּזְרֹעוֹ יָשְׁבוּ בְצִלּוֹ בְּתוֹךְ גּוֹיִם: **יח** אֶל־
מִי דָמִיתָ כָּכָה בְּכָבוֹד וּבְגֹדֶל בַּעֲצֵי־עֵדֶן וְהוּרַדְתָּ
אֶת־עֲצֵי־עֵדֶן אֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ עֲרֵלִים
תִּשְׁכַּב אֶת־חַלְלֵי־חָרֶב הוּא פַרְעֹה וְכָל־הֲמוֹנֹה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}

יחזקאל פרק לב

א וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בִּשְׁנֵי־עָשָׂר חֹדֶשׁ
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־
אָדָם שָׂא קִינָה עַל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו כְּפִיר גּוֹיִם נִדְמֵיתָ וְאַתָּה כַּתַּנִּים בַּיַּמִּים וַתָּגַח
בְּנַהֲרוֹתֶיךָ וַתִּדְלַח־מַיִם בְּרַגְלֶיךָ וַתִּרְפֹּס נַהֲרוֹתָם:
{ס} **ג** כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וּפָרַשְׂתִּי עָלֶיךָ אֶת־
רִשְׁתִּי בִּקְהַל עַמִּים רַבִּים וְהֶעֱלוּךָ
בְּחֶרְמִי: **ד** וּנְטַשְׁתִּיךָ בָאָרֶץ עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה
אַטִּילֶךָּ וְהִשְׁכַּנְתִּי עָלֶיךָ כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְהִשְׂבַּעְתִּי
מִמְּךָ חַיַּת כָּל־הָאָרֶץ: **ה** וְנָתַתִּי אֶת־בְּשָׂרְךָ עַל־

הֲהָרִים וּמִלֵּאתִי הַגְּאָיוֹת רָמוּתֶךָ: **ו** וְהִשְׁקֵיתִי אֶרֶץ
צָפֻתֵךְ מִדָּמֵךְ אֶל־הֶהָרִים וַאֲפִקִים יִמָּלְאוּן
מִמֵּךְ: **ז** וְכִסֵּיתִי בְכַבּוֹתְךָ שָׁמַיִם וְהִקְדַּרְתִּי אֶת־
כְּכְבֵיהֶם שֶׁמֶשׁ בֶּעָנָן אֲכַסֶּנּוּ וְיָרֵחַ לֹא־יָאִיר
אוֹרוֹ: **ח** כָּל־מְאוֹרֵי אוֹר בַּשָּׁמַיִם אַקְדִּירֵם עָלֶיךָ
וְנָתַתִּי חֹשֶׁךְ עַל־אַרְצֶךָ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה: **ט** וְהִכְעַסְתִּי לֵב עַמִּים רַבִּים בַּהֲבִיאִי שִׁבְרְךָ
בַּגּוֹיִם עַל־אֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּם: **י** וַהֲשֹׁמוֹתִי
עָלַיִךְ עַמִּים רַבִּים וּמַלְכֵיהֶם יִשְׂעֲרוּ עָלַיִךְ שַׂעַר
בְּעוֹפְפִי חַרְבִּי עַל־פְּנֵיהֶם וְחָרְדוּ לִרְגָעִים אִישׁ
לְנַפְשׁוֹ בְּיוֹם מַפַּלְתֵּךְ: {פ}
יא כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב מֶלֶךְ־בָּבֶל
תָּבוֹאֶךָּ: **יב** בְּחַרְבוֹת גִּבּוֹרִים אַפִּיל הֲמוֹנֶךָ עָרִיצֵי
גּוֹיִם כֻּלָּם וְשֻׁדְּדוּ אֶת־גְּאוֹן מִצְרַיִם וְנִשְׁמַד כָּל־
הֲמוֹנָהּ: **יג** וְהַאֲבַדְתִּי אֶת־כָּל־בְּהֶמְתָּהּ מֵעַל מַיִם
רַבִּים וְלֹא תִדְלָחֵם רֶגֶל־אָדָם עוֹד וּפַרְסוֹת בְּהֵמָה
לֹא תִדְלָחֵם: **יד** אָז אַשְׁקִיעַ מֵימֵיהֶם וְנַהֲרוֹתָם
כַּשֶּׁמֶן אוֹלִיךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: **טו** בְּתִתִּי אֶת־אֶרֶץ
מִצְרַיִם שְׁמָמָה וּנְשַׁמָּה אֶרֶץ מְמִלֹּאָהּ בְּהַכּוֹתִי
אֶת־כָּל־יוֹשְׁבֵי בָהּ וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: **טז** קִינָה
הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנוֹת הַגּוֹיִם תְּקוֹנְנֶנָּה אוֹתָהּ עַל־
מִצְרַיִם וְעַל־כָּל־הֲמוֹנָהּ תְּקוֹנֵנָּה אוֹתָהּ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה: {פ}
יז וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **יח** בֶּן־אָדָם נְהֵה עַל־
הֲמוֹן מִצְרַיִם וְהוֹרִדֵהוּ אוֹתָהּ וּבְנוֹת גּוֹיִם אַדִּרֵם
אֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר: **יט** מִמִּי נָעַמְתָּ
רְדָה וְהָשְׁכְּבָה אֶת־עֲרֵלִים: **כ** בְּתוֹךְ חַלְלֵי־חָרֶב
יִפֹּלוּ חֶרֶב נִתָּנָה מָשְׁכוּ אוֹתָהּ וְכָל־
הֲמוֹנֶיהָ: **כא** יְדַבְּרוּ־לוֹ אֵלֵי גִּבּוֹרִים מִתּוֹךְ שְׁאוֹל
אֶת־עֹזְרָיו יָרְדוּ שָׁכְבוּ הֶעֲרֵלִים חַלְלֵי־
חָרֶב: **כב** שָׁם אַשּׁוּר וְכָל־קְהָלָהּ סְבִיבוֹתָיו
קִבְרֹתָיו כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים בֶּחָרֶב: **כג** אֲשֶׁר
נִתְּנוּ קִבְרֹתֶיהָ בְּיַרְכְּתֵי־בוֹר וַיְהִי קְהָלָהּ סְבִיבוֹת
קִבְרָתָהּ כֻּלָּם חֲלָלִים נֹפְלִים בַּחֶרֶב אֲשֶׁר־נָתְנוּ
חִתִּית בְּאֶרֶץ חַיִּים: **כד** שָׁם עֵילָם וְכָל־הֲמוֹנָהּ
סְבִיבוֹת קִבְרָתָהּ כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים בַּחֶרֶב
אֲשֶׁר־יָרְדוּ עֲרֵלִים | אֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת אֲשֶׁר נָתְנוּ
חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם אֶת־יוֹרְדֵי
בוֹר: **כה** בְּתוֹךְ חֲלָלִים נָתְנוּ מִשְׁכָּב לָהּ בְּכָל־
הֲמוֹנָהּ סְבִיבוֹתֶיהָ קִבְרֹתֶיהָ כֻּלָּם עֲרֵלִים חַלְלֵי־חָרֶב
כִּי־נִתַּן חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם אֶת־
יוֹרְדֵי בוֹר בְּתוֹךְ חֲלָלִים נִתָּן: **כו** שָׁם מֶשֶׁךְ תֻּבַל
וְכָל־הֲמוֹנָהּ סְבִיבוֹתָיו קִבְרוֹתֶיהָ כֻּלָּם עֲרֵלִים
מְחֻלְלֵי חָרֶב כִּי־נָתְנוּ חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים: **כז** וְלֹא
יִשְׁכְּבוּ אֶת־גִּבּוֹרִים נֹפְלִים מֵעֲרֵלִים אֲשֶׁר יָרְדוּ־
שְׁאוֹל בִּכְלֵי־מִלְחַמְתָּם וַיִּתְּנוּ אֶת־חַרְבוֹתָם תַּחַת
רָאשֵׁיהֶם וַתְּהִי עֲוֹנֹתָם עַל־עַצְמוֹתָם כִּי־חִתִּית
גִּבּוֹרִים בְּאֶרֶץ חַיִּים: **כח** וְאַתָּה בְּתוֹךְ עֲרֵלִים
תִּשָּׁבֵר וְתִשְׁכַּב אֶת־חַלְלֵי־חָרֶב: **כט** שָׁמָּה אֱדוֹם
מְלָכֶיהָ וְכָל־נְשִׂיאֶיהָ אֲשֶׁר־נִתְּנוּ בִגְבוּרָתָם אֶת־
חַלְלֵי־חָרֶב הֵמָּה אֶת־עֲרֵלִים יִשְׁכָּבוּ וְאֶת־יֹרְדֵי
בוֹר: **ל** שָׁמָּה נְסִיכֵי צָפוֹן כֻּלָּם וְכָל־צִדֹנִי אֲשֶׁר־
יָרְדוּ אֶת־חֲלָלִים בְּחִתִּיתָם מִגְּבוּרָתָם בּוֹשִׁים
וַיִּשְׁכְּבוּ עֲרֵלִים אֶת־חַלְלֵי־חָרֶב וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם
אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר: **לא** אוֹתָם יִרְאֶה פַרְעֹה וְנִחַם עַל־
כָּל־הֲמוֹנָהּ חַלְלֵי־חֶרֶב פַּרְעֹה וְכָל־חֵילוֹ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה: **לב** כִּי־נָתַתִּי אֶת־חִתִּיתוֹ חִתִּיתִי בְּאֶרֶץ
חַיִּים וְהֻשְׁכַּב בְּתוֹךְ עֲרֵלִים אֶת־חַלְלֵי־חֶרֶב פַּרְעֹה
וְכָל־הֲמוֹנֹה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}

הספר הקדוש

הזה הודפס

לישועת והצלחת

מנחם מענדל

בן ציפורה

וכל משפחתו

וכל עם ישראל

נתרם ע"י קופת צדקה

מנחם מעהל

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת וארא

יום **ראשון**	**כז** 7	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סו **ירושלמי:** שבת כה **תוספתא:** סכה א נ"ך: יחזקאל כו	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:44 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:46 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:42 | צאת הכוכבים ..... 4:59 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:13 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:58
יום **שני**	**כח** 8	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סז **ירושלמי:** שבת כו **תוספתא:** סכה ב נ"ך: יחזקאל כז	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:44 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:47 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:42 | צאת הכוכבים ..... 4:59 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:13 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:59
יום **שלישי**	**כט** 9	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סח **ירושלמי:** שבת כז **תוספתא:** סכה ג נ"ך: יחזקאל כח	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:45 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 | צאת הכוכבים ..... 5:00 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:13 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:00
יום **רביעי**	**ל** 10	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סט **ירושלמי:** שבת כח **תוספתא:** סכה ד נ"ך: יחזקאל כט	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:45 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:49 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 | צאת הכוכבים ..... 5:01 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:13 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:01
יום **חמישי**	**א** 11	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא ע **ירושלמי:** שבת כט **תוספתא:** יום טוב (ביצה) א נ"ך: יחזקאל ל	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:46 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:50 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 | צאת הכוכבים ..... 4:02 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:13 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:02
יום **ששי**	**ב** 12	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא עא **ירושלמי:** שבת ל **תוספתא:** יום טוב (ביצה) ב נ"ך: יחזקאל לא	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:46 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:51 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 | צאת הכוכבים ..... 4:03 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:14 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:03 **הדלקת נרות** (40 דק'): 4:11 (20 דק'): 4:31
שב"ק	**ג** 13	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא עב **ירושלמי:** שבת לא **תוספתא:** יום טוב (ביצה) א נ"ך: יחזקאל לב	**שבת קודש פרשת וארא** עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:46 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:52 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:43 | צאת הכוכבים ..... 4:04 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:14 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:04 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 6:04**

אַתָּה בָּא הַבַּיְתָה, וְהַבַּיִת 'הָפוּךְ'... בְּמָקוֹם לִמְצֹא אֶת הַהִזְדַּמְנוּת 'לְהוֹצִיא אֶת הָעֲצַבִּים' עַל כֻּלָּם, לָמָּה שֶׁלֹּא תָּבוֹא עִם הַחוֹבֶרֶת שֶׁל הַבִּי"ת וְתַרְאֶה לְאִשְׁתְּךָ: 'אִשְׁתִּי הַיְקָרָה, עַכְשָׁו אֲנִי בּוֹנֶה בַּי"ת'! אוּלַי תַּעֲזֹרוּ לִי שֶׁאוּכַל לָשֶׁבֶת - לְבַד אוֹ יַחַד עִם הַיְלָדִים - וּלְהַשְׁלִים אֶת הַלִּמּוּד'... אֵיזוֹ סְגֻלָּה נִפְלָאָה זוֹ לְשָׁלוֹם־בַּיִת!

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)